

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

OSCAR WILDE

DORIAN GRAY'İN
PORTRESİ

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
DİDAR ZEYNEP BATUMLU

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Genel Yayın: 4325

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

OSCAR WILDE
DORIAN GRAY'İN PORTRESİ

ÖZGÜN ADI
THE PICTURE OF DORIAN GRAY

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
DİDAR ZEYNEP BATUMLU

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2017
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
KORAY KARASULU

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

REDAKSİYON
BAŞAK GÜNTEKİN

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

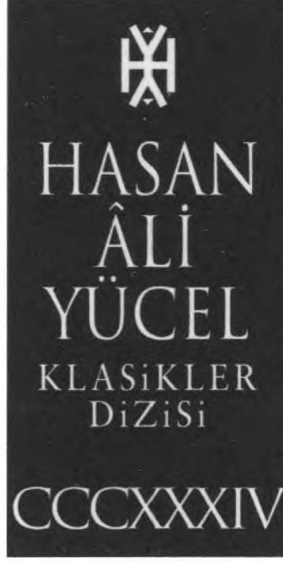
1. BASIM, KASIM 2018, İSTANBUL

ISBN 978-605-295-625-0 (CİLTLİ)
ISBN 978-605-295-626-7 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
KERESTECİLER SİTESİ FATİH CADDESİ YÜKSEK SOKAK NO: 11/1 MERTER
GÜNGÖREN İSTANBUL
Tel: (0212) 637 04 11 Faks: (0212) 637 37 03
Sertifika No: 22826

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

OSCAR WILDE

DORIAN GRAY'İN PORTRESİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
DİDAR ZEYNEP BATUMLU

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Önsöz

Sanatçı güzel şeylerin yaratıcısıdır.

Sanatı açığa çıkarıp, sanatçıyı gizlemektir sanatın amacıdır. Eleştirmen, güzel şeylere dair izlenimlerini başka bir üsluba ya da yeni bir malzemeye dönüştürebilendir.

Hem en yüksek hem de en alçak eleştiri biçimi özyaşam öyküsüdür.

Güzel şeylerden kötü anlamlar çıkaranlar, cazibeden mahrum, yoz insanlardır. Bu bir kusurdur.

Güzel şeylerden güzel anlamlar çıkaranlar kültürlü insanlardır. Bunlar açısından umut vardır.

Bunlar, güzel şeylerde yalnızca Güzellik bulan seçilmiş insanlardır.

Ahlaklı kitap ya da ahlaksız kitap diye bir şey yoktur. Kitaplar ya iyi yazılmıştır ya da kötü. Mesele bundan ibarettir.

On dokuzuncu yüzyılın Realizm'den hoşlanmayışı, aynada kendi yüzünü gören Caliban'ın* öfkesidir.

On dokuzuncu yüzyılın Romantizm'den hoşlanmayışı, aynada kendi yüzünü görmeyen Caliban'ın öfkesidir.

İnsanın ahlaki yaşamı, sanatçının ele aldığı meselenin bir parçasını oluştursa da, sanatın ahlakı, mükemmel olmayan bir aracın, mükemmel kullanılmasından ibarettir.

* Shakespeare'in *Fırtına* eserinde yer alan, kaba ve cahil bir karakter. (ç.n.)

Hiçbir sanatçı herhangi bir şeyi ispatlamayı arzu etmez. Doğru olan şeyler bile ispatlanabilir.

Hiçbir sanatçı etik duygudaşıklara sahip değildir. Bir sanatçıdaki etik duygudaşlık, üsluba ilişkin affedilmeyecek türden bir abartıdır.

Hiçbir sanatçı asla marazi değildir. Sanatçı dilediği her şeyi ifade edebilir.

Düşünce ve dil, sanatçı açısından sanatın enstrümanlarıdır. Kötülük ve erdem, sanatçı açısından sanatsal malzemelerdir.

Biçim açısından, bütün sanat türleri arasında ideal olan, müzisyenin icra ettiği sanattır. Duygu açısından, bir oyuncunun ustalığıdır ideal olan.

Bütün sanatlarda hem yüzey, hem de sembol vardır.

Yüzeyin altına inenler tehlikeyi göze alırlar.

Sembolleri okuyanlar da tehlikeyi göze alırlar.

Sanatın ayna tuttuğu, yaşam değil seyircidir aslında.

Bir sanat eseriyle ilgili görüşlerin çeşitliliği, o eserin yeni, karmaşık ve hayati olduğunu gösterir.

Eleştirmenler sanatçıyla hemfikir olmadıklarında bile, sanatçı kendi kendisiyle uyum içindedir.

Bir insanın işe yarar bir şey yapmasını, yaptığına hayranlık duymaması koşuluyla affedebiliriz. İşe yaramaz bir şey yapmanın tek mazereti, o insanın, o şeye derinden hayranlık duymasıdır.

Sanatın tamamı hayli yararsızdır.

Birinci Bölüm

Stüdyo buram buram gül kokuyor, hafif yaz meltemi bahçedeki ağaçlar arasında oynaştıkça, aralık kapıdan içeri kâh baygın leylakların kâh pembe çiçekli dikenli çalılarının nispeten hafif kokusunu taşıyordu.

Lord Henry Wotton, İran heybeleriyle kaplı divanın köşesinde uzanmış, âdeti olduğu üzere, birbirinin peşi sıra kim bilir kaçınıcı sigarasını içerken, yattığı yerden cılız dalların böylesi ihtişamlı bir güzelliğin yükünü taşımakta güçlük çektiği bal rengi, ballı sarısalkım çiçeklerini görebiliyor; arada sırada uçan kuşların düşsel gölgeleri devasa pencerenin önüne çekilmiş upuzun ham ipek perdeye düştükçe bir anlık bir Japon efekti etkisi yaratırken ona sanatları aracılığıyla doğası gereği hareketsiz olan biçimlere hareket ve çeviklik kazandırma arayışındaki donuk ifadeli, soluk benizli Tokyo-lu ressamı hatırlıyordu. Uzun, biçilmemiş çimenler arasında yolunu bulmaya çalışan, karmakarışık hanımelinin tozlu ve cazip antenleri etrafında bıkıp usanmadan dönüp duran arıların çıkardığı öfkeli vızıltı, sükûneti daha da bunaltıcı bir hale getiriyordu sanki. Londra'nın belli belirsiz uğultusu, uzaklarda çalınan bir orgun pes sesini andırıyordu.

Odanın ortasında dimdik duran şövaleye olağanüstü bir güzelliğe sahip genç bir adamın tam boy portresi tutturulmuştu. Tablonun önünde, biraz ötedeysen ressamın ta ken-

disi, birkaç yıl önceki ani kayboluşuyla herkesi telaşlandırıp pek çok tuhaf varsayıma sebebiyet vermiş Basil Hallward oturuyordu.

Büyük bir ustalıkla sanatına yansıttığı zarif ve yakışıklı figüre bakarken ressamın yüzünde bir anlığına beliren kendinden hoşnut gülümseme, geçip gitmeden önce bir süre oyalanmak ister gibiydi. Fakat birden ayağa kalkıp uyanmaktan korktuğu tuhaf bir rüyayı zihnine hapsetmek ister gibi gözlerini kapattı ve parmaklarını gözkapaklarının üzerine koydu.

“Bu senin yarattığın en iyi eser Basil; senin şaheserin,” dedi Lord Henry cansız bir sesle. “Seneye bunu muhakkak Grosvenor’a* göndermelisin. Akademi hem çok büyük hem de çok avam. Ne zaman oraya gitsem, ya insan kalabalığından tabloları göremiyorum ki bu korkunç, ya da tablo kalabalığından insanları göremiyorum ki bu daha da beter. O yüzden, en iyisi Grosvenor.”

Basil, başını, Oxford’dayken arkadaşlarının ona gülmesine sebep olan o tuhaf biçimde geriye doğru atarak, “Tabloyu herhangi bir yere göndereceğimi sanmıyorum,” diye cevap verdi. “Hayır, hiçbir yere göndermeyeceğim.”

Lord Henry kaşlarını kaldırarak ağır, esrarlı sigarasından halka halka, düş misali sarmallar halinde yükselen ince mavi dumanların ardından ressama hayretle baktı. “Hiçbir yere göndermeyecek misin? İyi de neden sevgili dostum? Herhangi bir gerekçen var mı? Siz ressamlar ne tuhaf adamlarsınız! Şu dünyada ünlü olmak için yapmayacağınız şey yok. Üne kavuşur kavuşmaz da onu bir kenara atmak istiyorsunuz sanki. Bu yaptığınız çok saçma zira şu dünyada hakkında konuşulmasından daha kötü bir şey varsa o da hakkında konuşulmamasıdır. Bu tablo, seni İngiltere’deki tüm genç

* Kraliyet Akademisi’nin aksine yeni sanat formlarına kapısını açan, özellikle Raphael öncesi sanat görüşünü benimsemiş ressamı bünyesinde bulunduran galeri. (ç.n.)

ressamlar arasında zirveye taşır, yaşlı ressamlarıysa kıskançlıktan çatlatır; tabii yaşlılar hâlâ herhangi bir biçimde duygulanabiliyorsa.”

“Bana güleceğinden eminim,” diye cevap verdi Basil, “fakat tabloyu gerçekten sergileyemem. Ona kendimden o kadar çok şey kattım ki.”

Lord Henry divana iyice yayılarak güldü.

“Güleceğini biliyordum ama gerçekten öyle.”

“Demek kendinden çok şey kattın, öyle mi? Bu kadar kibirli olduğunu bilmezdim Basil. Şu kaba saba güçlü yüzüne, kömür karası saçlarına bakıyorum da; fildişi ve gül yaprağından yaratılmışa benzeyen bu Adonis’le aranda en küçük bir benzerlik göremiyorum. O bir Narkissos, sevgili Basil, sense... Entelektüel bir havan olduğunu kabul ederim ama güzellik, hele ki gerçek güzellik, entelektüelliğin başladığı yerde biter. Akıl, başlı başına bir abartı biçimidir ve bir yüzde var olan uyumu bozar. İnsan oturup bir şeyi düşünmeyegörsün, bir anda safi burun, safi alın falan kesilir; korkunç görünür. Mürekkep yalamış, mesleğinde başarılı olmuş adamlara bir baksana; ne kadar da çirkinler! Kilise mensuplarını bunun dışında tutuyorum elbette. Zaten kilisede pek fazla düşünmezler. Bir piskopos, seksen yaşına geldiğinde de, on sekiz yaşındayken ondan söylenmesi istenenleri söylemeye devam eder, bu yüzden de, doğal olarak her zaman son derece güzel görünür. Şu, tablosu beni büyüleyen, adını asla söylemediğin, gizemli genç arkadaşın hiç düşünmüyordur bence. Bundan neredeyse eminim. Kışın seyredecek çiçeğimiz olmadığında gözümüzü gönlümüzü açan, yazınsa zihnimizi serinletip ferahlatacak bir şeyler istediğimizde işimize yarayacak beyinsiz, güzelim bir yaratıktan ibaret. Hiç böbürlenme Basil; sen ona zerre kadar benzemiyorsun.”

“Beni anlamıyorsun Harry,” diye karşılık verdi ressam. “Elbette ona benzemiyorum. Bunun gayet iyi farkındayım. Aslına bakarsan, ona benzesem üzüldüm. Ne o omuz mu

silkiyorsun? Sana gerçeği söylüyorum. Sahip olunan her türlü fiziksel ve zihinsel ayrıcalığın felâkete sürükleyen bir yanı vardır; devrik kralların sendeleyeni adımlarında izini sürebileceğimiz türden bir felâket. Diğerlerinden farklı olmamak daha iyidir. Çirkinler ve aptallar bu dünyada her şeyin en güzeline sahiptirler. Kafaları son derece rahat, ağızları bir karış açık öylece oturup oyunu izleyebilirler. Zafer nedir bilmezler belki ama en azından, yenilgiyi de tatmazlar. Hiç istiflerini bozmadan, kayıtsız, gürültüsüz patırtısız yaşayıp giderler; tıpkı hepimizin yaşaması gerektiği gibi. Ne başkalarını felâkete sürüklerler, ne de yaban ellerde heder olurlar. Senin mevkin ve malın mülkün Harry; benim az çok sahip olduğum zekâm ve artık ne kadar değeri varsa, sanatım; Dorian Gray'ın ise güzelliği; Tanrı'nın bize lütfettiği bu şeyler yüzünden acı çekeceğiz, hem de büyük acılar.”

“Adı Dorian Gray mi?” diye sordu Lord Henry, stüdyonun diğer ucundaki Basil Hallward'a doğru yürürken.

“Evet, adı bu. Aslında sana söylemeyecektim.”

“Peki neden?”

“Anlatması zor. Birini çok sevmişsem, adını asla başkalarına söylemem. Onlara ait bir parçayı başkalarına teslim ediyormuşum gibi gelir bana. Gitgide gizli kapaklı şeyleri sever oldum. Modern yaşamı harikulâde ya da gizemli kılabilen yegâne şey de budur bence. En basit şey bile gizlendiğinde güzelleşir. Şu an şehir dışına çıkacak olsam, evdekilere nereye gideceğimi söylemem. Söylersem zevki kaçır. Belki saçma bir alışkanlık ama bir şekilde insanın yaşamına hayli romantizm katıyor. Bu yaptığım sana çok saçma geliyor olmalı, öyle değil mi?”

“Hiç de değil,” diye cevap verdi Lord Henry. “Hiç de değil sevgili Basil. Evli olduğumu unutuyorsun herhalde; evliliğin en büyük cazibelerinden biri de kandırma üzerine kurulu bir yaşam biçimini her iki taraf için de zorunlu hale getirmesidir. Ne ben karımın nerede olduğunu bilirim, ne de

o benim ne yaptığımı. Bir araya geldiğimizde –arada sırada dışarıda yemek yediğimizde ya da Dük’ün yanına gittiğimizde görüşürüz– olabilecek en ciddi yüz ifadesini takınarak, birbirimize olmayacak hikâyeler anlatırız. Karım bu konuda çok ustadır; hatta benden çok daha iyidir. Tarihleri falan hiç karıştırmaz; bense hep karıştırırım. Yalanımı yakaladığında da hiç kavga çıkarmaz. Bazen keşke kavga çıkarsa diye geçiririm içimden ama o güler geçer.”

“Evliliğinle ilgili konuşma şeklinden nefret ediyorum Harry,” dedi Basil Hallward bahçeye açılan kapıya doğru ağır ağır yürüyerek. “Son derece iyi bir koca olduğundan hiç şüphem yok ama sahip olduğun erdemlerden utanır gibisin. Eşi görülmemiş bir insansın. Ahlaka ilişkin tek bir söz etmiyor ama ahlakdışı bir şey de yapmıyorsun. Bütün kinizmin poz kesmekten ibaret.”

“Doğal olmak denilen şey de pozdan ibarettir; hem de pozların en sinir bozucusudur,” dedi Lord Henry gülerek. İki genç adam beraber bahçeye çıkıp upuzun bir defne ağacının gölgesindeki geniş bambu banka oturdu. Güneş ışıkları parlak yaprakları yalayıp geçiyordu. Çimenlerin arasında titreyen beyaz papatyalar vardı.

Kısa bir sessizlikten sonra Lord Henry cep saatini çıkardı. “Maalesef artık gitmem gerek Basil,” diye mırıldandı, “ve gitmeden evvel sana biraz önce sorduğum soruyu tekrarlayacağım.”

“Neymiş o soru?” dedi ressam gözlerini yerden ayırmadan.

“Ne olduğunu gayet iyi biliyorsun.”

“Bilmiyorum Harry.”

“Öyle olsun, ne olduğunu söyleyeyim o zaman. Dorian Gray’in tablosunu neden sergilemeyeceğini söylemeni istiyorum. Gerçek nedeni öğrenmek istiyorum.”

“Sana gerçek nedeni söyledim zaten.”

“Hayır, söylemedin. Tabloya kendinden çok şey kattığını söyledin. Bu çok çocukça bir sebep.”

“Harry,” dedi Basil Hallward arkadaşının gözlerinin içine bakarak, “içine duygu katılmış her portre sanatçının portresidir aslında; modelin değil. Model yalnızca bir vesile, bir rastlantıdır. Ressamın açığa çıkardığı şey model değildir; boyalı tuvalin üzerinde asıl ifşa edilen ressamın kendisidir. Bu resmi sergilemek istemememin sebebi ruhumun sırrını ele verme korkusudur.”

Lord Henry güldü. “Neymiş o sır?” diye sordu.

“Anlatacağım,” dedi Hallward fakat bir kararsızlık ifadesi gelip yüzüne yerleşti.

“Can kulağıyla seni dinliyorum Basil,” dedi arkadaşı gözlerini ondan ayırmadan.

“Aslında anlatacak pek bir şey yok Harry,” diye cevap verdi ressam; “tam olarak anlayamayacağından korkuyorum. Belki de inanmayacaksın bile.”

Lord Henry gülümsedi, eğilip yerden pembe yapraklı bir papatya koparıp incelemeye başladı. Çiçeğin beyaz tüylü altın renkli göbeğine dikkatle bakarak “Anlayabileceğimden eminim,” diye cevap verdi, “inanmaya dair söyleyeceğimse şudur: Her şeye inanabilirim, yeter ki inanılmaz olsun.”

Esen rüzgârla ağaçlardaki çiçeklerin bir kısmı yere düştü ve yıldız kümesini andıran, ağır mor salkımlar durgun havada ileri geri sallandı. Duvarın dibinde bir çekirge ötmeğe başladı ve mavi bir ipliği andıran, ince, uzun bir yusufoçuk kahverengi, tül kanatlarıyla havada süzöldü. Lord Henry, Basil Hallward’ın kalbinin çarpıntısını duyabilecek gibi hissetti kendini; ne söyleyeceğini çok merak ediyordu.

“Özetle şöyle,” dedi ressam biraz durakladıktan sonra. “İki ay önce Leydi Brandon’ın evinde kalabalık bir davete katıldım. Bildiğin gibi, biz zavallı ressamlar, yabancı olmadığımızı kanıtlamak için, arada sırada kendimizi cemiyete göstermek zorundayız. Hani bana bir keresinde demiştin ya; smokin giyip beyaz papyon takan herkes, hatta bir borsa simsarı bile, kendisini medeni biri gibi gösterebilir. Geleli

daha on dakika olmuş, etine dolgun, aşırı takıp takıştırmış, zengin dullarla ve sıkıcı akademisyenlerle sohbet ediyordum ki, birdenbire birinin bana baktığını hissettim. Olduğum yerde hafifçe döndüm ve Dorian Gray'i ilk kez o an gördüm. Göz göze geldiğimizde betimin benzimin attığını hissettim. İçimi tuhaf bir korku kapladı. Salt karakteriyle bile beni tamamıyla büyüleyebilecek biriyle karşılaştığımı ve eğer izin verirsem, tüm benliğimi, ruhumu ve hatta sanatımı ele geçireceğinin farkındaydım. Oysa yaşamıma dışarıdan bir müdahalenin olmasını istemiyordum. Ne kadar başına buyruk olduğumu bilirsin Harry. Oldum olası hayatımın kontrolünü elimde tutarım; en azından Dorian Gray'le tanışmaya kadar öyleydi. O an... Bunu sana nasıl anlatacağımı bilemiyorum. İçimden bir ses korkunç bir bunalımın eşiğinde olduğumu söylüyordu. Kaderimde çok büyük mutluluklar ve çok büyük kederler olduğunu hissediyordum. Korkuya kapılarak, orayı terk etmek üzere kapıya yöneldim. Bunu bana yaptıran vicdanım değildi; bir tür korkaklıktı. Kaçmaya çalıştığım için kendimle gurur duyduğumu da söyleyemem.”

“Aslına bakarsan, vicdan ve korkaklık aynı şeydir Basil. Vicdan, şirketin piyasada bilinen ticari adıdır. Hepsi bu.”

“Buna inanmıyorum Harry, senin inandığına da inanmıyorum. Bana bunu yaptıran her neyse –gurur da olabilir gerçi, bir zamanlar çok gururluydum– bir şekilde kalabalığın arasından doğruca kapıya gitmek için çabaladım. O esnada elbette Leydi Brandon'a yakalandım. ‘Bu kadar erken gitmeyeceksiniz değil mi Bay Hallward?’ diye ciyakladı. Sesi ne kadar tizdir, bilirsin.”

“Bilmez miyim? Her haliyle tam bir tavuskuşudur; güzellik hariç,” dedi Lord Henry uzun parmaklarıyla sabırsızlıkla papatyanın yapraklarını yolarken.

“Kadının elinden kurtulamadım. Beni alıp kraliyet ailesinden insanlarla, unvan ve nişan sahipleriyle ve kafalarına kocaman taşlar takan, gaga burunlu yaşlı başlı hanımlarla ta-

nıştırdı. Benden, çok sevdiği bir arkadaşımıymışım gibi bahsetti. Daha önce onu yalnızca bir kere görmüştüm ama anlaşılan o bana ünlü muamelesi yapmayı kafasına koymuştu. Sanırım, o sıralar tablolarımdan biri epey sükse yapmış ya da bulvar gazetelerinde bahsi geçmişti ki on dokuzuncu yüzyıl için ölümsüzlük kriteri de budur. Sonra birdenbire, varlığı beni tuhaf bir şekilde heyecanlandıran genç adamla yüz yüze geldik. Neredeyse birbirimize değecek kadar yakındık. Bakışlarımız tekrar buluştu. Nasıl cüret ettiysem, Leydi Brandon'dan bizi tanıştırmasını istedim. Belki de cüretkârlık değildi bu; kaçınılmaz oldu. Eminim ki tanıştırılmasaydık da birbirimizle konuşurduk. Dorian da daha sonra bana aynı şeyi söyledi. O da tanışmamızın kaderimizde yazılı olduğunu hissetmiş.”

“Peki, Leydi Brandon bu muhteşem genci nasıl takdim etti?” diye sordu arkadaşı. “Tüm konuklarını hızlı bir özetle tanıtmaya pek meraklıdır malum. Bir keresinde beni, üzerinde şeref madalyaları ve nişanlar olan, haşin görünümlü, kırmızı suratlı, yaşlı bir beyefendinin yanına götürüp, kulağıma, son derece talihsiz ve salondaki herkesin pekâlâ duyabileceği şekilde en yüz kızartıcı detayları fısıldadığını hatırlarım. Hemen yanlarından uzaklaşmışım. İnsanları kendi kendime, zaman içinde tanımayı severim. Fakat Leydi Brandon, bir mezatçı satmaya çalıştığı mallara nasıl muamele ediyorsa, konuklarına öyle muamele eder. Ya onlarla ilgili her şeyi bir çırpıda sayıp döker ya da insana onlarla ilgili gerçekten öğrenmek istediği şeyler dışında her şeyi anlatır.”

“Zavallı Leydi Brandon!” dedi Hallward kayıtsızlıkla, “Ona haksızlık ediyorsun.”

“Sevgili dostum, Leydi Brandon bir *salon* açmaya niyetlenip ancak bir restoran açmayı başarabildi. Ona nasıl hayranlık duyayım ki? Neyse, Bay Dorian Gray’le ilgili ne söyledi?”

“Dorian harika bir çocuktur... Zavallı annesiyle yediğim içtiğim ayrı gitmezdi. Ne iş yaptığını unuttum... İş yoktu sanırım. Yanılmıyorsa piyano çalıyordu, yoksa keman mıydı

Bay Gray?’ gibi bir şeyler geveledi. İkimiz de kendimizi tutamayıp gülmeye başladık ve hemen kaynaşıverdik.”

“Gülmek bir dostluğu başlatmak için hiç fena bir yol değildir ama bir dostluğu sona erdirmenin de kesinlikle en iyi yoludur,” dedi genç lord bir papatya daha kopararak.

Hallward kafasını iki yana salladı. “Ne dostluğun anlamını biliyorsun, ne de düşmanlığın Harry. Sen herkesi seviyorsun zira senin için hepsi bir.”

“Bu yaptığın büyük haksızlık!” diye haykırdı Lord Henry, şapkasını arkaya doğru itip turkuaz rengi yaz göğünde tel tel çözölmüş beyaz ipek yumakları gibi sürüklenen küçük bulutlara bakarak. “Hem de çok büyük. Ben insanlar arasında ayırım yaparım. Dostlarımı fiziksel güzellikleri, tanıdıklarını güzel karakterleri, düşmanlarımı ise üstün zekâlarına göre seçerim. İnsan düşmanını titizlikle seçmeli. Benim hiç aptal düşmanım yoktur mesela. Hepsi belli bir entelektüel derinliğe sahip insanlardır, bu yüzden de hepsi beni takdir eder. Bu kibir mi sence? Sanırım epey kibirliyim.”

“Bence de öylesin Harry. Sınıflandırma şekline bakılırsa ben senin için bir tanıdıktan ibaret olmalıyım.”

“Sevgili dostum Basil, sen benim için bir tanıdıktan çok daha ötesin.”

“Ama dost da sayılmam. Belki bir çeşit erkek kardeş, öyle mi?”

“Ah, kardeşler! Kardeşlerim umurumda bile değil. Ağabeyim bir türlü can veremiyor, benden küçüklerin ise ölmek dışında bir şey yaptıkları söylenemez.”

“Harry!” diye bağırdı Hallward kaşlarını çatarak.

“Sevgili dostum, elbette şaka yapıyorum. Ama ne yapayım, elimde değil; akrabalarımın nefret ediyorum. Belki de bizimle aynı kusurlara sahip olan insanlara tahammül edemememizdendir. Halkın, üst sınıfların ahlaksızlığı saydığı şeye karşı duyduğu öfkeyi anlayabiliyorum. Halk istiyor ki ayyaşlık, aptallık, ahlaksızlık onlara has olsun; bizlerden

biri kendini rezil ettiğinde onlara ait alanda kaçak avlanmış gibi bir duyguya kapılıyorlar. Zavallı Southwark'ın boşanma davasında halkın öfkesi muazzamdı. Oysa işçi sınıfının yüzde onunun bile ahlaken doğrucu bir yaşam sürdüğünü sanmıyorum.”

“Söylediklerinin tek kelimesine bile katılmıyorum, Harry. Senin de bunları inanarak söylemediğinden eminim.”

Lord Henry sivri uçlu kahverengi sakalını sıvazlıyor, kapkara, püsküllü bastonuyla rugan çizmelerinin burnuna vuruyordu. “Ne kadar da tipik bir İngilizsin Basil! Bu tespiti ikinci kez yapıyorsun. İnsan tipik bir İngilizce fikir beyan ettiği zaman –ki pek akıl kârı iş değildir– fikrin doğru olup olmadığını düşünmez bile. Dikkate aldığı tek şey, bu fikre kendisinin inanıp inanmadığıdır. Bir fikrin değerinin, onu ifade edenin samimiyetiyle yakından uzaktan alakası yoktur. Aslında kişi ne denli samimiyetsizse fikrin de entelektüel açıdan o derece değerli olması beklenir zira bu durumda fikir kişinin arzuları, istekleri ve önyargılarıyla lekelenmemiş demektir. Gelgelelim, seninle oturup siyaset, sosyoloji ya da metafizik tartışmaya niyetim yok. İnsanları ilkelere tercih ederim ve ilkesiz insanları şu dünyadaki her şeyden daha çok severim. Dorian Gray’i biraz daha anlatsana. Ne sıklıkta görüşüyorsunuz?”

“Her gün. Onu her gün görmezsem mutsuz oluyorum. Onsuz yapamıyorum.”

“İnanılmaz! Sanatının dışında hiçbir şeyi umursamadığını düşünürdüm.”

“Artık benim sanatım o,” diye cevap verdi ressam ciddi bir ifadeyle. “Bazen düşünüyorum da Harry, bence dünya tarihinde iki önemli dönem var. İlki sanatta yeni bir ifade biçiminin ortaya çıkışı, ikincisiyse yine sanat için yeni bir kişiliğin ortaya çıkışı. Venedikliler için yağlıboyanın icadı, geç dönemi Yunan heykel sanatı için Antinoos’un yüzü neyse benim için de bir gün Dorian Gray’in yüzü o anlamı taşıya-

cak. Yaptığım yalnızca onun resimlerini çizmek, eskizlerini, tablolarını yapmak değil. Bunları zaten yaptım. O benim için bir modelden çok daha fazlası. Onu çizdiğim tablolarda tatmin olmadığımı ya da sanatın, onun muhteşem güzelliğini ifade etmekte yetersiz kaldığını da söylemeyeceğim. Bana göre sanatın ifade edemeyeceği hiçbir şey yoktur ve Dorian Gray'le tanıştığımdan beri iyi işler çıkarıyorum; hatta hayatımın en iyi eserlerini ortaya koyduğumun da bilincindeyim. Yine de, tuhaf bir biçimde, onun kişiliğı sanatıma bambaşka üslup, yepyeni bir tarz kazandırdı. Bilmem anlatabiliyorum mu? Artık her şeye çok farklı bakıyor, her şeyi farklı düşünüyorum. Artık yaşamı, eskiden benim için bir giz olan bir tarzda yeniden yaratabilirim. 'Tefekküre dalınan günlerde görülen bir biçem hayali' ifadesi kime aitti hatırlamıyorum ama Dorian Gray benim için bu oldu. Bu çocuğun salt varlığı bile... Aslına bakarsan, çocuk sayılmaz; yaşı yirminin üzerinde. Ah! Bütün bunların benim için ne anlama geldiğini anlıyor musun? Bilinçaltımda o benim için yepyeni bir ekolü temsil ediyor; romantik ruhun tüm o tutkusunu, Yunan ruhunun tüm mükemmelliğini içinde barındıran bir ekol. Ruh ve bedenin uyumu ne kadar önemlidir! Bu ikisini birbirinden ayırıp hoyrat bir gerçekçilik ve bomboş bir idealizm yaratmamız ne büyük delilik. Ah, Harry, Dorian Gray'in benim için ne ifade ettiğini bir bilebilsen! Agnew'un büyük paralar teklif etmesine rağmen ayrılamadığım manzara resmimi hatırlar mısın? O tablo en iyi eserlerimden biridir. Peki neden? Çünkü onu resmederken Dorian Gray yanımda oturuyordu. Üzerimde kolay kolay algılanamayacak bir etkisi var; hayatımda ilk kez hep aradığım ama hep gözden kaçırdığım o mucizeyi sıradan bir orman manzarasında görebildim."

"Basil, bu anlattıkların inanılmaz! Dorian Gray'i mutlaka görmeliyim."

Hallward oturduğu banktan kalkıp bahçede bir aşağı bir yukarı gezinmeye başladı. Sonra geri geldi. "Harry," dedi,

“Dorian Gray benim sanatım için bir ilham kaynağından ibaret. Sen onda hiçbir şey göremeyebilirsin, oysa ben onda her şeyi görüyorum. Ona ait hiçbir şey resmimde yer almasa bile sanatımdaki mevcudiyeti inkâr edilemez. Dediğim gibi, o bir fikir, yepyeni bir üsluba ait. Onu belli çizgilerin kıvrımlarında, belli renklerin inceliğinde, güzelliğinde görebiliyorum. Hepsi bu.”

“Peki tablosunu neden sergilemiyorsun?” diye sordu Lord Henry.

“İstemedenden de olsa, şu garip sanatsal tapınma halini tabloya yansıttım da o yüzden. O bu durumun farkında değil; ona hiçbir şey söylemedim. Hiçbir zaman bilmeyecek de. Ama dünya âlem anlayacaktır; çırılçıplak ruhumu meraklı sığ bakışlara meze etmeye hiç niyetim yok. Yüreğimi mikroskop altına yatırmalarına izin vermeyeceğim. O tabloda benden çok şey var Harry, hem de çok!”

“Şairler senin kadar prensip sahibi değil. Kitaplarının yayımlanabilmesi için tutkunun ne kadar işe yaradığını bilirler. Şimdilerde kalp kırıklığı kim bilir kaçınıcı baskısını yapıyor.”

“Ben de onların bu yönünden nefret ediyorum!” diye haykırdı Hallward. “Bir sanatçı güzel eserler yaratmalı ama bu eserlere kendi yaşamından bir şey eklememelidir. İnsanların sanata bir çeşit otobiyografi muamelesi yaptığı bir çağda yaşıyoruz. Soyut güzellik anlayışımızı kaybettik. Bir gün tüm dünyaya göstereceğim soyut güzelliğin ne olduğunu; bu yüzden de hiç kimse Dorian Gray tablomu görmemeli.”

“Bence yanılıyorsun Basil ama seninle tartışmayacağım. Entelektüel anlamda yönünü kaybetmiş olanlar tartışır yalnızca. Söyle bakalım, Dorian Gray de seni seviyor mu?”

Ressam bir süre düşündü. “Seviyor,” dedi kısa bir duraklamadan sonra. “Sevdiğini biliyorum. Elbette onu çok şımartıyorum. Ona sonradan söylediğime pişman olacağım şeyleri söylemekten garip bir haz alıyorum. Genellikle bana karşı çok cana yakın. Stüdyoda oturup bin türlü şeyden bahsedir-

yoruz. Ama bazen de korkunç düşüncesiz olabiliyor; bana acı vermekten âdeta zevk alıyor. İşte o anlarda Harry, tüm ruhumu ona paltosuna taktığı bir çiçek, güzelliğine güzellik katarak kibrini okşayan bir süs ya da kullanılıp atılan bir yaz aksesuarı muamelesi yapan birine verdiğimi anlıyorum.”

“Yaz günleri uzun olur Basil,” diye mırıldandı Lord Henry. “Bir de bakmışsın, ondan önce sen bıkmışsın. Düşünmesi acı gelebilir belki ama zekâ güzellikten hiç şüphesiz daha kalıcıdır. İşte bu yüzden gereğinden uzun bir eğitim hayatının zahmetlerine katlanmıyor muyuz? Bu vahşi, kıran kırana hayatta kalma mücadelesinde kalıcı bir şeylere sahip olmak ister, bu yüzden de yerimizi koruyabilmeye dair aptalca bir umutla kafamızı binbir türlü zırvayla ve doğruyla doldururuz. Modern çağın ideali iyi eğitilmiş insandır. İyi eğitim görmüş insanın zihniyse korkunçtur; her şeyin ederinin üzerinde satıldığı canavarlarla dolu, tozlu bir çiftit çarşısı gibidir. Bana yine de önce sen bıkmışsın gibi geliyor. Günün birinde arkadaşına bakacaksın ve ya hatlarını çizmeye değer bulmayacak ya da ne bileyim belki cildinin tonunu beğenmeyeceksin. İçinden ona sitem edecek, sana çok kötü davrandığına gerçekten inanıp içerleyeceksin. Seni aradığında bu sefer ona soğuk ve umursamaz davranacaksın. Aslında yazık olacak zira bu seni değiştirecek. Bana anlattığın hikâyeye, istersen adına sanatsal romantizm de, epey romantik ve romantizm yaşamının en kötü yanı, çekip gittiğinde seni romantizmden yoksun bırakmasıdır.”

“Öyle deme Harry. Hayatımın sonuna kadar Dorian Gray'in kişiliğinin etkisinde olacağım. Sen benim hissettiklerimi hissedemezsin. Bunun için çok hercaisin.”

“Ah, sevgili Basil, işte tam bu yüzden bunu hissedebiliyorum. Sadık olanlar aşkın yalnızca sıradan yönlerini bilir; aşkın trajedilerini bilenler ise sadakatsizlerdir.” Lord Henry, sanki koca dünyayı tek bir cümleyle özetlemişçesine mahcup ve kendinden hoşnut bir ifadeyle zarif gümüş çakma-

ğıyla sigarasını yakıp içmeye başladı. Yeşil, parlak sarmaşık yaprakları cıvıldaayan serçelerin hareketleriyle hışırıyor, çimenlere vuran mavimtırak bulut gölgeleri kırlangıçlar gibi birbirini kovalıyordu. Bahçe ne keyifliydi! Başka insanların duyguları ne hoştu; insanların duyguları düşüncelerinden daha hoş geliyordu ona. İnsanın kendi ruhu ve dostlarının tutkuları; işte şu hayatta onu büyüleyen şeyler bunlardı. Basil Hallward'ın yanında bu kadar çok kalarak kurtulduğu sıkıcı öğlen yemeğini düşünüp kendi kendine gülümsedi. Teyzesine gitmiş olsaydı kesin Lord Goodbody'yi görecekti, konuştukları tek konu yoksulların beslenmesi ve yoksullar için örnek olacak konut yapımının gerekliliği olacaktı. Her toplumsal sınıf, kendi yaşamı açısından herhangi bir öneme sahip olmayan erdemler üzerine ahkâm kesiyordu. Zenginler tutumluluğun öneminden dem vururken, işsiz güçsüzler emeğin yüceliği üzerine afili laflar ediyordu. Teyzesini düşünürken aklına bir fikir geldi. Hallward'a dönerek "Sevgili dostum, şimdi hatırladım," dedi.

"Neyi hatırladın Harry?"

"Dorian Gray'in adını nerede duyduğumu."

"Nerede?" diye sordu yüzü hafifçe asılan Hallward.

"Kaşlarını çatma öyle Basil. Halam Leydi Agatha'dayken duymuştum. Bana harika bir gençle tanıştığını, ona East End'de yardım edeceğini, adının da Dorian Gray olduğunu söylemişti. Yakışıklı olduğundan hiç bahsetmemişti yalnız. Zaten kadınlar güzellikten pek anlamaz; en azından iyiliksever kadınlar anlamaz. Halam bana bu gencin ağırbaşlı ve iyi huylu olduğunu söylemişti. O öyle deyince, gözümde gözlüklü, cılız saçlı, yüzü gözü korkunç çillerle kaplı, kocaman ayaklarıyla rap rap yürüyen bir tip canlanmıştı. Keşke arkadaşın olduğunu bilseydim."

"Bilmemen çok iyi olmuş Harry."

"Neden?"

"Onunla tanışmanı istemiyorum."

“Tanışmamı istemiyor musun?”

“Hayır.”

Uşak bahçeye gelerek, “Bay Dorian Gray stüdyoda bekliyor efendim,” dedi.

“İşte şimdi beni onunla tanıştırmak zorunda kalacaksın,” dedi Lord Henry gülerek.

Ressam, güneşten gözleri kamaşan uşağına dönerek, “Parker, lütfen Bay Gray’e beklemesini söyle, birkaç dakika sonra geliyorum,” dedi. Adam eğilerek selam verdi, sonra eve doğru yürüdü.

Ressam, Lord Henry’e baktı. “Dorian Gray benim en kıymetli dostumdur,” dedi. “Yalın ve güzel bir kişiliği vardır. Halan onunla ilgili söylediklerinde haklıydı. Onu bozma, etkilemeye çalışma. Onun üzerindeki etkin olumsuz olacaktır. Dünya büyük; bu dünyada bir sürü harika insan var. Sanatımda böylesi sihirli bir etkisi olan tek insana göz dikme Harry; sanat yaşamım ona bağlı. Bak Harry, sana güveniyorum.” Kendi iradesi dışında bir güç sözcükleri ağzından çekip alıyormuşçasına ağır ağır konuşuyordu.

“Saçmalama!” dedi Lord Henry gülümseyerek koluna girdiği Hallward’ı neredeyse eve doğru sürüklerken.

İkinci Bölüm

İçeri girdiklerinde Dorian Gray'i gördüler. Sırtı onlara dönük, piyanonun başına oturmuş, Schumann'ın *Orman Sahneleri* cildinin sayfalarını karıştırıyordu. "Bunları bana ödünç vermelisin Basil," diye haykırdı. "Öğrenmek istiyorum. Öyle harikalar ki."

"Bu, tamamen bugün yapacağın modellğe bağlı Dorian."

Genç adam piyano taburesinde dönerek "Of, oturup poz vermekten bıktım, tam boy portre falan da istemiyorum," dedi inatçı ve huysuz bir ifadeyle. Lord Henry'i görünce yanakları hafifçe pembeleşerek ayağa kalktı. "Kusura bakma Basil, yanında birinin olduğunu bilmiyordum."

"Dorian, bu Lord Henry Wotton, Oxford'dan arkadaşım. Ona tam senin ne kadar harika bir model olduğunu anlatıyordum ki her şeyi berbat ettin."

"Sizinle tanışmaktan duyduğum mutluluğu berbat etmediniz Bay Gray," dedi Lord Henry öne doğru bir adım atıp elini uzatarak. Halam hep sizden bahsedip durur. Onun gözdelerinden ve aynı zamanda ne yazık ki kurbanlarından birisiniz."

"Şu aralar Leydi Agatha'nın kara listesindeyim," dedi Dorian yüzünde komik bir mahcubiyet ifadesiyle. Geçen salı onunla Whitechapel'da bir kulübe gitmeye söz vermiştim fakat tamamen aklımdan çıkmış. Birlikte bir düet, yok

galiba üç düet çalacaktık. Bana neler söyleyecek kim bilir. Ona uğramaya korkuyorum.”

“Ben sizi barıştıırırım. Halam sizi pek seviyor. Ayrıca orada olmamanızın çok önemli olduğunu sanmıyorum. Agatha halam piyanonun başına geçince iki kişilik gürültü çıkarır; seyirciler düet zannetmiştir.”

“Halanız hakkında söyledikleriniz pek korkunç; bana da iltifat etmiş sayılmazsınız,” diye cevapladı Dorian gülerek.

Lord Henry ona alıcı gözle baktı. Biçimli kırmızı dudakları, içten mavi gözleri, kıvrıcık, altın rengi saçlarıyla gerçekten de olağanüstü yakışıklıydı. Yüzünde güven telkin eden bir şey vardı. Hem gençliğin samimiyeti hem de tutkulu saflığı vardı yüzünde. Sanki dünya onu hiç kirletememişti. Basil Hallward’ın onu taparcasına sevmesi şaşırtıcı değildi doğrusu.

“Kendinizi hayır işlerine adayamayacak kadar yakışıklı-sınız Bay Gray. Bu işler için fazla yakışıklı-sınız,” diyen Lord Henry divanına oturup sigara tabakasını açtı.

Ressam boyaları karıştırmakla, fırçalarını hazırlamakla meşguldü. Endişeli görünüyordu, Lord Henry’nin son söylediğini duyunca ona baktı ve kısa bir tereddüt ettikten sonra, “Harry, tabloyu bugün bitirmek istiyorum. Gitmeni istesem çok mu ayıp etmiş olurum?”

Lord Henry gülümsedi ve Dorian Gray’e baktı. “Sizce gitmeli miyim Bay Gray?” diye sordu.

“Lütfen gitmeyin Lord Henry. Belli ki Basil’in bugün suratsızlığı üzerinde ve suratsızken onu hiç çekemiyorum. Hem söylesenize, neden hayır işlerine bulaşmamalıymışım?”

“Bunu size söylesem mi bilemiyorum Bay Gray. Konu öyle sıkıcı ki ciddi konuşmak zorunda kalırız. Ama madem kalmamı istediniz, kaçıp gitmem imkânsız. Senin için sakıncası yok değil mi Basil? Bana hep modellerinin poz verirken birileriyle sohbet etmesinden hoşlandığını söylersin.”

Hallward dudağını kemirdi. “Dorian öyle arzu ediyorsa elbette kalmalısın. Dorian’ın kaprisleri herkes için kanun hükmündedir; kendisi hariç.”

Lord Henry şapkasını ve eldivenlerini aldı. “Çok ısrarcısın Basil ama ne yazık ki gitmem lazım. Orleans’ta buluşmak için birine söz verdim. Hoşça kalın Bay Gray. Curzon Caddesi’ndeyim, bir akşamüstü beklerim. Saat beşte neredeyse hep evde olurum. Geleceğiniz zaman haber verin, geldiğinizde evde olmazsam üzülürüm.”

“Basil!” diye haykırdı Dorian Gray. “Lord Henry Wotton giderse ben de giderim. Resim yaparken senin ağzını bıçak açmıyor, platformun üzerinde dikilip güzel görünmeye çalışmak müthiş sıkıcı. Kalmasını rica et lütfen. Bu konuda ısrarcıyım.”

“Kal Harry, Dorian’ı da beni de çok memnun edersin,” dedi Hallward dikkatle resmine bakarak. “Aslında haklı, çalışırken ne konuşurum ne de konuşulani dinlerim; zavallı modellerim için fena halde sıkıcı olmalı. Ne olur kal.”

“Orleans’ta buluşacağım adam ne olacak peki?”

Ressam güldü. “Bunun sorun olacağını sanmıyorum. Harry sen otur, Dorian sen de çık şu platforma. Fazla hareket etme, Lord Henry’e de fazla kulak asma. Benim dışımdaki tüm arkadaşlarını kötü etkiler.”

Dorian Gray Antik Yunan’da tanrılara sunulan genç bir kurban gibi platforma çıktı ve iyi duygular beslemeye başladığı Lord Henry’e bakarak belli belirsiz dudak büktü. Basil’den çok farklıydı. İki dost izlemesi çok keyifli bir kontrast oluşturunuyordu. Üstelik sesi de çok güzeldi. Aradan bir süre geçtikten sonra, “Arkadaşlarınızı gerçekten kötü mü etkiliyorsunuz Lord Henry? Basil’in söylediği kadar kötü mü?” diye sordu.

“İyi etki diye bir şey yoktur Bay Gray. Etki, özünde tümünden gayriahlakidir; bilimsel olarak da böyledir.”

“Neden?”

“Çünkü bir insanı etkilemek ona kendi ruhunu vermektir. Etkilenen kişi artık kendi fikirleriyle düşünemez, kendi tutkularıyla yanıp tutuşamaz hale gelir. Sahip olduğu erdemler bile gerçek değildir artık. Günahları bile ödünçtür; günah diye bir şey varsa tabii. Artık bir başkasının müziğindeki bir yankıdan, kendisi için yazılmamış bir rolü oynayan bir oyuncudan ibarettir. Oysa yaşamın amacı kendi kendini geliştirmek, tekâmül etmektir. Dünyaya gelme sebebimiz özümüzün farkına varmaktır. Bugünlerde insanlar kendilerinden korkar oldu. Görevlerin en ulvisini, kendilerine karşı olanı unuttular. Hayırseverler hayırsever olmasına, açları doyurup yoksulları giydiriyorlar. Gelgelelim kendileri çıplak, ruhları açlıktan kıvranıyor. Cesaret denilen şey insanlığı çoktan terk etmiş. Belki de hiç cesur olmadık. Ahlakın temelindeki toplum korkusu, dinin sırrı ise Tanrı korkusu: İşte bizi yöneten iki şey. Yine de...”

“Uslu olup başını biraz daha sağa çevirir misin Dorian?” dedi ressam, işine iyice dalmıştı, tek fark ettiği delikanlının yüzünde daha önce hiç görmediği bir ifadenin belirmesiydi.

Lord Henry alçak, ahenkli sesiyle ve Eton’daki okul günlerinden beri ona has olan zarif el hareketiyle, “Yine de,” diye devam etti. “İnanıyorum ki, insanlar hayatlarını dolu dolu yaşar, her türlü duygunun hakkını verir, her türlü fikri ifade eder ve her hayalini gerçekleştirirse dünya öyle taze bir neşeyle dolar ki Ortaçağ’ın tüm o hastalıklı karanlığını unutup Helenistik ideale tekrar kavuşabiliriz; hatta belki de Helenistik idealden bile daha muhteşem, daha zengin bir şey elde edebiliriz. Fakat en yüreklimiz bile kendinden korkuyor. Vahşi yanımızı kesip atarak, kendi kendimizi inkâr edip sakatladık ama o vahşi yanımız trajik bir hayatta kalma mücadelesi vermeye devam ediyor. İnkâr ettikçe cezalandırılıyor. Boğarak öldürmeye çalıştığımız içgüdülerimiz, zihnimizi kuşatıp bizi zehirliyor. Beden bir kez günah işledi mi günahla ilişkisini keser çünkü eyleme geçmek bir arınma

biçimidir. Geriye hiçbir şey kalmaz, alınan zevkin anısından ve pişman olma lüksünden başka. Şeytana uymamak için yapılması gereken tek şey ona boyun eğmektir. Direnirseniz, ruhunuz kendi koyduğu iğrenç kurallarla iğrençleştirdiğine, kendi kendine haram kıldığına duyduğu arzuyla hastalanır. Dünyanın en büyük olayları insan zihninde geçer derler. Dünyanın en büyük günahları da insan zihninde işlenir. Mesela siz Bay Gray, şu gül goncası gençliğinizle, pembe beyaz taze teninizle düşüncesi bile sizi ürküten, gündüz düşlerinizde ya da gece rüyalarınızda gördüğünüzde yüzünüzün kızarmasına sebep olan nice arzunuz oldu kim bilir.”

“Yeter!” dedi Dorian Gray sesi titreyerek. “Yeter. Kafam allak bullak oldu. Ne diyeceğimi şaşırdım. Mutlaka verilecek bir cevap vardır ama şu an bulamıyorum. Konuşmayın. İzin verin düşüneyim. Ya da izin verin düşünmemeyi deneyeyim.”

Dorian Gray yaklaşık on dakika kadar dudakları aralık, gözlerinde tuhaf bir parıldamayla kıpırdamadan durdu. İçinde daha önce hiç tanımadığı birtakım dış etkenlerin harekete geçtiğinin belli belirsiz farkındaydı ama bu kıpırtıların kaynağının kendisi olduğunu düşünüyordu. Basil’in arkadaşının ona tesadüfen söylemiş olduğu, zekice çelişkiler barındıran birkaç söz, gönlünün daha önce dokunulmamış tellerini titretmişti; nabzının atışında bu titreşimleri hissedebiliyordu.

Müziğin de onun üzerinde böyle bir etkisi vardı. Aslına bakılırsa müzik başına olmadık işler de açmıştı. Fakat müzik söze dökülerek anlatılabilir bir şey değildi. İçimizde yeni bir dünya değil, yeni bir kaostu yarattığı. Kelimeler! Sadece kelimeler! Ne korkunçtu onlar! Ne kadar apaçık, canlı ve insafsızdılar! İnsan kelimelerden kaçamıyordu. Öte yandan kelimelerin ne incelikli bir büyüğü vardı! Biçimsiz şeylere esnek biçimler kazandırır gibiydiler. Bir viyola ya da lavta sesini andıran tatlı bir melodileri vardı sanki. Sadece kelimeler... Kelimelerden daha gerçek ne vardı ki?

Evet, gençliğin verdiği cehaletle idrak edemediği şeyler olmuştu. Bunları şimdi anlıyordu Dorian. Yaşam bir anda tüm o gözalıcı renkleriyle gözünün önüne serilmişti. Şimdiye kadar alevlerde yürümüştü sanki. Daha önce nasıl da anlamamıştı?

Lord Henry bıyık altından gülümseyerek Dorian'ı seyreliyordu. Psikolojide, hiçbir şey söylenmemesi gereken zamanlar vardır, o bunları çok iyi bilirdi. Dorian Gray hayli ilgisini çekmişti. Söylediği sözlerin onda yarattığı ani etkiye hayret ediyordu, on altı yaşındayken okuduğu, onu daha önce bilmediği konularda aydınlatan kitabı hatırladı, acaba o da benzer bir deneyim mi yaşıyordu? Havaya rasgele bir ok fırlatmıştı. Acaba ok hedefi vurmuş muydu? Ne harika bir çocuktuk şu Dorian!

Hallward, içindeki güçten kaynaklanan gerçek bir damıtlımlık ve zarafetle, muhteşem ve cüretkâr fırça darbeleleriyle resmini yapmaya devam ediyordu. Sessizliğin farkında bile değildi.

“Basil, ayakta durmaktan yoruldum,” dedi Dorian Gray birdenbire. “Gidip bahçede oturayım; burası çok havasız.”

“Ah sevgili dostum, çok özür dilerim. Kendimi resme kaptırdığımda başka bir şey düşünemiyorum. Bana hiç bu kadar güzel poz verdiğini hatırlamıyorum. Hiç kımıldamadan durdun. Tam istediğim ifadeyi yakaladım; aralanmış dudaklar ve pırıl pırıl parlayan gözler. Harry sana ne anlatıyordu bilmiyorum ama yüzüne muhteşem bir ifade konduğunu kesin. Sana iltifat ediyordu zannederim. Sen sen ol, söylediklerinin tek kelimesine bile inanma.”

“Bana iltifat etmediği muhakkak. Belki de bu yüzden, söylediklerinin tek kelimesine bile inanmıyorum.”

“Bal gibi de inanıyorsunuz,” dedi Lord Henry genç adama baygın, hülyalı gözlerle bakarak. “Ben de sizinle bahçeye çıkayım; stüdyo çok sıcak oldu. Basil, bize buzlu bir içecek söylesene, çilekli olsun.”

“Elbette Harry. Zili çal yeter, Parker gelince söyleyeyim. Benim fon üzerinde çalışmam gerekiyor, size daha sonra katılayım. Dorian’ı çok tutma. Resim yapmak için hiç bu kadar havamda olmamıştım. Bu resim benim şaheserim olacak. Şu haliyle bile öyle.”

Lord Henry bahçeye çıktığında Dorian Gray’i başını insanın içini ferahlatan leylakların içine gömmüş, kokularını şarap gibi içer halde buldu. Yaklaşıp elini omzuna koydu. “Ne iyi yapıyorsunuz,” dedi. “Ruhun yegâne şifası duyulardır; duyuların yegâne şifası da ruh.”

Genç adam irkilerek geri çekildi. Başında şapka yoktu; yapraklar asi buklelerini dağıtmış, o yaldızlı saç tellerini birbirine dolamıştı. Yüzünde, aniden uyandırılmış insanlara özgü o korku dolu ifade vardı. Narin burun deliklerinde bir kıpırtı olmuş, belli belirsiz bir sinir dalgası dudaklarının kırmızısını soldurmuş, onları titretmişti.

“İşte böyle,” diye devam etti Lord Henry, “yaşamın en büyük sırlarından biri budur; ruhumuz duyularımızla, duyularımız ruhumuzla şifa bulur. Siz muhteşem bir tasarımsınız. Bildiğinizi sandığınızdan çok daha fazlasını, bilmeyi istediğinizden çok daha azını biliyorsunuz.”

Dorian Gray kaşlarını çatıp kafasını çevirdi. Yanı başında duran bu uzun boylu, zarif genç adamdan hoşlanmaktan alamıyordu kendini. Romantik havası, esmer teni, yorgun yüz ifadesi onu kendine çekiyordu. Yumuşak, pes sesinde insanı büyüleyen bir şeyler vardı. O soğuk, beyaz çiçeği andıran ellerinin bile tuhaf bir cazibesi vardı. O konuştukça elleri bir müziğe uyar gibi hareket ediyordu; kendilerine ait bir dilleri vardı sanki. Fakat ondan korkuyor, korktuğu için de utanıyordu. Nasıl olmuştu da kendini keşfetmesi bir yabancı sayesinde mümkün olabilmişti? Basil Hallward’ı aylardır tanıdığı halde, aralarındaki dostluk onda herhangi bir dönüşüm yaratmamıştı. Nihayet yolu, yaşamın sırrını önüne seren biriyle kesişmişti. İyi de korkacak ne vardı? Liseli bir oğlan ya da genç bir kız değildi ki. Korkmak çok saçmaydı.

“Gölgeye oturalım,” dedi Lord Henry. “Parker içkilerimizi getirmiş bile. Hem bu güneşte daha fazla kalırsanız cildiniz bozulur, Basil de bir daha resminizi yapmaz. Yanmaya özen göstermelisiniz; bronzlaşmak size hiç yakışmaz.”

Dorian gülerek “Yanarsam ne olur ki?” dedi ve bahçenin neredeyse bittiği yerde bir banka oturdu.

“Sizin için bu her şey demek Bay Gray.”

“Nedenmiş o?”

“Çünkü genceciksiniz ve gençlik sahip olunabilecek en kıymetli şeydir.”

“Bana hiç de öyle gelmiyor Lord Henry.”

“Şimdi öyle gelmez. Günün birinde buruş buruş olup çirkinleştüğünüzde, derin düşünceler alnınızda çizgiler bırakıp arzularınızın yangınları dudaklarınızı mühürlediğinde anlırsınız, hem de acı acı anlarsınız. Şimdi nereye gitseniz herkesi kendinize hayran bırakıyorsunuz. Bu hep böyle mi gidecek sanıyorsunuz? Olağanüstü güzel bir yüzünüz var Bay Gray. Asmayın yüzünüzü. Gerçekten öyle. Bir bakıma, güzellik de bir tür dehadır; hatta dehadan çok daha üstündür çünkü hiçbir açıklamaya ihtiyaç duymaz. Güzellik, tıpkı güneş ışığı gibi, bahar mevsimi gibi, karanlık sulara aksi vuran, adına ay dediğimiz o gümüş deniz kabuğu gibi bu dünyanın muazzam gerçeklerinden biridir. Sorgulanamaz. Yüceliği ilahidir. Ona sahip olanlara asalet bahşeder. Ah, şimdi gülüyorsunuz ya, güzelliğinizi kaybettiğinizde gülemeyeceksiniz... Bazıları güzelliğin yüzeysel olduğunu söyler. Belki öyledir ama yine de düşünce kadar yüzeysel olamaz. Benim için güzellik mucizelerin en büyüğüdür. İnsanları dış görünüşlerine göre değerlendirmeyenler sığdır. Bu dünyanın asıl gizemi görünmeyende değil görünendedir... Tanrılar size lütufkâr davranmış Bay Gray, ama bilin ki tanrılar verdiklerini kolaylıkla geri alır. Şunun şurasında dolu dolu ve tam anlamıyla yaşayabileceğiniz birkaç yılınız var. Gençliğinizle beraber güzelliğiniz de sizi terk edecek; ya ansızın artık sizin için kazanılabilecek

bir zaferin olmadığını anlayacak ya da geçmişin hatıraları aklınıza geldikçe yenilgiden daha çok acı verecek olan küçük zaferlerle yetinmek zorunda kalacaksınız. Geçip giden her ay sizi korkunç sona biraz daha yaklaştırıyor. Zaman sizi kıskanıyor; gençliğinizin gülleriyle, zambaklarıyla savaşıyor. Zamanla renginiz solacak, yanaklarınız çökecek, gözünüzün ferri gidecek. Öyle çok acı çekeceksiniz ki... Ah, gençliğinizin kıymetini bilin. En güzel günlerinizi sıkıcı şeyleri dinleyerek, kaybetmeye mahkûm olanı kurtarmaya çalışarak, kendinizi cahil, kaba, adi insanlara adayarak heba etmeyin. Bunlar çağımızın hastalıklı amaçları, yanlış idealleri. Hayatınızı yaşayın! İçinizdeki o muhteşem yaşama sevincini açığa çıkarın! Hiçbir şeyi ıskalamayın. Hep yeni heyecanlar arayın. Hiçbir şeyden korkunuz olmasın... Yepyeni bir hedonizm; işte çağımızın ihtiyaç duyduğu şey budur. Siz bu felsefenin kanlı canlı sembolü olabilirsiniz. Sahip olduğunuz bu kişilikle yapamayacağınız şey yok. Dünya yalnızca bir mevsimliğine sizin... Sizi görür görmez, tam olarak ne olduğunuzun ya da ne olabileceğinizin farkında olmadığınızı anladım. Size dair öyle çok şey beni cezbedti ki size kendinizle ilgili anlatmam gereken şeyler olduğunu hissettim. Heba olup giderseniz çok yazık olacağını düşündüm. Gençliğiniz öyle kısa sürecek ki... Alelade kır çiçekleri solsa dahi yeniden açar. Şu sarısal-kım seneye hazıranda yine böyle sapsarı açacak. Şu asmanın üzerinde mor yıldızlar açacak; her sene yapraklarının yeşil gecesini mor yıldızlar kuşatacak. Oysa giden nazlı gençliğimiz bir daha geri gelmeyecek. Yirmi yaşımızın o kıpır kıpır neşesi sönüp gidecek. Elimiz ayağımız tutmaz olacak, duyarlarımız körelecek. Çirkin, zavallı birer kuklaya dönüşeceğiz. O çok korktuğumuz arzuların ve işlemeye bir türlü cesaret edemediğimiz günahların düşüncesi aklımızdan hiç çıkmayacak. Ah gençlik ah! Şu dünyada gençlikten ötesi yalan.”

Dorian Gray gözlerini kocaman açmış, merakla dinliyordu. Elindeki leylak dalı yerdeki çakıl taşlarının üzerine düştü.

Tüylü bir arı bir an yerdeki dalın üzerinde gezinerek vızıldadı. Sonra da minicik çiçekli yıldız kümesinin üzerine kondu. Dorian arıyı, bizi korkutan önemli bir şey olduğunda, adını koyamadığımız yepyeni bir duygu bizi ele geçirdiğinde ya da korkunç bir düşünce beynimizi kuşatıp bize teslim ol çağrısında bulunduğunda yaptığımız gibi sıradan bir şeye tuhaf bir ilgi göstererek izliyordu. Bir süre sonra arının gidip mor bir çitsarmaşığının alacalı borusuna sokulduğunu gördü. Çiçek bir an titrer gibi oldu, sonra usulca öne arkaya sallandı.

Birden ressam kapıda belirdi, kesik kesik ve heyecanlı hareketlerle onları içeriye çağırdı. Lord Henry ve Dorian birbirlerine bakıp gülümsediler.

“Sizi bekliyorum,” diye bağırdı. “Gelin haydi. Şu an ışıık mükemmel. İçkilerinizi de alın.”

Ayağa kalkıp birlikte ağır ağır yürümeye başladılar. Yeşilli beyazlı iki kelebek yanlarından kanat çırparak geçti, köşedeki armut ağacına konan bir ardıç kuşu ötmeye başladı.

“Benimle tanıştığınıza memnun olduğunuzu tahmin ediyorum Bay Gray,” dedi Lord Henry.

“Şimdilik evet. Her zaman böyle hissedecek miyim acaba?”

“Her zaman ne kötü bir sözdür! Duyunca tüylerim diken diken olur. Kadınlar bu kelimeyi kullanmaya bayılır. Yaşadıkları her aşkı sonsuza dek sürdürmeye çalışarak mahvederler. Kelime olarak da anlamsızdır. Gelip geçici bir hevesle ebedî bir tutku arasındaki tek fark hevesin biraz daha uzun sürmesidir.”

Stüdyoya girerlerken Dorian Gray elini Lord Henry’nin koluna koydu. “Öyleyse bizim dostluğumuz gelip geçici bir heves olsun,” dedi kendi cüreti karşısında utançtan yüzü kızarak. Sonra da platformun üzerine çıkarak yeniden aynı pozu aldı.

Lord Henry kendini hasır bir koltuğa atıp onu izlemeye başladı. Sessizliği tek bozan tuval üzerindeki fırça darbelelerinin çıkarttığı sürtme ve vurma sesleriydi. Hallward ara

sıra geri giderek resmine belli bir mesafeden bakıyordu. Altın renkli toz zerrecikleri kapıdan içeriye süzülen eğik güneş ışığında dans ediyordu. Her yere buram buram gül kokusu sinmişti.

Hallward yaklaşık on beş dakika sonra resim yapmayı bırakıp kocaman fırçasının sapını ısırarak, kaşları çatık halde uzun uzun Dorian Gray'e, sonra da resmine baktı. En sonunda "Bence bitmiştir," diye haykırdı ve eğilip tuvalin sol köşesine uzun, kırmızı harflerle adını yazdı.

Lord Henry yaklaşıp resmi dikkatle inceledi. Gerçekten de muhteşem bir sanat eseri idi, ayrıca modelle olan benzerlik de muhteşemdi.

"Canıgönülünden tebrik ederim, sevgili dostum," dedi. "Çağımızın en güzel portresi bu. Bay Gray, gelin de kendinize bakın."

Genç adam bir rüyadan uyandırılmışçasına irkildi. "Gerçekten bitti mi?" diye mırıldandı platformdan inerken.

"Kesinlikle bitti," dedi ressam. "Bugün mükemmel poz verdin. Sana minnettarım."

"Benim sayemde," diye araya girdi Lord Henry. "Öyle değil mi Bay Gray?"

Dorian cevap vermedi, isteksizce yürüyüp portresine doğru döndü. Tabloyu görünce geri çekildi, yanakları sevinçten al al olmuştu. Gözleri, kendisini ilk kez görüyormuşçasına mutlulukla parıltıyordu. Orada öylece hareketsiz ve şaşkın kalakaldı; Hallward'ın kendisine bir şeyler söylediğinin hayal meyal farkındaydı, fakat kelimelerin anlamlarını kavrayamıyordu. Bir vahiy inmişçesine kendi güzelliğinin farkına varmıştı. Daha önce hiç böyle bir şey hissetmemişti. Basil Hallward'ın sözleri ona hep bir dostun abartılı iltifatları gibi gelmişti. Onları önce dinlemiş, sonra da gülüp unutmuştu. İltifatları ona bir tesir etmemişti. Sonra gençliğe düzdüğü tuhaf methiyeleri ve gelip geçiciliğine ilişkin ürkütücü uyarılarıyla Lord Henry çıkagelmişti. Lord Henry'nin sözleri, tam

o anda, güzelliğinin yansımasının karşısında dururken tüm gerçekliğiyle kafasına dank etmişti. Evet, belki günün birinde yüzü kırışıp çökecek, gözlerinin rengi ve ışığı sönecek, zarif bedeni biçimini yitirip bozulacaktı. Dudaklarının kırmızısı, saçlarının altın sarısı solup gidecekti. Ruhunu besleyip zenginleştiren yaşam bedenini harap edecekti. Korkunç, çirkin, tuhaf bir şeye dönüşecekti.

Tüm bunları düşününce keskin bir acı yüreğine hançer gibi saplanmış, bedeninin her zerresini titretmişti. Mavisi koyulaşp ametist moruna dönüşen gözlerine gözyaşı bulutları çökmüştü. Sanki buzdan bir el yüreğini sıkıştırıyordu.

En sonunda “Yoksa beğenmedin mi?” dedi Hallward genç adamın sessizliğine bir anlam veremeyip içerleyerek.

“Beğenmez olur mu?” dedi Lord Henry. “Bu tabloyu kim beğenmez ki? Modern sanatın en nadide parçalarından biri. Bu tablo mutlaka benim olmalı. Karşılığında ne istersen veririm.”

“Tablo benim değil Harry.”

“Kimin peki?”

“Dorian’ın elbette,” diye cevap verdi ressam.

“Dorian ne kadar şanslıymış.”

“Ne hazin!” dedi Dorian Gray gözlerini portresinden ayırmadan. “Ne hazin! Ben yaşlanıp çirkin ve iğrenç bir şey olacağım. Oysa bu portre hep genç kalacak. Yaşı şu haziran gününde sabitlenecek; bir gün bile yaşlanmayacak... Keşke tam tersi olabilseydi! Ben hep genç kalsaydım da şu resim yaşlansaydı. Bunun için neler vermezdim. Varımı yoğunu verirdim. Ruhumu bile satardım!”

“Böyle bir pazarlık senin işine gelmezdi Basil,” dedi Lord Henry gülerek. “Eserine yazık olurdu.”

“Şiddetle karşı çıkmak zorunda kalırdım Harry,” dedi Hallward.

Dorian Gray dönüp Basil’e baktı. “Karşı çıkacağından eminim Basil. Senin için sanatın dostlarından önce gelir. Ben

senin gözünde bronz bir heykelden başka bir şey değilim. Belki o kadar bile kıymetim yoktur.”

Ressam şaşkınlık içinde bakakalmıştı. Bunlar Dorian Gray'den beklenmeyecek sözlerdi. Ne olmuştu? Genç adam epey öfkeli görünüyordu; yanakları alev alevdi.

“Evet,” diye devam etti. “Senin şu fildişi Hermes heykelin ya da gümüş Faunun kadar değerim yoktur gözünde. Onları hayatının sonuna kadar seveceksin. Beni ne zamana kadar seveceksin peki? Herhalde yüzümde ilk kırıksık belirene kadar. Şimdi artık gayet iyi biliyorum ki insan güzelliğini –güzellik ne demekse artık– yitirince her şeyini yitirir. Bunu bana resmin öğretti. Lord Henry Wotton çok haklı. Sahip olunabilecek en kıymetli şey gençliktir. Yaşlanmaya başladığım zaman kendimi öldüreceğim.”

Yüzü bembeyaz kesilen Hallward Dorian'ın elini tuttu. “Dorian! Dorian!” diye haykırdı. “Böyle konuşma. Benim hiç senin gibi bir arkadaşım olmadı, hiçbir zaman da olmayacak. Maddiyatı kıskanıyor olamazsın, öyle değil mi? Sen onların hepsinden daha güzelsin!”

“Güzelliği solup gitmeyecek olan her şeyi kıskanıyorum. Senin yaptığın portremi kıskanıyorum. Benim kaybedeceğim şeye o neden sonsuza dek sahip olsun? Geçen her dakika benden bir şeyler alıp götürürken ona bir şeyler katıyor. Ah, keşke tam tersi olsaydı! O resim değişseydi de ben hep aynı kalsaydım! Neden yaptın bu resmi? Günün birinde benimle alay edecek, fena alay edecek bu resim!” Gözlerine sıcak yaşlar dolmuştu. Elini sertçe çekip kendini divana attı; yüzünü dua eder gibi yastıklara gömdü.

“Hepsi senin marifetin Harry,” dedi ressam yüzünde acı bir ifadeyle.

Lord Henry omuz silkti. “Dorian Gray'in gerçek yüzü bu işte, hepsi bu. ”

“Değil.”

“Ben ne yaptım ki?”

“Gitmeni istediğimde gidecektin,” diye mırıldandı.

“Kal dedin, ben de kaldım,” diye cevap verdi Lord Henry.

“Harry, en iyi iki dostumla birden tartışamam. İkiniz bir olup beni en güzel eserimden soğuttunuz. Resmi yok edeceğim. Resim dediğin nedir ki; alt tarafı tuval ve boya. Üçümüzün arasına girmesine, hayatlarımızı mahvetmesine izin vermeyeceğim.”

Dorian Gray, ağlamaktan gözleri kızarmış ve solmuş yüzüyle altın sarısı başını yastıktan kaldırdı ve Basil’in perdeli yüksek penceresinin altında duran çam ağacından yapılmış şövaleye doğru yürüyüşünü seyretti. Ne yapıyordu öyle? Parmaklarıyla yoklayarak karman çorman metal boya tüpleri ve kurumuş fırçalar arasında bir şeyler arıyordu. Evet, aradığı esnek, ince çelik ağızlı uzun palet bıçağıydı. Sonunda bulmuştu. Tuvali paramparça edecekti.

Genç adam hıçkırığa boğularak koltuktan sıçradı, Hallward’ın üzerine atlayıp bıçağı elinden çekip aldı ve stüdyonun öbür ucuna fırlattı. “Yapma Basil, yapma!” diye bağırdı. “Cinayet olur bu yaptığın.”

“Sonunda eserimin kıymetini anlamana sevindim Dorian,” dedi ressam şaşkınlığı geçtikten sonra soğuk bir sesle. “Hiç anlamayacaksın sanmıştım.”

“Kıymetini anlamak mı? Ne diyorsun? Ben o resme âşığım Basil. Onu bir parçam gibi görüyorum.”

“İyi madem, kurusun da vernikleyip, çerçeveleyip evine göndereyim. Sonra da sen kendinle ne istersen yaparsın.” Odanın diğer ucuna yürüyüp çay söylemek için zili çaldı. “Çay içersin değil mi Dorian? Ya sen Harry? Yoksa böyle basit zevklere de mi karşısın?”

“Basit zevklere bayılırım,” dedi Lord Henry. “Basit zevkler, hayat denen karmaşada sığınılacak son limandır. Ama tiyatro sahnesi dışında gösteriştten hazzetmem. İkiniz de ne garip adamlarsınız! İnsanı rasyonel hayvan olarak tanımlayan kimdi, merak ediyorum. Vaktinden önce, alelacele ya-

pılmış bir tanımlama bu. İnsan her şey olabilir ama rasyonel olamaz. Olmaması da iyidir aslında. Şu resim için kavga etmeyin. Sen en iyisi resmi bana ver Basil. Şu sersem çocuk onu gerçekten istemiyor, oysa ben gerçekten çok istiyorum.”

“O resmi benden başkasına verirsen seni asla affetmem Basil!” diye haykırdı Dorian Gray. “Ayrıca, kimse bana sersem diyemez!”

“Resim zaten senin, biliyorsun Dorian. Daha ortada bile yokken onu sana vermiştim.”

“Biraz olsun sersemlik ettiğinizi siz de biliyorsunuz Bay Gray. Ayrıca, çok genç olduğunuzun söylenmesine bir itirazınızın olacağını sanmıyorum.”

“Bu sabah söylenseydi şiddetle itiraz ederdim.”

“Ah bu sabah! Sabahtan itibaren epey görüp geçirdiniz doğrusu.”

Kapı vuruldu, uşak elinde dolu bir çay tepsisiyle içeri girip tepsiyi küçük bir Japon sehpasının üzerine bıraktı. Fincanlar ve sütlükler birbirine çarpıp şingırdadı, Gürcü semaverinden bir tıslama sesi geldi. Bir oğlan üzerlerinde yarım küre şeklinde kapak olan iki porselen tabak getirdi. Dorian Gray kalkıp çay koydu. İki adam yavaşça sehpaye doğru gidip kapakların altında ne olduğuna baktı.

“Bu akşam tiyatroya gidelim,” dedi Lord Henry. “Bir yerde bir şeyler oynuyordur mutlaka. White’ta eski bir arkadaşşıma akşam yemeğine sözüm vardı ama telgraf çekip hasta olduğumu ya da başka bir işim çıktığı için gelemeyeceğimi söylerim. Aslında ikincisi çok daha hoş bir mazeret olur; samimiyet insanları her zaman şaşırtır.”

“Resmî kıyafetler giymek öyle sıkıcı ki,” diye mırıldandı Hallward. “İnsanın üzerinde de feci duruyor.”

“Haklısın,” dedi Lord Henry gözleri dalarak, “On dokuzuncu yüzyıl kıyafetleri nefret uyandırıcı; öylesine karamsar, öylesine kasvetli. Modern zamanlarda yaşamlara renk katacak tek şey günah işlemek.”

“Dorian’ın yanında böyle şeyler söylememelisin Harry.”

“Hangi Dorian’ın? Bize çay koyan Dorian mı, yoksa resimdeki Dorian mı?”

“İkisinin de.”

“Ben sizinle tiyatroya gelmek isterim Lord Henry,” dedi genç adam.

“O zaman sen de gelirsin, değil mi Basil?”

“Gerçekten gelemem. Zaten canım da pek istemiyor. Hem yapılacak dünya kadar işim var.”

“O zaman ikimiz gideriz Bay Gray.”

“Memnuniyetle.”

Ressam dudaklarını kemirerek elinde fincanla resme doğru yürüdü. Hüzünlü bir ifadeyle, “Ben gerçek Dorian’la kalıyorum,” dedi.

Portrenin modeli ressamın yanına giderek “Gerçek Dorian bu mu?” diye sordu. “Ben böyle miyim gerçekten?”

“Evet, tam olarak böylesin.”

“Bu inanılmaz bir şey Basil!”

“En azından dış görünüş olarak öyle. Tek farkla, o hiçbir zaman değişmeyecek,” diye iç geçirdi Hallward. “Bu da az buz bir fark değil.”

“Sadakat konusunda ne çok yaygara yapıyor insanlar!” diye haykırdı Lord Henry. “Aşk bile salt fizyolojik bir hadiseyken; özgür irademizle hiçbir ilgisi yokken... Gençler sadık olmak ister, olamazlar; yaşlılar sadakatsizlik etmek ister, edemezler. Bütün mesele bu.”

“Dorian bu akşam tiyatroya gitme. Yemeğe bende kal,” dedi Hallward.

“Olmaz Basil.”

“Neden?”

“Lord Henry Wotton’a söz verdim.”

“Sözünde durmadın diye seni daha az sevecek değil ya. Hem o da verdiği sözleri tutmaz. Ne olur gitme.”

Dorian gülerek başını olmaz anlamında iki yana salladı.

“Rica ediyorum.”

Genç adam tereddüt ederek çay sehpasının başında oturmuş, yüzünde halinden memnun bir gülümsemeyle onları izleyen Lord Henry’e baktı.

“Gitmem lazım Basil,” diye cevap verdi.

“Haydi o zaman,” dedi Hallward elindeki fincanı çay tepsisinin üzerine bırakarak. “Geç oldu, daha giyineceksin. Oyalanmayın. Güle güle Harry. Güle güle Dorian. Yine beklerim, arayı açmayalım. Yarın gel.”

“Gelirim tabii.”

“Unutmazsın değil mi?”

“Yok canım, neden unutayım?” diye cevap verdi Dorian.

“Sana gelince, Harry...”

“Efendim Basil?”

“Bu sabah bahçede senden istediğim şeyi sakın unutma.”

“Unuttum bile.”

“Sana güveniyorum.”

“Keşke ben de kendime güvenebilseydim,” dedi Lord Henry gülerek. “Gelin Bay Gray, arabam dışarıda, sizi evinize bırakayım. Hoşça kal Basil. Keyifli bir akşamüstüydü.”

Kapı kapandıktan sonra ressam kendini kanepeye bıraktı. Yüzünde acı bir ifade belirdi.

Üçüncü Bölüm

Ertesi gün saat yarımında Lord Henry Wotton, ondan fayda görmeyenler tarafından bencil addedilen fakat kendisini eğlendirenleri beslediği için Cemiyet'te cömert olarak bilinen, sert tabiatına rağmen gülyüzlü, bekâr bir ihtiyar olan amcası Lord Fermor'u ziyaret etmek için gezine gezine Curzon Caddesi'nden Albany'e gitti. Babası, Isabella küçükken ve Prim* daha hesapta bile yokken Madrid'de büyükelçiydi fakat miskin karakteri, raporlarındaki İngilizcenin güzelliği ve zevke olan ölçüsüz düşkünlüğünden dolayı, doğuştan tartışmasız hakkı olarak gördüğü Paris Büyükelçiliği'ndeki görev kendisine teklif edilmediği için heyheyli bir anında tepesi atıp Dışişleri Bakanlığı'ndan emekli oldu. Babasının yanında sekreter olarak çalışan oğlu da, saçma bir biçimde amiriyle birlikte istifa etmiş, ilerleyen aylarda kendini büyük bir ciddiyetle kadim bir aristokrat sanatı olan hiçbir şey yapmama sanatına vermişti. Şehirde iki büyük evi olmasına rağmen daha rahatına geldiği için otel odalarında kalıyor, yemeklerini çoğu zaman kulüpte yiyordu. Ülkenin iç kısımlarındaki kömür ocaklarının idaresiyle bir derece ilgileniyor, sanayiyle uğraşmanın ona çaldığı lekeyi, bir beyefendinin

* Juan Prim y Prats (1814-70): Kraliçe II. Isabella'yı tahtından eden 1868 darbesinin arkasındaki İspanyol asker ve isyancı. (ç.n.)

kömüre sahip olmasının faydalarından birinin, ona kendi şöminesinde odun yakabilme terbiyesine sahip olmayı sağladığı fikrine dayandırarak mazur görüyordu. Siyasi anlamda muhafazakârdı ama iktidarda olmadıkları zamanlarda, muhafazakârlara radikal sürüsü diye küfredirdi. Ona dayılanan uşağının kahramanıydı, büyük çoğunluğuna dayılandığı akrabalarıysa korku salardı. Onun gibi biri yalnızca İngiltere'nin ürünü olabilirdi ve her zaman söylediği gibi; ülke içten içe çürüyordu. İlkelerinin modası geçmişti fakat önyargılarına dair söylenecek çok şey vardı.

Lord Henry odaya girdiğinde amcası üzerinde kalın bir avcı montuyla, puro içip *The Times* okuyarak homurdanıyordu. Yaşlı beyefendi “Harry, bu saatte hangi rüzgâr attı seni buralara?” diye sordu. “Siz züppeler ikiden önce kalkmaz, beşten önce ortalarda görünmezsiniz sanıyordum.”

“Sizi temin ederim ki sırf aile sevgisi yüzünden geldim George amca. Sizden bir şey isteyeceğim.”

“Paradır herhalde,” dedi Lord Fermor yüzünü ekşiterek. “Otur da anlat bakalım. Zamane gençleri parayı her şey sanıyor.”

“Evet,” diye mırıldandı Lord Henry ceketinin iliğini düzelterek. “Büyüyünce de bundan tamamen emin oluyorlar. Fakat para istemiyorum. Faturalarını kendileri ödeyenler böyle şeyler ister George amca; ben faturalarımı hiç ödemem. Borç, genç erkeğin sermayesidir; onun sayesinde baş döndürücü bir hayat yaşar. Ayrıca, Dartmoor'un tüccarlarıyla içli dışlıyım ve beni hiç kırmazlar. İstedğim şey bilgi; yararlı bir bilgi değil elbette, yararsız bir bilgi.”

“Sana mavi kitapta* yer alan her şeyi anlatabilirim Harry; gerçi şu sıralar bu adamlar o kitaplara bir sürü saçma sapan şey yazıyor. Ben Dışişleri'ndeyken her şey daha iyiydi. Artık oraya sınavla alıyorlarmış duyduğuma göre. Bu durumda ne

* 1836'dan itibaren kamuoyuna açılan İngiltere Parlamentosu çalışma belgeleri (ç.n.)

bekleyebilirsin ki? Sınavlar bayım, baştan aşağı şarlatanlıktır. Bir adam soyluysa, zaten yeteri kadar şey bilir; değilse, bildiği de ona yaramaz.”

“Bay Dorian Gray’ın mavi kitaplarda yeri yok George amca,” dedi Lord Henry gönülsüzce.

“Bay Dorian Gray mi? O da kim?” diye sordu Lord Fermor, kalın beyaz kaşlarını parmağıyla yatıştırarak.

“Ben de bunu öğrenmeye geldim George amca. Aslında kim olduğunu biliyorum. Son Lord Kelso’nun torunu. Annesi bir Devereux’ydü; Leydi Margaret Devereux. Bana annesini anlatın. Nasıl biriydi? Kiminle evliydi? Siz kendi döneminizden neredeyse herkesi tanırıyorsunuz, onu da tanıyor olabilirsiniz. Şu sıra Bay Gray’le çok ilgileniyorum. Daha yeni tanıştık.”

“Kelso’nun torunu!” diye tekrar etti ihtiyar beyefendi. “–Kelso’nun torunu! Tabii ya... Annesini yakından tanırdım. Sanırım vaftiz törenine katılmıştım. Margaret Devereux olağanüstü güzel bir kızdı. Beş parasız, ipsiz sapsız genç bir oğlanla kaçarak peşindeki tüm erkekleri çılgına çevirmişti. Kaçtığı çocuğun hiçbir vasfı yoktu, bir piyade birliğinde teğmen ya da onun gibi bir şeydi. Her şeyi daha dün gibi hatırlıyorum. Zavallı adam evlendikten birkaç ay sonra Spa’da bir düelloda öldürüldü. Olayın arkasında kirli işler vardı. Kelso’nun Belçikalı bir kabadayıya para verip herkesin içinde adama hakaret ettirip, sonra da güvercin gibi şişletip öldürttüğü söylenirdi. Olay örtbas edilmişti edilmesine de, Kelso sonrasında uzunca bir süre kulüpte pırzolasını yalnız başına yemek zorunda kalmıştı. Gelirken kızını da yanında getirmiş ama söylediklerine göre kızı onunla bir daha hiç konuşmamış. Hazin bir hikâyeydi. Kız da bir seneye kalmadan öldü. Demek bir oğul bırakmış ardında, öyle mi? Tamamen unutmuşum. Nasıl bir çocuk? Annesine benziyorsa çok güzel bir delikanlı olmalı.”

“Çok güzel,” diye onayladı Lord Henry.

“Umarım iyi insanlara denk gelir,” diye devam etti ihtiyar adam. “Kelso yapması gerekeni yaptıysa, büyük bir servet onu bekliyor demektir. Annesinin de parası vardı; Selby’deki ev büyükbabasından ona kalmıştı. Büyükbabası da Kelso’dan nefret ederdi, pinti herif derdi ona ki gerçekten öyleydi. Bir keresinde ben Madrid’deyken oraya gelmişti. Adamdan resmen utanmıştım yahu. Kraliçe bile bana, arabacılarla para için sürekli kavga edip duran şu İngiliz asilzadesi kim diye sormuştu. Arkasından o kadar çok konuşuldu ki neredeyse bir ay toplantılara gitmeye yüzüm olmadı. Umarım torununa, arabacılarla davrandığından daha iyi davranmıştır.”

“Bilmiyorum,” diye cevap verdi Lord Henry. “İleride zengin olacağını tahmin ediyorum ama henüz reşit değil. Selby’deki evin sahibi olduğunu biliyorum; bana anlatmıştı. Peki... annesi çok mu güzeldi?”

“Margaret Devereux hayatımda gördüğüm en muhteşem varlıklardan biriydi Harry. Onu böyle şeyler yapmaya iten neydi, hiçbir zaman anlayamadım. İstedikleriyle evlenebilirdi. Carlington ona deli divane oluyordu. Ne var ki, çok romantik bir kızdı. Aslına bakarsan, o ailedeki tüm kadınlar öyleydi. Erkeklerde iş yoktu da, kadınlar muhteşemdi! Carlington ayaklarına kapanmış, bana kendisi anlatmıştı. Kız onun o haliyle dalga geçmiş. Düşünsene, o zamanlar Londra’da Carlington’ı reddedecek bir kız var mıydı? Evlilik demişken, senin şu üçkâğıtçı baban bana Dartmoor’un bir Amerikalıyla evleneceğinden bahsetti. İngiliz kızları neyine yetmiyormuş?”

“Şu aralar Amerikalılarla evlenmek pek revaçta George amca.”

“İngiliz kadınlarını dünyalara değişmem Harry,” dedi Lord Fermor yumruğunu masaya vurarak.

“Oyumu Amerikalılardan yana kullanıyorum.”

“Amerikalıların ilişkileri kısa sürüyormuş diyorlar.”

“Uzun nişanlılık dönemlerine pek gelemiyorlar ama kısa vadede muhteşemler; insanı uçuruyorlar. Dartmoor’un bir şansının olduğunu sanmıyorum.”

“Kız kimlerdenmiş?” diye soru yaşlı beyefendi. “Kimi kimsesi var mı?”

Lord Henry başını iki yana salladı. “İngiliz kadınları geçmişlerini saklamakta ne denli ustaysa, Amerikalı kadınlar da ailelerini saklamakta o denli usta,” dedi gitmek için ayağa kalkarak.

“Ailesi domuz yetiştirme işiyle uğraşıyordur diye tahmin ediyorum?”

“Dartmoor’un açısından düşününce, umarım öyledir George amca. Amerika’da domuz işinin politikadan sonra en kârlı iş olduğu söyleniyor.”

“Kız güzel mi bari?”

“Güzelmış gibi davranıyor. Amerikalı kadınların çoğu böyle. Çekiciliklerinin sırrı da bu.”

“Amerikalı kadınlar kendi ülkelerinde kalsalar olmuyor mu? Hep Amerika’nın kadınlar için bir cennet olduğu söylenir.”

“Gerçekten öyle. İşte bu yüzden, tıpkı Havva gibi cennetten kurtulmaya can atıyorlar ya,” dedi Lord Henry. “Hoşça kalın George amca. Biraz daha oyalanırsam yemeği kaçıracağım. İstedğim bilgileri verdiğiniz için sağ olun. Oldum olası yeni dostlarımla ilgili her şeyi bilmek isterim, öte yandan eski dostlarımla ilgili ise hiçbir şeyi.”

“Yemek nerede Harry?”

“Agatha halada. Kendimi ve Bay Gray’i zorla davet ettirdim. Dorian, Agatha halanın himâyesi altına aldığı son genç.”

“Of! Harry, söyle o Agatha halana, beni bu bağış işleri için sıkboğaz etmesin artık. Bıktım, usandım. Ne sanıyor acaba? Benim onun saçma sapan şımarıklıkları için çek yazmaktan başka işim olmadığını mı?”

“Peki George amca, söylerim, ama fayda edeceğini sanmam. Kafayı hayırseverlikle bozan insanlar genellikle bütün insanlıklarını yitirirler. En belirgin özellikleridir bu.”

İhtiyar beyefendi onaylayan bir ses çıkararak zili çalıp uşağını çağırdı. Lord Henry alçak kemerin altından geçip Burlington Caddesi’ne çıktı, oradan da Berkeley Meydanı’na yöneldi.

Demek Dorian Gray’ın aile öyküsü buydu. Ana hatlarıyla anlatılmış olmasına rağmen, bu öykü tuhaf, neredeyse modern bir aşk hikâyesini çağrıştırdığından onu heyecanlandırmıştı. Delice bir tutku uğruna her şeyini feda eden güzel bir kadın. Birkaç hafta süren çılgınca mutluluğun korkunç, hain bir cinayetle birden sona ermesi. Aylar süren, sessiz bir ıstırap ve acılar içinde dünyaya getirilen bir oğul. Ölümün çekip aldığı bir anne, yaşlı ve sevgisiz bir adamın zulmüne ve yalnızlığa terk edilen bir oğul. Dorian’ın gerçekten de ilginç bir geçmişi vardı; onu âdeta şekillendirmiş, daha da mükemmel bir hale getirmişti. Her mükemmel varlığın ardında da mutlaka bir trajedi vardı. Sanki en sıradan çiçeğin açması için bile dünyanın şiddetli doğum sancıları çekmesi gerekiyordu... Geçen gece kulüpte yemek masasında, şaşkın gözler ve ürkek bir zevkle aralanmış dudaklarla karşısında oturur, kırmızı mum yüzünde yeni yeni ortaya çıkan uyanışın rengini daha da kırmızıya boyarken nasıl da büyüleyiciydi. Onunla konuşmak nadide bir kemanı çalmak gibiydi; yayın her bir dokunuşuna, titreyişine karşılık veriyordu... Onunla etkileşim içinde olmanın başka hiçbir şeye benzemeyen, hayranlık uyandırıcı bir boyutu vardı. Ruhunu böyle zarif bir biçime üfleyip orada bir süre demlenmeye bırakmanın; fikirlerinin, içine tutku ve gençliğin melodisi eklenerek kişide yeniden yansıtılmasının, karakterini sinsi bir sıvı ya da parfümmüşçesine başkasına bulaştırmanın keyfi çok büyüktü; belki de bizimki gibi kısıtlanmış ve bayağı bir çağda; zevklerin son derece bedensel, amaçların son derece sıradan olduğu bir devirde bize kalan

en büyük keyifti bu... Kaderin garip bir cilvesi sonucu Basil'in stüdyosunda tanıştığı bu gencin harika bir karakteri vardı; en azından harika bir karaktere dönüştürülebilecek bir mayası. Antik Yunan'dan bize miras kalan mermer heykellere has o zarafet, gençliğin o bembeyaz saflığı, duruluğu ondaydı. Onu sokamayacağınız şekil yoktu; bir Titan'a da dönüşebilirdi, bir oyuncağa da. Böylesi bir güzelliğin solup gitmeye mahkûm olması ne büyük talihsizlikti! Ya Basil! Onun durumu da psikolojik açıdan epey ilginçti! Nelere sahip olduğunun farkında bile olmayan birinin sırf varlığı bile, sanatına yepyeni bir üslup, yaşamına bambaşka bir bakış açısı getirmeye yetmişti. Kırlarda kimselere görünmeyen, ormanın loş karanlığında yaşayan sessiz sedasız bir ruh ansızın mistik bir orman perisi gibi belirdiğinde hiç korkmamıştı çünkü ruhunun derinliklerinde onu arayıp durmuştu. O mucizevi şey ona görüldüğünde ruhunda müthiş bir ilham uyanmış, daha önce hiçbir özelliği olmayan şekil ve desenler bambaşka ve çok daha yüce bir şeyin gölgeleriymişçesine ansızın sembolik bir önem kazanmıştı. Bütün bunlar öyle tuhaftı ki! Lord Henry tarihte de buna benzer bir şey olduğunu anımsadı. Platon, tefekküre dalan o sanatçı değil miydi bunu ilk kez analiz eden? Onu soneler halinde renkli mermerlere oyan Buonarroti* değil miydi? Ama yine de çağımız için garipti bu... Evet, Dorian Gray o harika portreyi yapan ressam için farkında olmadan ne ifade ediyorsa, ressam da Dorian Gray için öyle bir önem arz etmeye çalışacaktı. Üzerinde tahakküm kurmaya çalışacaktı ki zaten şimdiden büyük ölçüde kurmuş sayılırdı. O muhteşem ruha sahip olmak isteyecekti. Aşk ve ölümün meyvesi olan o çocukta olağanüstü, büyüleyici bir şey vardı.

Lord Henry aniden durup kafasını kaldırdı ve evlere baktı. Halasının evini geçtiğini fark edip kendi kendine gülümseyerek geri döndü. Loş salona girdiğinde uşak ona sof-

* Kısaca Michelangelo olarak anılan İtalyan heykeltıraş, ressam ve şair: Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni (1475-1564). (ç.n.)

raya oturulduğunu söyledi. Hizmetçilerden birine şapkasını ve bastonunu verip yemek odasına geçti.

“Her zamanki gibi geç kaldın Harry,” dedi halası başını iki yana sallayarak.

Lord Henry alelade bir bahane uydurdu, halasının yanındaki boş sandalyeye oturup sofradakileri görmek için etrafına bakındı. Dorian, yanaklarını sevinçle pembeleştiren mahcup bir ifadeyle masanın diğer ucundan başıyla onu selamladı. Karşısında tanıyan herkesin çok sevdiği, iyi huyuyla, iyi yüreğiyle herkesin takdirini kazanmış, düşes değil sıradan bir kadın olsa, sahip olduğu geniş mimari oranları çağdaş tarihçiler tarafından “şişmanlık” olarak tabir edilecek Harley Düşesi oturuyordu. Düşesin sağ tarafında, dışarıdan bakıldığında parti liderinin izindeymiş gibi görünen, özel yaşamındaysa iyi aşçıların izini süren, son derece akla uygun olan o meşhur ilkeye uyarak, muhafazakârlarla yiyip içip liberallerle fikir alışverişinde bulunan radikal milletvekili Sör Thomas Burdon vardı. Solundaysa epey kültürlü ve hoş bir yaşlı beyefendi olan ve bir zamanlar Leydi Agatha’ya açıkladığı üzere, söylenebilecek her şeyi otuzundan önce söylediğinden susmak gibi kötü bir huy edinmiş Treadleyli Bay Erskine oturuyordu. Lord Henry’nin yanındaysa halasının en eski dostlarından biri, gerçek bir kanatsız melek olmasına rağmen rüküş giyimiyle kalitesiz ciltlenmiş bir dua kitabını anımsatan Bayan Vandeleur oturuyordu. Lord Henry’nin şansına, kadıncağızın diğer yanında, zeki, orta yaşlı, vasat ve en az bir Avam Kamarası’nın verdiği bakanlık demeci kadar kel bir beyefendi olan Lord Faudel oturuyordu. Bayan Vandeleur onun gibi biriyle samimi ve ciddi bir sohbeta girişme hatasına düşmüştü; bu da onun gibi iyi insanların kendilerini bir türlü kurtaramadıkları türden affedilemez bir hataydı.

Düşes masanın diğer ucundan kafasını sallayıp gülerek, “Zavallı Dartmoor’dan bahsediyorduk Lord Henry,” dedi. “O güzel genç kızla sahiden evlenecek mi dersin?”

“Sanırım kız ona evlenme teklif etmeyi kafasına koymuş düşes.”

Leydi Agatha, “Çok fena!” diye haykırdı. “Biri engel olsa keşke.”

Sör Thomas Burdon kibirli bir ifadeyle, “Güvenilir bir kaynaktan duyduğuma göre kızın babasının Amerika’da manifatura dükkânı varmış,” dedi.

“Amcam domuz çiftlikleri olduğunu tahmin etmişti Sör Thomas,” dedi Lord Henry.

Kelimelerin üzerine basa basa, “Manifatura mı? Amerika’da doğru düzgün kumaş mı varmış ki?” diye sordu düşes iri ellerini haşmetle iki yana açarak.

“Amerikalıların acayıplikleri işte, ne olacak,” diye cevap verdi Lord Henry tabağına biraz daha bıldırcın alarak.

Düşes şaşkın görünüyordu.

“Sen ona aldırış etme canım,” diye fısıldadı Leydi Agatha. “O öyle laf olsun diye konuşur.”

Radikal milletvekili, “Amerika keşfedildiğinde,” diye sazı ele alıp sıkıcı bir sürü bilgiyi sayıp dökmeye başladı. Bir konuyu didik didik etmeyi seven tüm insanlar gibi dinleyenlerin iflahını kesiyordu. Düşes iç geçirip adamın sözünü kesme ayrıcalığını kullandı. “Keşke keşfedilmez olaydı!” diye haykırdı. “Bizim kızlarımızın hiç şansı kalmadı; onlara büyük haksızlık oluyor.”

“Belki de Amerika aslında keşfedilmemiştir,” dedi Bay Ers-kine; “bana kalsa sadece tespit edildi demeyi tercih ederim.”

Düşes, “Ama orada yaşayanlardan bazılarını gördüm,” dedi. “İtiraf etmeliyim ki, içlerinden bazıları da pek güzel. İyi de giyiniyorlar; kıyafetlerini Paris’ten alıyorlar. Keşke param yetse de ben de alabilsem.”

“Derler ki iyi Amerikalılar ölünce Paris’e gidermiş,” dedi Sör Thomas kıkırdayarak. Sör Thomas’ın gardırobu *Humour’s* mağazasından alınmış elden düşme kıyafetlerle doluydu.

“Öyle mi? Ya kötü Amerikalılar ölünce nereye gider?” diye sordu düşes.

“Amerika’ya,” diye mırıldandı Lord Henry.

Sör Thomas suratını astı. Leydi Agatha’ya “Sanırım yengeniniz bu büyük ülkeye karşı önyargılı,” dedi. “Sağ olsunlar; yöneticiler araba tahsis ettiler, ben de bütün ülkeyi bir uçtan bir uca gezdim. Emin olun, böyle bir gezi başlı başına okul sayılır; insanın görgüsü, bilgisi artar.”

“Görgülü bilgili olacağız diye Chicago’yu görmek şart mı?” diye sordu Bay Erskine ağlamaklı bir biçimde. “Şahsen hiç oralara gidesim yok.”

Sör Thomas elini salladı. “Dünya Treadleyli Bay Erskine’in kitap raflarında gizli. Biz pratik insanlarsa okumayı değil, görmeyi severiz. Amerikalılar sahiden çok ilginç insanlar. Bir kere son derece mantıklılar. Bence en belirgin özellikleri bu. Evet Bay Erskine, Amerikalılar son derece akıllı, mantıklı insanlar. Emin olun, Amerikalılar asla saçma sapan şeyler yapmazlar.”

“Ne fena!” dedi Lord Henry. “Kaba kuvvet bir derece de, mantığın kabalığına, zorbalığına hiç tahammül edemem. Mantığı bu şekilde kullanmak insafsızlıktır; zekâyâ bel altı vurmak gibidir.”

Sör Thomas yüzü kızararak, “Sizi anlayamıyorum,” dedi.

“Ben anlıyorum Lord Henry,” diye mırıldandı Bay Erskine gülümseyerek.

“Çelişki denilen şey bir bakıma iyidir...” diye cevabı yaptırdı Baronet.

“Bu bir çelişki mi?” diye sordu Bay Erskine. “Bence değil. Gerçeğe giden yol çelişkidenden geçer bir bakıma. Gerçekleri, cambazların yürüdüğü ipin üzerinde sınamalıyız. Eldeki veriler ancak akrobata dönüştüğünde onlar hakkında hükümde bulunabiliriz.

“Üstüme iyilik sağlık,” dedi Leydi Agatha, “Neler söylüyorsunuz siz öyle? Hiç anlamıyorum. Bu arada sana küs-

tüm Harry. Sen ne demeye bizim sevgili Bay Gray'imizi East End'den vazgeçirmeye çalışıyorsun? Bize orada çok faydası dokunur. Herkes onun piyano çalışına hayran kalacaktı."

"Bana çalsın istiyorum," dedi Lord Henry gülümseyerek. Masanın diğer ucuna bir bakış attığında, kendi gülümsemesine karşılık veren o güzel, ıslıl ıslıl gülümsemeyi gördü.

"Ama Whitechapel'dakiler öyle üzgün ki," diye devam etti Leydi Agatha.

Lord Henry omuz silkerek, "Şu dünyada acı çekmek dışında her şeyi anlayışla karşılayabilirim," dedi. "Acı çekmeyi anlayabilmem mümkün değil. Acı çekmek kötüdür, çirkindir, karanlıktır. Çağımızın acıya duyduğu sempaside hastalıklı bir şeyler var. İnsan yaşamın renklerine, güzelliğine, coşkusuna sempati duymalı. Hayata dair yaralardan ne kadar az bahsedersek, o kadar iyi."

"Yine de East End konusu mühim," dedi Sör Thomas ciddiyetle başını sallayarak.

"Kesinlikle öyle," diye cevap verdi genç lord. "Mesele kölelik ve biz bu sorunu köleleri eyleyerek çözmeye çalışıyoruz."

Politikacı ona dik dik bakarak, "Siz nasıl bir değişiklik yapmayı öneriyorsunuz peki?" diye sordu.

Lord Henry güldü. "İngiltere'nin havası dışında hiçbir şeyini değiştirmek istemem," diye cevapladı. "Felsefe yapmak bana yetiyor. On dokuzuncu yüzyılı yapış yapış merhamet duygumuzla tükettiğimize göre, çıkış yolunu bilimde aramalıyız. Duyguların güzel yanı bizi yolumuzdan şaşırtmalarıysa, bilimin güzel yanı da duygusal olmayışıdır."

"Fakat çok büyük yükümlülüklerimiz var," dedi Bayan Vandeleur çekinerek.

"Çok büyük hem de," diye tekrarladı Leydi Agatha.

Lord Henry, Bay Erskine'e döndü. "İnsanoğlu kendini fazla ciddiye alıyor. İnsanlık tarihinde işlenen ilk günah budur. Mağara insanı gülmeyi bilseydi, tarih çok daha farklı gelişirdi."

“Yüreğime su serpiyorsunuz,” diye şakıdı düşes. “Halanızı ziyarete geldiğimde, East End’le ilgilenmediğim için kendimi hep suçlu hissettim. Artık halanızın yüzüne yüzüm kızarmadan bakabileceğim.”

“İnsanın yüzünün kızarması çok hoş bir şeydir düşes,” dedi Lord Henry.

“Gençken öyle tabii,” diye cevap verdi düşes. Benim gibi yaşlı bir kadının yüzü kızarıyorsa bu pek hayra alâmet değil. Ah Lord Henry, keşke yeniden genç olmanın bir yolu olabilseydi.”

Lord Henry bir süre düşündü. “Gençken yaptığınız çok büyük bir hata var mı düşes?” diye sordu masanın diğer ucundaki kadına.

“Olmaz mı? Hem de öyle çok var ki.”

“O zaman aynı hataları yine yapın. İnsan gençlik günlerine dönebilmek için akılsızlıklarını tekrarlamalıdır.”

“Muazzam bir teori!” diye haykırdı düşes. “Hemen hayata geçirmeliyim.”

“Tehlikeli bir teori!” cümlesi döküldü Sör Thomas’ın ince dudaklarından. Leydi Agatha onaylamayan bir ifadeyle başını iki yana sallıyor, yine de içten içe gülmekten alamıyordu kendini. Bay Erskine öylece dinliyordu.

“Evet,” diye devam etti Lord Henry, “yaşamın en büyük sırlarından biri budur. Günümüzde insanlar benliklerini sinsice kuşatan sağduyudan ölüyor; aslında asla pişman olmaması gereken tek şeyin hataları olduğunu anladıklarındaysa iş işten geçmiş oluyor.”

Masada kahkaha koptu.

Lord Henry bu fikirle oynuyor, onu zekice eğip büküyor, havalara atıyor, dönüştürüyor, elinden kaçmasına izin verip sonra yeniden yakalıyor, hayalgücüyle allayıp pulluyor ve ona çelişkiden kanatlar takıyordu. Aptallığa met-hiyeler düzmeye devam etti. Sonra felsefeye daldı; Felsefe, genç bir kadına dönüşmüştü, kendini keyfin çılgın müziğine

kaptırmış, üzerindeki şarap lekeli elbisesi ve başındaki fil-dişi taçla, yaşamın kıyılarında, ayyaş bir Bakkhos rahibesi gibi zevkle dans ediyor, hantal ve suratsız Silenos'la ayık olduğu için alay ediyordu. Gerçeklik, âdeta ürkek bir orman hayvanı gibi genç kadından kaçıyor. Beyaz ayakları bilge Ömer'in* dev teknesindeki üzümleri ezdikçe mor kabarcıklı üzüm suları yükseliyor, kızıl bir köpük seli siyah ve kaygan teknenin kenarlarından taşıyordu. Harika bir doğaçlamaydı bu. Lord Henry, Dorian Gray'in gözlerini hiç ayırmadan ona baktığını hissediyor, dinleyenler arasında etkilemeyi arzu ettiği birinin olduğunu bilmek zekâsını daha da keskinleştiriyor, hayalgücüne daha da renk katıyordu. Konuşması son derece zekice, süslü ve fütursuzdu. Dinleyenler kendilerinden geçmiş, çaldığı kavalın peşine takılmış güle oynaya Lord Henry'yi takip ediyordu. Dorian Gray büyülenmişçesine bakışlarını bir an olsun ondan ayırmıyor, dudaklarındaki gülücükler birbirini kovalıyor ve rengi giderek koyulaşan gözlerindeki hayret anbean derinleşiyordu.

Nihayet gerçeklere dönmenin zamanı gelmişti; gerçek, dönemin kıyafetlerine bürünmüş bir hizmetçi kılığında salona girmiş, düşese arabanın dışarıda kendisini beklediğini söylüyordu. Düşes mahsustan üzülmüş gibi bir jest yaparak, "Ne yazık ki gitmem gerekiyor. Gidip kocamı kulüpten alıp oturma başkanlığını yapacağı saçma sapan bir toplantı için Willis's'e** götürmem gerekiyor. Geç kalırsam öfkeden köpürür, benim de başımdaki bu zarif şapkayla kavga edecek halim yok. Narin şapkam kötü söze hiç gelemes. Gitmem gerekiyor sevgili Agatha. Hoşça kalın Lord Henry, hem pek hoş hem de korkunç derecede iç karartıcısınız. Fikirleriniz karşısında ne söyleyeceğimi bilemedim. Bir akşam bize yemeğe gelin lütfen. Salı mesela. Salı günü müsait misiniz?" dedi.

* Ömer Hayyam. (ç.n.)

** Willis's Rooms (1765) ya da diğer adıyla Almack's (1890) zamanın modası sosyal kulüplerin üyelerinin toplantı mekânıydı. (ç.n.)

“Sizin için herkesten vazgeçerim düşes,” dedi Lord Henry eğilerek.

“Ah! Çok tatlısınız ama yine de çok ayıp! Bekliyorum öyleyse,” diyerek ardında Leydi Agatha ve diğer hanımlar olmak üzere bir tantanayla salondan ayrıldı.

Lord Henry yerine oturdu. Bay Erskine yanındaki sandalyeye oturup elini koluna koydu. “Kitaplar dolduracak sözlerinizi konuşarak harcıyorsunuz,” dedi, “Neden kitap yazmıyorsunuz?”

“Kitap okumayı öyle çok seviyorum ki hiç yazasım gelmiyor Bay Erskine. Günün birinde bir roman yazmayı isterim elbette ama yazacağım roman en az bir İran halısı kadar güzel ve gerçekdışı olmalı. Ne yazık ki İngiltere’de günlük gazete, kısa, basit kitaplar ve ansiklopedi okurları dışında okuyan bir kitle yok. Tüm dünyada edebi zevki İngilizlerden daha az gelişmiş bir toplum yoktur.”

“Ne yazık ki haklısınız,” dedi Bay Erskine. “Bir zamanlar edebiyata hevesim vardı ama uzun süre önce ondan vazgeçtim. Neyse şimdi söyleyin genç dostum, tabii size böyle hitap etmeme izin vererseniz, yemekte söylediklerinizde ciddi miydiniz?”

“Neler söylediğimi unuttum gitti,” dedi Lord Henry gülümseyerek, “Çok mu kötü şeyler söyledim?”

“Çok kötü hem de. Bence son derece tehlikeli birisiniz ve eğer kıymetli düşesimize bir şey olursa ilk sizden biliriz. Yine de sizinle hayata dair konuşmak isterim. Bizim kuşak fazlasıyla sıkıcı. Bir gün olur da siz de Londra’dan sıkılırsanız Treadley’e gelin, nefis Burgonya şarabımdan yudumlarken bana şu hayattan zevk alma felsefenizi etraflıca anlatın.”

“Çok memnun olurum. Treadley’i ziyaret etmek, mükemmel ev sahibini ve mükemmel kütüphanesini görmek benim için onurdur.”

“Treadley sizinle daha da güzel olur,” dedi yaşlı beyefendi kibarca eğilerek. “Muhterem halanıza da veda edeyim.

Anthenaeum Kulübü'nde beni bekliyorlar. Bizim için uyku saati gibi bir şey.”

“Hepiniz için mi Bay Erskine?

“Kırkımız da kırk koltukta uyuyoruz. Bir İngiliz Edebiyatı Topluluğu kurmaya çalışıyoruz da.”

Lord Henry gülerek ayağa kalktı. “Ben Park’a gidiyorum,” dedi.

Kapıdan çıkarken Dorian Gray koluna dokunup alçak sesle “Ben de seninle geleyim,” dedi.

“Basil Hallward’a söz verdiniz zannediyordum,” dedi Lord Henry.

“Sizinle gelmeyi tercih ederim. Evet, kesinlikle sizinle gelmek istiyorum. Ne olur geleyim. Bir de, bana hep bir şeyler anlatın. Kimse sizin kadar güzel konuşamıyor.”

“Ah! Bugün yeteri kadar konuştum,” dedi Lord Henry gülümseyerek. Şu an tek istediğim öylece durup hayata bakmak. İsterseniz siz de benimle gelip bakabilirsiniz.”

Dördüncü Bölüm

Bir ay sonra bir öğleüstü Dorian Gray, Lord Henry'nin Mayfair'deki evinin küçük kütüphanesinde, gösterişli bir tekli koltuğa gömülmüş oturuyordu. Meşe ağacından yapılmış, yeşile boyanmış, kabartmalı ahşap kaplamaları, krem rengi kartonpiyerleri, alçı tavan süslemeleri ve kiremit rengi, ipek, uzun püsküllü İran kilimleriyle kendi tarzında oldukça güzel bir odaydı. Küçük Hint ağacı sehpanın üzerinde Clodion'un eseri bir heykelcik, onun yanında da Clovis Eve tarafından Valosili Margaret için özel olarak ciltlenmiş ve bizzat Kraliçe'nin seçtiği yaldızlı papatyalarla süslenmiş *Les Cent Nouvelles** kitabı duruyordu. Şöminenin üzerindeki büyük mavi porselen vazolara rengârenk laleler konmuştu ve penceredeki kurşun çerçeveli küçük cam levhalardan içeriye Londra yazının kayısı rengi ışığı süzülüyordu.

Lord Henry henüz gelmemişti. Dakikliğin zaman kaybı olduğu ilkesinden hareketle, prensip olarak her zaman her yere geç kalırdı. Bu yüzden genç adam suratı asık bir biçimde, isteksiz parmaklarıyla raflardan birinde bulduğu, *Manon Lescaut*'nun bol resimli baskısının sayfalarını karıştırıyordu. XIV. Louis tarzında duvar saatinin o kasvetli ve tekdüze tik takı sinirini bozuyordu. Aklından bir iki kez kalkıp gitmek geçti. Nihayet dışarıdan ayak sesleri duyuldu ve kapı açıldı. Dorian "Ne kadar geç kaldın Harry," diye söylendi.

* (Fr.) Yüz Yeni Öykü. (ç.n.)

“Harry değilim maalesef Bay Gray,” diye cevapladı tiz bir ses.

Genç adam etrafına bakınarak ayağa fırladı. “Kusuruma bakmayın. Ben sizi...”

“Kocam sandınız. Kendimi tanıtayım, ben Harry’nin karısıyım. Sizi fotoğraflarınızdan gayet iyi tanıyorum. Sanırım kocamda yaklaşık on yedi fotoğrafınız var.”

“On yedi tane olamaz Leydi Henry.”

“O zaman on sekizdir. Geçen gece operada sizi onun yanında gördüm,” dedi gergin bir biçimde gülerek. Dalgın, unutmabeni çiçeği rengi gözleriyle genç adamı seyrediyordu. Tuhaf bir kadındı; giysileri kasıp kavuran bir öfke anında tasarlanıp üzerine giydirilmiş gibiydi. Her daim birilerine âşık olur, hiçbir zaman aşkına karşılık bulamaz, bu yüzden de hayallerine kaldığı yerden devam ederdi. Çarpıcı görünmeye çabalar fakat ne kadar çabalarsa çabalasın sakil görünmekten kurtulamazdı. Adı Victoria’ydı ve kiliseye gitmeye son derece düşküncü.

“*Lohengrin*’di, öyle değil mi Leydi Henry?”

“Evet, *Lohengrin*’di. Tüm müzisyenler arasında en çok Wagner’i severim. Onunki öyle gürültülü bir müziktir ki kimse kimsenin ne konuştuğunu duymaz. Sizce de bu harika bir şey değil mi Bay Gray?” İnce dudaklarından kesik, gergin bir kahkaha koptu, kaplumbağa kabuğundan yapılmış, uzun bir mektup açacağıyla oynamaya başladı.

Dorian gülerek kafasını salladı. “Maalesef size katılmıyorum Leydi Henry. Müzik çalarken hiç konuşmam; hele ki iyi müzikse. Müzik kötüyse konuşarak müzik sesini bastırmak gerekir.”

“Ah! Bu da Harry’nin fikirlerinden biri, öyle değil mi Bay Gray? Harry’nin fikirlerini hep arkadaşlarının ağzından duyarım. Başka türlü öğrenemiyorum zaten. İyi müziği sevmediğimi düşünmeyin sakın; bayılırım ama bir yandan da korkarım. Müzik beni fazla romantikleştiriyor. Piyanistlere

taparcasına âşık olmuşluğum vardır; hatta Herry'nin dediğine göre aynı anda ikisine birden. Bu piyanistlerde ne var bilmiyorum. Belki de yabancı oldukları için. Genellikle yabancı oluyorlar, öyle değil mi? İngiltere'de doğanlar bile bir süre sonra yabancı olup çıkıyor değil mi? Bu yaptıkları çok zekice, ayrıca sanata da katkıda bulunuyorlar. Bu sanatı da kozmopolit kılıyor öyle değil mi? Hiç davetime gelmiş miydiniz Bay Gray? Gelmediyseniz mutlaka gelmelisiniz. Orkide almaya param yetmiyor belki ama yabancı sanatçılar için hiçbir masraftan kaçınmıyorum. Yabancılar girdikleri ortama renk katıyorlar. Ah! Harry de geldi işte. Harry, sana bir şey sormaya gelmiştim, neydi unuttum. Ama Bay Gray'i buldum. Müzikle ilgili çok hoş bir sohbet ettik. Benzer sayılabilecek fikirlere sahipmişiz. Hayır, aslında fikirlerimiz pek de benzemiyor. Yine de çok keyif aldım. Onu gördüğüme öyle sevindim ki.”

Lord Henry koyu renk, hilal kaşlarını kaldırıp onlara hoş bir gülümsemeyle bakarak, “Ben de çok sevindim canım, ben de,” dedi. “Affedersin geç kaldım Dorian. Wardour Caddesi'nde eski bir işlemeli kumaş buldum, saatlerdir onun pazarlığını yapıyorum. Günümüzde insanlar her şeyin fiyatını biliyorlar da hiçbir şeyin kıymetini bilmiyorlar.”

“Maalesef gitmem gerekiyor,” dedi Leydi Henry ortamdaki tuhaf sessizliği, anlamsız ve ani gülüşüyle bölerek. Düşese arabayla gezme sözü verdim. Hoşça kalın Bay Gray. Hoşça kal Harry. Akşam yemeğini dışarıda yiyorsundur herhalde değil mi? Ben de dışarıda yiyeceğim. Belki Leydi Thornbury'de karşılaşırız.”

“Olabilir canım,” dedi Lord Henry kapıyı ardından kapatırken. Bütün gece yağmurda kalmış bir cennetkuşuna benzeyen karısı kapıdan çıkarken arkasında belli belirsiz egzotik bir çiçek kokusu bırakmıştı. Lord Henry bir sigara yakıp koltuğa yığıldı. Sigarasından bir iki fırt çektikten sonra, “Sakin ola saman sarısı saçlı bir kadınla evlenme Dorian,” dedi.

“Niyeymiş o?”

“Aşırı duygusal oluyorlar.”

“Ama ben aşırı duygusal insanları severim.”

“Sen sen ol evlenme Dorian. Erkekler yoruldukları için, kadınlarsa meraktan evlenir; sonuç olarak ikisi de hüsrana uğrar.”

“Benim evlenme olasılığım pek yok Harry. Evlenemeyecek kadar âşığım. Al işte, bu da senin aforizmalarından biri. Tıpkı her sözünü dinlediğim gibi, bu aforizmanı da hayata geçiriyorum.”

Lord Henry kısa bir duraklamanın ardından, “Kime âşıksın?” diye sordu.

Dorian Gray yüzü kızararak, “Bir tiyatro oyuncusuna,” diye cevapladı.

Lord Henry omuz silkti. “İlk aşk için çok tipik bir tercih.”

“Onu görsen böyle demezdin Harry.”

“Kimin nesi bu kız?”

“Adı Sibyl Vane.”

“Hiç duymadım adını.”

“Onu henüz hiç kimse tanımıyor ama bir gün mutlaka tanıyacaklar. Gerçek bir deha.”

“Sevgili çocuk, kadınlar dâhi falan olamaz. Kadın süs için yaratılmış bir türdür. Söyleyecek sözleri yoktur ama pek tatlı konuşurlar. Kadınlar maddenin akıl üzerindeki zaferini temsil eder; tıpkı erkeklerin zihninin ahlak üzerindeki zaferini temsil etmesi gibi.”

“Harry, nasıl böyle söyleyebiliyorsun?”

“Sevgili Dorian, söylediklerim doğru. Bugünlerde kadınları incelediğim için biliyorum. Sandığım kadar anlaşılması zor bir konu değil. Anladım ki iki tür kadın var; sade kadınlar ve renkli kadınlar. Sade kadınlar son derece işlevseldirler. Saygın bir ismin olsun istiyorsan sade kadınlardan birini yemeğe götür yeter. Renkli kadınlar çok cazibelidirler ama bir kusurları vardır; genç görünmek için çok sürüp sürüşdürürler. Büyükannelerimiz konuşmaları mükemmel olsun diye

çabalar ve bunun için makyaj yaparlardı. O zamanlar *ruj* ve *nükte* birbirini tamamlayan, birbirinden ayrılamayacak şeylerdi. O devir bitti. Artık kadınlar kendi kızlarından on yaş küçük göstellerser memnun oluyorlar. Konuşmaya gelince, Londra'da sohbet etmeye değer toplam beş kadın varsa, bunların ikisi cemiyete kabul edilecek kadınlar değildir. Şu genç dâhi kızı anlat bakalım. Onu ne kadardır tanıyorsun?"

"Ah! Harry. Fikirlerin beni öyle korkutuyor ki."

"Boş ver onu şimdi. Kızı ne kadardır tanıyorsun?"

"Yaklaşık üç hafta oluyor."

"Nerede tanıştınız?"

"Anlatacağım Harry ama lütfen olumsuz yorum yapma. Sonuçta seninle tanışmamış olsaydım başıma gelmeyecek bir şeydi bu. Bende hayata dair her şeyi öğrenmek için çılgın bir arzu yarattın. Kanıma girdin; seninle tanıştıktan sonra içimde bir kıpırtı oluştu. Park'ta otururken, Piccadilly'de gezinirken gelen geçene bakmaya ve ne tür hayatlar yaşadıklarına dair delice bir merak duymaya başladım. Gelip geçenlerin bazıları beni büyülüyor, bazılarıysa ürkütüyordu. Sanki havada keskin bir zehir vardı. Büyük bir heyecan arayışı içindeydim... Neyse, bir akşam saat yedi sularında gidip macera aramayı kafaya koydum. Bana öyle geliyordu ki –senin deyişinle– kum gibi kaynayan insanlarıyla, iğrenç günahkârlarıyla, nefis günahlarıyla şu bizim gri, canavar Londra'mızın benim için müthiş sürprizleri vardı. Kafamda binbir türlü fantezi vardı. Tehlikenin kendisi bile bana zevk vermeye yetiyordu. İlk akşam yemeği yediğimiz o harika gece bana yaşamın gerçek sırrının güzellik arayışı olduğunu söyleyişini hatırladım. Ne bulmayı umduğumu bilmiyordum, doğu yönüne gitmiş, leş gibi sokaklardan ve siyah beton meydanlardan oluşan labirentin içinde yolumu kaybetmiştim. Saat sekiz buçuk sularında kendimi, girişinde kocaman meşaleler yanan, cafcıflı afişler asılı küçük bir tiyatronun önünde buldum. Hayatımda gördüğüm en tuhaf

yeleği giymiş, çirkin bir Yahudi kapıda dikilmiş pis kokan bir puro içiyordu. Saçlarının lüleleri yağ içindeydi ve lekeli gömleğinin önünde koca bir elmas ışıltıyordu. “Loca ister miydiniz Lordum?” diye sordu, sonra bana bakıp da nasıl biri olduğumu görünce, büyük bir yalakalıkla şapkasını çıkardı. Adamda komiğime giden bir şeyler vardı. Herif tam bir ucubeydi. Bana güleceksin, biliyorum ama gidip locaya tam bir İngiliz altını bayıldım. Neden böyle bir şey yaptım, hâlâ bilmiyorum ama eğer yapmasaydım hayatımın aşkıyla karşılaşma şansını kaçıracaktım. Gülüyorsun demek. Alacağın olsun Harry.”

“Gülmüyorum Dorian; yani sana gülmüyorum diyeyim. Yalnız hayatımın aşkı deme sen ona; ilk aşkım de. Birileri hep sana âşık olacak, sense hep aşka âşık olacaksın. *Büyük aşk* yaşamak işi gücü olmayanlara bahşedilmiş bir ayrıcalıktır. Ülkenin boş gezen sınıfı yalnız bu işe yarar. Korkma. Kaderin sana harika sürprizleri var. Bu daha başlangıç.”

“Ben bu kadar yüzeysel bir insan mıyım?” dedi Dorian öfkeyle.

“Bilakis, bu kadar derin bir insansın.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Sevgili çocuk, asıl hayatlarında yalnız bir kere seven insanlar yüzeyseldir. Onların sadakat, vefa diye addettikleri şeye ben alışkanlıktan kaynaklanan rehavet ya da hayalgücü eksikliği diyorum. Zihinsel dünya için tutarlılık neyse duygu dünyası için de sadakat odur; yani yenildiğinin resmidir. Sadakatmiş! Bir ara üzerinde düşünüyüm. İçinde sahip olma arzusu da var. Başkasının kapacağından korkmasak kaldırıp atacağımız öyle çok şey var ki. Neyse, ben seni bölmeyeyim. Anlatmaya devam et.”

“Neyse, kendimi küçücük, çirkin bir locada bayağı bir sâhne perdesiyle burun buruna buldum. Perdenin arkasından bütün salonu gözden geçirdim. Üçüncü sınıf bir düğün pastasını andıran, cafcıflı, Cupid’lerle ve boynuz biçimli

süslemelerle dolu bir salondur. Üst balkon ve parter epey doluydu ama iki sıra halinde ön koltuklar boştu ve protokol denilen bölümde neredeyse hiç kimse oturmuyordu. Ortalıkta gezinen kadınlar portakal, meşrubat satıyor ve sanki herkes boyuna fındık fıstık yiyordu.”

“İngiliz tiyatrosunun altın çağındaki gibi olmalı.”

“Sanırım öyle. İçim daralmıştı. Kara kara ne yapacağımı düşünürken gözüm oyun programına ilişti. Oyun neydi dersin Harry?”

“*Avanak Oğlan* ya da *Masum ve Salak* gibi bir şeyler olmalı. Atalarımız bu tarz şeyleri severlerdi. Yaşlandıkça daha bir emin oluyorum ki Dorian, atalarımızın güzel bulduğu şeyler bize asla yetmez. Sanatta da tıpkı siyasette olduğu gibi, *les grandperes ont toujours tort*.”*

“Bence oyun gayet güzeldi Harry. *Romeo ve Juliet*’ti. İtiraf etmeliyim ki Shakespeare’in böyle köhne bir yerde sahnelenmesi beni rahatsız etti. Yine de oyun ilgimi çekmişti. En azından ilk perdeyi izlemeye karar vermiştim. Kırık bir piyanoyu çalan bir Yahudinin yönetimindeki orkestra bir felâketti. Tam kaçıp gidecektim ki perde kalktı ve oyun başladı. Romeo’yu bira fıçısını andıran, yaşlıca, tıknaz, kaşları siyaha boyanmış, trajik rollere yakışan boğuk sesli bir adam oynuyordu. Mercutio da en az onun kadar kötüydü; araya kendi sözlerini katan, orkestrayla pek içli dışlı, üçüncü sınıf bir komedyendi. İkisi de en az bir köy panayırından alınıp getirmişe benzeyen sahne dekoru kadar çirkin görünüyordu. Ama Juliet’i görmeliydin! Bir kız hayal et; on yedisinde ancak var, küçücük, çiçek yüzlü, Yunan heykellerindeki gibi küçücük bir kafa, kestane rengi saç örgüleri, gözler menekşe rengi arzu çeşmeleri, dudaklar kırmızı gül yaprakları... Hayatımda gördüğüm en güzel şeydi. Bir keresinde bana acık-ı şeylerin seni zerre kadar etkilemediğini ama güzelliğin, yalnızca güzelliğin seni ağlatabileceğini söylemiştin. Harry,

(Fr.) Büyükbabalarımız daima haksızdır. (ç.n.)

benim de o anda gözlerim öyle dolmuştu ki kızı neredeyse göremiyordum. Hele o sesi; hayatımda hiç böyle bir ses duymamıştım. İlk başta çok alçak, insanın kulağına derinden ve yumuşacık notalar gibi gelen bir sestti. Giderek şiddeti artıyor, bir flüt ya da uzaklardan gelen bir obua sesine benziyordu. Bahçe sahnesindeyse sesi, gün doğmadan önce bülbüller öterkenki o kendinden geçme halini andırıyordu. Sesi ara ara bir kemanın dizginlenemez arzusuyla çınılıyordu. Bazen bir ses insanı nasıl da kendinden geçirir bilirsin. Senin ve Sibyl Vane'nin sesi şu hayatta unutmayacağım iki şeydir. Gözlerimi kapattığım zaman ikinizin de sesi kulağımda yankılanır ve bana bambaşka şeyler anlatır. Hangi sese kulak vereceğimi bilemem. Onu neden sevmeyecekmişim? Harry ben onu seviyorum. O benim şu hayattaki her şeyim. Her gece tiyatroya onu izlemeye gidiyorum. Bir gece Rosalind, bir başka gece Imogen oluyor. Kasvetli bir İtalyan mezarlığında sevgilisinin dudağından zehir içip ölüşünü görüyorum. Bazen de külot pantolon, erkek yeleği ve güzel bir kasket giymiş bir oğlan kılığında Arden ormanlarında gezinişini seyrediyorum. Bazen bir divane oluyor, günahkâr bir kralın huzuruna çıkıp ona tatması için acı şerbetler, otlar veriyor. Kimi zaman bir masumu canlandırıyor, kıskançlıktan gözü dönmüş kara eller kuğu gibi boynunu sıkıyor. Onu her çağda, her kılıkta seyrettim. Sıradan kadınlar hayalgücümüze hitap etmezler; onlar kendi çağları ile sınırlıdır. Hiçbir güç onları şekilden şekle sokamaz. Kafalarının içi tıpkı kıyafetleri gibi apaçık ortadadır; akıllarından geçenleri avcumuzun içi gibi biliriz. Onlara her yerde rastlamak mümkündür. En ufak bir gizemleri yoktur. Sabah parkta atla gezer, öğleden sonra çay partilerinde çene çalarlar. Gülüşleri aynı tornadan çıkmış gibidir, hal ve hareketleri günün modasına uygundur. Gün gibi ortadadırlar. Oysa bir tiyatro oyuncusu öyle midir? Ne kadar da farklıdır. Harry, neden bana sevmeye layık tek varlığın bir oyuncu olduğunu söylemedin?"

“Ben de zamanında çok oyuncu sevdim de ondan Dorian.”

“Kesin boyalı yüzlü, boyalı saçlı, korkunç tiplerdir.”

“Boyalı saçlı, boyalı yüzlü kadınları hafife alma. Bazen onların da kendilerine has bir cazibeleri olabiliyor,” dedi Lord Henry.

“Keşke Sibyl Vane’i sana anlatmasaydım.”

“Bana anlatmadan duramazsın ki Dorian. Ömrün boyunca bana yaptığın her şeyi anlatacaksın.”

“Sanırım haklısın Harry. Dayanamayıp anlatıyorum. Üzerimde tuhaf bir etkin var. Günün birinde bir suç işlesem gelip sana itiraf ederim. Sen beni anlarsın, biliyorum.”

“Senin gibiler, gün ışığı gibi pırıl pırıl parıldayan insanlar suç işlemez Dorian. Yine de iltifatın için çok teşekkür ederim. Şu kibriti uzatabilir misin rica etsem? Anlat bakalım, Sibyl Vane’le arandaki ilişkinin gerçek boyutu nedir?”

Dorian öfkeyle ayağa kalktı, yüzü kıpkırmızı olmuştu, gözleri çakmak çakmaktı. “Harry! Sibyl Vane benim kutsalımdır!”

“Sadece kutsallar dokunmaya değerdir Dorian,” dedi Lord Harry. Sesinde tuhaf bir burukluk vardı. “Hem niye kızılıyorsun ki? Kız günün birinde senin olacak. İnsan âşık olduğunda işe önce kendini kandırmakla başlar, sonra da başkalarını kandırır. Romantizm denilen şey tam da böyle bir şeydir. Tanıştınız değil mi?”

“Tanıştık tabii. Tiyatroya gittiğim ilk gece, oyun bittikten sonra o çirkin Yahudi locaya gelip beni kulise götürüp onunla tanıştırmayı teklif etti. Adama çok kızdım; Juliet’in yüzyıllar önce öldüğünü, Verona’da mermer bir mezarda yattığını söyledim. Yüzündeki şaşkın ifadeye bakılırsa, şampanyayı fazla kaçırdığımı falan düşünmüş olmalı.”

“Hiç şaşırmadım.”

“Sonra bana herhangi bir gazetede yazıp yazmadığımı sordu. Yazmayı bırak, gazete bile okumadığımı söyledim. Büyük hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Bana tiyatro eleş-

tirmenlerinin onun kuyusunu kazmaya çalıştığını, istisnasız hepsinin de satılık kalemler olduğunu söyledi.”

“Söyledikleri doğruysa hiç şaşırmam. Dış görünüşlerine bakılırsa, fiyatları çok yüksekmiş gibi durmuyor.”

Dorian gülerek, “Eleştirmenlerin fiyatının kendisini aştığını düşünüyor sanırım,” dedi. “O sırada tiyatronun ışıkları sönmeye başladı, ben de kalkmak zorunda kaldım. Bana ısrarla birtakım purolar denettirmek istedi, reddettim. Ertesi gece yine gittim tabii. Yahudi beni görünce yerlere kadar eğilip benim cömert bir sanat hamisi olduğumu söyledi. Rezil herifin tekiydi ama belli ki Shakespeare’i olağanüstü bir tutkuyla seviyordu. Bir keresinde bana beş kere battığını, hepsine de “Büyük Ozan” diye bahsettiği Shakespeare’in sebep olduğunu gururla anlattı. Bunun bir onur olduğunu düşünüyordu sanki.”

“Onurdur tabii sevgili Dorian, büyük onurdur hem de. Çoğu insanın yaşamdaki sıkıcı şeylere yatırım yaptığı için battığı bir devirde şiir yüzünden dibe vurmak onurdur... Peki ilk ne zaman konuştunuz Sibyl Vane’le?”

“Üçüncü gece Rosalind’i oynuyordu. Kendimi kulise gitmekten alamadım. Sahnede bana baktığında ya da en azından baktığını hissettiğimde ona birkaç çiçek atmıştım. Yaşlı Yahudi çok ısrar ediyor, beni kulise götürmek istiyordu. Ben de kabul ettim. Kızla tanışmak istemeyişimde bir tuhaflık yok mu sence de?”

“Bence yok.”

“Neden sevgili Harry?”

“Başka zaman anlatırım. Şimdi şu kızı merak ediyorum.”

“Sibyl’ı mı? Ah, öyle utangaç, öyle tatlıydı ki. Çok çocuksu bir havası vardı. Performansı ile ilgili ne düşündüğümü söylediğim zaman gözlerini şaşkınlıkla kocaman kocaman açtı; sahip olduğu gücün farkında değilmiş gibi görünüyordu. Sanırım ikimiz de gergindik. Biz orada öylece durmuş, çocuk gibi birbirimize bakarken yaşlı Yahudi tozlu kulisin kapısında

durmuş bizimle ilgili şaşaalı laflar ediyordu. Sibyl bana ısrarla “Lordum” diye hitap ediyordu. Ona lord falan olmadığımı söylemek zorunda kaldım. Bana, “Aslında daha çok prens benziyorsunuz. Size beyaz atlı prens demeliyim,” dedi.

“Yemin ederim ki Bayan Sibyl iltifat etmeyi iyi biliyor-muş Dorian.”

“Onu anlamıyorsun Harry. Beni bir oyun karakteri gibi görüyordu. Hayata dair hiçbir şey bilmiyor. Annesiyle oturuyor. Annesi ilk gece mor renkli sabahlığa benzer bir kıyafetle Leydi Capulet’i oynamıştı. Solgun, yaşlı bir kadın, zamanında epey gün yüzü görmüş, şimdilerdeyse biraz düşmüş benziyor.”

“O tipleri iyi bilirim; görünce ruhum daralır,” diye mırıldandı Lord Henry yüzüklerini inceleyerek.

“Yahudi bana kadının geçmişini anlatmak istedi, merak etmediğimi söyledim.”

“İyi yapmışsın. İnsanların trajedilerinde sınırsız bir çirkinlik vardır hep.”

“İlgilendiğim tek şey Sibyl. Nereliymiş, kimlerdenmiş bana ne? Benim için o tepeden tırnağa tapılası bir varlık. Onu her gece izlemeye gidiyorum ve bana her gece daha da muhteşem geliyor.”

“Artık neden benimle yemek yemediğin anlaşıldı. Gerçi gizemli bir aşk macerası yaşadığını tahmin ediyordum. Öyleymiş de. Ama doğrusu böyle bir şey olacağını tahmin etmiyordum.”

“Aşk olsun Harry, her gün beraber öğlen ya da akşam yemeği yiyoruz ya. Kaç defa operaya da geldim seninle,” dedi Dorian masmavi gözlerini kocaman açarak.

“Hep çok geç kalıyorsun ama.”

“Sibyl’i görmeye gitmeden edemiyorum ki,” diye haykırdı, “tek perde bile olsa gidip mutlaka seyre diyorum. Âdeta onun varlığına susuyorum. O fildişi teninin ardında gizli muhteşem ruhu hayal ettikçe kendimden geçiyorum.”

“Bu gece benimle yemek yersin artık, değil mi Dorian?”

Başını hayır dercesine iki yana salladı. “Bu gece Sibyl, Imogen’i oynayacak. Yarın da Juliet olacak,” dedi.

“Peki ne zaman Sibyl Vane olacak?”

“Asla.”

“O zaman seni tebrik edeyim!”

“Çok kötüsün Henry! Sibyl tüm kadın kahramanların bir bileşimi. O tek bir insandan çok daha fazlası. Gülüyor-sun ama sana söyleyeyim, gerçekten çok yetenekli. Onu se-viyorum, onun da beni sevmesini sağlamalıyım. Sen yaşa-mın tüm sırlarını bilirsin, söyle bana, Sibyl Vane’i kendime nasıl âşık edeyim? Romeo’yu kıskandıracak bir âşık olmak istiyorum. Bu dünyadan geçip gitmiş tüm âşıkların kahka-hamızı duyup iç çekmesini istiyorum. Tutkumuzun alevi toz toprak olmuş bedenlerine can versin, onları uyandırıp acıyla kıvrandırısın istiyorum. Tanrım, Harry, onu nasıl taparcası-na seviyorum bir bilsen!” Konuşurken odada volta atıp du-ruyordu. Yanakları hummalıymış gibi alev alev yanıyordu. Heyecanı çılgıncaydı.

Lord Henry onu gizli bir hazla seyrediyordu. Basil Hallward’ın stüdyosunda tanıştığı o utangaç, ürkek çocuk-tan nasıl da farklıydı. Tabiatı bir bitki gibi serpilmiş, kan kırmızısı çiçekler açmıştı. Ruhu saklandığı yerden çıkmış, yolda arzularıyla karşılaşmıştı.

“Peki ne yapmayı düşünüyorsun?” diye sordu Lord Henry sonunda.

“Basil’le bir gece gelin, onu sahnede izleyin. Sonuçtan da zerre korkum yok. Yeteneğini takdir edeceğinizden eminim. Sonra kızı o Yahudinin elinden çekip kurtarmalıyız. Adamla üç yıllık sözleşmesi var, şu andan itibaren iki yıl sekiz ayı daha var. Adama para vermem lazım elbette. Şu işler bir hal-lolsun, West End’de bir tiyatro kiralar, onu herkese güzelce tanıtırım. Tüm dünyayı tıpkı bana yaptığı gibi kendine hay-ran bırakacaktır.”

“Bu imkânsız sevgili yavrum.”

“Evet, herkesi kendine hayran bırakacak. Müthiş bir yeteneği var ama ondaki salt sanatsal yetenek değil. Ayrıca çok etkileyici bir karakteri var. Hani sen hep dersin ya, çağı değiştiren şey ilkeler değil karakterlerdir diye.”

“Hangi gece gidiyoruz?”

“Bir bakayım. Bugün salı. Yarın olsun. Yarın Juliet'i oynuyor.”

“Tamam. Saat sekizde Bristol'da. Ben Basil'i alırım.”

“Sekiz olmasın lütfen Harry. Altı buçuk olsun. Perde açılmadan orada olmamız lazım. Onu ilk perdede, Romeo'yla karşılaştığı anda görmelisiniz.”

“Altı buçuk mu? O ne biçim saat öyle? İkinci kahvaltısı ya da roman okuma saati gibi. Bari yedi olsun. Hiçbir beyefendi saat yediden önce akşam yemeği yemez. Sen bu arada Basil'i görecek misin, yoksa ben ona yazıp bildireyim mi?”

“Canım Basil! Onu bir haftadır görmüyorum. Ne kötüyüm. Portremi kendi tasarladığı muhteşem bir çerçeveye bana göndermiş, gerçekten çok hoşuma gitti. Gerçi resim benden bir ay genç olduğu için biraz bozulduğumu itiraf edeyim. Ona sen haber versen daha iyi olur. Onunla baş başa görüşmek istemiyorum; fazla doğrucu öğütler verip sınırlarımı bozuyor.”

“İnsanlar en çok kendilerine lazım olan şeyleri başkalarına vermeye pek meraklıdır,” dedi Lord Henry gülümseyerek. “Cömertliğin son noktası diyorum ben buna.”

“Ah, Basil dünyanın en iyi insanlarından biridir ama bana biraz cahil geliyor. Seni tanıdıktan sonra öyle olduğunu fark ettim.”

“Sevgili çocuğum, Basil içinde güzel olan ne varsa sanatına aktarıyor. Sonuç olarak, yaşamını sürdürmek için elinde önyargıları, ilkeleri ve sağduyusu dışında bir şey kalmıyor. Tanıdığım sanatçılar içerisinde yalnızca sanatı kötü olanların kişiliği güzel. İyi sanatçılar eserlerinde var oluyorlar, bu

yüzden de kişilikleri sönük oluyor. Büyük şairler, özellikle de çok büyük şairler dünyanın en şiirsellikten uzak yaratıklarıdır. Kötü şairlerse büyüleyicidir. Kafiyele bozuldukça kendileri güzelleşirler. İkinci sınıf bir sone kitabı yayımlamak bile insana karşı konulmaz bir cazibe katar. Yazmayı beceremediği şiiri yaşamaktadır. İyi şairlerse gerçek hayatta yaşamaya cesaret edemedikleri şeyleri şiire dökerler.”

Dorian Gray masada duran altın rengi kapaklı, büyük parfüm şişesinden mendiline biraz parfüm dökerek, “Acaba gerçekten öyle mi Harry?” diye sordu. “Sen öyle diyorsan öyle olmalı. Ben artık gideyim. Imogen beni bekler. Yarını sakın unutma. Hoşça kal.”

Dorian gittikten sonra Lord Henry’nin gözkapakları ağırlaşmış kapandı; düşünmeye başladı. Şüphesiz ki şu hayatta çok az insan Dorian Gray kadar ilgisini çekmişti. Yine de, tuhaftır ki genç adamın başka birine karşı duyduğu çılgınca hayranlık içinde en küçük bir kırgınlığa ya da kıskançlığa sebep olmuyordu. Bilakis, bundan mutluluk duyuyordu. Bu da onu daha ilginç bir inceleme konusu haline getiriyordu. Hayatı boyunca bilimsel araştırma yöntemlerine büyük ilgi duymuş, ne var ki bilimin araştırma nesnesi ona önemsiz ve gereksiz gelmişti. Kendi üzerinde deney yaparak başlayıp başkaları üzerinde deney yapar hale gelmişti. Araştırmaya konu edilmeye değer tek şeyin insan yaşamı olduğunu düşünüyordu. Başka hiçbir şey insan yaşamı kadar kıymetli olamazdı. İnsan, bir keder ve mutluluk kazanını andıran şu dünyayı incelerken yüzüne cam bir maske takamıyor, sülfür buharının beynini yakmasına, hayalgücünün tuhaf ve korkunç rüyalar üretmesine engel olamıyordu. Öyle sinsi zehirler vardı ki insanın etkilerini öğrenebilmesi için onları tadıp zehirlenmiş olması gerekiyordu. Öyle hastalıklar vardı ki insanın tam olarak ne olduklarını anlaması için hastalanması gerekiyordu. Yine de tüm bu araştırmalar insana büyük bir mükâfat veriyor, dünya araştıranın gözünde harika bir yere

dönüşüyordu. Arzunun ve duygularla bulanıklaşmış aklın hangi noktada buluşup hangi noktada birbirinden ayrıldığıнын, nerede uyum içinde hareket ettiğinin mantığını kavramak nasıl da keyifliydi! Bedeli ne olursa olsun. Bu uğurda ödenecek hiçbir bedel büyük sayılmazdı.

Ağzından dökülen belli sözler, ahenkli sözler sayesinde Dorian Gray'i etkilediğinin, genç adamın ruhunu o bembeyaz kıza akmasını ve onun önünde diz çökmesini sağladığının farkındaydı ve bu farkındalık kahverengi akik gözlerinin zevkle parıldamasına sebep oluyordu. Genç adam büyük ölçüde onun eseri idi. Vaktinden önce olgunlaşmıştı ama bu da bir şeydi. Sıradan fâniler yaşamın sırrına erebilmek için beklemek zorunda kalırken, seçilmiş bir avuç azınlık daha perde kalkmadan bu sırra vâkıf olabiliyordu. Bu, çoğu zaman sanatın, özellikle de edebiyatın etkisiyle mümkün olabiliyordu çünkü sanat da, edebiyat da arzular ve zihinle ilişkiliydi. Bazen de karmaşık karakterler sanatın yerine geçer, onun işlevini yerine getirirdi. İşte bu insanlar sanatın ta kendisiydi; resim gibi, şiir gibi, heykel gibi, onlar da yaşamın yarattığı şaheserlerdi.

Evet, genç adam vaktinden önce olgunlaşmıştı. Daha baharda hasat vermeye başlamıştı. Gençliğin ateşiyle gürül gürül akıyordu ama diğer taraftan da benliğinin bilincine varmaya başlamıştı. Onu izlemek çok keyifliydi. O güzel yüzü ve ruhuyla insanda hayret uyandıran bir varlıktı. Sonunun nasıl olacağı, kaderinde neyin yazılı olduğu kimin umurundaydı? Bir gösterideki ya da tiyatro oyunundaki o güzel karakterler gibiydi; sevinçleri bize yabancı olsa da acıları estetik duygumuza hitap eden, yaraları kırmızı güllere benzeyen o karakterler gibi.

Ruh ve beden, beden ve ruh; ne büyük gizemdi. Ruhumuzun hayvani, bedenimizinse ruhani bir tarafı vardı. Duyularımız keskinleşirken zihnimiz körelebiliyordu. Bedensel dürtülerin nerede ölüp ruhani dürtülerin nerede başladığını

kim bilebilirdi ki? Vasat psikologların keyfî tanımlamaları ne kadar yüzeyseldi. Diğer yandan farklı ekollerinin ileri sürdükleri arasında bir seçim yapmak ne kadar zordu. Ruh, günahlar evinde ikamet eden bir gölgeden mi ibaretti? Yoksa Giordano Bruno'nun dediği gibi, aslında beden mi ruhun içindeydi? Ruhun bedenden ayrılması bir muammaydı, tıpkı bedenın ruhla birleşmesinin bir muamma oluşu gibi.

Lord Henry merak ediyordu; acaba psikolojiyi mutlak bir bilim dalı haline getirirsek küçücük yaşam pınarlarından her birinin sırrına erebilir miydik? Mevcut durumda kendimizi hep yanlış anlıyor, başka insanlarıysa nadiren anlayabiliyorduk. Deneyim denilen şeyin ahlaki bir değeri yoktu. Deneyim, insanların yanlışlarına verdikleri isimdi. Ahlakçılar kural olarak, deneyimi bir tür uyarı biçimi olarak görmüş, karakterin şekillenmesinde etik açıdan faydalı olduğunu öne sürmüş ve onu bize neyi yapıp neyi yapmayacağımızı gösteren bir şey olarak yüceltmışlerdi. Fakat deneyimin harekete geçirme gibi bir gücü yoktur. Rolü neredeyse vicdanınki kadar azdır. Deneyimin bize gösterdiği tek şey şudur; geçmişimiz neyse geleceğimiz de o olacaktır ve geçmişte tiksinerak işlediğimiz günahları gelecekte defalarca, hem de mutluluk duyarak işleyeceğiz.

Lord Henry açıkça görüyordu ki arzuları bilimsel olarak irdeleyebilmek için kullanılabilecek tek yöntem deneysel yöntemdi. Dorian Gray avcunun içindeydi ve araştırmanın sonucunda faydalı bulgular vaat ediyordu. Genç adamın Sibyl Vane'e duyduğu çılgınca aşk görmezden gelinemeyecek bir psikolojik olguydu. Merakın ve yeni deneyimler yaşama isteğinin de etkili olduğu kesindi, yine de bu basit bir tutku değildi; son derece karmaşıktı. Gençlikten gelen tensel, içgüdüsel duygular hayalgücünün oyunlarıyla, genç adamın aklını başından alan –bu yüzden de son derece tehlikeli– bir şeye dönüşüyordu. Üzerimizde en amansızca hâkimiyet kuran arzular, kaynağı konusunda kendimizi kandırdıkları-

mızdır. En zayıf güdülerimiz doğasını en iyi bildiklerimizdir. Başkaları üzerinde deney yaptığımızı düşünürken aslında kendi üzerimizde deney yaparız.

Lord Henry oturmuş bunları düşünürken kapı çaldı, uşağı içeri gelerek ona yemek için hazırlanma vaktinin geldiğini hatırlattı. Ayağa kalkıp pencereden caddeye baktı. Güneşin batışı karşıdaki evlerin üst camlarını kızıla çalan altın rengine boyamıştı. Pencerelelerin camları kızgın metal tabakalar gibi parlıyordu. Gökyüzü solgun bir gül gibiydi. Genç arkadaşının alev rengi yaşamını düşündü ve tüm bunların sonunun nereye varacağını merak etti.

Saat yarım gibi eve döndüğünde girişteki masanın üzerinde bir telgraf buldu. Dorian Gray'dendi. Sibyl Vane'le nişanlandığını yazıyordu.

Beşinci Bölüm

Kız, başını kasvetli odadaki tekli koltukta, arkası parlak lambaya dönük oturan, yorgun, çökmüş kadının kucağına gömerek, “Anne, anne, öyle mutluyum ki!” dedi. “Çok mutluyum,” diye tekrarladı, “sen de mutlu ol.”

Bayan Vane yüzünü buruşturarak sahne makyajında kullandıkları pudradan beyazlaşmış ellerini kızının başına koydu. “Ne mutlu olması Sibyl!” dedi. “Yalnızca seni sahnede gördüğüm zaman mutlu oluyorum ben. Oyunculuğun dışında hiçbir şeyi düşünmemelisin. Bay Isaacs’ın bize çok iyiliği dokundu. Ona borçlandık.”

Kız başını kaldırıp annesine bakarak suratını astı.

“Ne borcu, ne parası anne?” dedi, “Paranın ne önemi var ki? Aşk, paradan kıymetlidir.”

“Bay Isaacs bize borçlarımızı ödeyelim ve James’e doğru dürüst üst baş alalım diye elli sterlin avans verdi. Bunu unutmamalısın Sibyl. Elli sterlin çok büyük bir para. Bay Isaacs bize çok anlayışlı davrandı.”

“O bir centilmen sayılmaz anne ve benimle konuşma tarzından nefret ediyorum,” dedi kız kalkıp pencereye yürüyerek.

“O olmasa ne yapardık bilmiyorum,” diye söylendi yaşlı kadın.

Sybil başını geriye atarak güldü. “Artık ona ihtiyacımız yok anne. Artık beyaz atlı prensimiz bize sahip çıkacak,” dedi. Bir an durakladı. İçinde açan güllerin rengi yanaklarına vurmuştu sanki. Nefes alıp veriş hızlanmıştı, gül goncası dudakları aralanmış, titriyordu. Sevdanın sıcak yeli tüm bedenini okşuyor, elbisesinin ince kıvrımlarında geziniyordu. Gösteriştense uzak, yalın bir ifadeyle, “Onu seviyorum,” dedi.

“Aptal çocuk! Aptal çocuk!” Aldığı karşılık papağan gibi tekrarlanan bir söz öbeğiydi. Sahte mücevherler takılı çarpık parmakların havada sallanışı kelimelerin anlamını daha da gülünçleştiriyordu.

Kız yine güldü. Kafesteki bir kuş gibi neşeyle şakıyordu. Gözleri melodiye ayak uydurup ıslıl ıslıl parlamış, sonra bir sırrı gizlemek istercesine kapanmıştı. Tekrar açtığında gözleri hülyalı bir bulut değip geçmiş gibiydi.

İnce dudaklı Akıl eski bir koltukta oturup dile gelmiş, tedbirli davranmanın öneminden dem vuruyor, yazarın “sağduyu” diye adlandırmayı tercih ettiği “korkaklık” kitabından alıntılar yapıyordu. Kız onu dinlemiyordu bile. Arzularının zindanında dilediğini yapmakta özgürdü. Prensi, beyaz atlısı onunlaydı. Sibyl, prensi yanında olsun diye Hafıza’yı göreve çağırdı. Peşinden onu aramaya yolladığı ruhu, prensini geri getirmişti. Prensini öpüşü kızın dudaklarını yeniden yakıyordu. Sıcacık nefesini gözkapaklarında hissediyordu.

Derken Akıl taktik değiştirdi; gözlemleyip keşfetmenin öneminden bahsetmeye başladı. Belki de bu genç adam zengindi. Eğer öyleyse evlilik düşünülmeliydi. Annesinden yayılan dünyevi kurnazlık dalgaları kızın kulağındaki deniz kabuğuna çarpıyor, becerikli elleriyle fırlattığı oklar yanından geçip gidiyordu. Sibyl, annesinin ince dudaklarının kılmıldadığını görüyor, gülümsüyordu.

En sonunda konuşma ihtiyacı duydu. Bir sürü kelimenin havada uçuştığı bu gürültülü sessizlik onu rahatsız etmişti. “Anne, anne,” dedi, “neden beni bu kadar çok seviyor? Ben

onu neden sevdiğimi biliyorum. Onu seviyorum çünkü o Aşk'ın vücut bulmuş hali. Fakat o bende ne buluyor acaba? Ben ona layık değilim ki. Yine de... Ondan çok aşağıda olduğum halde kendimi değersiz hissetmiyorum. Gurur duyuyorum, çok gurur duyuyorum hem de. Anne, sen de babamı benim beyaz atlı prensi sevdiğim gibi mi sevmiştin?”

Yaşlı kadının yanakları kalın pudra tabakasının altında sarardı ve kurumuş, ince dudakları acıyla seğirdi. Sibyl annesine koştu, boynuna sarılıp öptü. “Özür dilerim anne. Babamdan bahsetmenin sana acı verdiğini biliyorum. Fakat bunun acı vermesinin sebebi onu çok sevmiş olman. Böyle üzgün durma. Sen yirmi yıl önce nasıl mutluydun ben de şimdi öyle mutluyum. Ah, ne olur, sonsuza kadar mutlu olayım!”

“Yavrum, daha çok küçüksün, aşkı düşünecek yaşta değilsin. Ayrıca bu adam hakkında ne biliyorsun ki? Daha adını bile bilmiyorsun. Bunların ne vakti ne zamanı. Tam da James Avustralya'ya giderken, düşünmem gereken dünya kadar derdim varken biraz daha anlayışlı olmanı beklerdim. Ama dediğim gibi çocuk zenginse...”

“Ah anne, anne, bırak mutlu olayım.”

Bayan Vane kızına baktı, sonra tiyatro oyuncularında alışkanlık haline gelmiş o yapmacık, abartılı jestlerden biriyle kızına sımsıkı sarıldı. O sırada kapı açıldı, içeriye gür kahverengi saçlı bir delikanlı girdi. Tık naz bir tipti, elleri ayakları kocaman, hareketleri hantaldı. Kız kardeşinin zarafetinden yoksundu. Dışarıdan bakan biri ikisinin akraba olabileceğine hayatta ihtimal vermezdi. Bayan Vane oğluna bakmaya başladı, yüzündeki gülümseme büyüdü. Kafasında oğlunu seyirci mertebesine yükseltmişti. O anki sahnenin izlenmeye değer olduğundan hiç şüphesi yoktu.

Delikanlı sevecen bir ses tonuyla, “Öpücüklerinin bir kısmı da bana kalsın Sibyl,” dedi.

“Ah! Ama sen öpülmekten hoşlanmazsın ki Jim,” dedi kız. “Sen kocaman bir ayısın.” Koşup ona sımsıkı sarıldı.

James Vane kız kardeşine sevgiyle bakıyordu. “Benimle yürüyüşe gelsene Sibyl. Herhalde şu çirkin Londra’yı bir daha göremem. Görmek de istemiyorum zaten.”

“Öyle korkunç şeyler söyleme oğlum,” dedi Bayan Vane. Eski püskü bir sahne kostümünü alıp iç geçirerek yamamaya başladı. Oğlu onlara katılmadığı için hayal kırıklığı yaşıyordu; kadrolarına katılsaydı durumun teatral güzelliği artacaktı.

“Niye söylemeyeyim anne? Düşündüğümü söylüyorum.”

“Beni üzüyorsun oğlum. Avustralya’dan paralı pullu döneceğinden eminim. Kolonilerde sosyete diye bir şey olmadığına, en azından buradaki gibi bir sosyete sınıfı olmadığına göre, servet yaptığında dönüp kendini Londra’da göstermelisin.”

“Sosyete mi?” diye söylendi delikanlı. “Sosyeteyle falan hiç ilgilenmiyorum. Tek isteğim biraz para kazanıp seni ve Sibyl’i sahnelerden kurtarmak. Tiyatrodan nefret ediyorum.”

Sibyl gülerek, “Ah Jim, bu söylediğin kabalık,” dedi. “Benimle gerçekten yürüyüş yapmak istiyor musun? Ne iyi olur. Arkadaşlarınla vedalaşırsın diye düşünmüştüm; hani sana şu çirkin pipoyu hediye eden Tom Hardy’le ve o pipoyu içtiğin için seninle dalga geçen Ned Langton’la. Buradaki son akşamını bana ayırman ne güzel. Nereye gidelim? Haydi, Park’a gidelim?”

Kardeşi yüzünü asarak, “Çok kılıksızım,” dedi. “Park’ta hep züppeler oluyor.”

Sibyl, kardeşinin paltosunun kolunu okşayarak, “Saçmalıyorsun,” dedi.

James bir an tereddüt ettikten sonra, “İyi o zaman,” dedi, “hazırlanman uzun sürmesin ama.” Kız güle oynaya kapıya doğru gitti. Merdivenleri çıkarken söylediği şarkı duyuluyordu. Küçük ayacıkları üst katta pıtır pıtırdı.

James odanın içinde iki üç kez volta attı. Sonra koltukta hiç kıpırdamadan oturan kadına döndü. “Anne, eşyalarım hazır mı?” diye sordu.

“Hazır James,” dedi annesi gözlerini işinden ayırmadan. Son aylarda hırçın ve kaba oğluyla baş başa kalmaktan rahatsızlık duyuyordu. Göz göze geldiklerinde sığ, ketum ruhu tedirgin oluyor, oğlunun herhangi bir şeyden şüphelenip şüphelenmediğini merak ediyordu. Oğlu pek fazla yorum yapmıyor, aralarındaki sessizlik kadını rahatsız ediyordu. Kadın dert yanmaya başladı. Kadınlar kendilerini saldırarak savunur, bazen ani ve anlaşılmaz teslim oluşlarla saldırıya geçerler. “James, umarım deniz yaşamı seni mutlu eder,” dedi. “Bunun kendi tercihin olduğunu unutma. Pekâlâ bir avukatın yanında işe girebilirdin. Avukatlar çok saygın kişilerdir; hele taşrada hep ileri gelen ailelerle oturup kalkarlar.”

“Yazıhanelerden, kâtiplerden nefret ediyorum,” diye cevap verdi James. “Ama haklısın, hayatımı kendim seçtim. Senden tek isteğim Sibyl’a göz kulak olman. Başına bir iş gelmesin. Gözünü ondan ayırma anne.”

“James, çok garip konuşuyorsun. Elbette Sibyl’a göz kulak olurum.”

“Duyduğuma göre bir beyefendi her gece tiyatroya gelip onunla konuşmak için kulise girmişmiş. Doğru mu bu? Ne diyorsun?”

“James, anlamadığın konulardan bahsediyorsun. Biz bu meslekte ilgi görmeye, gururumuzun okşanmasına çok alışkınız. Bana da zamanında demet demet çiçek gelirdi. Tiyatronun kıymetinin bilindiği zamanlardı onlar. Sibyl’e gelince, şu anki arkadaşlığı ciddi mi değil mi bilmiyorum. Fakat bahsi geçen genç adam kesinlikle tam bir beyefendi. Bana da saygıda kusur etmiyor. Üstelik epey zengine benziyor. Gönderdiği çiçekler de pek güzel.”

“Nasıl oluyorsa adını bilmiyorsun ama,” dedi çocuk sertçe.

Annesi yüzünde sakın bir ifadeyle, “Hayır, bilmiyorum,” dedi. “Adını daha söylemedi. Romantik biri olduğunu düşünüyorum. Büyük ihtimalle aristokrat sınıfından.”

James Vane dudağını ısırdı. “Sibyl’a göz kulak ol anne,” diye tekrarladı. “Gözünü ondan ayırma.”

“Oğlum, içimi karartıyorsun. Ben Sibyl’la her zaman özel olarak ilgileniyorum. Ama eğer bu genç zenginse, onunla evlilik birliği kurmaması için bir sebep yok. Çocuk bence kesinlikle asil bir aileden geliyor; görünüşü çok asil. Sibyl için harika bir kısmet olabilir. İkisi muhteşem bir çift olabilirler. Üstelik çocuk olağanüstü yakışıklı; her gören dönüp bir daha bakıyor.”

Delikanlı kendi kendine bir şeyler homurdanarak kalın parmaklarıyla pencere camında ritim tuttu. Tam annesine dönüp bir şey söyleyecekti ki kapı açıldı, Sibyl içeri girdi.

“Ne kadar da ciddisiniz!” diye haykırdı. “Neyiniz var?”

“Hiç,” dedi kardeşi. “İnsan arada ciddi de olmalı. Hoşça kal anne. Akşam yemeğini saat beşte yiyeceğim. Gömlekler dışında her şeyi bavula koydum; sen hiç zahmet etme.”

Oğlunun ses tonu kadını rahatsız etmişti ve bakışlarındaki bir şey onu korkutuyordu.

“Öp beni anne,” dedi kız. Çiçek gibi ağzı annesinin pörsümüş yanaklarına değip teninin soğuşunu ısıttı.

“Yavrum! Yavrum benim!” dedi kadın. Sanki sahnedeymiş de locadaki seyircilere bakıyormuşçasına başını tavana kaldırdı. James, “Haydi Sibyl,” dedi. Annesinin bu yapmacık hareketlerinden nefret ediyordu.

Titrek bir güneşin aydınlattığı rüzgârlı havada, iç karartıcı Euston Caddesi’nden aşağıya gezinerek indiler. Yoldan geçenler hayretle bu zarif, kibar kıza eşlik eden uyumsuz kaba saba kıyafetler giymiş, hantal, suratsız gence bakıyordu. Yarattıkları manzara alelade bir bahçıvanın bir gülle kol kola yürümesi gibiydi.

Jim ara sıra bir yabancının meraklı bakışlarını yakalıyor, suratını asıyordu. Seyredilmekten nefret ederdi ki bu özellik vasat insanların yakasını hayatları boyunca bırakmayan, dâhilereyse ileriki yaşlarda musallat olan bir şeydi. Oysa Sibyl diğer insanlar üzerinde bıraktığı etkiden bihaberdi. Kalbindeki aşk dudaklarında kahkaha olup titreşiyordu. Beyaz atlı prensini düşünüyordu. Onu dilediğince düşünebilmek için ondan hiç söz etmiyor, James'in seyahat edeceği gemiden, bulacağı altınlardan, vahşilerin elinden kurtaracağı o güzel-ler güzeli kızdan, kızıl gömlekli haydutlardan bahsediyordu. Sonuçta Jim hep tayfa ya da yük memuru olarak kalacak değildi. Tanrı korusun! Denizci olmak korkunç bir şeydi. İğrenç bir gemide tıklıp kaldığını, uğultulu, kambur dalgaların geminin içine girmeye çalıştığını, öfkeden deliye dönmüş bir rüzgârın direkleri alaşağı edip yelkenleri çığlık çığlığa paramparça ettiğini düşünün bir. Melbourne'e vardıklarında kaptana kibarca veda edip gemiden inecek, doğruca altın madenlerine gidecekti. Daha gideli bir hafta olmadan, eşine rastlanmamış büyüklükte, kocaman, saf bir altın külçesi bulacak, altını, altı atlı polis eşliğinde bir arabayla limana getirecekti. Yolda üç defa haydutların saldırısına uğrayacak, hepsini tek tek öldürecekti. Yok, öyle olmayacaktı. Altın madenlerine hiç gitmeyecekti; oralar insanların zehirlendiği, meyhanelerde birbirlerini vurdukları, pis pis küfrettikleri iğrenç yerlerdi. James güzel güzel koyun yetiştirecekti. Bir akşam at sırtında eve dönerken siyah bir atın arkasında bir haydut tarafından kaçırılan o güzel, zengin mirasçı kızı görecekti, onları izleyip kızı kurtaracaktı. Tabii kız ona âşık olacak, evlenecekler, sonra Londra'ya dönüp kocaman bir malikânede yaşayacaklardı. Kader ona güzel yazılar yazmıştı. Ama efendi olması, sinirlerine hâkim olması ve parasını tutmayı bilmesi gerekiyordu. Sibyl ondan yalnızca bir yaş büyük olmasına rağmen hayata dair çok daha fazla şey biliyordu. Sonra James ona sürekli mektup yazmalı, her gece yatmadan önce onun için

dua etmeliydi. Yüce Tanrı merhametliydi, onu korurdu. Sibyl de onun için hep dua edecekti ve James birkaç yıl sonra büyük bir refah ve mutluluk içinde dönüp gelecekti.

James ablasını asık suratla dinliyor, hiç cevap vermiyordu. Evinden ayrılacağı için içi sızlıyordu.

Ama böyle hüznü ve asık suratlı olmasının tek sebebi bu değildi. Her ne kadar deneyimsiz olsa da Sibyl'ın karşı karşıya olduğu tehlikeyi seziyordu. Sibyl'la aşk yaşayan bu genç züppe iyi niyetli olamazdı. Adam asilzadeydi, James bu yüzden ondan nefret ediyor, açıklayamadığı sınıfsal bir öfkeyle ona kin besliyordu. Ayrıca annesinin doğasındaki yüzeyselliğin ve kibrin de farkındaydı ve bunun Sibyl için, Sibyl'ın mutluluğu için büyük bir tehlike arz ettiğini görüyordu. Çocuklar ilkin anne babalarını severler; büyüdükçe onları yargılamaya başlar, nadiren de affederler.

Ah o annesi! Aylardır annesine sormak istediği, kafasında kurup da bir türlü dile getiremediği bir şey vardı. Tiyatroda tesadüfen kulak misafiri olduğu bir söz, bir gece sahnenin kapısında beklerken kulağına gelen alaycı bir fısıltı James'in zihninde korkunç bir düşünce girdabına sebep olmuştu. Delikanlı o ânı yüzüne inmiş bir kırbaç gibi hatırlıyordu. Kaşlarını çatınca alnında saban izi gibi iki derin çizgi oluştu ve içine aniden saplanan acıyla alt dudağını ısırды.

“Beni hiç dinlemiyorsun Jim,” diye haykırdı Sibyl. “Ben senin geleceğinle ilgili ne güzel hayaller kuruyorum, sen tek kelime etmiyorsun.”

“Ne söyleyeyim?”

Sibyl kardeşine bakıp gülümseyerek, “Akıllı uslu olacağını ve bizi unutmayacağını söyle,” dedi.

James omuz silkti. “Ben seni unutmam da sen beni unuttursun Sibyl.”

Sibyl kızardı. “Ne demek istiyorsun Jim?” diye sordu.

“Duydum ki yeni bir arkadaşın varmış. Kimin nesi? Neden bana ondan hiç bahsetmedin? Bence adamın niyeti bozuk.”

“Jim, dur ne olursun!” dedi kız. “Onun hakkında kötü şeyler söyleme. Onu seviyorum.”

“Adamın adını bile bilmiyorsun,” diye cevap verdi. “Kim o? Bilmeye hakkım yok mu?”

“Adı Beyaz Atlı Prens. Ne oldu, beğenemedin mi? Ah, deli oğlan! Bir tanışan, dünyanın en mükemmel insanı dersin. Onunla bir gün mutlaka tanışacaksın; Avusturalya’dan dönünce. Onu o kadar çok seveceksin ki. Onu herkes seviyor, bense... ona âşığım. Keşke bu gece tiyatroya gelsen. O da orada olacak. Juliet’i oynayacağım. Nasıl oynayacağım kim bilir. Düşünsene Jim, âşıksın ve sahnede Juliet’i oynuyorsun. Hem de o orada oturmuş seyrederken. O keyif alsın diye oynamak! Seyircileri ürkütmekten korkuyorum; zaten onları ya ürküteceğim ya da mest edeceğim. Âşık olmak insanın kendini aşması demek. Zavallı Bay Isaacs bardaki ayyaş arkadaşlarına benden dâhi diye bahsedecek. Benim hep tartışılmaz olduğumu iddia ederdi ya, bu geceden sonra vahiyle indiğimi falan ilan edecek. Tüm bunları beyaz atlı prensime, büyük aşkıma, ilham perime borçluyum. Ben onun yanında garibin biriyim. Ama ne çıkar? *Yoksulluk kapıdan girince aşk pencereden kaçır.* Atasözlerimizin yeniden yazılması lazım. O sözler kara kışta yazılmış, oysa şimdi mevsim yaz, hatta benim için bahar; bahar dalları mavi gökyüzüyle dans ediyor.”

“O bir beyefendi,” dedi kardeşi somurtarak.

“Prens!” diye şakıdı kız. “Daha ne olsun?”

“Seni kölesi yapmak istiyor.”

“Özgür olmak isteyen kim?”

“Ona karşı dikkatli olmanı istiyorum.”

“Onu görüp de ona âşık olmamak; onu tanıyıp da ona güvenmemek mümkün değil.”

“Sibyl, adam aklını başından almış.”

Kız gülerek kardeşinin koluna girdi. “Jim, canım benim, yüz yaşındaymışsın gibi konuşuyorsun. Bir gün sen de âşık olacaksın. O zaman aşkın ne olduğunu anlayacaksın. Asma

suratını. Giderken beni hiç olmadığım kadar mutlu bıraktığın için sevinmen gerek. Hayat ikimiz için de çok zor ve acımasızdı. Ama artık her şey değişecek. Senin dünyan değişecek, bense kendime yepyeni bir dünya buldum. Şurada iki kişilik yer var, oturalım da gelip geçen şık insanları seyredelim.”

Oturmuş etrafı seyreden insanların arasındaki yerlerini aldılar. Yolun karşısındaki lale yatakları alev alev dalgalanıyordu. Boğucu havaya zambak tozuna benzer beyaz bir toz bulutu çökmüştü. Parlak renkli şemsiyeler dev kelebekler gibi dans ediyor, kanat çırpıp gibi dalgalanıyordu.

Sibyl kardeşine kendinden, umutlarından, hayallerinden bahsettirdi. Delikanlı ağır ağır, düşünerek konuşuyordu. Kelimeler aralarında, maçlarda oyuncuların paslaşması gibi gidip geliyordu. Sibyl’in içi sıkılmıştı. Neşesini bir türlü kardeşine geçiremiyordu. Delikanlının asık yüzünde belli belirsiz bir gülümseme dışında bir şey belirmiyordu. Sibyl bir süre sonra sustu. Birdenbire üstü açık bir arabada, yanında iki hanımla birlikte altın saçları ve tebessüm eden dudaklarıyla geçip giden Dorian Gray’i gördü.

Ayağa fırlayıp, “İşte orada!” diye bağırdı.

“Kim?” diye sordu Jim Vane.

“Beyaz Atlı Prens,” dedi kız Victoria dönemi gezinti arabasının arkasından bakarak.

Jim ayağa kalkıp kızın kolunu yakaladı. “Hani nerede? Hangisi? Göster onu bana. Onu görmem lazım!” diye bağırdı. Tam o sırada Berwick Dükü’nün dört atlı arabası araya girdi ve diğer araba parktan çıkıp gözden kayboldu.

“Geçti,” dedi Sibyl kederle. “Keşke onu görebilseydin.”

“Keşke görseydim. Tanrı şahidimdir ki sana bir kötülük yaparsa, onu öldüreceğim.”

Kız dehşet içinde kardeşine baktı. Jim sözlerini yineledi. Sözleri sanki hançer gibi havayı deşiyordu. Etraflarındakiler meraklı gözlerle onlara bakmaya başlamıştı. Yakınlarındaki bir hanım kıkırdayıverdi.

Sibyl yavaşça, “Haydi gidelim Jim,” dedi. Jim, kalabalığı yarararak ilerleyen ablasını takip etti. Söylediklerinden memnundu.

Akhilleus Heykeli'ne geldiklerinde Sibyl dönüp kardeşi-ne baktı. Gözlerindeki merhamet ifadesi dudaklarında te-bessüme dönüştü. Başını iki yana salladı. “Sersem çocuğun tekisin Jim; sersem ve huysuzsun. Böyle korkunç şeyleri nasıl söylersin? Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu senin? Bu yaptığın düpedüz kıskançlık ve kabalık. Ah! Dilerim sen de âşık olursun. Aşk insanın yüreğini yumuşatır; daha iyi bir insan olmasını sağlar. Az önce söylediğin sözler kötücüldü.”

“Ben on altı yaşındayım,” dedi delikanlı, “ve neyin ne olduğunu biliyorum. Sana annemden fayda yok. Sana nasıl göz kulak olacağını bilmiyor. Keşke Avustralya'ya gitmeseydim. Şeytan diyor vazgeç, gitme. Sözleşmeler imzalanmamış olsaydı gitmezdim.”

“Of Jim, bu kadar karamsar olma. Annemin oynamaya bayıldığı o saçma sapan melodramlardaki kahramanlar gibisin. Seninle tartışmayacağım. Ah, onu gördüm ya... Onu görmek mutlulukların en büyüğü. Kavga etmeyelim. Sen benim sevdiğim kimseye zarar vermezsin, öyle değil mi?”

Çocuk asık suratıyla, “Sen onu sevmeye devam ettiğin sürece vermem,” dedi.

“Ben onu sonsuza kadar seveceğim!” diye haykırdı kız.

“Peki ya o?”

“O da!”

“Umarım, yoksa fena olur.”

Sibyl bir an kardeşinden çekindi. Sonra gülerek koluna girdi. Çocuktan o daha.

Mermer takın oraya geldiklerinde atlı bir omnibüse binip Euston Caddesi'ndeki köhne evlerinin yakınlarında indiler. Saat beşi geçiyordu, Sibyl'ın sahneye çıkmadan önce birkaç saat yatıp dinlenmesi gerekiyordu. Jim de ablasının dinlenmesi gerektiğini söylemişti. Ablasıyla anneleri yokken

vedalaşmak istiyordu. Annesi abartacak, olayı bir tiyatro sahnesine dönüştürecek, Jim ise her tür abartıdan, gösterişten nefret ediyordu.

Sibyl'ın odasında vedalaştılar. Çocuğun kalbinde, aralarına girdiğini düşündüğü yabancıya karşı büyük bir kıskançlık ve öldüresiye nefret vardı. Ablası boynuna sarılıp saçlarını okşayınca yumuşadı, onu yürekten, sıcacık bir sevgiyle öptü. Aşağıya inerken gözleri yaşlıydı.

Aşağıda annesi onu bekliyordu. Geç kaldığı için biraz söylendi. Jim cevap vermeden yoksul sofraya oturdu. Sinekler masanın etrafında vızıldayarak geziniyor, lekeli masa örtüsünün üzerine üşüşüyorlardı. Omnibüslerin gürültüsü ve at arabalarının patırtısıyla karışık evdeki son dakikalarını yutan sıkıcı sesleri duyabiliyordu.

Bir süre sonra tabağını ittirip başını ellerinin arasına aldı. Bilmeye hakkı vardı. Durum şüphelendiği gibiyse, bunun ona çoktan söylenmesi gerekirdi. Annesi yüreğini ağırlaştıran bir korkuyla oğlunu seyrediyordu. Kelimeler dudaklarından mekanik olarak dökülüyor gibiydi. Elindeki kenarları dantelli, yıpranmış peçeteyle oynuyordu. Saat altıyı vurduğu zaman, Jim ayağa kalkıp kapıya yöneldi. Sonra dönüp annesine baktı. Yaşlı kadınla oğlunun gözleri buluştu. Annesinin gözlerinde umarsız bir merhamet dilenişi gördü ve bu ifade onu öfkeden deliye döndürdü.

“Anne, sana bir şey soracağım,” dedi. Annesi gözlerini ondan kaçırıp amaçsızca odaya bakındı. Oğluna cevap vermedi. “Bana doğruyu söyle. Bilmek hakkım. Babamla sen evlenmiş miydiniz?”

Bayan Vane derin derin iç geçirdi. Sanki rahatlamıştı. Haftalardır, aylardır, gece gündüz beklediği o korkunç an sonunda gelip çatmıştı işte ama ilginçtir ki içinde korku yoktu. Aslına bakılırsa kadın hayal kırıklığına uğramıştı. Sorunun kaba saba ve doğrudan sorulması, kısa ve net bir cevap gerektiriyordu. Olay yavaş yavaş, demlenerek, adabınca

gelişmemişti. Bu açıdan kötü, baştan savma bir provayı andırıyordu.

Kadın yaşamın o basit hoyratlığına hayret ederek, “Hayır,” dedi.

Çocuk yumruklarını sıkarak, “O halde babam şerefsizin tekiymiş!” diye bağırdı.

Annesi başını salladı. “Ben onun benimle evlenemeyeceğini biliyordum. Birbirimizi çok seviyorduk. Yaşasaydı bize sahip çıkardı. Onunla ilgili kötü sözler söyleme oğlum, babandı o senin. Tam bir beyefendiydi, soylu bir aileden geliyordu.”

James küfrü bastı. “Kendimi zerre kadar düşünmüyorum. Ama Sibyl... Şu âşık olduğu adam da beyefendi güya, değil mi? O da soylu bir aileden sanırım.”

Annesi bir an korkunç derecede aşağılanmış hissetti kendini. Başını öne eğdi. Titreyen elleriyle gözlerini sildi. “Sibyl’in annesi var,” diye mırıldadı, “benim kimsem yoktu.”

Annesinin sözleri ona çok dokunmuştu. Annesinin yanına gitti, eğilip onu öptü. “Babamı sorarak seni kırdıysam beni affet,” dedi, “ama kendimi tutamadım. Artık gitmem gerekiyor. Hoşça kal. Unutma, artık ilgilenmen gereken tek bir çocuğun var ve inan bana, eğer o adam kız kardeşime bir kötülük ederse kim olduğunu öğrenir, peşine düşer, onu köpek gibi gebertirim. Yemin ediyorum.”

Oğlunun savurduğu tehdidin o abartılı çılgınlık hali, sözlerine eşlik eden o tutkulu beden dili, kullandığı melodramı andıran kelimeler kadının yaşamına renk katmıştı sanki. Ne de olsa bu tarz sahnelere alışkındı. Şimdi daha rahat nefes alıyor ve aylardan beri ilk kez oğluna hayranlık besliyordu. Sahnenin aynı duygusal yoğunlukta devam etmesini istedi ama ne yazık ki oğlu kısa kesmişti. Bavulların aşağıya indirilmesi, atkılarının bulunması gerekiyordu. Pansiyonun hamalları bir içeri bir dışarı koşturuyordu. Kapının önündeki arabacıyla pazarlık yapıyordu. Ayrılık vakti önemsiz

detaylar arasında kaybolup gitti. Pencereden, eskimiş mendilini oğlunun arkasından sallarken kadının içi buruldu. Büyük bir fırsatın yitip gittiğinin farkındaydı. Sibyl'a, bakması gereken tek çocuğu kaldığı için hayatının bundan böyle nedenli ıssızlaşacağını söyleyerek kızının onu teselli etmesini bekledi. Oğlunun sözleri aklındaydı, hatırladıkça mutlu oluyordu. Oğlunun o dramatik, abartılı tehdidinden kızına hiç bahsetmedi. Nasılsa günün birinde o sözleri hatırlayıp hep beraber güleceklerdi.

Altıncı Bölüm

O akşam Hallward Bristol'da üç kişilik akşam yemeği hazırlanmış özel odaya girerken Lord Henry, "Herhalde haberi duymuşsundur, değil mi Basil?" diye sordu.

Ressam, şapkasını ve paltosunu eğilmiş garsona verirken, "Hayır, duymadım Harry," dedi. "Neymiş? Siyasetle ilgili değildir umarım çünkü zerre kadar ilgimi çekmiyor. Avam Kamarası'nda portresi yapılmaya degecek kimse de yok. Gerçi bazılarına hafiften bir beyaz boya badana atılsa fena olmaz."

"Dorian Gray nişanlandı, evlenecek," dedi Henry.

Ressam önce irkildi, sonra kaşlarını çatı. "Dorian evleniyor mu?" diye bağırdı. "Olamaz!"

"Olmuş işte."

"Kiminle?"

"Oyuncu bir kızla galiba."

"İnanamıyorum. Dorian son derece akıllı başında biridir."

"Dorian ara sıra aptalca kaçamaklar yapma fırsatını kaçırmayacak kadar akıllıdır sevgili Basil."

"Evlilik öyle ara sıra yapılacak bir kaçamak değil ki Harry."

"Amerika dışında öyle," dedi Lord Henry ağır ağır konuşarak. "Ayrıca evlendi demedim ki; nişanlandı dedim. İki si arasında dağlar kadar fark var. Evlendiğim gün dün gibi aklımdadır da nişanlanıp nişanlanmadığımı hatırlamam bile. Sanırım hiç nişanlanmadım."

“Ama Dorian’ın soyunu sopunu, malını mülkünü bir düşünsene. Kendisinden bu kadar alt sınıftan biriyle evlenmesi çok mantıksız.”

“Basil, Dorian’ın o kızla evlenmesini istiyorsan bunları ona söyle. O zaman kesinlikle evlenir. İnsan ne zaman aptalca bir şey yapsa, bunu mutlaka ulvi birtakım amaçlar uğruna yapar zaten.”

“Umarım kız iyi biridir Harry. Dorian’ın karakterini bozacak, zekâsını köreltecek bir canavara bağlanıp kalmasını istemem.”

“Kız iyi olmaktan öte güzelmiş,” diye mırıldandı Lord Henry portakallı vermutundan bir yudum alarak. “Dorian kızın güzel olduğunu söylüyor ve o böyle konularda pek yanılmaz. Yaptığın portre sayesinde başka insanlardaki güzelliği takdir edebilme konusunda bir hassasiyet geliştirdi. Portrenin diğer faydaları dışında böyle bir mükemmel bir faydası da oldu. Kızı bu gece göreceğiz, delikanlı randevusunu unutmazsa tabii.”

“Ciddi misin?”

“Gayet ciddiym Basil. Sanırım hayatımda hiç bu kadar ciddi olmadım.”

Ressam dudaklarını ısırıp odada volta atarak, “Sen bu evliliği onaylıyor musun peki Harry?” diye sordu. “Onaylamadığını tahmin ediyorum. Gelip geçici, aptalca bir hevestir olsa olsa.”

“Şu an ne onaylıyorum, ne de onaylamıyorum. Bu hayata karşı takınılacak absürt bir tavır olurdu. Bu dünyaya ahlaki değer yargılarımızla caka satalım diye gönderilmedik. Ne vasat insanların sözlerini dinlerim, ne de güzellerin işine karışırim. Bir insanın kişiliğini sevmişsem, kendini ifade etmek için hangi yöntemi kullanırsa kullansın hoşuma gider. Dorian Gray, Juliet’i oynayan güzel bir kıza âşık olmuş, ona evlenme teklif etmiş. Bunda ne var ki? Dorian, Messalina’yla*

* Roma İmparatoru Claudius’un sadakatsizliği ve skandallarıyla ün salan eşi, kocasına karşı bir komplo kurduğu gerekçesiyle idam edilmiştir. (ç.n.)

da evlense şaşırılmazdım. Bilirsin, evlilikten pek hazzetmem. Evliliğin en büyük dezavantajı insanı bencil olma hakkından mahrum etmesidir. Bencil olmayan insanlar da tüm renklerini, cazibelerini kaybeder. Birey olma niteliklerini yitirirler. Diğer taraftan, evliliğin geliştirdiği mizaçta insanlar da vardır. Bu tipler bencilliklerini muhafaza ettikleri gibi başka benlikler de geliştirirler. Göz önünde yaşadıkları dışında gizli saklı başka hayatları da olur. Zamanlarını iyi kullanırlar ki bence bu insanın var olma amaçlarından biridir. Ayrıca deneyimin her türlü kıymetlidir, bu yüzden evliliğe dair ne söylenirse söylensin, sonuçta o da bir deneyimdir. Umarım ki Dorian Gray bu kızla evlenir, ona olan delice aşkı altı ay sürer, sonra da birdenbire gönlü başkasına kayar. Harika bir vaka incelemesi olur.”

“Bunların hiçbirini içinden gelerek söylemiyorsun, değil mi Harry? Eminim ki Dorian Gray’ın hayatı mahvolacak olursa buna en çok sen üzülürsün. Sen özünde, görünmeye çalıştığından çok daha iyi bir insansın.”

Lord Henry güldü. “Başkaları hakkında bu kadar iyi şeyler düşünmeyi tercih etmemizin sebebi kendimizden korkmamızdır. İyimserliğin kaynağı düpedüz korkudur. İşimize yarayacak erdemleri komşumuzda görüyoruz diye kendimizi yüce gönüllü zannederiz. Hesabımızdan daha fazla para çekebilmek için bankacıya yağ çeker, paramızı kurtarabilmek için haydutta iyi birtakım özellikler bulmaya çalışırız. Söylediğim her şeyi tüm samimiyetimle söylüyorum. İyimserlikten ölesiye nefret ederim. Hayatın mahvolmasına gelince; gelişimi yarım kalmadıkça hiçbir hayat mahvolmaz. Bir insanın kişiliğini bozmak istiyorsan onu düzeltmeye çalış. Evliliğe gelince; bir kadın ve bir erkek arasında kurulabilecek onca cazip ilişki biçimi varken evlilik elbette saçma bir şeydir. Ben şahsen modası geçmiş evlilik kurumu yerine, evlilik dışındaki ilişki biçimlerinden yanayım. İşte Dorian da geldi. Sana kendisi anlatsın.”

Genç adam saten astarlı pelerinini atıp arkadaşlarının elini sırayla sıkarak, “Sevgili dostlarım Harry ve Basil, beni tebrik etmelisiniz!” dedi. “Hayatımda hiç bu kadar mutlu olmamıştım. Biraz ani oldu tabii ama zaten tüm güzel şeyler öyle olmaz mı? Hayatım boyunca aradığım şeyi bulmuş gibiyim.” Heyecan ve mutluluktan yanakları kızarmış, daha da yakışıklı olmuştu.

“Umarım hep mutlu olursun Dorian,” dedi Hallward. “Ama bana nişanını haber vermediğin için sana kırgınım. Harry’e haber vermişsin.”

Lord Henry araya girerek, “Ben de sana yemeğe geç kaldığın için kırgınım,” dedi ve gülerek elini Dorian’ın omzuna koydu. “Haydi gel, masaya otur da yeni aşçının nasıl olduğunu bir gör. Sonra da bize her şeyi anlatırsın.”

Küçük yuvarlak masaya oturlurken, “Aslında anlatacak fazla bir şey yok,” dedi Dorian. “Şöyle oldu: Harry, dün akşam senden ayrıldıktan sonra hazırlanıp Rupert Caddesi’nde senden öğrendiğim İtalyan lokantasında yemek yedim ve saat sekizde tiyatroya gittim. Sibyl, Rosalind’i oynuyordu. Elbette sahne dekoru çok korkunçtu ve Orlando’yu oynayan adam çok komikti. Ama Sibyl’ı görmeliydiniz! Erkek kıyafetiyle muhteşemdi. Kolları kiremit rengi, kendisi çimen yeşili bir kadife ceketle, uzun, daracık kahverengi bir pantolon giymiş, üzerine parlak bir taşla şahin tüyü tutturulmuş küçük, zarif, yeşil bir şapka takmış, koyu kırmızı astarlı, kapüşonlu bir pelerine sarınmıştı. Onu hiç bu kadar şık görmemişim. Basil, senin stüdyodaki Tanagra heykelciği vardı ya hani, tıpkı onun gibi muhteşem bir zarafete sahipti. Beyaz bir gülü saran koyu renk yapraklar gibi dökülmüştü zülüfleri yüzüne. Oyuncululuğuna gelince; onu bu gece göreceksiniz zaten. Tanrı vergisi bir yeteneği var. Onu seyrederken o izbe locada kendimden geçtim. On dokuzuncu yüzyılda olduğumuzu, Londra’da yaşadığımızı falan hepten unuttum. Balta girmemiş bir ormanda sevdi-

ğim kadınla baş başa gibiydim. Oyun bittikten sonra onu görmek için kulise gittim. Yan yana otururken gözlerinde daha önce hiç görmediğim bir bakış belirdi. Dudaklarımız birleşti, öpüştük. O andaki hislerimi tarif etmem mümkün değil. O an tüm yaşamım gül rengi bir mutluluktan ibaretti sanki. Sibyl tepeden tırnağa ürperiyor, beyaz bir nergis çiçeği gibi titriyordu. Sonra önümde diz çöküp ellerimi öpmeye başladı. Tüm bunları size anlatmamam gerekir aslında ama kendime engel olamıyorum. Nişanımız elbette çok gizli. Annesine bile daha söylemedi. Vasilerim bu duruma ne diyecek, bilmiyorum. Lord Radley kesin küplere binecektir. Ama hiç umurumda değil. Reşit olmama bir yıldan az bir zaman kaldı; ondan sonra ne istersem yapacağım. Sence de aşkı şirirlerde arayıp evleneceğim kadını Shakespeare oyunlarında bulmakla iyi etmemiş miyim Basil? Shakespeare'in dizeleriyle dile gelen dudaklar sırlarını kulağıma fısıldadı. Rosalind kollarını boynuma doladı; ben Juliet'i dudağından öptüm."

Hallward alçak sesle, "İyi etmişsin Dorian," dedi.

Lord Henry, "Onu bugün gördün mü?" diye sordu.

Dorian başını iki yana salladı. "Onu Arden ormanında bıraktım, Verona'da bir meyve bahçesinde bulacağım."

Lord Henry dalgın bir biçimde şampanyasından bir yudum aldı. "Tam olarak hangi noktada evlilik kelimesini telâffuz ettin Dorian? O ne cevap verdi? Belki de bunları hatırlamıyorsundur."

"Sevgili Harry, olaya bir iş anlaşması muamelesi yapmadım ve resmî bir evlenme teklifinde bulunmadım. Ona onu sevdiğimi söyledim, o da bana eşim olmaya layık olmadığını söyledi. Layık değilmiş! Benim için dünyalar bir yana, o bir yana."

Lord Henry, "Kadınlar inanılmaz pratiklerdir," diye mırıldandı, "bizden çok daha pratiklerdir. Evlilik kelimesini söylemeyi unuttuğumuz durumlarda bize muhakkak hatırlatırlar."

Hallward elini Lord Henry'nin koluna koydu. "Yapma Harry, Dorian'ı sinirlendiriyorsun. O başka erkeklere benzemez; hiç kimsenin kalbini kırmaz. Böyle şeyler yapamayacak kadar yufka yüreklidir."

Lord Henry masanın karşı tarafına bakarak, "Dorian bana asla kızmaz," dedi. "Sırf meraktan sordum. Soru sormanın olabilecek en güzel gerekçesi, aslına bakarsan, soru sormanın mazur görülebilecek tek gerekçesi meraktır. Tezi-me göre, erkekler kadınlara evlenme teklif etmez; evlenme teklifinde bulunan her zaman kadınlardır. Tabii orta sınıf hariç; sonuçta orta sınıf modern sayılmaz."

Dorian Gray başını geriye atarak güldü. "Sen iflah olmazsın Harry. Neyse önemli değil. Sana kızmak ne mümkün? Sibyl Vane'i görünce sen de bana hak vereceksin; ona kötülük edebilecek biri ancak kalpsiz bir canavar olabilir. İnsan sevdiği birini nasıl rencide eder ki? Benim aklım böyle bir şeyi almıyor. Sibyl Vane'i seviyorum. Onu altın bir tahta oturtup herkesin sevdiğim kadına hayran oluşunu görmek istiyorum. Evlilik nedir? Geri dönüşü olmayan bir yemindir. Evlilikle bu yüzden dalga geçiyorsun. Bense dalga geçilecek bir şey göremiyorum. Bu geri dönüşü olmayan yemini etmek istiyorum. Onun bana güvenmesi benim güvenilir bir insan olmama sebep oluyor. Bana olan inancı beni iyi bir insan haline getiriyor. Onunlayken senin bana öğrettiğin her şeyden büyük pişmanlık duyuyorum. Ben artık senin tanıdığın o insan değilim. Değiştim; Sibyl'ın bir dokunuşu bana, seni ve senin tüm o yalan yanlış, zehirli, eğlenceli, etkileyici teorilerini unutturdu."

Lord Henry tabağına salata alırken, "Neymiş o teoriler?" diye sordu.

"Hayata, aşka, hazza dair teorilerin. Teorilerinin hepsi yani Harry."

Lord Henry alçak, melodik sesiyle, "Haz, hakkında teori üretmeye değecek tek şeydir," diye cevap verdi. "Ne yazık

ki teori bana ait değil; Doğa'ya ait. Haz, Doğa'nın sınavıdır; onun onay verme biçimidir. Mutluyken hep iyi insan oluruz; ama iyi insan olduğumuzda illâ mutlu değilizdir.”

“İyi olmakla neyi kastediyorsun?” diye sordu Basil Hallward.

“Evet, neyi?” diye tekrarladı Dorian. Arkasına yaslanıp masanın ortasında duran mor dudaklı zambakların arasından Lord Henry'e baktı. “İyiden kastın ne Harry?”

Lord Henry kadehin ince sapına beyaz, sivri parmaklarıyla dokunarak, “İyi olmak insanın doğasıyla uyumlu olmasıdır,” diye cevap verdi. “Başkalarıyla uyumlu olmaya çalışınca uyumsuzluk baş gösterir. Bir insanın yaşamındaki en önemli şey kendi yaşamıdır. Komşunun yaşam şekline gelince; insan, yobaz ya da Püriten değilse ahlaki değer yargılarıyla caka satmamalı, çünkü başkalarının yaşam şekilleri bizi hiç ilgilendirmez. Ayrıca nihai hedef birey olmayı başarabilmektir. Modern ahlak, insanın kendi döneminin standartlarını benimsemesinden ibarettir. Bence kültürlü bir insanın kendi döneminin standartlarını benimsemesi ahlaksızlığın en büyüğüdür.”

“Ama insan yalnız kendisi için yaşarsa bunun için korkunç bedeller ödemez mi?” diye fikrini belirtti ressam.

“Evet, günümüzde her şey için gereğinden büyük bedeller ödüyoruz. Bana öyle geliyor ki yoksulların bedel ödemeye dair asıl trajedisi kendi kendilerini inkâr etmek dışında feda edebilecek bir şeylerinin olmamasıdır. Bütün güzel günahlar, tıpkı diğer güzel şeyler gibi zenginlerin ayrıcalığıdır.”

“İnsan bazen para dışında başka bedeller ödemek zorunda kalıyor,” dedi Basil.

“Neymiş o bedeller Basil?”

“Pişmanlık, acı çekmek... ya da aşağılandığının farkında olmak gibi mesela.”

Lord Henry omuz silkti. “Her ne kadar Ortaçağ sanatı büyüleyiciyse de Ortaçağ duygularının miadı dolmuştur.

Elbette o duyguları kurmacada kullanabilirsin. Fakat şöyle de bir şey var; edebiyatta kullandığımız şeyler, gerçek hayatta kullanmaktan vazgeçtiklerimizdir. İnan bana, medeni bir insan aldığı hiçbir hazdan pişmanlık duymaz; medeni olmayan insan zaten haz nedir bilmez.”

“Ben hazzın ne olduğunu biliyorum,” diye haykırdı Dorian Gray. “Haz, birini taparcasına sevmektir.”

Lord Henry meyvelerle oynayarak, “O dediğin şey taparcasına sevmekten iyidir elbette,” diye cevap verdi. “Taparcasına sevmek başa beladır. İnsanoğlu yüzyıllarca tanrılara nasıl davrandıysa kadınlar da biz erkeklere öyle davranır. Bizi âdeta ilahlaştırırlar; biz de bunun karşılığında onlar için hep bir şeyler yapmak zorunda kalırız.”

Genç adam ciddi bir ifadeyle, “Kadınlar bize vermedikleri şeyleri istemezler bizden,” diye mırıldandı. “Kadınlar yüreğimize Sevgi tohumu ekip bize sevmeyi öğretir. Karşılığında bizden Sevgi istemek de hakları.”

“Çok doğru söyledin Dorian,” dedi Hallward.

“Hiçbir şey tamamıyla doğru değildir,” dedi Lord Henry.

“Bu doğru ama,” diye sözünü kesti Dorian. “Kabul et Harry, kadınlar erkeklere hayatlarının en kıymetli şeyini veriyorlar.”

“Belki,” dedi Lord Henry iç geçirerek, “ama verdiklerini de burnumuzdan fitil fitil getirirler. Sorun da bu. Zeki bir Fransız’ın dediği gibi, kadınlar bizde şaheserler yaratma arzusu uyandırıp sonra da o şaheserleri yaratmamıza engel olurlar.”

“Harry çok fenasın! Seni neden bu kadar çok sevdiğimi hiç bilmiyorum.”

“Beni hep seveceksin Dorian,” dedi Lord Henry, “Kahve içer misiniz arkadaşlar? Garson, bize kahve, şampanya ve biraz da sigara lütfen. Ya da sigara kalsın, bende var. Basil, puro içmene izin veremem. Sigara içmelisin. Sigara en nadide, en mükemmel zevklerden biridir. Tadı nefistir ve ne

kadar içersen iç, asla yetmez. İnsan daha ne ister ki? Evet Dorian, beni hep seveceksin. Senin için, işlemeye asla yüreğinin yetmediği günahların temsilcisiyim ben.”

Dorian, “Ne saçmalıyorsun Harry!” diyerek garsonun masaya bıraktığı ağzından alev çıkaran gümüş ejderha ile sigarasını yaktı. “Haydi, tiyatroya gidelim. Sibyl’ı sahnede görünce yaşama dair bambaşka fikirlerin olacak. Sybil senin için daha önce hiç yaşamadığın bazı şeylerin sembolü olacak.”

“Benim şu hayatta yaşamadığım şey yok,” dedi Lord Henry gözlerinde yorgun bir ifadeyle, “ama her zaman yeni duygulara açığım. Ama ne yazık ki daha önce tatmadığım bir şey yok. Yine de şu muhteşem sevgilin beni heyecanlandırabilir. Tiyatroya bayılırım. Bana yaşamın kendisinden çok daha gerçek gelir. Haydi gidelim Dorian. Basil kusura bakma, arabam iki kişilik. Sen bizi arkadan başka bir arabayla takip et.”

Masadan kalkıp paltolarını giydikten sonra kahvelerini ayakta yudumladılar. Ressam sessiz ve düşünceliydi. İçini bir sıkıntı kaplamıştı. Bu evliliğin düşüncesine bile tahammül edemiyor, yine de bu durumun gerçekleşebilecek çoğu ihtimalden daha iyi olduğunu düşünüyordu. Birkaç dakika sonra aşağıya inmişlerdi. Ressam planlandığı gibi kendi arabasıyla tek başına gidiyor, önündeki küçük arabanın parlak lambalarını seyrediyordu. Yüreğini anlaşılmaz bir kaybetme korkusu kaplamıştı. Bundan sonra Dorian Gray’le aralarındaki ilişkinin hiçbir zaman eskisi gibi olmayacağını hissediyordu. Aralarına hayat girmişti... Gözleri gölgelendi, ıslıl ıslıl, kalabalık caddeler bulanıklaşmaya başladı. Araba tiyatronun önünde durduğunda Basil kendini bir anda yıllarca yaşlanmış gibi hissediyordu.

Yedinci Bölüm

Her nedense o gece tiyatro kalabalıktı ve şişman Yahudi müdür onları ağzı kulaklarında, yılışık bir gülümsemeyle kapıda karşıladı. Taşlı yüzüklü, tombul ellerini havada sallayarak abartılı, tantanalı bir dalkavuklukla onlara localarına kadar eşlik etti. Dorian Gray adamdan daha da tiksindi. Miranda'yı ararken karşısında Caliban'ı* bulmuş gibiydi. Lord Henry ise aksine adamı sevmişti; en azından sevdiğini söylemişti. Gerçek bir yeteneği keşfettiği ve büyük ozan Shakespeare yüzünden iflas etmeyi göze aldığı için onunla tanışmaktan şeref duyduğunu ifade etmiş, elini sıkmakta ısrar etmişti. Hallward, aşağıdaki koltuklarda oturan seyircilerin yüzlerini inceleyerek kendini oyalıyordu. Sıcaklık boğucuydu ve ateşten sarı yaprakları olan, dev bir yıldız çiçeğini andıran avize alev alev yanıyordu. Balkondaki gençler yeleklerini, ceketlerini çıkarıp yan tarafa asmışlardı. Tiyatronun bir ucundan diğerine bağırarak birbirleriyle konuşuyor, ellerindeki portakalları yanlarındaki rüküş kızlarla bölüşüyorlardı. Parterdeki kadınların bazıları kahkahalar atıyordu; sesleri korkunç tiz ve kulak tırmalayıcıydı. Bardan patlayan mantarların sesi geliyordu.

“Tam da insanın tanrıçasını bulacağı bir yermiş!” dedi Lord Henry.

* Shakespeare'in *Fırtına* isimli oyununun karakterleri. (ç.n.)

“Evet,” dedi Dorian Gray. “Onu burada buldum işte ve benim için o, bu dünyadaki en kutsal şey. Hele bir sahneye çıksın, etrafta gördüğünüz her şeyi unutacaksınız. Tüm bu bön suratlı, yontulmamış, kaba saba insanlar o sahneye çıktığı zaman bambaşka bir şeye dönüşüyor. Öylece oturup sessizce onu seyrediyorlar. Sibyl, o insanlara öyle bir ruhanîyet katıyor ki, insan o anda onlara karşı kendi kanındanmış gibi bir yakınlık hissediyor.”

Dürbünüyle balkondakileri inceleyen Lord Henry, “Kendi kanındanmış gibi mi? Tanrı korusun!” diye bağırdı.

“Sen ona aldırış etme Dorian,” dedi ressam. “Ben seni anlıyorum ve o kıza da inanıyorum. Sen sevdiğine göre muhakkak harika biri olmalı; sende bu tarif ettiğin etkiyi yaratan kız muhakkak iyi ve asil biridir. İnsanın dünyada geçirdiği süreye ruhani bir boyut kazandırmaya çalışması son derece kıymetli bir şeydir. Eğer bu kız yaşamını ruhsuz geçirmişlere ruh kazandırabiliyorsa, sefil ve çirkin yaşamlar sürenlere güzellik duygusu aşılayabiliyorsa, onları bencilliklerinden arındırıp başkaları için akıtılacak gözyaşları ödünç verebiliyorsa, hem senin hem de bütün dünyanın hayranlığını sonuna kadar hak ediyor demektir. Bu çok yerinde bir evlilik. İlk başta böyle düşünmemiştim ama artık kabul ediyorum. Tanrılar Sibyl Vane’i senin için yaratmış. Sen onsuz yarım kalırdın.”

Dorian Gray “Sağ ol Basil,” diyerek ressamın elini sıktı. “Beni anlayacağını biliyordum. Harry öyle alaycı ki beni ürkütüyor. İşte orkestra başladı. Çok kötü çalışıyorlar ama neyse ki beş dakika falan sürüyor. Sonra perde açılacak ve tüm yaşamımı adayacağım, içimde iyiye dair ne varsa çıkarıp verdiğim kız sahneye çıkacak.”

Yaklaşık on beş dakika sonra, müthiş bir alkış tufanı eşliğinde Sibyl Vane sahneye çıktı. Lord Henry kızın gerçekten de dünyanın en güzel yaratıklarından biri olduğuna hemfikir; insan ona bakmaya doyamıyordu. O utangaç zarafe-

tinde, hayret dolu ürkek gözlerinde yavru bir ceylanı andıran bir şeyler vardı. Kalabalık, coşkulu salona bakınca kızın yanaklarına, bir gülün gümüş bir aynadaki yansımasını andıran bir pembelik vurdu. Bir iki adım geri çekildi, dudakları titriyor gibiydi. Basil Hallward ayağa kalkıp alkışlamaya başladı. Dorian Gray bir rüyadaymışçasına kımıldamadan oturmuş onu seyrediyordu. Lord Henry dürbünüyle bakıp, “Büyüleyici! Büyüleyici!” diye sayıklıyordu.

Sahne Capulet aile evinin girişiydi, hacı kıyafeti giymiş olan Romeo, Mercutio ve diğer arkadaşlarıyla birlikte içeri girdi. Orkestra becerebildiği kadar bir şeyler çalmaya başladı ve dans başladı. Kılıksız, hantal oyuncuların içinde Sibyl daha üstün bir medeniyetten gelmiş bir yaratığa benziyordu. Dans ederken bedeni süzülüyor, suyun üzerinde salınan bir çiçeği andırıyordu. Boynunun kıvrımları beyaz bir zambağınki gibiydi. Elleri kusursuz fildişinden yapılmıştı sanki.

Ne var ki inanılmaz ruhsuzdu. Romeo’yu gördüğünde söylemesi gereken repliği son derece heyecansız seslendirdi:

*İyi yürekli hacı, haksızlık ediyorsun eline,
Saygılı bir bağlılık var tutuşunda,
Hacıların eline ermişlerin eli değer,
Onlar böyle avuç avuca öpüşürler.*

Sesi son derece güzel olsa da tonlaması tamamen hatalıydı. Sesinin rengindeki hata okuduğu dizelerdeki tüm tutku-yu öldürüyor, ifadeyi yavanlaştırıyordu.

Dorian Gray onu seyrederken rengi giderek sararıp soldu. Şaşkın ve endişeliydi. Arkadaşları ona bir şey söylemeye cesaret edemiyordu. Kız onlara son derece yeteneksiz gelmişti. Fena halde hayal kırıklığına uğramışlardı.

Yine de Juliet’in asıl imtihanının ikinci perdedeki balkon sahnesi olduğunu düşünüyor, o sahneyi bekliyorlardı. Orada da başarısız olursa, kız hepten yeteneksiz demekti.

Ay ışığında sahneye çıktığında göz kamaştırıyordu; buna söyleyecek söz yoktu. Fakat abartılı oyunculuğu tahammül edilir gibi değildi ve giderek daha da kötüleşiyordu. Jestlerindeki yapaylık gülünç bir hal almıştı. Tüm sözleri gereğinden fazla vurguluyor, çok büyük oynuyordu. Şu güzel dizeleri bile ikinci sınıf bir hitabet hocasının eğitiminden geçmiş bir müsamere çocuğu gibi son derece gergin bir biçimde ve tane tane söylemişti:

*Bilirsin ki gecenin maskesi var yüzümde,
Yoksa bakire pembeliği vururdu yüzüme
Bu gece sana söylediğim sözler yüzünden...*

Sıra balkondan sarkıp şu muhteşem dizeleri söylemeye gelmişti:

*Varlığın bana mutluluk veriyorsa da
Bu geceki anlaşılmamız mutlu etmiyor beni.
Pek acele, pek ani, düşünüp taşınmadan oldu,
Daha “çaktı” demeye kalmadan çakıp kaybolan bir
yıldırım misali.
İyi geceler sevgilim, bu sevgi tomurcuğu bir dahaki
görüştüğümüze,
Yazın o olgunlaştıran nefesiyle dönebilir güzel bir çiçeğe.*

Sibyl bu sözleri, onun için hiçbir şey ifade etmiyorlarmış gibi söyledi. Heyecandan olamazdı. Aksine son derece sakin ve kendinden emindi. Düpedüz kötü oynuyordu. Tamamen çuvallamıştı.

En vasat, en eğitimsiz seyirci bile oyundan tamamen kopmuştu. Kıpırdanmaya, yüksek sesle konuşmaya ve ısıklık çalmaya başladılar. Arkada kostümlerin yanında ayakta duran Yahudi müdür öfkeden kuduruyor, sayıp sövüyordu. Durumdan etkilenmeyen tek kişi Sibyl'dı.

İkinci perde bittiğinde ılık ve yuhalama fırtınası esti, Lord Henry koltuğundan kalkıp paltosunu giydi. “Kız sahidenden çok güzel Dorian,” dedi, “ama oyunculuk yeteneği yok. Biz gidelim.”

Dorian acı dolu bir sesle, “Ben kalıp tüm oyunu izleyeceğim,” dedi. “Benim yüzümden geceniz ziyan oldu, çok özür dilerim Harry. İkinizden de çok özür dilerim.”

“Sevgili Dorian, Bayan Vane’in bu gece hasta olduğunu tahmin ediyorum,” diye araya girdi Hallward. “Başka bir gece yine geliriz.”

“Keşke hasta olsaydı,” dedi Dorian. “Bana soğuk ve ruhsuz geldi. Tamamen değişmiş. Dün gece çok büyük bir sanatçıydı; bu geceyse vasat, sıradan bir oyuncu.”

“Sevdiğin hiç kimse hakkında böyle konuşma Dorian. Sevgi sanattan üstündür.”

Lord Henry, “İkisi de özünde birer taklit biçimidir,” dedi. “Biz gidelim Dorian, bence sen de fazla kalma. Kötü oyunculuğa maruz kalmak insanın ruhuna iyi gelmez. Hem zaten evlendiğinde eşinin sahneye çıkmasını istemezsin diye düşünüyorum; Juliet’i tahtadan bir bebek gibi oynasa ne çıkar ki? Kız gerçek bir dilber ve eğer hayata dair de oyunculuk kadar az şey biliyorsa, bu senin için harika bir deneyim olacaktır. İki insan türü muhteşemdir; her şeyi bilenler ve hiçbir şeyi bilmeyenler. Sevgili oğlum, öyle üzgün bakma! Genç kalmanın sırrı çirkin duygulardan uzak durmaktır. Haydi, bizimle kulübe gel. Sigara tütürür, Sibyl Vane’nin güzelliğine kadeh kaldırırız. Kız güzel işte, daha ne istiyorsun ki?”

Dorian, “Harry git!” diye bağırdı. “Yalnız kalmak istiyorum. Basil sen de git. Ah! İçim acıyor, görmüyor musunuz?” Gözlerine sıcak yaşlar dolmuştu, dudakları titriyordu. Locaya dönüp duvara yaslanarak yüzünü ellerinin arasına gizledi.

Lord Henry şefkat dolu bir sesle, “Haydi gidelim Basil,” dedi ve iki genç adam dışarı çıktılar.

Birkaç dakika sonra sahne ışıkları yandı ve üçüncü perde başladı. Dorian Gray koltuğuna döndü. Solgun görünüyordu, yüzünde kibirli ve kayıtsız bir ifade vardı. Oyun uzadıkça uzuyor, hiç bitmeyeceğe benziyordu. Seyircilerin yarısı kaba saba botlarıyla rap rap yürüyüp gülerек salonu terk etti. Tam bir fiyaskoydu. Son bölüm neredeyse bomboş koltuklara oynandı. Perde kıkırdamalar ve homurdanmalar eşliğinde kapandı.

Oyun biter bitmez Dorian Gray soluğu kuliste aldı. Sibyl odada yalnızdı, yüzünde bir zafer ifadesi vardı. Gözleri pırıl pırıldı, tüm varlığıyla etrafına âdeta ışık saçıyordu. Aralık dudakları yalnızca kendilerinin bildiği bir gizemle gülümsüyor gibiydi.

Dorian içeri girdiğinde kız ona baktı, yüzünde büyük bir memnuniyet ifadesi vardı. “Bu gece ne kötü oynadım değil mi Dorian?” diye haykırdı.

“Çok kötü hem de!” dedi Dorian şaşkın gözlerle bakarak. “Çok kötüydü! Korkunçtu! Hasta falan mısın? Ne kadar kötü olduğunu bilemezsin. Ne kadar acı çektiğimi anlatamam.”

Kız gülümsedi, “Dorian,” dedi. İsmi ni gül dudaklarında baldan tatlı bir tat bırakıyormuşçasına uzatarak, nağmeli söylüyordu. “Dorian anlamam gerekirdi. Neyse en azından şimdi anlıyorsun, öyle değil mi?”

Dorian öfkeyle, “Neyi anlamam gerekirdi?” diye sordu.

“Bu gece neden kötü oynadığımı. Bundan böyle neden hep kötü oynayacağımı. Neden bir daha asla iyi oynamayacağımı.”

Dorian omuz silkti. “Hastasın zannederim. Bundan sonra hasta hasta sahneye çıkmamalısın. Kendini komik duruma düşürdün. Arkadaşlarım sıkıldı. Ben de sıkıldım.”

Kız onu dinlemiyor gibiydi. Mutluluk onu bambaşka bir şeye dönüştürmüştü sanki. Mutluluktan sarhoştı.

“Dorian, Dorian,” dedi, “seni tanımadan önce benim için varsa yoksa tiyatroydu. Yalnızca sahnede yken yaşadığı-

mı hissediyordum. Tek gerçek tiyatro sanıyordum. Bir gece Rosalind, diğer gece Portia oluyordum. Beatrice'in sevinciyle mutlu oluyor, Cordelia'nın acısıyla kederleniyordum. Oynadığım her şeye inanıyordum. Benimle sahneye çıkan şu alelade insanlar gözüme Tanrı gibi görünüyordu. Şu boyalı dekorlar bütün dünyamdı. Tek gördüğüm gölgelerdi ve onları gerçek sanıyordum. Sonra sen çıkıp geldin canım sevgilim, gelip beni ruhumun zindanlarından kurtardın. Bana gerçeğin ne olduğunu öğrettin. Hayatımda ilk defa bu gece bütün bu gösterinin ne denli yüzeysel, sahte ve aptalca olduğunu anladım. İlk kez bu gece Romeo'nun aslında çirkin, yaşlı ve boyalı, meyve bahçesindeki ay ışığının sahte, sahne dekorunun adi olduğunun farkına vardım. Sahnede söylemek zorunda kaldığım sözler gerçekten uzaktı, o sözler bana ait değildi, aslında söylemek istediklerim onlar değildi. Sen beni çok daha yüce bir şeyle tanıştırdın; özünde sanatın sadece bir yansımadan ibaret olduğunu anladım. Gerçek sevginin ne olduğunu anlamamı sağladın. Sevgilim! Canım! Beyaz Atlı Prens! Yaşam pınarım! Ben artık gölgelerden bıktım. Sen benim için sanatın ifade edebileceğinden çok daha fazlasını ifade ediyorsun. Benim artık bundan sonra kuklalarla ne işim olur? Bu gece sahneye çıktığımda, önce her şeyin içimden kayıp gidişine bir anlam veremedim. Çok iyi oynayacağımı sanıyordum ama sahneye çıkınca hiçbir şey yapamadım. Sonra bunun ne anlama geldiğini hissettim. Bunun ayırdına varmak harika bir duyguydu. Seyircilerin ıslıklarını, yuhalamalarını duydum. Onlar bizimki gibi bir aşktan ne anlardı ki? Dorian, beni al götür, baş başa kalacağımız bir yere gidelim. Sahneden nefret ediyorum. Hissetmediğim bir tutkuyu hissediyormuş gibi yapabilirim ama yüreğimi yakıp kavuran bir duyguyu sahnede canlandıramam. Ah Dorian, bu ne anlama geliyor biliyor musun? Sahnede âşık rolü yapmayı becerebilsem bile bu, aşkımın kutsallığına saygısızlık olur. Bunu senin sayende gördüm.”

Dorian koltuğa yığıldı, kafasını başka tarafa çevirdi. “Aşkımı öldürdün,” diye mırıldandı.

Kız ona şaşkınlıkla baktı ve güldü. Dorian tepki vermedi. Kız yanına gelip küçücük parmaklarıyla saçını okşadı. Adamın önünde diz çöküp ellerini dudaklarına bastırdı. Dorian ellerini çekti, irkilmişti.

Sonra hızla ayağa kalkıp kapıya yöneldi. “Evet,” dedi, “aşkımı öldürdün. Eskiden içimi kıpır kıpır ederdin, bana hayaller kurdururdun; şimdi içimde seninle ilgili en küçük bir merak bile kalmadı. Üzerimde zerre kadar etkin yok. Seni sevmiştim çünkü muhteşemdin, olağanüstü yetenekliydin, zekiydin, büyük ozanların hayal dünyalarını algılayabiliyor, sanatın aracılığıyla o hayallerin hayat bulmasını sağlayabiliyordun. Her şeyi mahvettin. Aptal ve yüzeyselsin. Aman Tanrım! Seni sevmek ne büyük aptallıkmış! Ne ahmakmışım! Artık gözümde bir hiçsin. Seni bir daha asla görmeyeceğim. Seni bir daha asla düşünmeyeceğim. Bundan böyle adını bile anmayacağım. Eskiden benim gözümde neydin bilemezsin. Eskiden... Ah, düşünmeye tahammül edemiyorum. Keşke seni hiç görmeseydim. Hayatımın aşkını mahvettin. Aşkın sanatını mahvettiğini söylüyorsan, aşka dair hiçbir şey bilmiyorsun demektir. Sen sanatın olmadan bir hiçsin. Seni ünlü edebilirdim, muhteşem olabilirdin, pırıl pırıl parlayabilirdin. Tüm dünya sana hayran olacaktı ve benim soyadımı taşıyacaktın. Şimdi nesin? Güzel yüzlü üçüncü sınıf bir oyuncu.”

Kızın suratı bembeyaz olmuştu, titriyordu. İki elini birleştirip boğazında düğümlenen bir sesle, “Ciddi değilsin, değil mi Dorian?” dedi. “Rol yapıyorsun.”

“Ne rol yapması! Rol yapmak senin işin. Sen numara yapmayı öyle iyi beceriyorsun ki,” dedi Dorian acı bir sesle.

Sibyl yerden doğruldu, yüzünde acı bir ifade vardı. Elini Dorian’ın kolunun üzerine koydu ve gözlerinin içine baktı. Dorian onu iterek, “Dokunma bana!” diye bağırdı.

Kız yavaşça inledi, yere yığılmıştı, çiğnenmiş bir çiçek gibi yerde öylece duruyordu. “Dorian, Dorian, beni bırakma!” dedi usulca. “İyi oynamadığım için çok özür dilerim. Hep seni düşünüyordum; aklımdan bir an olsun çıkmadın. Bundan sonra elimden geleni yapacağım. Sana öyle aniden âşık oldum ki. Beni öpmeseydin, öpüşmeseydik âşık olduğumun farkına bile varmayacaktım. Sevgilim, bir daha öp beni. Gitme ne olur. Kardeşim demişti ki... Neyse, boş ver, öyle demek istememişti; numara yapıyordu... Beni bu gecelik affetsen olmaz mı? Çok çalışıp kendimi geliştireceğim. Bu kadar acımasız olma, seni bu dünyadaki her şeyden daha çok seviyorum. Seni sadece bir defa hayal kırıklığına uğrattım. Yerden göğe kadar haklısın Dorian. Sanatımı daha iyi ortaya koymalıydım. Aptallık ettim ama inan elimde değildi. Ah, beni bırakma ne olur bırakma.”

Kız hıçkırıklara boğulmuştu, yaralı bir hayvan gibi büzülmüş yerde yatıyordu. Dorian Gray o güzel gözleriyle ona tepeden bakıyordu, kalemle çizilmiş gibi duran biçimli dudakları küçümser bir ifadeyle bükülmüştü. Sevmekten vazgeçtiğimiz insanların duygularında her zaman bize gülünç gelen bir şeyler vardır. Sibyl Vane'in hareketleri ona absürt bir melodram gibi geliyordu. Kızın gözyaşları, hıçkırıklara boğulması sinirlerini bozuyordu.

Nihayet sakin bir sesle, “Ben gidiyorum,” dedi. “Kusura bakma ama seni bir daha görmek istemiyorum. Beni çok büyük hayal kırıklığına uğrattın.”

Kız hiçbir şey söylemiyor, sessizce ağlıyordu. Dizlerinin üzerinde yürüyerek Dorian'a yanaştı. Gözleri görmüyormuş gibi küçücük ellerini boşluğa uzatmış, Dorian'ı arıyordu. Dorian topuklarının üzerinde dönüp odadan çıktı. Birkaç dakika içinde tiyatroyu terk etti.

Nereye gittiğini bilmeden yürüyordu. Daha sonra yarı karanlık sokaklarda dolaştığını, metruk, karanlık gölgeli kemerlerin, lanetliymiş gibi görünen evlerin önünden geçtiğini

hatırlayacaktı. Kart sesli, haşin gülüşlü kadınlar ardından seslenmişti. Kendi kendilerine söylenip küfreden, dev maymunlara benzeyen ayyaşlar yanından sendeleyerek geçip gitmişti. Kapı önlerinde birbirlerine sokulmuş, çirkin, ucubeyi andıran çocuklar görmüş, izbe avlulardan yükselen çığlıkları, küfürleri, lanetleri duymuştu.

Şafak sökmeye başladığında kendini Covent Garden'da buldu. Karanlık perde kalkmış, hava solgun ışıklarla parıldamaya başlamış, gökyüzü bir inci tanesi gibi ortaya çıkmıştı. Boynu bükük zambaklarla dolu kocaman at arabaları parlak taşlı, boş sokaklarda tıngır mıngır, ağır ağır ilerliyordu. Havayı buram buram çiçek kokusu sarmıştı, çiçeklerin güzelliği acısına merhem olmuş gibiydi. Sonra pazar yerine saptı, hamalların yüklerini boşaltmasını izledi. Beyaz önlüklü bir arabacı ona kiraz ikram etti. Dorian adama teşekkür edip isteksizce kirazları yemeye başladı ve adamın verdiği parayı neden kabul etmediğini merak etti. Kirazlar gece yarısı toplanmış, ayın soğuğu içlerine işlemişti. Çizgili laleler, sarı ve kırmızı güller taşıyan delikanlılar uzun bir kuyruk halinde, devasa yeşil sebze yığınlarının arasından kendilerine yol açarak önünden geçti. Bir grup pasaklı, başı açık kız güneşten solmuş, gri sütunlu kemer altında toplanmış açık artırmanın sona ermesini bekliyordu. Bazılarıysa pazar yerindeki kahvenin iki tarafa açılır kanatlı kapısının etrafında kümelenmişti. Arnavut kaldırımlı yolda ağır yük taşıyan yük beygirlerinin ayakları sürtüp sendeledikçe eyerleri sallanıyor, çingirakları çalıyordu. Arabacılarından bazıları çuval yığınlarının üzerinde uyuyordu. Renkli boyunlu, pembe ayaklı güvercinler koşuşturarak yerdeki tohumları gagalıyordu.

Dorian bir süre sonra bir araba çağırıp evine gitti. Kapı eşiğinde bir süre durup sessiz meydanın sımsıkı kapalı pencerelerine, onu izliyormuş gibi görünen panjurlarına baktı. O an gökyüzü saf opal rengiydi, evlerin çatıları gümüş gibi parıldıyordu. Karşıdaki evin bacasından ince bir şerit halin-

de duman yükseliyor, eflatun bir kurdeleye dönüşüp sedefli gökyüzüne doğru kıvrılıyordu.

Evin meşe kaplamalı girişinde bir Venedik dukasının saltanat kayığından ganimet olarak alınmış, parlak, dev bir avize asılıydı; hâlâ yanan üç titrek lamba beyaz ateşle çevrelenmiş ince mavi alev yapraklarını andırıyordu. Lambaları söndürdü, peleriniyle şapkasını masanın üzerine fırlattı, kütüphanenin önünden geçip yatak odasına gitti. Birinci kattaki sekiz köşeli bu odayı yeni yeni oluşan bir gösteriş merakıyla bizzat kendisi döşemiş, duvarlara Selby Royal'deki çatı katında kullanılmayan eşyaların arasında bulduğu Rönesans duvar halılarını asmıştı. Odanın kapısını açmak üzereydi ki gözüne Basil'in yaptığı resim çarptı. Şaşkınlıkla irkildi. Kafası karışmış bir yüz ifadesiyle odasına girdi. Ceketinin düğmelerini çözerken bir an tereddüt etti. Geri dönüp resmin önünde durdu ve incelemeye başladı. Krem rengi ipek panjurların arasından sızan solgun ışıpta resimdeki yüz biraz değişmiş gibi görünüyordu. Yüz ifadesi farklıydı. Ağzın kıvrımlarında acımasız bir ifade vardı sanki. Gerçekten çok tuhaftı.

Dorian pencereye gidip panjurları açtı. Yeni doğan parlak sabah güneşi odaya dolup tozlu, kuytu köşelerdeki titrek gölgeleri silip süpürdü. Fakat resimde az önce fark ettiği yüz ifadesi orada öylece asılı duruyordu, hatta daha da keskinleşmişti. Coşkulu güneş ışıkları ağzın kenarındaki çizgilerin acımasızlığını açık seçik gösteriyordu; Dorian çok kötü bir şey yaptıktan sonra aynaya bakıyormuş gibi hissediyordu kendini.

Yüzünü buruşturarak masanın üzerinden Lord Henry'nin sayısız hediyelerinden biri olan çerçevesi fildişi Eroslarla süslü oval büyütecî alıp telaşla tablonun detaylarını, derinliklerini incelemeye koyuldu. Onun ağzının etrafında, o güzel kırmızı dudaklarını çirkinleştiren çizgiler yoktu ki. Bu ne demek oluyordu?

Dorian gözlerini ovuşturdu, yaklaşıp resmi yeniden dikkatle inceledi. Tablonun bütününe baktığında herhangi bir değişiklik yoktu fakat tüm yüz ifadesi şüphe götürmeyecek şekilde değişmişti. Tüm bunları kendisi kuruyor olamazdı, ürkütücü gerçek alenen gözlerinin önündeydi.

Bir sandalyeye yığılıp düşünmeye başladı. Birden aklına tablonun bittiği gün Basil Hallward'ın stüdyosunda söylediği sözler geldi. Evet, gayet iyi hatırlıyordu. O çılgın dilekte bulunmuştu: Keşke kendisi genç kalsaydı da tablo yaşlansaydı, kendi güzelliğine leke sürülmeseydi de, tüm arzu ve günahlarının yükünü tablodaki yüz taşısaydı, kendisi o yaştan verdiği güzelliği ve nazlı tazeliğini korusaydı da yılların acıları, çileleri şu resimdeki yüze mühürlenseydi. Dileği kabul mü olmuştu yani? Böyle şeylerin gerçekleşmesi mümkün değildi. Böyle şeyleri aklından geçirmek bile şeytanlıktı. Gelgelelim resim karşısındaydı işte, ağızdaki o zalim ifadeyle...

Zalimlik! Zalimlik mi etmişti sahiden? Olanlar kızın suçuydu, onun değil. Dorian onu büyük bir sanatçı olarak hayal etmiş, böyle yüce gördüğü için aşkını vermişti. Oysa kız onu hayal kırıklığına uğratmıştı. Sağlığını, Dorian'ın aşkına layık olmadığını göstermişti. Yine de kızın ayaklarına kapınıp küçük bir çocuk gibi hıçkırarak ağlayışını düşününce içine sonsuz bir pişmanlık çöktü. Kızı izlerken nasıl da taşyürekli olduğu geldi aklına. Neden böyle yaratılmıştı acaba? Ona neden böyle bir ruh verilmişti? Ama o da çok üzülmüştü. Oyunu izlerken geçen o kâbus gibi üç saat boyunca yüz yıllara bedel acı çekmiş, hiç bitmeyecekmiş gibi gelen işkencelere maruz kalmıştı. Ama düşününce, Sibyl'in ona verdiği acı bir dakika sürdüyse, Dorian buna karşılık Sibyl'i seneler sürecektir kadar yaralamıştı. Hem zaten kadınlar duyguları ile yaşadıkları için acı çekmeye erkeklerden daha yatkındı. Onlar yalnızca duygularıyla hareket ederlerdi. Sırf duygusal iniş çıkışlar, heyecanlar yaşayabilmek için ellerinin altında birisi olsun diye sevgili edinirlerdi. Bunu ona Lord Henry

söylemişti; o kadınların ne mal olduğunu iyi bilirdi. Dorian, Sibyl Vane için tatlı canını neden sıkacaktı ki? Sibyl Vane artık onun için bir hiçti.

Peki ya resim? Resme ne demeliydi? O resim yaşamının sırrını saklıyor, tüm hayatının hikâyesini anlatıyordu. Resim, Dorian'a kendi güzelliğini sevmeyi öğretmişti. Şimdi de kendi ruhundan nefret etmeyi mi öğretecekti? O resme bir daha bakmayı yüreği kaldırabilecek miydi?

Yok, yok; hepsi sinir bozukluğundan kaynaklanan bir yanılsamadan ibaretti. Geçirdiği o korkunç gece üzerine karabasan gibi çökmüştü. Sanki ansızın beyninde insanları hasta edip delirten o minicik kırmızı zerrecik belirmişti. Resmin değiştiği falan yoktu; böyle düşünmek çok anlamsızdı.

Yine de tablo, güzelliğine gölge düşmüş yüzüyle, acımasız gülümsemesiyle onu izlemekteydi işte. Parlak saçları sabah güneşiyle parıldıyordu. Mavi gözleri kendininkilerle buluştu. İçinde kendisine değil de resimdeki figüre karşı sonsuz bir acıma hissetti. Daha şimdiden değişmişti; değişmeye de devam edecekti. Altın yıldızları solup grileşecek, pembe beyaz gülleri solacaktı. İşlediği her günaha karşılık güzelliğine bir leke düşecekti. Ama resimdeki figür asla günah işlemeyecekti; değişse de değişmese de onun gözünde bir vicdan abidesi olarak kalmaya devam edecekti. Dorian karar vermişti; bundan böyle nefesine hâkim olacak, asla şeytana uymayacaktı. Bir daha Lord Henry'le görüşmeyecek, ilk kez Basil Hallward'ın bahçesinde duyduğu, imkânsız şeyleri arzulamasına yol açan o zehirli fikirlerine kulak tıkayacaktı. Sibyl Vane'e gidip özürler dileyecek, onunla evlenecek, onu yeniden sevmeye çalışacaktı. Evet, bunu yapmak boynunun borcuydu. Zavallı Sibyl, ondan çok daha fazla acı çekmiş olmalıydı. Ona karşı nasıl da bencil ve acımasız davranmıştı. Sibyl'in onda uyandırdığı güçlü duygular, o büyü elbette geri gelecekti. Birlikte mutlu olacaklardı. Onunla güzel, saf, temiz bir yaşam sürecekti.

Oturduğu sandalyeden kalktı, portreye bakınca içi bir tuhaf oldu, irkildi. Sonra resmin önüne kocaman bir paravan çekti. Kendi kendine, “Korkunç bir şey bu!” diye söylenerek gidip cam kapıyı açtı. Ayakları çimenlere bastığında derin bir nefes aldı. Taze sabah havası bütün sıkıntılı, kasvetli duygularını alıp götürmüş gibiydi. O an yalnızca Sibyl’ı düşünüyordu. Ona duyduğu aşkın belli belirsiz yankısını yeniden hisseder gibi oldu. Sibyl’ın adını tekrar tekrar söyledi. Çiy düşmüş bahçede şakıyan kuşlar çiçeklere Sibyl’ı anlatıyordu sanki.

Sekizinci Bölüm

Dorian uyandığında öğlen vakti çoktan geçmişti. Uşağı pek çok kez parmak uçlarında odaya girerek efendisinin hareket edip etmediğini kontrol etmiş, bu kadar geç saatlere kadar uyumasının sebebini merak etmişti. Nihayet zil çalınca Victor yavaşça içeri girip Fransız porseleninden küçük bir tepside bir fincan çayla bir tomar mektup getirdi ve odanın üç yüksek penceresini örten parlak mavi astarlı, zeytin yeşili perdeleri açtı.

“Mösyö bu sabah iyi uyudular,” dedi gülümseyerek.

“Saat kaç Victor?” diye sordu Dorian uyku mahmuru.

“Bir buçuk mösyö.”

Ne kadar da geç olmuştu! Hemen yatağında doğruldu, çayını yudumlayarak mektuplara göz attı. Bir tanesi Lord Henry'dendi; sabah elden teslim edilmişti. Bir an tereddüt edip mektubu bir kenara koydu. İsteksizce diğer mektupları açtı. Zarflardan bu mevsimde genç ve popüler cemiyet erkeklerinin başına her sabah yağmur gibi yağın, her zamanki kartpostallar, akşam yemeği davetiyeleri, özel gösterimler için biletler ve yardım konseri programları çıktı. Ayrıca gümüş işlemeli bir Louis-Quinze tuvalet takımının faturası vardı ki henüz vasilerine göndermeye cesaret edememişti zira vasileri tek ihtiyacımızın en gereksiz şeyler olduğu bir dönemde yaşadığımızı anlayamayacak kadar eski kafalı insan-

lardı. Bir de, Jermyn Caddesi'ndeki tefecilerden gelen, ona istediği zaman, istediği miktarda krediyi, mümkün olan en makul faiz oranıyla vermeyi teklif eden, son derece incelikli bir dille yazılmış mektuplar vardı.

Yataktan kalktıktan on dakika kadar sonra Dorian üzerine ipek işlemeli, kaşmir bir sabahlık geçirip akik taşlarıyla kaplı banyosuna geçti. Bu kadar çok uyuduktan sonra soğuk su onu kendine getirmişti. Başından geçen her şeyi unutmuştu sanki. Trajik bir olayın gerçekleştiği birkaç kez hayal meyal aklına geldiyse de, olanlar ona tıpkı bir rüya gibi gerçeklikten uzak geliyordu.

Giyinir giyinmez kütüphaneye gidip camın önündeki yuvarlak küçük masaya, kendisi için hazırlanmış hafif Fransız kahvaltısının başına oturdu. Harika bir gündü. Ilık havada baharat kokuları vardı sanki. Bir arı içeri girip önünde duran, sapsarı güller dolu, mavi ejderhalı vazounun etrafında vızıldayarak dolaştı. Dorian o an kendisini çok mutlu hissetti.

Gözü portrenin önüne koyduğu paravana takılınca birden irkildi.

Uşak omleti masaya koyarken, “Üşüdünüz mü mösyö? Camı kapatayım mı?” diye sordu.

Dorian başını iki yana sallayarak, “Üşümedim,” diye mırıldandı.

Doğru olabilir miydi? Portre gerçekten değişmiş miydi? Yoksa o yüzde, neşe ifadesinin olduğu yerde, gördüğü o acımasız ifade hayalgücünün bir oyunundan mı ibaretti? Üzerine resim yapılmış bir tuval değişebilir miydi? Nereden baksan çok saçmaydı. Basil'e anlatacak bir hikâye çıkmıştı işte, hepsi bu. Basil duyunca gülecekti.

Yine de gördüğü şeyi son derece iyi hatırlıyordu. Kıvrılmış dudaklardaki o acımasız ifadeyi önce alacakaranlığın loşluğunda, sonra da sabahın parlak ışığında görmüştü. Uşak odadan çıkacak diye ödü patlıyordu. O çıktıktan sonra yalnız kalınca resmi incelemekten kendini alamayacağını

biliyordu. Şüphelendiği şeyden emin olmaktan korkuyordu. Kahveyle sigara getiren uşak odadan çıkarken ondan kalmasını istemek için içinde çılgınca bir istek duydu. Kapıyı arkadan kapatırken uşağa seslendi. Adam durmuş efendisinin emrini bekliyordu. Dorian adama bir süre baktı. İç geçirerek, “Kim gelirse gelsin evde yokum Victor,” dedi. Adam Dorian’ı eğilerek selamlayıp odadan çıktı.

Dorian masadan kalktı, bir sigara yakıp yüzü önünde paravan olan tabloya dönük bir biçimde bol yastıklı yumuşak koltuğuna oturdu. Paravan eskiydi; simli İspanyol derisinden yapılmıştı ve üzerine çiçekli Louis-Quatorze desenleri işlenmişti. Paravanı, daha önce başka bir insanın yaşamının sırrını saklayıp saklamadığını merak ederek büyük bir dikkatle inceledi.

Onu kaldırmalı mıydı? Yoksa öylece kalsa mıydı? Eğer şüphe ettiği şey doğruysa bu korkunç bir şeydi. Değilse zaten dert edilecek bir şey yoktu. Fakat ya kötü kader ya da daha da kötü bir tesadüf eseri birisi arkadan gizlice gözetleyip bu korkunç değişimi gördüyse ne olacaktı? Peki ya Basil gelip kendi yaptığı resmi görmek isterse? Basil kesin resmini görmek isteyecekti. O şeyi hemen şimdi incelemesi gerekiyordu. Ne olursa olsun içini kemiren bu kuşkudan iyiydi.

Dorian kalkıp odanın iki kapısını da kilitledi. Utanç maskesine bakarken hiç olmazsa yalnız olmalıydı. Paravanı kenara çekti ve kendi yüzüyle karşı karşıya kaldı. Doğruydü; portre değişmişti.

Daha sonra hatırlayacağı üzere portreyi yine hayretle, neredeyse bilimsel denilebilecek bir merakla incelemeye başladı. Bu değişim ona her ne kadar inanılmaz geliyor olsa da tamamen gerçektir. Tuval üzerinde biçim ve renge dönüşen kimyasal atomlarla Dorian’ın ruhu arasında gizli bir ilişki mi vardı yoksa? Ruhun düşündüğünü atomların hissetmesi mümkün müydü acaba? Yoksa ruhun düşlediklerini atomlar hayata mı geçiriyordu? Ya da tüm bunların dışında çok

korkunç başka bir sebep mi vardı? Dorian dehşete kapılarak ürperdi. Gidip koltuğa uzandı, yüreğini kaplayan hastalıklı bir korkuyla gözlerini resme dikti.

Yine de tüm bu olanların ona bir faydası dokunmuştu; Sibyl Vane'e ne kadar haksızlık ettiğini, ona ne kadar acımasız davrandığını fark etmişti. Neyse ki telâfi etmek, gönlünü almak için çok geç değildi. Hâlâ evlenebilirlerdi, Sibyl hâlâ karısı olabilirdi. Gerçeklikten kopuk ve bencil sevgisi ulvi bir etkiyle çok daha asil bir aşka dönüşebilir, Basil Hallward'ın onun için yaptığı tablo, ona yaşam boyu rehberlik edip nasıl ki bazı insanlara kutsal değerler, bazılarına vicdan, çoğumuza Tanrı korkusu yol gösteriyorsa, aynı o şekilde doğruyu gösterebilirdi. Vicdan azabını dindirecek, ahlak duygumuzu yatıştıracak birtakım afyonlar vardı. Fakat buradaki, günahın insan ruhu üzerindeki çürütücü etkisinin gözle görülür bir ifadesiydi; insanın kendi ruhunda yarattığı tahribatın kalıcı bir işaretiydi.

Saat üçü vurdu, sonra dördü, her yarım saatte bir çifte vuruşlar duyuldu fakat Dorian'ın kılı kıpırdamıyordu. Yaşamın kırmızı ipliklerini dokuyarak bir şekil vermeye, arzusunun kırmızı labirentlerinde yönünü bulmaya çalışıyordu. Ne yapacağını, ne düşüneceğini bilmiyor, bir çıkar yol bulamıyordu. En sonunda masanın başına geçip âşık olduğu kıza ondan af dileyen ve kendini delilikle suçlayan, tutku dolu bir mektup yazdı. Sayfalar dolusu deli dolu, taşkın kelimeyle üzüntüsünü ve çektiği acıyı kâğıda döktü. İnsanın kendi kendini suçlamasının keyif veren bir yanı vardır. Kendi kendimizi suçladığımız zaman başka birinin bizi suçlamaya hakkı kalmadığını düşünürüz. İnsanın ruhunu suçluluk duygusundan arındıran şey itiraf etme eyleminin kendisidir; günah çıkartan rahip değil. Dorian mektubu bitirdiğinde kendini bağışlanmış hissediyordu.

Birdenbire kapı çalındı, dışarıdan Lord Henry'nin sesi geliyordu. "Sevgili yavrum, seni görmem lazım. Ne olur aç şu kapıyı. Böyle odalara kapanmana yüreğim dayanmıyor."

Dorian cevap vermedi, yerinden hiç kıınıldamadı. Israrlı vuruşlar devam ediyor, giderek daha da şiddetleniyordu. Lord Henry'yi içeri kabul etmek, ona bundan sonraki yeni yaşamında nasıl yaşayacağını anlatmak, gerekirse onunla kavga etmek ve eğer kaçınılmazsa bir daha görüşmemek üzere vedalaşmak şart olmuştu. Hızla yerinden fırlayarak paravanı resmin önüne çekti ve kapının kilidini açtı.

Lord Henry içeri girerken, "Tüm bu olanlara gerçekten çok üzüldüm Dorian," dedi. "Ama bunları gereğinden fazla düşünüp kendini yıpratmamalısın."

"Sibyl Vane'den mi bahsediyorsun?" diye sordu Dorian.

Lord Henry bir sandalyeye oturup yavaşça sarı eldivenlerini çıkarırken, "Evet, tabii," dedi. "Bu belli bir açıdan bakarsan korkunç bir şey evet, ama senin suçun değil. Oyundan sonra kulise onu görmeye gittin mi?"

"Evet."

"Öyle yapacağından emindim zaten. Kavga mı ettiniz?"

"Zalimlik ettim Harry; hem de çok büyük zalimlik. Ama geçti bitti. Yaşanan hiçbir şeyden pişman değilim. Bu olay sayesinde kendimi daha iyi tanıma fırsatı buldum."

"Ah Dorian, olaya böyle bakmana ne kadar sevindim, anlatamam. Seni pişman olmuş kafanı duvarlara vururken, o güzel bukleli saçlarını yolarken bulmaktan korkuyordum."

"O dediğin aşamalardan geçtim," dedi Dorian gülüp kafasını sallayarak. "Şimdi gayet mutluyum. Bir kere, vicdanın ne olduğunu öğrendim; vicdan senin bana anlattığın gibi bir şey değilmiş. Vicdan ruhumuzdaki en yüce, en kutsal şeymiş. Hiç öyle burun kıvrma Harry; en azından benim yanımda yapma. Ben iyi bir insan olmak istiyorum; ruhumun şeytanlaşması fikrine tahammül edemiyorum."

"Etiğe giriş için çok yaratıcı, sanatsal bir temel olmuş Dorian! Tebrik ederim. Peki, iyi bir insan olmaya nasıl başlayacaksın?"

“Sibyl Vane’le evlenerek.”

Lord Henry yerinden sıçrayıp büyük bir şaşkınlıkla ona bakarak, “Sibyl Vane’le evlenmek mi!” diye bağırdı. “Ama sevgili Dorian...”

“Ne diyeceğini biliyorum Harry. Evlilikle ilgili çok kötü şeyler söyleyeceksin. Söyleme. Bana bir daha böyle şeyler söyleme. İki gün önce Sibyl’a evlenme teklif ettim. Sözümde duracağım. O benim karım olacak.”

“Karın mı! Dorian! Mektubumu almadın mı? Bu sabah yazıp sana yardımcımınla göndermişim.”

“Mektup mu? Evet, hatırladım. Okumadım Harry. Mektupta hoşuma gitmeyecek bir şey olmasından korktum. Şu meşhur aforizmalarınla hayatı didik didik ediyorsun.”

“O zaman hiçbir şeyden haberin yok?”

“Ne demek istiyorsun?”

Lord Henry gelip Dorian’ın yanına oturdu, genç adamın iki elini sımsıkı kavradı. “Dorian,” dedi, “mektubumda... ama lütfen sakın ol... Sibyl Vane’in öldüğünü yazmıştım.”

Dorian’ın dudaklarından acı bir çığlık koptu, ellerini Lord Henry’nin ellerinden kurtararak ayağa fırladı. “Öldü mü! Sibyl öldü mü! Olamaz! Korkunç bir yalan bu! Böyle bir şeyi söylemeye nasıl dilin varır?”

Lord Henry acı bir yüz ifadesiyle, “Maalesef doğru Dorian,” dedi. “Sabah tüm gazeteler yazdı. Sana, ben gelene kadar kimseyle görüşme diye yazmıştım. Olay mutlaka soruşturulacaktır; sen hiç bulaşmamalısın. Bu tür şeyler bir insanı Paris’te popüler yapabilir fakat Londra’da insanlar epey önyargılıdır. Burada insan adını asla bir skandalla duyurmalıdır. Kişi, ilgiyi üzerine çekmek için skandalları yaşlılık dönemine saklamalıdır. Tiyatroda adını bilmiyorlar değil mi? Bilmiyorlarsa sorun yok. Seni Sibyl’ın odasına girerken gören oldu mu? Bu husus çok önemli.”

Dorian birkaç dakika karşılık vermedi. Korkudan donup kalmıştı. En sonunda boğuk bir sesle kekeledi, “Harry,

soruşturma mı dedin? Ne soruşturması? Yoksa Sibyl... Of Harry, öyleyse dayanamam! Bana hemen her şeyi anlat.”

“Her ne kadar kaza süsü verilmiş olsa da olayın kaza olmadığından eminim Dorian. Saat on iki, on iki buçuk gibi kız annesiyle tiyatrodan çıkarken bir şey unuttuğunu söyleyip üst kata çıkmış. Bir süre beklemişler ama geri dönmemiş. Kızı odasında, yerde ölü bulmuşlar. Kazayla bir şey yutmuş; tiyatroda kullanılan pis bir şey. Ne olduğunu tam olarak bilmiyorum ama içinde prusik asit ya da beyaz kurşun gibi bir şey olmalı ki kızcağız hemen oracıkta ölmüş. Bu kadar çabuk öldüğüne göre prusik asittir sanırım.”

Genç adam, “Harry, Harry, korkunç bir şey bu!” diye bağırdı.

“Elbette çok trajik bir olay fakat sen bu işe kesinlikle bulaşmamalısın. *The Standard*'ta okuduğuma göre kız on yedi yaşındaymış. Öyle çocuksu görünüyor, oyunculuğa dair o kadar az şey biliyordu ki yaşının çok daha küçük olduğunu tahmin ederdim. Dorian, sakın bu olayın sinirlerini yıpratmasına izin verme. Gel beraber akşam yemeği yiyeelim, sonra da operaya gideriz. Bu gece Patti* gecesı, herkes orada olur. Ablamın locasına gelebilirsin. Yanında çok hoş hanımlar olacak.”

“Yani Sibyl Vane'i öldürdüm, küçücük boğazını bir bıçakla keser gibi öldürdüm onu,” dedi Dorian Gray daha ziyade kendi kendine konuşur gibi. “Buna rağmen güller güzelliklerinden hiçbir şey kaybetmedi. Bahçemdeki kuşlar neşeyle şarkı söylemeye devam ediyor. Bu akşam seninle yemek yiyeceğim, sonra operaya gideceğim, sonra da bir yerlerde birer içki içeriz herhalde. Hayat nasıl da dramatik! Şu yaşananları bir kitapta okusaydım oturur ağlardım Harry. Oysa bunlar benim başıma geldi ve her şey bana öyle inanılmaz geliyor ki bir damla gözyaşım akıyor. Bak, bu benim hayatımda yazdığım ilk aşk mektubu. Ne garip; ilk aşk mektubum ölü

* İtalyan asıllı İngiliz soprano Adelina Patti (1843-1919). (ç.n.)

bir kıza gönderilecekti demek. Merak ediyorum, acaba ölü dediğimiz o bembeyaz, sessiz insanlar hissedebiliyorlar mı? Sibyl! Ya o hissediyor, biliyor, duyuyor mudur? Ah Harry, onu nasıl da sevmiştim. Üzerinden yıllar geçmiş gibi. O benim her şeyimdi. Sonra o korkunç gece geldi çattı; düşünsene her şey daha dün gece oldu. Sahnede öyle kötüydü ki kalbimi paramparça etti. Bana açıklamaya çalıştı. Hali çok acıklıydı ama onun karşısında kılımı bile kıpırdatmadım. Bana o an çok sığ, çok zavallı gelmişti. Sonra beni dehşete düşüren bir şey oldu; ne olduğunu sana söyleyemem ama çok korkunç bir şeydi. Sibyl'a geri dönmeye karar verdim. Hata yaptığımı fark ettim. Ama o öldü. Aman Tanrım! Harry ben şimdi ne yapacağım? Nasıl büyük bir tehlikeyle karşı karşıya olduğumu bilmiyorsun; daha kötüsü bana doğru yolu gösterecek hiç kimse yok. Sibyl olsa bana doğru yolu gösterirdi. Kendini öldürmeye hiç hakkı yoktu. Yaptığı büyük bencillik.”

Lord Henry tabakasından bir sigara alıp altın kaplama kibrit kutusunu çıkararak, “Sevgili Dorian,” dedi, “bir kadının bir erkek üzerinde yaratabileceği tek değişim onu hayattan bezdirerek tüm yaşama sevincini kaybetmesini sağlamaktır. Bu kızla evlenseydin perişan olacaktın. Elbette ona gayet nazik davranacaktın. İnsan zerre kadar umursamadığı insanlara gayet nazik davranabilir. Fakat kız ona karşı ne kadar ilgisiz olduğunu er geç anlayacaktı. Bir kadın kocasının kendisiyle ilgilenmediğini anladığı zaman ya kendini iyice salıp pasaklı bir kadına dönüşür ya da parasını başka bir kadının kocasının ödediği şık şapkalarla, kıyafetlerle gezmeye başlar. Bu evliliğin sınıfsal anlamda uygunsuzluğuna değinmiyorum bile ki işin o kısmı da son derece utanç verici, elbette bunun gerçekleşmesine asla izin vermezdim. Ama inan bana, bu evlilik her durumda zaten fiyaskoyla sonuçlanmaya mahkûmdu.”

Dorian bembeyaz bir yüzle odada volta atarak, “Haklısın, yürümezdi herhalde,” diye mırıldandı. “Ama ben bunun

görevim olduğunu düşünüyordum. Bu korkunç trajedi beni doğru bildiğim şeyi yapmaktan alıkoyduysa suç bende değil. Hani bir keresinde bana demiştin ya; iyi bir şey yapmaya niyetlenmenin son derece uğursuz bir yanı vardır, insan karar verdiğinde hep çok geç olur. Benim kararım da kesinlikle çok gecikmiş bir karardı.”

“İyi niyetli girişimler bilimsel yasalara müdahale etme girişiminden ibarettir ve sonuç vermezler. Bu davranışların kökeninde katışıksız bir kibir yatar; sonuç ise kocaman bir hiçtir. Bu tür girişimler arada sırada saf, temiz duygular yaşama lüksünü bahsettiği için zayıf insanlara çekici gelir, hepsi bu. Bu tür davranışlar hesabınızın olmadığı bir bankadan yazılan karşılıksız çekler gibidir.”

“Harry,” diye inledi Dorian onun yanına oturarak, “neden bu acıyı istediğim yoğunlukta yaşayamıyorum? Kalpsiz olduğumu sanmıyorum. Sence öyle miyim?”

Lord Henry o tatlı ve hüznü gülümsemesiyle, “Şu son iki haftada öyle saf ve saçma davrandın ki kalpsiz sıfatını hak ettiğini düşünmüyorum Dorian,” diye cevap verdi.

Genç adam suratını astı. “Bu açıklama hoşuma gitmedi Harry, yine de kalpsiz olmadığımı düşünmene sevindim. Hiç öyle biri değilim. Yine de itiraf etmeliyim ki bu olay beni gerektiği kadar etkilemedi. Muhteşem bir tiyatro oyununun muhteşem sonuymuş gibi geldi bana. Olanlar bir antik Yunan trajedisinin dehşet verici güzelliğine sahip. Bu trajedide büyük bir rol oynamış ve yara almadan kurtulmuş gibiyim.”

Genç adamın bilinçsiz bencilliğiyle oynamaktan büyük bir haz alan Lord Henry, “İlginç bir durum bu, çok ilginç hem de,” dedi. “Doğru açıklama şu olurdu herhalde; yaşamdaki gerçek trajediler sanatsallıktan öylesine uzak oluyor ki bizi yontulmamış şiddetiyle, tutarsızlığıyla, anlamsızlığıyla, zaraftan uzak biçimsizliğiyle yaralıyor. Gerçek trajediler bizi bağa olayların etkilediği gibi etkiler, kaba kuvvete maruz kaldığımız izlenimini yaratırlar; bu yüzden de isyan ederiz. Ama

bazen, güzelliğe dair sanatsal öğeler taşıyan bir trajedi gelir başımıza. Eğer bu güzellik öğeleri gerçekse olayın bütünü bize hitap eder ve üzerimizde dramatik bir etki yaratır. Bir de bakarız birdenbire oyuncu olmaktan çıkmış seyirci olmuşuz. Daha doğrusu aslında hem oyuncu, hem seyirciyizdir. Kendi kendimizi oynarken izler, gösterinin olağanüstülüğüne kapılırız. Bu olayda gerçekte olan nedir? Biri sana olan aşkından kendini öldürdü. Keşke böyle bir şey benim de başıma gelseydi. O zaman hayatım boyunca aşka âşık kalırdım. Bana taparcasına âşık olan insanlar –sayıları çok değilse de– benim onlara olan ilgim, ya da onların bana olan ilgisi kaybolduktan sonra da yaşamlarına kaldıkları yerden devam ettiler. Şişmanlayıp son derece bezdirici insanlara dönüştüler. Bir de karşılaştığımızda hemen eski anıları yâd etmiyorlar mı? Ah kadın hafızası! O ne korkunç şeydir! Kadın hafızası müthiş bir zihinsel durağanlığın dışavurumudur. Kişi yaşamın tüm renklerini doyasıya içine çekmeli fakat ayrıntıları aklında tutmamalıdır. Ayrıntıları hatırlamak görgüsüzlüktür.”

“Bahçeme haşhaş ekmeliyim,” dedi Dorian iç geçirerek.

“Gerek yok,” dedi arkadaşı. “Hayat bizim için elinde her zaman haşhaş yerine geçecek bir şeyler bulundurur. Tabii bazen geçmişte takılıp kaldığımız da olur. Bir keresinde tüm mevsim boyunca bitmek bilmeyen bir aşkın sanatsal mateminin dışavurumu olarak yalnızca mor giymiştim. Sonuç olarak aşk bitti. O aşkı neyin öldürdüğünü hatırlamıyorum; sanırım kızın uğruma dünyayı feda edebileceğini söylemesi yüzünden bitmişti. Bu da her zaman korkunç bir andır. İnsanın yüreğini sonsuzluk korkusu sarar. İnanır mısın, daha bir hafta önce Leydi Hampshire’ın evindeki yemekte bahsi geçen hanımın yanına oturmuş bulundum; her şeye yeniden başlayalım diye tutturdu, geçmişini eşeleyip, geleceğe dair hayaller kurup durdu. Oysa ben aşkımlı çoktan cennetteki ölümsüz çiçeklerden bir yatağa gömmüştüm. Kadın aşkımlı gömdüğüm yerden zorla çekip çıkardı, benim yüzümden ha-

yatının mahvolduğuna yeminler etti. Söylemeden geçemeyeceğim; öyle tıka basa yedi ki bu konuda onun için hiç endişe duymadım. O şekilde yemek yemek ne büyük görgüsüzlük! Geçmişin tüm cazibesi geçmişte kalmış olmasıdır. Oysa kadınlar perdenin ne zaman inip oyunun ne zaman bittiğini bir türlü anlayamıyor. İllâ altıncı perde de oynansın istiyorlar; oyunun ilgi çekici hiçbir yönü kalmamış olsa da devam etsin diye ısrar ediyorlar. Onlara kalsa tüm komediler trajik sonla biter, trajediler farsa dönüşür. Son derece süslü püslü ve yapaylar fakat sanattan zerre kadar anlamıyorlar. Sen benden daha şanslısın. İnan bana Dorian, Sibyl Vane'nin sana yaptığını tanıdığım kadınların hiçbirisi benim için yapmazdı. Sıradan kadınlar her zaman kendilerini avutmanın bir yolunu bulur. Kimisi bunu romantik renklere merak salarak yapar. Yaşı kaç olursa olsun leylak rengi giyen bir kadına ya da otuz beşini geçtiği halde pembe kurdele seven bir kadına asla güvenme. Bu tür kadınların kayda değer bir geçmişleri var demektir. Kimileri de birdenbire kocalarının iyi yanlarını keşfederek teselli bulur. Mutlu evliliklerini zorla insanların gözüne sokarlar günahların en güzeli olan kibirle. Bazıları teselliyi dinde bulur. Bir keresinde bir kadın bana dinin mistik yanlarının flört etmenin cazibesine benzediğini söylemişti ve ne demek istediğini gayet iyi anlamıştım. Ayrıca bir insanın kibrini günahkâr olduğunun söylenmesi kadar okşayan bir şey yoktur. Vicdan hepimizi bencil insanlara dönüştürür. İşte böyle; modern yaşamda kadınların kendilerini avutmak için sarılacakları tesellilerin ucu bucağı yoktur. Ama daha en önemlisinden bahsetmedim.”

“Neymiş o Harry?” diye sordu genç adam cılız bir sesle.

“En klasik avuntu işte. İnsanın sevgilisini yitirince bir başkasının sevgilisini elinden alması. Cemiyette bu yöntem her zaman bir kadının hayatını kurtarır. Fakat Dorian, şu Sibyl Vane karşılaştığımız tüm o kadınlardan nasıl da farklıymış meğer! Bence ölümünde bir güzellik var. Bu tür mu-

cizelerin gerçekleştiği bir devirde yaşadığım için çok mutluyum. Böyle şeyler insanı romantizm gibi, aşk gibi, tutku gibi oyuncak ettiğimiz şeylerin varlığına inandırıyor.”

“Ben ona karşı son derece acımasız davrandım. Bunu unutuyorsun.”

“Ne yazık ki kadınlar en çok kendilerine acımasız davranılmasından zevk alır. Son derece ilkel içgüdülere sahiptirler. Her ne kadar biz onları çoktan azat etmiş olsak da hâlâ efendilerini bulmaya can atan köleler olarak kalmakta ısrar ediyorlar. Kadınlar kendilerine hükmedilmesine bayılırlar. Senin de bu hükmetme işinde hayli becerikli olduğundan eminim. Gerçekten, çok ama çok öfkeli olduğunu hiç görmedim ama eminim öfkeli olduğunda harika oluyorsundur. Bana iki gün önce bir şey söylemiştin, o zaman bana gerçeklikten kopuk gelmişti ama şimdi söylediğin şeyin tamamen doğru olduğunu düşünüyorum ve aslında tüm meselenin özü de o cümlede gizli.”

“Neydi o Harry?”

“Sibyl Vane’in senin için romantik edebiyatın tüm kadın kahramanlarını temsil ettiğini söylemiştin; bir gece Desdemona, diğer gece Ophelia olduğunu, Juliet olarak can verip Imogen olarak yeniden hayat bulduğunu...”

“Artık asla yeniden hayat bulamayacak,” dedi Dorian yüzünü ellerinin arasına gömerek.

“Hayır, bulamayacak. Sahnedeki son rolünü oynadı. Fakat sen o izbe kulisteki yalnız ölüm sahnesini bir Jakoben tiyatrosundan dehşet verici bir bölüm, Webster’dan, Ford’dan ya da Cyril Tourneur’dan şahane bir sahne olarak farz et. Kız hiç yaşamamış, dolayısıyla da gerçekte ölmemiş say. O zaten, en azından senin gözünde, bir hayalden ibaretti; Shakespeare’in oyunlarından kuş misali gelip geçen, varlığıyla oyuna güzellik katan bir hayalet, Shakespeare’in müziğini zenginleştiren, ona neşe katan bir sazdı. Gerçek yaşama temas ettiğinde karşılıklı olarak yaşam onu, o da yaşamı

bozdu, bu yüzden çekip gitti. Dilersen Ophelia için yas tut. Cordelia'yı boğdular diye karalar bağla. Brabantio'nun kızı öldü diye feryat figan et. Ama gözyaşlarını Sibyl Vane için harcama; o kız, tüm o karakterlerden çok daha az gerçekti.”

Sessizlik oldu. Akşamın karanlığı odaya çöktü. Gümüş ayaklarıyla, sessiz gölgeler bahçeden içeriye süzölmeye başladı. Yorgun düşen renkler solup gitti.

Bir süre sonra Dorian kafasını kaldırdı. Rahatlamış gibi iç geçirerek, “Beni bana öyle güzel anlattın ki Harry,” diye mırıldandı. “Tüm bu söylediklerini içimde bir yerlerde hissediyor fakat korkumdan kendime bile itiraf edemiyordum. Beni nasıl da iyi tanıyorsun! Fakat artık olan bitenden bahsetmeyelim. İnanması güç, muazzam bir deneyimdi, hepsi bu. Acaba kaderimde bunun gibi başka harika şeyler yaşamak da var mı, çok merak ediyorum.”

“Hayat bu; hayatta her şey mümkündür Dorian. Senin şu olağanüstü güzelliğinle yapamayacağın şey yok.”

“Ama ya günün birinde bitkin, yaşlı, kırış kırış olursam Harry? O zaman ne olacak?”

Lord Henry ayağa kalkarak, “O zaman sevgili Dorian, zafer kazanmak için mücadele etmek zorunda kalacaksın,” dedi. “Şimdi zaferler ayağına geliyor. Yok, yok, ne yapıp edip güzelliğini korumalısın. Öyle bir devirde yaşıyoruz ki insanlar bilge olamayacak kadar çok okuyup güzelliklerini koruyamayacak kadar çok düşünüyor. Sana kıyamayız, sen bize lazımsın. Haydi giyin de kulübe gidelim. Zaten geç kaldık.”

“Sana operada katılayım Harry. Bir şey yemeye mecalim yok. Ablanın locası kaç numaraydı?”

“Yirmi yediydi sanırım. Giriş katta. Kapıda adını görürsün. Yemeğe gelmemene üzüldüm, keşke gelseydin.”

“Hiç içimden gelmiyor,” dedi Dorian isteksizce. “Ama bana söylediğin şeyler için sana öyle borçlandım ki. Sen kesinlikle benim en iyi dostumsun. Beni şimdiye kadar hiç kimse senin kadar iyi anlamamıştı.”

“Daha arkadaşlığımızın başındayız Dorian,” diye cevap verdi Lord Henry elini sıkarak. “Hoşça kal. Dokuz buçuktan önce orada olursun umarım. Unutma, Patti şarkı söylüyor bu gece.”

Lord Henry kapıdan çıkınca Dorian zili çaldı, birkaç dakika sonra Victor elinde lambalarla gelip panjurları kapattı. Dorian uşağın bir an önce gitmesi için sabırsızlanıyordu. Adam yaptığı her işi uzattıkça uzatıyordu sanki.

Uşak odadan çıkar çıkmaz koşup paravanı kenara çekti. Resimde başka bir değişiklik olmamıştı. Resim, Sibyl Vane’in ölüm haberini ondan önce almıştı; olan bitenden anında haberdar oluyordu demek. Her nasılsa, belli ki ağzın tüm güzelliğini bozan o acımasız çizgiler kız zehri içtiği anda oluşmuştu. Yoksa resim sonuçlara tamamen kayıtsız mıydı? Yalnızca insanın ruhundan geçenleri mi idrak ediyordu? Merak içindeydi; acaba günün birinde bu değişimler gözünün önünde gerçekleşecek miydi? Ürpererek öyle olmasını diledi.

Zavallı Sibyl! Ne aştı ama! Defalarca sahnede ölüm taklidi yapmıştı. Sonra da Azrail gerçekten onu alıp götürmüştü. Son nefesini verdiği o korkunç sahneyi nasıl oynamıştı acaba? Can verirken Dorian’a lanet etmiş miydi? Hayır, öyle olamazdı; değil mi ki Sibyl ona olan aşkı uğruna can vermişti, aşk onun için bundan böyle hep kutsal kalacaktı. Sibyl canından vazgeçerek her şeyin bedelini ödemişti. Dorian artık Sibyl’ın ona tiyatrodaki o son korkunç gecede yaşattıklarını düşünmeyecekti. Onu, dünya denilen şu sahneye aşkın yüce varlığını göstermek üzere gönderilmiş, muhteşem bir tragedya karakteri olarak hatırlayacaktı. Muhteşem bir tragedya kahramanı mı? Sibyl’ın o çocuksu görünüşü, tatlı, hülyalı halleri, utangaç, ürkek zarafeti aklına gelince Dorian’ın gözleri yaşla doldu. Gözyaşlarını silip resme yeniden baktı.

Artık bir karar verme vakti gelmişti. Yoksa o karar zaten çoktan verilmiş miydi? Evet, hayat bu kararı onun adı-

na vermişti; hayat ve onun hayata dair bitmek tükenmek bilmeyen merakı. Sonsuz gençlik, sınırsız arzular, gizli, ince hazlar, çılgın mutluluklar ve bu mutluluklardan bile daha çılgın günahlar; işte bunların hepsine sahip olacaktı. Tüm bu utançların yükünüyse bu resim taşıyacaktı. Hepsi buydu.

Tuvaldeki o saf, bembeyaz yüzü bekleyen bütün o kirlenmeyi düşündükçe içinde sinsi bir acı hissetti. Bir keresinde tuvaldeki şu dudakları Narkissos'la çocukça dalga geçerek öpmüş, daha doğrusu öper gibi yapmıştı; şimdi o dudaklar ona acımasızca gülümsüyordu. Kim bilir kaç sabah güzelliğine hayret ederek resmin karşısında oturmuş, ona âdeta sevdalanmıştı. Şimdi bu resim onun ruhundaki dalgalanmalara göre sürekli değişecek miydi yani? Kilitli bir odada, o güzel altın buklelerine dokunup onları daha da parlatan güneş ışıklarından mahrum kalarak saklanması gereken, iğrenç, şeytani bir şeye mi dönüşecekti? Ah yazık, çok yazık!

Bir an aklından resimle aralarındaki o dehşet verici duygudaşlık sona ersin diye dua etmek geçti. Resim içtenlikle edilen bir dua kabul olduğu için değişmişti, belki duası yine kabul olur da artık hiç değişmeden olduğu gibi kalırdı. Diğer yandan, sonucu ister muhteşem olsun, ister onu felâkete sürüklesin, hayata dair en ufak bilgisi olan bir insan sonsuza dek genç kalma fırsatını kaçırmak istemezdi. Hem zaten her şey onun elinde miydi ki? Resimle yer değiştirmesini sağlayan şey gerçekten dua mıydı acaba? Olayın tuhaf bir bilimsel açıklaması olamaz mıydı? Eğer düşünce gücü yaşayan organizmaları etkiliyorsa, cansız nesneleri de etkiliyor olamaz mıydı? Bizden bağımsız nesneler, bizim irademiz ve bilincimiz dışında ruh halimize, arzularımıza göre titreşemez miydi; atomlar gizli, tuhaf bir aşk yaşarcasına birbirleriyle etkileşemezler miydi? Fakat sebep önemli değildi. Bir daha asla dua ederek böylesi korkunç bir gücü harekete geçirmeyecekti. Resmin değişeceği varsa değişecekti. Hepsi buydu. Daha fazla kurcalamaya ne gerek vardı?

Aslında resimdeki değişimi izlemek gerçekten çok keyifli olacaktı. Zihninin gizli, kuytu köşelerinin izini sürebilecekti. Onun için bu portre olabilecek en sihirli aynaydı. Bedenini en ince ayrıntısına kadar tanımasını nasıl sağlamışsa, ruhuna da aynı şekilde ışık tutacaktı. Dahası, portreye kış geldiğinde bile Dorian'ın başında hâlâ bahar meltemi esecekti. Resimdeki yüzün kanı çekilip geriye solgun bir tebessür maskesiyle kederli gözler kaldığında, Dorian gençliğin o taze ışıltısını koruyacaktı. Dorian'ın gençliğinin, güzelliğinin tek bir goncası bile solmayacaktı. Damarlarında gürül gürül çağlayan yaşam asla durulmayacak, nabzının atışı hiç zayıflamayacaktı. Tıpkı Yunan tanrıları gibi kuvvetli, kıvrak ve neşeli kalacaktı. Tuvalin üzerindeki şu çizime ne olduğu kimin umurundaydı? Dorian'ın kılına zarar gelmeyecekti ya, önemli olan buydu.

Dorian gülümseyerek paravanı tekrar resmin önüne koydu ve yatak odasına geçti. Uşağı odada onu bekliyordu. Yarım saat sonra operadaydı, Lord Henry sandalyesinde oturduğu yerden öne eğilmiş onu selamlıyordu.

Dokuzuncu Bölüm

Ertesi sabah kahvaltı masasında otururken uşağı Basil Hallward'ı içeri aldı.

Ressam kederli bir ifadeyle, “Seni bulduğuma öyle sevindim ki Dorian,” dedi. Dün akşam uğradım ama operada olduğunu söylediler. Böyle bir şeyin mümkün olmayacağını elbette biliyordum. Keşke nereye gittiğini söyleseydin. Bir felâketi başka bir felâket izleyecek korkusuyla çok kötü bir gece geçirdim. Olayı haber alır almaz bana telgraf çekersin sanıyordum. Kulüpte *The Globe*'un akşam baskısını okuyunca tesadüfen öğrendim olanları. Hemen kalkıp geldim, seni evde bulamayınca perişan oldum. Olanlara ne kadar üzüldüğümü anlatamam. Neler çektiğini tahmin edebiliyorum. Peki neredeydin? Kızın annesini görmeye mi gittin? Aklımdan oraya gelip seni aramak geçti. Gazetede adresi vardı. Euston Caddesi'nde bir yerlerdeydi değil mi? Fakat dindiremeyeceğim bir acıya burnumu sokup rahatsızlık vermekten çekindim. Zavallı kadın! Ne haldedir kim bilir! Hem de bir tanecik çocuğu! Ne diyor bu olanlara?”

“Sevgili Basil ben nereden bileyim?” diye mırıldandı Dorian. Narin, altın renkli boncuklarla süslü Venedik kristali kadehinden açık sarıya çalan beyaz şarabını yudumluyor ve sıkıntından patlıyormuş gibi görünüyordu. “Operadaydım. Sen de orada olmalıydın. Harry'nin ablası Leydi Gwendolen'le

tanıştım. Onun locasındaaydık. Çok hoş bir hanım ve Patti de muhteşem seslendirdi. Tatsız konulardan bahsetme. Eğer bir konudan hiç bahsetmezsek sanki hiç yaşanmamış gibi olur. Harry'nin dediğine göre olgulara gerçeklik kazandıran şey dillendirilmeleridir. Bu arada Sibyl kadının tek çocuğu değildi. Bir de oğlu var, hoş bir çocuktur eminim. Oğlan tiyatrodan oynamıyor; gemici ya da öyle bir şeyler. Neyse, kendinden bahset biraz, nelerin resmini yapıyorsun?”

“Operaya mı gittin?” diye sordu Hallward ağır ağır, sesinde bir kırgınlık vardı. “Sibyl Vane leş gibi bir odada ölü yataırken sen operaya gittin öyle mi? Sevdığın kız daha mezara konmadan sen başka kadınların güzelliğinden, Patti'nin muhteşem şarkı söyleyişinden bahsedebiliyorsun öyle mi? Onun o küçücük, bembeyaz bedenini ne korkunç şeyler bekliyor bilmiyor musun?”

Dorian ayağa fırlayarak, “Yeter Basil! Dinlemek istemiyorum!” diye bağırdı. “Bana bunlara anlatma. Olan oldu bir kere. Geçmiş, geçmişte kalır.”

“Sen düne geçmiş mi diyorsun?”

“Aradan ne kadar zaman geçtiğinin ne önemi var ki? Yalnızca sığ insanlar bir duygudan kurtulabilmek için yılların geçmesine ihtiyaç duyar. Hayatının kontrolünü elinde bulunduran biri, kendine kolaylıkla bir mutluluk icat edebileceği gibi acılardan da kolaylıkla kurtulmayı bilir. Kendimi duygularımın insafına bırakmak istemiyorum. Duygularıma hâkim olmak, onları kullanmak, onlardan haz almak istiyorum.”

“Bu korkunç bir şey Dorian! Ne olduğunu bilmediğim bir şey seni tamamen değiştirmiş. Dışarıdan bakınca her gün stüdyoma gelip portresi için poz veren o harika gençsin. Fakat sen o zaman kendi halinde, doğal ve sevgi doluydun. Dünyanın en saf, temiz, kirlenmemiş insanıydın. Sana ne oldu anlayamıyorum. Kalbinde zerre kadar merhamet yokmuş gibi konuşuyorsun. Bunlar hep Harry'nin etkisi, görebiliyorum.”

Genç adam kıpkırmızı oldu, pencereye gidip bir süre güneş ışıklarıyla pırıl pırıl parlayan, yeşil bahçeye baktı. “Harry’ye çok şey borçluyum Basil,” dedi, “sana olan borcumdan çok daha fazlasını borçluyum ona. Sen bana yalnızca kibirli olmayı öğrettin.”

“Bunun da bedelini ödedim Dorian ya da günün birinde ödeyeceğim.”

“Ne demek istiyorsun Basil?” diye bağırdı Dorian dönerek. “Ne istediğini anlamıyorum. Ne istiyorsun?”

“Bir zamanlar resmini yaptığım o Dorian Gray’i istiyorum,” dedi ressam üzüntüyle.

Dorian ressamın yanına gidip elini omzuna koydu. “Basil,” dedi, “çok geç geldin. Dün Sibyl Vane’in intihar ettiğini öğrendiğimde...”

Basil dehşetle ona bakarak, “İntihar mı etmiş!” diye bağırdı. “Aman Tanrım! Emin misin? Kesin mi?”

“Sevgili Basil! Basit bir kaza olduğunu düşünmüyordun değil mi? Elbette intihar etmiş.”

Ressam yüzünü ellerinin arasına gömdü. “Ne korkunç,” diye mırıldandı tepeden tırnağa tüm bedeni ürpererek.

“Hayır,” dedi Dorian Gray, “bunda bir korkunçluk yok. Bu çağın en muhteşem romantik trajedilerinden biri bu. Tiyatrocular olabilecek en sıradan hayatları yaşar, kanun gibidir bu. İyi koca, sadık eş falan gibi sıkıcı şeyler olurlar. Bilirsin işte, orta sınıf ahlakı. Oysa Sibyl ne kadar da farklıydı. En iyi trajedisini sahnede oynamadı; onu bizzat gerçek hayatta yaşadı. O hep bir kahramandı. Senin onu gördüğün o son gece çok kötü oynadı çünkü aşkın gerçekliğini idrak etmişti. Aşkın gerçek olmadığını öğrendiğinde de can verdi; Juliet de olsa böyle yapardı muhtemelen. Ölünce bu dünyadan sanatın gökkubbesine yükseldi. Sibyl bir açıdan bir tür şehit sayılır; ölümünde şehitliğin iç burkan beyhudeliği var, güzelliği yok yere heba olup gitti. Ama dediğim gibi, acı çekmediğimi düşünmemelisin. Dün beş buçuk, altıya çeyrek

kala civarı gelmiş olsaydın beni gözyaşları içinde görürdün. Dün buraya gelip bana haberi veren Harry bile neler yaşadığımı anlayamadı. Çok acı çektim. Sonra geçip gitti. Bir duyguyu tekrar tekrar yaşayamıyorum. Zaten aşırı duygusal insanlar dışında bunu kimse yapamaz. Bana çok haksızlık ediyorsun Basil. Buraya beni teselli etmeye geldin, ne kadar incesin. Ama beni teselli olmuş görünce küplere biniyorsun. Bu mu senin dostluğun, dert ortaklığın! Bana Harry'nin anlattığı bir hikâyeyi hatırlattın; hayırseverin biri yirmi yılını bir sorunu gidermeye ya da adil olmayan bir yasayı değiştirmeye –ne olduğunu tam olarak hatırlamıyorum– adanmış. En sonunda amacına ulaşmış fakat öyle derin bir hayal kırıklığı yaşamış ki. Yapacak hiçbir şeyi kalmamış, can sıkıntısından neredeyse ölecek hale gelmiş, insanlardan kaçan bir merdüm gibi olup çıkmış. Ayrıca sevgili dostum Basil, eğer beni teselli etmek istiyorsan bana olanları unutmayı ya da olaylara doğru bir sanatsal açıdan bakmayı öğretmelisin. *La consolation des arts** üzerine yazan Gautier değil miydi? Bir keresinde stüdyonda öylesine elime aldığım küçük, parşömen kaplı bir kitapta tesadüfen çok hoş bir ifadeye denk gelmiştim. Her neyse, Marlow'a gittiğimizde bana anlattığın, sarı saten kumaşın her derde deva olduğunu söyleyen o genç gibi değilim ben. Elle tutabildiğim, dokunabildiğim güzel şeyleri seviyorum. Antika işlemeli kumaşlar, yeşil bronz heykeller, cilalı mobilyalar, fildişi oymalar, şık mekânlar, lüks, şatafat; insanın bunlardan alacağı çok şey var. Fakat bu tür şeylerin insanın kişiliğinde oluşturduğu ya da açığa çıkardığı sanatsal mizaç benim için çok daha önemli. Harry'nin de dediği gibi, ancak kendi yaşamımızın seyircisi haline gelirsek yaşamın derdinden, kederinden kurtulabiliriz. Bu şekilde konuşmama şaşırdığının farkındayım. Kendimi ne kadar geliştirdiğimin farkında değilsin. Seninle ilk tanıştığımızda toy bir öğrenciydim. Şimdi adam oldum. Yepyeni arzularım, istek-

* (Fr.) Sanatın tesellisi. (ç.n.)

lerim, fikirlerim var. Artık bambaşka bir insanım ama lütfen beni bu yüzden daha az sevmeyi. Değişmiş olabilirim ama sen hep benim dostum kal. Elbette Harry'yi de çok seviyorum. Yine de senin ondan daha iyi bir insan olduğunu biliyorum. Ondan daha güçlü değilsin çünkü yaşamdan korkuyorsun ama kesinlikle daha iyisin. Birlikte ne kadar da mutluyduk! Beni sakın bırakma Basil ve benimle tartışma. Ben buyum, neyse oyum. Başka da söylenecek bir şey yok.”

Dorian'ın sözleri ressamın garip bir şekilde dokunmuştu. Bu çocuğu öyle çok seviyordu ki. Ayrıca onun karakteri sanatında çok önemli bir dönüm noktası olmuştu. Onu daha fazla suçlamaya gönlü razı olmuyordu. Ayrıca şu anki kayıtsızlığı muhtemelen gelip geçici bir ruh haliydi. Dorian'ın içinde iyi olan, asil olan öyle çok şey vardı ki.

Ressam en sonunda hüzünlü bir gülümsemeyle, “Peki Dorian,” dedi, “bir daha seninle bu korkunç olayla ilgili konuşmayacağım. Umarım adın bu olaya karışmaz. Bugün öğleden sonra soruşturma yapılacaktır. Seni çağırdılar mı?”

Dorian başını iki yana salladı. Soruşturma kelimesini duyunca yüzünde tedirgin bir ifade oluşmuştu. Bunlar nasıl da bayağı, kaba saba, onun konumuna yakışmayan şeylerdi. “Adımı bilmiyorlar,” diye cevapladı.

“Ama Sibyl biliyordu?”

“Yalnızca ilk adımı biliyordu, onu da kimseye söylemediğinden eminim. Bir keresinde bana herkesin benim kim olduğumu merak ettiğini, onun da herkese adımın Beyaz Atlı Prens olduğunu söylediğini anlatmıştı. Ne tatlı değil mi? Benim için Sibyl'in resmini yapmalısın Basil. Ondan geriye hatıra olarak birkaç öpücükle acıklı sözlerden fazlası kalmalı.”

“Madem istiyorsun, bir şeyler yapmaya çalışayım Dorian. Ama sen de tekrar gelip bana poz vermelisin. Sensiz çalışamıyorum.”

Dorian irkilerek, “Sana tekrar poz veremem Basil, böyle bir şey mümkün değil!” diye haykırdı.

Ressam bakakalmıştı. “Sevgili çocuk, saçmalama!” diye bağırdı. “Portreni beğenmediğini mi söylemeye getiriyor-sun? Bu arada portre nerede? Neden paravanla kapattın? Aç da bir bakayım. Şaheserim o benim. Kaldır şu paravanı Dorian. Uşağın eserimi bu şekilde gizliyorsa, büyük rezalet. İçeri girdiğimde odada bir farklılık olduğunu hissetmiştim zaten.”

“Uşağımın bununla bir alakası yok Basil. Odamı istediği gibi düzenlemesine izin verir miyim sanıyorsun? Çiçekleri falan vazoya koyar, hepsi o kadar. Paravanı ben koydum. Çok fazla ışık alıyordu.”

“Çok mu fazla ışık alıyordu? Hiç de değil sevgili dostum. Orası portre için gayet uygun bir yer. Bir bakayım.” Hallward resmin olduğu köşeye doğru ilerledi.

Dorian Gray korkuyla haykırarak ressamla resmin arasına girdi. Yüzü bembeyaz olmuş bir halde, “Basil,” dedi, “resme bakmamalısın. Bakmanı istemiyorum.”

Hallward gülererek, “Kendi eserime bakamayacak mıyım yani? Şaka mı yapıyorsun? Neden bakmayacakmışım?” diye haykırdı.

“Basil, eğer resme bakarsan yemin ederim hayatım boyunca seninle bir daha konuşmam. Çok ciddiyim. Ne ben açıklama yapacağım ne de sen nedenini soracaksın. O paravana elini sürersen aramızdaki her şey biter.”

Hallward donakalmıştı. Hayret içerisinde Dorian Gray’e bakıyordu. Onu daha önce hiç böyle görmemişti. Öfkeden beti benzi atmıştı. Yumrukları sıkılı, gözbebekleri mavi ateş hareleri gibiydi. Tepeden tırnağa tüm vücudu titriyordu.

“Dorian!”

“Konuşma!”

Ressam topuğunun üzerinde dönüp pencereye giderek soğuk bir biçimde, “Neyin var böyle senin? İstemiyorsan bakmam tabii,” dedi. “Fakat kendi eserimi görememek gerçekten çok saçma. Resmi sonbaharda Paris’te sergilemek

istiyorum. Ondan önce muhtemelen üzerinden bir kat cila daha geçmem gerekecek, bu yüzden resmi zaten görmem gerekiyor. Neden bugün göremeyeceğimi anlayamıyorum.”

“Sergilemek mi? Resmi sergilemek mi istiyorsun?” diye haykırdı Dorian. İçini tuhaf bir korku kaplamıştı. Sırrı tüm dünyaya ifşa mı olacaktı yani? İnsanlar öylece durup hayret içerisinde yaşamının gizemini mi seyredeceklerdi? Böyle bir şey olamazdı. Ne yapacağını bilemiyordu fakat derhal bir şey yapılması gerekiyordu.

“Evet, buna bir itirazının olacağını sanmıyorum. Georges Petit Ekim’in ilk haftasında Rue de Sèze’de açılacak özel bir sergi için tüm iyi tablolarımı toplayacak. Portreden yalnızca bir ay mahrum kalacaksın. O kadarına da dayanabilirsin zannederim. Zaten muhtemelen sen de şehir dışında olursun. Hem üzerini sürekli kapalı tuttuğuna göre tablo pek de umurunda olmasa gerek.”

Dorian eliyle boncuk boncuk terleyen alnını sildi. Korkunç bir tehlikenin eşiğinde olduğunu hissediyordu. “Daha bir ay önce tabloyu hiçbir zaman sergilemeyeceğini söylüyordun,” diye haykırdı. “Fikrini neden değiştirdin? Sizin gibi tutarlı geçinenlerin ruh halleri de en az diğerleri kadar çabuk değişiyor. Tek farkla; sizdeki ruh hali değişiklikleri anlamsız. Bana, ne olursa olsun o tabloyu asla sergilemeyeceğine söz verdiğini unutmuş olamazsın. Harry’e de aynı şeyi söyledin.” Dorian birden durakladı, gözleri parıldadı. Lord Henry’nin ona bir keresinde şakayla karışık, “Eğer ilginç bir on beş dakika geçirmek istiyorsan, Basil’e tabloyu neden sergilemeyeceğini sor. Bana anlattı da, o an resmen bir aydınlanma yaşadım.” Evet, belki Basil’in de herkesten sakladığı bir sırrı vardı. Kurcalayıp öğrenmeye çalışmalıydı.

Yanına gidip gözlerinin içine bakarak, “Basil,” dedi, “şu hayatta hepimizin bir sırrı vardır. Bana sırrını söyle, ben de sana benimkini söyleyeyim. Resmimi sergilemek istemeyişinin sebebi neydi?”

Ressam ürpermekten kendini alamadı. “Dorian, sana bunu söylesem bana olan sevgin azalır, hem de benimle alay edersin. İkisine de yüreğim dayanmaz. Eğer resme bir daha bakmamı istemiyorsan kabul. Sana bakarım, o da bana yeter. Şaheserimin herkesten gizli kalmasını istiyorsan o da kabulüm. Senin dostluğun benim için her türlü şöhretten daha kıymetli.”

“Olmaz Basil, bana söylemelisin,” diye üsteledi Dorian Gray. “Bilmeye hakkım var.” İçindeki korku geçmiş, yerini meraka bırakmıştı. Basil Hallward’ın sırrını öğrenmeyi kafaya koymuştu.

Ressam endişeli bir yüz ifadesiyle, “Şöyle oturalım Dorian,” dedi. “Önce bir oturalım. Tek bir soruya cevap vermeni istiyorum. Resimde dikkatini çeken bir tuhaflık oldu mu? Önceleri gözüne çarpmayıp daha sonra birdenbire fark ettiğin bir şey?”

Dorian titreyen ellerini koltuğun kenarına geçirerek dehşet dolu gözlerle ressama baktı. “Basil!” diye haykırdı.

“Belli ki öyle olmuş. Sus, bir şey söyleme. Önce beni bir dinle. Dorian, seni görür görmez varlığın üzerimde muazzam bir etki bıraktı. Ruhum, beynim, yeteneğim, her şeyim emrine amade oldu. Biz sanatçılar, aklımızdan bir an olsun çıkmayan bir mükemmelin hayalini ararız; işte sen benim için o hayalin vücut bulmuş hali oldun. Seni taparcasına sevdim. Seni konuştuğun herkesten kıskandım. Seni kendime saklamak istedim. Yalnızca seninleyken mutluydum. Sen yanımda değilken de benimleydin; sanatımdaydın... Elbette sana bunlardan hiç söz etmedim. Söylemem imkânsızdı. Beni anlayamazdın. Ben bile kendimi anlayamıyordum ki. Tek bildiğim, bu muhteşem güzellikle göz göze geldiğimde dünyanın gözümde cennete dönüştüğüydü. Böylesine delice hayran olmanın tekinsiz bir yanı da vardır; kaybetmekten korkarsın ki bu durumda kaybetmek en az elinde tutabilmek kadar tehlikelidir... Haftalar birbirini kovalıyor, ben

giderek kendimi daha fazla kaptırıyordum. Derken yeni bir gelişme oldu. Seni güzel zırhlar içinde Paris olarak çizdim, sonra da avcı pelerinli, elinde parlayan mızrağıyla Adonis olarak. Başında nilüfer çiçekli bir taçla Hadrianus'un filikasının burnuna oturmuş, Nil Nehri'nin bulanık, yeşil sularını seyre dalmış olarak çizdim sonra. Başka bir tabloda da seni, bir Yunan ormanında bir göle eğilmiş, gölün durgun, gümüş yüzeyinde yüzünün muhteşemliğini seyrederken resmettim. Her şey sanata tamamen uygun olarak geliyordu; mesafeli, bilinçdışı ve ideale uygun. Sonra bir gün seni, son derece talihsiz bir biçimde, eski dönemlere ait kıyafetlerle değil de yaşadığımız dönemde, günümüzün kıyafetleriyle, olduğun gibi resmetmeye karar verdim. Seni bir sis bulutunun ardından, bambaşka kıyafetlerle değil de olduğun gibi çizmeye beni iten şey neydi tam olarak bilemiyorum; sebep realizmin sanatımdaki etkisi de olabilir, senin kişiliğine duyduğum merak da. Tek bildiğim bu portre üzerinde çalışırken her bir fırça darbesinin, her bir renk tonunun sırrımı ifşa ettiği. Bu tapınma derecesindeki hayranlığımı başkaları da anlayacak diye korkmaya başlamıştım. Sana gereğinden fazla şey anlattığımı, tabloya kendimden çok fazla şey kattığımı düşünüyordum Dorian. İşte bu nedenle tablonun sergilenmesine asla izin vermemeye karar vermiştim. Sen bu durumdan biraz rahatsız olmuştun; tablonun benim için ne ifade ettiğini bilmiyordun ki. Bunu Harry'ye anlattığım zaman benimle dalga geçti ama benim hiç umurumda değildi. Tablo bitip de tek başıma karşısında oturduğumda ne kadar isabetli bir karar verdiğimi anladım... Neyse, portre stüdyomdan çıktıktan birkaç gün sonra, üzerimdeki o dayanılmaz büyüünden kurtulunca, ona aslında sahip olmadığı anlamlar yüklediğim ve özel şeyler gördüğüm için aptallık ettiğimi hissettim; sen olağanüstü yakışıklıydın, ben de iyi bir ressamdım, hepsi bu. Şimdi bile insanın yaratma esnasındaki tutkusunun yarattığı esere yansıdığını düşünmenin yanlış olduğunu düşünmekten

alamıyorum kendimi. Sanat bizim hayal ettiğimizden çok daha soyuttur. Biçim ve renk, yalnızca biçim ve rengi ifade eder, hepsi bu. Bana öyle geliyor ki sanat, sanatçıyı açığa çıkarmaktan ziyade onu tamamen gizler. Böylece, Paris'ten o teklifi aldığım zaman portreni sergimin başyapıtı yapmaya karar verdim. Senin buna itiraz edeceğin hiç aklıma gelmedi. Şimdi düşününce sana hak veriyorum. O tablo sergilenemez Dorian. Sana anlattıklarım için bana kızma. Bir keresinde Harry'ye de söylemiştim; sen tapılmak için yaratılmışsın.”

Dorian Gray derin bir nefes aldı. Yanaklarına tekrar renk geldi, dudaklarına bir gülümseme yerleşti. Tehlike geçmişti, şimdilik güvendedeydi. Fakat az önce kendisine o tuhaf itirafı yapan ressama sonsuz bir acıma duymaktan kendini alamıyor, günün birinde kendisinin de bir arkadaşının kişiliğinden bu denli etkilenip etkilenmeyeceğini merak ediyordu. Lord Henry tekinsiz olmanın cazibesine sahipti ama hepsi bundan ibaretti. Öyle zeki ve alaycıydı ki insan onu gerçekten sevemiyordu. Puta taparcasına bir hayranlık besleyeceği biri onun da karşısına çıkacak mıydı acaba? Kaderinde böyle bir şeyi yaşamak var mıydı?

Hallward, “Portrede bunu görmen bana çok ilginç geliyor Dorian. Gerçekten gördün mü bunu?” dedi.

“Bir şey gördüm,” diye cevap verdi Dorian. “Bana çok tuhaf gelen bir şey.”

“Peki şimdi bakabilir miyim ne olduğuna?”

Dorian başını iki yana salladı. “Bunu benden isteme Basil. Resmi, karşısına geçip seyretmene hayatta izin vermem.”

“Belki ileride bir gün izin verirsin.”

“Hiçbir zaman.”

“Peki o zaman, belki de haklısındır. Şimdilik hoşça kal Dorian. Sen şu dünyada sanatımı gerçekten etkileyen tek insansın. İyi yaptığım ne varsa sana borçluyum. Ah, sana şu anlattıklarımın bana neye mal olduğunu bilemezsin.”

“Sevgili Basil,” dedi Dorian, “Bana ne anlattın ki? Bana çok büyük bir hayranlık duyduğunu söyledin yalnızca. Bu bir iltifat bile sayılmaz.”

“İltifat olsun diye söylemedim zaten. Bu bir itiraftı. Şimdi söyleyince sanki içimden bir şeyler akıp gitti. Belki de hayranlığını hiçbir zaman kelimelere dökmemeli insan.”

“Benim açımdan hayal kırıklığı yaratan bir itiraf oldu.”

“Neden? Ne bekliyordun ki Dorian? Sen resimde başka bir şey görmedin değil mi? Görülecek başka bir şey var mıydı?”

“Hayır, yoktu. Neden sordun? Ayrıca öyle tapmaktan falan bahsetme. Çok saçma. Biz dostuz Basil ve hep dost kalmalıyız.”

Ressam hüzünlü bir ifadeyle, “Senin Harry’n var ya,” dedi.

Dorian kahkaha atarak “Ah Harry!” diye haykırdı. “Harry gündüzlerini inanılmaz şeyler anlatıp gecelerini hiç olmayacak şeyler yaparak geçiriyor. Tam yaşamak istediğim hayat. Yine de başım sıkıştığında Harry’ye gideceğimi sanmıyorum. Sana gelmeyi tercih ederim Basil.”

“Bana yeniden poz verecek misin?”

“Mümkün değil!”

“Reddederek sanat hayatımı mahvediyorsun Dorian. İdeal olan, insanın hayatta karşısına iki kere çıkmaz ki. Çoğu insanın karşısına bir kere bile çıkmıyor.”

“Nedenini açıklayamıyorum fakat bundan sonra sana poz veremem Basil. Portrelerde lanetli bir şey var; onların da kendine ait bir yaşamı oluyor sanki. Sana çay içmeye gelirim, o da aynı ölçüde keyifli olur.”

Hallward üzgün bir ifadeyle, “Ne yazık ki sadece senin için keyifli olur,” diye mırıldandı. “Şimdilik hoşça kal. Resme tekrar bakmama izin vermediğin için üzgünüm ama elimden bir şey gelmiyor. Bu konuda ne hissettiğini anlayabiliyorum.”

Hallward odadan çıkınca Dorian Gray kendi kendine gülümsedi. Zavallı Basil! Gerçek nedeni hiç bilmiyordu! Ayrıca tam kendi sırrını açıklamak zorunda kalacakken, şans eseri arkadaşının sırrını öğrenmeyi başarması ne tuhaftı. O tuhaf itiraf ne çok şeyi açıklıyordu. Ressamın saçma sapan kıskançlık krizleri, ona olan çılgınca bağlılığı, abartılı methiyeleri, anlaşılmaz suskunluğu; bunların hepsini şimdi anlıyor ve ona çok acıyordu. İçinde aşk tınıları barındıran dostlukların trajik bir yönü vardı.

Genç adam iç geçirerek zili çaldı. Ne yapıp edip portreyi saklamalıydı. Yakalanma riskini bir daha göze alamazdı. Tabloyu arkadaşlarının rahatça girip çıktığı bir odada bir saatliğine bile olsa tutması delilikti.

Onuncu Bölüm

Uşak odaya girdiğinde onu inceleyip paravanın arkasına bakıp bakmadığını merak etti. Adam olan bitenden habersiz görünüyor, sessizce efendisinin emrini bekliyordu. Dorian bir sigara yaktı, aynanın önüne gidip kendisine baktı. Aynadan Victor'un yüzünü çok net görebiliyordu. Adam yumuşak başlı bir itaatkârlık maskesi takmış gibiydi. O yüz ifadesinde korkulacak bir şey yoktu. Yine de tedbiri elden bırakmamakta fayda vardı.

Tane tane konuşarak uşağa, kâhya kadını çağırmasını ve sonra da çerçeveciye gidip iki adam göndermesini istemesini söyledi. Adam odadan çıkarken gözü paravana kaymış gibi gelmişti ona. Yoksa bu sadece kendi kuruntusu muydu?

Birkaç dakika sonra siyah ipek elbisesi ve buruşuk ellerine taktığı modası geçmiş, işlemeli eldivenleriyle Bayan Leaf kütüphaneye çıkageldi. Dorian Gray ondan dersliğin anahtarını istedi.

Kadın şaşkınlıkla, "Eski derslik mi Bay Dorian?" diye sordu. "Orası toz içinde. Önce derleyip toplamam, temizlemem lazım. Şu halde görülecek gibi değil efendim. Hiç değil hem de."

"Derleyip toplamanı istemiyorum Leaf. Anahtarını istiyorum."

"Ama efendim, oraya girerseniz üstünüz başınız örümcek ağı içinde kalır. Lordumuz öldüğünden beri, neredeyse beş senedir odanın kapısı açılmadı."

Dorian büyükbabasının bahsi geçince yüzünü ekşitti. Ona dair korkunç anıları vardı. “Önemli değil,” dedi. “Odayı görmek istiyorum, o kadar. Bana anahtarı ver.”

Yaşlı kadın tedirgin, titreyen elleriyle anahtar destesini yoklayarak, “Buyurun, anahtar bu,” dedi. “Şimdi desteden çıkarırım. Oraya taşınmayacaksınız ya, burada rahatsınız değil mi?”

Dorian, “Yok, yok,” dedi azarlar gibi. “Teşekkürler Leaf. Şimdilik başka bir şey yok.”

Kadın evle ilgili detaylara dair gevezelik ederek birkaç dakika daha oyalandı. Dorian iç geçirip kadına bildiği gibi yapmasını söyledi. Bayan Leaf yüzünde güller açarak dışarı çıktı.

Kapı kapanınca Dorian anahtarı cebine koyup odaya iyice bakındı. Gözüne, büyükbabasının Bologna yakınlarında bir manastırda bulduğu, on yedinci yüzyıldan kalma, altın işlemeli Venedik işi, büyük, mor, saten örtü ilişti. Evet, bu örtü o korkunç şeyi örtmek için biçilmiş kaftandı. Kim bilir, belki de vaktinde tabut örtüsü olarak kullanılıyordu. Şimdi de ölümden bile daha beter bir çürümeyi; korkular içinde kıvranacak ama bir türlü can veremeyecek olan bir şeyi gizleyecekti. Nasıl ki kurtlar cesetleri çürütüyorsa, günahları da bu tuvaldeki figürü öyle çürütecekti işte. Güzelliğini mahvedecek, tüm zarafetini yiyip bitirecekti. Onu kirletecek, bir utanç nesnesine dönüştürecekti. Her şeye rağmen o şey bir türlü can veremeyecek, ilelebet yaşayacaktı.

Dorian Gray tepeden tırnağa ürperdi, bir an Basil’e resmi saklamak istemesinin gerçek nedenini söylemediğine pişman oldu. Basil, hem onu Lord Henry’nin etkilerinden korur, hem de kendi kişiliğinin ruhunu daha fazla zehirlemesine engel olurdu. Basil’in Dorian’a olan sevgisinin –ki bunun gerçek sevgi olduğuna şüphe yoktu– Dorian’ın asaletiyle ya da entelektüelliğiyle zerre kadar ilgisi yoktu. Bu sevgi, duyu organlarıyla algılanan bir güzelliğe duyulan fiziksel bir hayranlık değildi ki duyu organları yorulunca tükensin. Bu sevgi Michelangelo’nun, Montaigne’nin, Winckelmann’ın,

Shakespeare'in bizzat tanıklık ettiği türden bir sevgiydi. Evet, Basil onu koruyabilirdi. Ama artık her şey için çok geçti. Geçmiş yok sayılabilirdi belki; pişmanlıkla, inkârla, unutarak yapabilirdi insan bunu. Fakat gelecek kaçınılmazdı. İçinde felâket şekillerde ortaya saçılacak arzuları, kötülüğünün gölgesini gerçeğe dönüştürecek hayalleri vardı.

Mor ve altın rengi örtüyü serili olduğu koltuktan çekip aldı ve paravanın arkasına geçti. Tuvaldeki yüz eskisinden daha da mı habis görünüyordu yoksa? Görünüşü değişmemişti belki fakat ona duyduğu tiksinti daha da şiddetlenmişti. Altın sarısı saçlar, mavi gözler, gül dudaklar; hepsi yerinde duruyordu. Değişen yalnızca yüz ifadesiydi. Ne zalim, ne korkunç bir ifadeydi o. Bu yüz ifadesindeki sitem ve kınamanın yanında Basil'in Sibyl Vane olayına ilişkin sitemleri ne kadar hafif kalıyordu; ne yüzeysel, ne önemsiz! Ruhu tuvalden onu dikizliyor, onu yargılıyor, ondan hesap soruyordu. İçi sızlayarak elindeki şahane örtüyü resmin üzerine örttü. O sırada kapı çalındı. Dorian, uşak odaya girdiği sırada paravanın arkasından çıktı.

“Adamlar geldi Mösyö.”

Dorian uşaktan bir an önce kurtulması gerektiğini hissetti; resmin nereye taşındığını öğrenmemeliydi. Adamda bir sinsilik vardı; bakışları içten pazarlıklı ve haindi. Masaya oturup Lord Henry'ye kendisine okuyacak bir şeyler göndermesini isteyen ve o akşam sekizi çeyrek geçe buluşacaklarını hatırlatan bir not karaladı.

Notu verirken, “Notu verip cevabı bekle,” dedi, “adamları da içeri al.”

Birkaç dakika sonra kapı çalındı, gelen South Audley Caddesi'nin ünlü çerçevenisi Bay Hubbard'dı. Yanında haşın görünümlü genç yardımcısı vardı. Bay Hubbard, sanata bakış açısı, muhatap olduğu sanatçıların kronik parasızlığı yüzünden epey katılaştırmış olan, süslü, kıvılcıklı sakallı, ufak tefek bir adamdı. Prensip olarak genelde dükkânından ayrılmaz, baş-

kalarının ona gelmesini beklerdi. Fakat Dorian Gray onun için her zaman bir istisnaydı. Dorian'da herkesi etkisi altına alan bir tür şeytantüyü vardı. Onu görmek bile insanı mutlu etmeye yetiyordu. Tombul çilli ellerini ovuşturarak, “Sizin için ne yapabilirim Bay Gray?” diye sordu. “Buraya bizzat gelme şerefine nail olmak istedim. Elime şahane bir çerçeve geçti efendim. Bir açık artırmadan almıştım. Eski Floransa işi. Fonthill'den gelmiş sanırım. Dinî temalı bir resim için çok uygun Bay Gray.”

“Sizi buraya kadar yorduğum için özür dilerim Bay Hubbard. Bu aralar dinî tablolarla pek ilgilenmiyorum ama bir ara mutlaka uğrayıp çerçeveye bakarım. Bugün yalnızca üst kata bir resim taşımak istiyorum. Epey ağır, bu yüzden iki adamınızın yardımını istemeyi düşündüm.”

“Ne demek, hiç sorun değil Bay Gray. Size bir yardımım dokunursa ne mutlu bana. Tablo hangisi efendim?”

Dorian paravanı kenara çekerek, “Bu,” dedi. “Bunu böylece örtüsüyle taşıyabilir misiniz? Taşınırken çizilmesini istemiyorum da.”

“Hiç sorun değil efendim,” dedi güleryüzlü çerçevci ve yardımcısıyla beraber tabloyu asılı olduğu uzun, pirinç zincirlerden çıkardı. “Nereye taşıyacağız Bay Gray?”

“Size yolu göstereyim Bay Hubbard, beni takip edin lütfen. Ya da önden gitseniz daha iyi olur belki. Ne yazık ki en üst kata çıkacağız. Ön merdivenlerden çıkalım, orası daha geniş.”

Dorian adamlara kapıyı tuttu, hole çıkıp merdivenleri çıkmaya başladılar. Tablo, ihtişamlı çerçevesi yüzünden epey ağırdı. Tipik bir tüccar olarak bir beyefendinin faydalı bir iş yaptığını görmekten rahatsızlık duyan Bay Hubbard'ın dalkavukluk kokan itirazlarına rağmen Dorian ara ara yardım etmek için tabloyu tutuyordu.

En üst kata vardıklarında çelimsiz adam nefes nefese, “Epey de ağırmış,” dedi. Sonra terden pırıl pırıl parlayan alnını sildi.

Dorian yaşamının garip sırrını saklayıp ruhunu insanların bakışlarından uzak tutacak odanın kapısının kilidini açarken, “Ne yazık ki çok ağır,” dedi.

Çocukken oyun odası olarak, biraz büyüdüğünde de derslik olarak kullandığı bu odaya girmeyeli dört yıldan fazla olmuştu. Bu geniş ve biçimli oda sonuncu Lord Kelso tarafından annesine aşırı derecede benzeyişinden ve diğer başka sebeplerden dolayı her zaman nefret ettiği ve gözden uzak tutmak istediği küçük torunu için özel olarak yaptırılmıştı. Oda Dorian’a pek değişmemiş gibi geldi. Üzerindeki fantastik resimleriyle ve yaldızı kararmış süslemeleriyle, küçük bir çocukken çoğu zaman içine girip saklandığı devasa, İtalyan işi sandık yerli yerindeydi. Raflarında sayfaları kıvrılmış okul kitapları dizili Hint ağacından yapılma kitaplık da yerli yerindeydi. Arkadaki duvarda yine o eski Flaman duvar halısı asılıydı; üzerindeki desende bahçede satranç oynayan bir kral ve kraliçeyle, yoldan geçen ve uzun eldivenli bileklerinde ibikli kuşlar taşıyan bir avcı kafilesi vardı. Odaya bakındıkça yalnız çocukluğunun anıları gözünde yeniden canlanıyordu. O saf ve temiz çocukluğunu düşündükçe bu lanetli tablonun bu odaya saklanacak olması ona daha da korkunç geliyordu. Şimdi mazi olan o günlerde geleceğin ona neler getireceğini neredeyse hiç düşünmemişti.

Fakat ne yazık ki evde portreyi meraklı gözlerden saklayacak daha güvenli bir yer yoktu. Anahtar ondaydı, başkası giremezdi. Şu mor örtünün altındaki yüz canavarlaşsa, çirkinleşse, çürüse ne çıkardı ki. Nasılsa hiç kimse görmeyecekti. Dorian bile görmeyecekti. Ruhunun yozlaşıp çürüyüşünü seyretmenin ne âlemi vardı ki? O gençliğini muhafaza edecekti ya, önemli olan buydu. Hem ruhu zamanla iyileşip güzelleşemez miydi? Geleceğinin illâ utanç verici olması gerekmiyordu ki. Belki günün birinde yaşamına bir aşk girer, ruhunu arındırıp onu koruyucu bir kalkan gibi günahlardan korurdu. Ah o günahlar yok muydu; daha şimdiden ruhunda ve teninde kıpraşan, tüm cazibelerini gizemlerinden alan,

akla hayale gelmeyecek o günahlar... Kim bilir, belki bir gün o zalim ifade o kırmızı dudaklardan silinir giderdi. İşte o zaman Basil Hallward'ın şaheserini herkese gösterebilirdi.

Hayır, böyle bir şey mümkün değildi. Saatler, haftalar geçtikçe tuvaldeki o şey giderek yaşlanıyordu. Günahlar çirkinleştirmese de geçen zaman onu çirkinleştirecekti; bundan kaçış yoktu. Yanaklar çöküp sarkacaktı. Giderek ısıltısını yitiren gözlerin etrafında kırışıklıklar belirecek, o güzel gözlerin tüm güzelliğini alıp götürecekti. Saçlar parlaklığını yitirecek, ağız sarkıp yaşlı insanlarınki gibi gülünç ve tiksinti verici bir hal alacaktı. Buruş buruş olmuş bir boyun, soğuk damarlı eller, şeklini, zarafetini kaybetmiş bir beden kalacaktı geriye; tıpkı çocukken ona son derece gaddarca davranan büyükbabasınınki gibi. Resim kesinlikle gizli tutulmalıydı. Başka türlü mümkün değildi.

Dorian arkasına dönerek yorgun bir sesle, “Böyle getirin lütfen Bay Hubbard,” dedi. Sizi beklettim, kusuruma bakmayın. Kafam başka bir şeye takıldı da.”

Hâlâ nefes nefese olan çerçevenin, “Dinlenmek her zaman iyidir Bay Gray,” dedi. “Nereye koyalım efendim?”

“Hiç fark etmez. Şurası iyi mesela. Asılmasını istemiyorum, şöyle duvara yaslayın, yeter. Ellerinize sağlık.”

“Eseri görmemiz mümkün mü efendim?”

Dorian irkildi. Gözünü adamın üzerine dikerek, “İlginizi çekecek bir şey değil Bay Hubbard,” dedi. Adam yaşamının sırrını gizleyen o şahane örtüyü açmaya cüret ederse hemen üzerine atlayıp onu yere sermeye hazırdı. “Vaktinizi daha fazla almayayım. Buraya kadar gelme nezaketinde bulunduğunuz için çok teşekkür ederim.”

“Lafı olmaz Bay Gray. Daima emrinizdeyim efendim.” Bay Hubbard arkasında yardımcısıyla merdivenlerden inmeye başladı. Kaba saba, çirkin suratlı yardımcısı dönüp Dorian'a çekingen ve merak dolu bir bakış attı. Hayatında böyle muhteşem birini görmemişti.

Ayak sesleri uzaklaşıp duyulmaz olunca Dorian kapıyı kilitleyip anahtarı cebine koydu. Artık kendini güvende hissediyordu. O korkunç şeyi artık hiç kimse görmeyecekti. Utancına yalnızca kendi gözleri tanıklık edecekti.

Kütüphaneye döndüğünde saat beş olmuş, çay servis edilmişti. Vasisinin eşi, geçen kışı Kahire'de geçirmiş, profesyonel olarak hastalık mesleğini icra eden Leydi Radley tarafından hediye edilmiş küçük, hoş kokulu, koyu renk, sedef kakmalı masanın üzerinde Lord Henry'den gelen bir not, notun yanında da sarı kapağı hafifçe yırtılmış, köşeleri yıpranmış bir kitap vardı. *St James Gazette*'in üçüncü baskısının bir kopyası çay tepsisinin üzerine konmuştu. Belli ki Victor dönmüştü. Dorian, uşağının adamları evden çıkarırken görüp ne yaptıklarını öğrenip öğrenmediğini merak etti. Uşak resmin yokluğunu elbet fark edecekti, belki de çayı getirirken fark etmişti bile. Paravan eski yerine kaldırılmadığı için duvarda bir boşluk göze çarpıyordu. Belki de onu bir gece yukarı çıkmış, kapıyı zorlarken yakalardı. İnsanın evinde bir casus beslemesi ne korkunç bir şeydi. Hizmetçisi bir mektubu okuduğu, bir konuşmaya kulak misafiri olduğu, üzerinde adres yazılı bir kart ya da yastığın altında kurumuş bir çiçek, buruşuk bir kumaş parçası bulduğu için ömür boyu tehdit edilen zenginlerin hikâyelerini az dinlememişti.

Derin derin iç geçirip kendine çay koyduktan sonra Lord Henry'nin mektubunu açtı. Mektupta, ona gazetenin akşam baskısıyla ilgisini çekeceğini düşündüğü bir kitap gönderdiğini ve sekizi çeyrek gece kulüpte olacağını yazıyordu. Gazeteyi açıp isteksizce göz gezdirdi. Beşinci sayfada kırmızı kalemle işaretlenmiş bir yer dikkatini çekti. İşaretlenen paragraf şuydu:

“Tiyatro Oyuncusuyla İlgili Soruşturma– Bu sabah Hoxton Road, Bell Tavern, bölge sorgu hâkimi Bay Danby tarafından Holborn Royal Theatre'da çalışan genç oyuncu Sibyl

Vane'in ölümüyle ilgili bir soruşturmayla sahne oldu. Ölümün kaza sonucu gerçekleştiği hükmüne varıldı. İfadesini verirken olaydan derinden etkilendiği anlaşılan merhumun annesi ve merhumun otopsi incelemesinde bulunan Doktor Birrell, halkın hatırı sayılır duygudaşlığına haiz oldu."

Dorian kaşlarını çatarak gazeteyi yırtıp parçaları pencereden bahçeye attı. Tüm bu olanlar ne çirkindi! Dahası, çirkin oluşları, olayları katlanılmaz derecede gerçek kılıyordu. Lord Henry'nin ona bu haberi göndermesine de bozulmuştu biraz. Haberi kırmızı kalemle işaretlemesi ayrıca büyük tedbirsizlikti. Uşağın yazanları okuyup anlayacak kadar İngilizcesi vardı.

Belki de okumuş ve bir şeylerden kuşkulanmaya başlamıştı bile. Neyse, bunun ne önemi vardı? Dorian Gray'in, Sibyl Vane'in ölümüyle ne alakası olabilirdi ki? Korkacak bir şey yoktu, sonuçta onu Dorian Gray öldürmemişti.

Gözü Lord Henry'nin gönderdiği sarı kitaba ilişti. Ne olduğunu merak etti. Ona hep Mısırlı tuhaf arıların gümüşten yaptıkları bir petek gibi gelen, küçük, inci rengi, sekizgen masanın yanına gidip kendini koltuğa bıraktı ve sayfaları bir bir çevirmeye başladı. Birkaç dakika sonra kendini kitaba tamamen kaptırmıştı. Bu, onun şu ana kadar okuduğu en tuhaf kitaptı. Tüm dünyevi günahlar şık kıyafetlere bürünmüş, hoş flüt sesleri eşliğinde önünden pantomim yaparak geçiyorlardı sanki. Kafasında hayal meyal canlandırabildiği şeyler birdenbire gerçeklik kazanmıştı. Aklına hayaline gelmeyecek şeyler gözünün önüne serilmişti.

Belli bir olay örgüsü olmayan, tek bir karakteri anlatan bir romandı; on dokuzuncu yüzyılda yaşayan, kendi yaşadığı dönem dışındaki tüm dönemlerin arzu ve düşünce biçimlerini kavramaya çalışan, genç bir Parislinin psikolojik incelemesiydi. Roman kahramanı kendi ruhunda, dünyanın geçirdiği tüm ruhsal evrelerin yansımalarını hissediyor, insanlığın akılsızlıkla erdem diye adlandırdığı tüm o yapay

vazgeçişleri sevdiği kadar bilge insanların hâlâ günah diye adlandırmaya devam ettiği o doğal isyanları da seviyordu. Kitabın yazım tarzı mücevher işçiliğini andırıyordu; hem canlı, hem muğlak, argo ve arkaik kelimelerle dolu, teknik ifadeler ve detaylı açıklamalar içeren, önde gelen Fransız sembolistlerinin eserlerinden izler taşıyan bir üslup. Roman, orkideler kadar vahşi ama bir o kadar da yumuşak tınlı metaforlar içeriyordu. Duyuların dünyası mistik felsefeyle betimlenmişti. İnsan bazen bir Ortaçağ azizinin ruhani kendinden geçişlerini mi, yoksa modern bir günahkârın marazi itiraflarını mı okuduğuna karar veremiyordu. Zehirli bir kaptı; sayfalarına ağır bir tütsü kokusu sinmişçesine insanın beynini bulandırıyor. Sayfalar ilerledikçe cümlelerin temposu, kitabın müziğinin o incelikli tekdüzeliği, karmaşık ve detaylı anlatımların tekrarlanması genç adamın zihnini ele geçiriyor, onu hastalıklı bir hayale daldırıp batan güneşi, içeri süzülen gölgeleri fark etmesine engel oluyordu.

Tek bir yıldız tarafından delinmiş gibi görünen, bulutsuz, bakır yeşili gökyüzünün ışıltısı pencereden içeri vurmuştu. Dorian bu solgun ışıktaki artık göremez hale gelene dek okumaya devam etti. Uşağı defalarca saati hatırlattıktan sonra nihayet kalkıp yan odaya geçti, kitabı, her zaman başucunda duran Floransa işi küçük sehpanın üzerine koyup akşam yemeği için hazırlanmaya başladı.

Kulübe vardığında saat dokuza geliyordu. Lord Henry salonda tek başına oturuyordu ve canı epey sıkılmış gibiydi.

Dorian, “Çok özür dilerim Harry,” dedi, “ama geç kalmam tamamen senin suçun. Ödünç verdiğin kitap beni öylesine sardı ki zamanın nasıl geçtiğini fark etmedim.”

Lord Henry, “Seveceğini biliyordum,” diyerek ayağa kalktı.

“Sevdim demedim Harry, beni sardı dedim. İkisi arasında dağlar kadar fark var.”

Lord Henry, “Bunun farkına vardın demek,” diye mırıldandı. Beraber yemek salonuna geçtiler.

On Birinci Bölüm

Dorian Gray yıllarca bu kitabın etkisinden kurtulamadı. Belki de etkisinden kurtulmak istemedi demek daha doğru olur. Paris'ten kitabın ilk baskısının dokuz büyük boy kopyasını daha alıp değişen ruh hallerine ve fantezilerine –ki zaman zaman bunlar üzerindeki hâkimiyetini tamamen kaybediyor gibi görünüyordu– uyum sağlasın diye değişik renklerde ciltletti. Romanın kahramanı; benliğinde romantik ve bilimsel eğilimleri mükemmel biçimde harmanlamış olan muhteşem Parisli genç âdeta Dorian'ın o doğmadan önce yaratılmış bir ön taslağı gibiydi. Aslına bakılırsa kitabın tamamı, yaşam öyküsünün o yaşamadan önce yazılmış bir öngörüsüydü sanki.

Bir bakıma, Dorian o fantastik kahramandan daha şanslıydı. Hiçbir zaman aynalara, metal yüzeylere, durgun sulara karşı duyulan o grotesk korkuyu yüreğinde hissetmemişti. Oysa Parisli genç bu yıkımı çok erken yaşta yaşamış, o ihtişamlı güzelliğini erkenden kaybedip aynalardan korkar olmuştu. Dorian, şu dünyada kendisinde ve diğer insanlarda en çok kıymet verdiği şeyi kaybetmiş birinin, trajik ve biraz fazlaca dramatize edilmiş hikâyesinin anlatıldığı son bölümleri okurken neredeyse acımasızlık denilebilecek bir haz duyuyordu ki acımasızlık hemen her türlü hazzın içinde doğası gereği bir miktar bulunurdu.

Dorian Gray'ın Basil Hallward ve nicelerini böylesine büyüleyen eşsiz güzelliği onu hiç terk etmemişti. Hakkında en kötü şeyleri duymuş olanlar bile –ki ara ara yaşam tarzıyla ilgili garip söylentiler Londra'da kulaktan kulağa yayılıyor, kulüplerde dedikodu malzemesi oluyordu– karşı karşıya geldiklerinde onun ahlaksız olabileceğine ihtimal vermiyordu. Dünyanın kirinden pasından nasibini almamış, lekelenmeden tertemiz kalmış gibi bir görüntüsü vardı. Küfürlü konuşan insanlar Dorian Gray odaya girince birden susardı. Yüzündeki masumiyette onları kınayıp kendilerine çekidüzen vermelerini sağlayan bir şey vardı. Dorian'ın varlığı bile onlara çoktan kirletmiş oldukları masumiyetlerini hatırlatmaya yetiyordu. Böylesine zarif ve büyüleyici birinin nasıl olup da bu sefil ve tensel haz odaklı çağın kirinden azade kalabildiğine kimse akıl sır erdiremiyordu.

Dostlarının –ya da dost bildiklerinin– onun hakkında tuhaf söylentiler yaymasına sebep olan gizemli ve uzun süreli ortadan kayboluşlarının ardından çoğu kez kendini merdivenleri çıkmış, yanından bir an olsun ayırmadığı anahtarla odanın kapısını açarken bulurdu. Elinde bir aynayla Basil Hallward'ın yaptığı portrenin önünde dikilip bir tuvaldeki yaşlanmakta olan o şeytani surata, bir de aynada kendine gülümseyen o genç ve güzel surata bakardı. Aradaki bu keskin tezat haz duygusunu okşardı. Gün geçtikçe kendi güzelliğine daha da sevdalanıyor, ruhundaki çürümeye daha fazla dikkat kesiliyordu. Kırısan alında ve şehvetli ağzın kenarında beliren o habis çizgileri canavarca diye tabir edilebilecek bir keyifle, büyük bir dikkatle inceliyor, yaşlanma izlerinin mi, yoksa günah izlerinin mi daha kötü olduğuna karar vermeye çalışıyordu. Kendi bembeyaz ellerini portredeki kaba ve şiş ellerin yanına koyup kendi kendine gülümsüyordu. O sakil, biçimsiz bedenle, gövdeyi taşımaktan aciz bacaklarla alay ediyordu.

Bazı geceler hoş kokulu yatak odasında yatağında ya da takma isimle ve tebdili kıyafet gittiği rıhtım civarındaki kötü

şöhretli hanların küçük, izbe odalarından birinde gözünü kırpmadan yatarken, ruhunda yaratmış olduğu tahribatı, bencilce olduğu için daha da ağırlaşan bir tür acıma duygusuyla düşünürdü. Fakat böyle anlar çok nadirdi. İlk kez bir arkadaşlarının bahçesinde otururlarken Lord Henry'nin içinde uyandırdığı yaşama iştahı, doyuruldukça daha da artar gibiydi. Öğrendikçe daha fazlasını öğrenmek istiyordu. Do-yuruldukça daha da arsızlaşan, gözü dönmüş bir iştahı vardı.

Yine de, en azından toplum içinde, tamamen pervasız hareket ettiği söylenemezdi. Kış mevsimi boyunca ayda bir ya da iki kez çarşamba akşamları güzel evinin kapılarını misafirlerine açar, onlara en ünlü müzisyenlerin muhteşem müzikleriyle ziyafet sunardı. Organizasyonuna her zaman Lord Henry'nin yardım ettiği küçük akşam yemeği davet-leri, davetlilerin dikkatli seçimi ve özenli oturma planıyla, şık ve zevkli masa düzeniyle, egzotik çiçek aranjmanlarıyla, işli masa örtüleriyle, altın ve gümüş antika tabaklarla dik-kat çekiyordu. Pek çokları, özellikle de genç erkekler, Dorian Gray'de, Oxford ya da Eton'da üniversitede okudukları yıl-larda hayalini kurdukları bir bilim insanının kültürüyle bir dünya vatandaşının eşsiz zarafetini ve mükemmel görgüsünü harmanlayan bir idealin vücut bulmuş halini görüyordu. On-lara göre Dorian, Dante'nin "güzelliğe taparak mükemmelle-şen" diye tanımladığı insanlardan biriydi. Tıpkı Gautier gibi o da "gözle görülen dünyanın varoluş" sebeplerinden biriydi.

Gerçekten de, Dorian'a göre sanatların en büyüğü, en önemlisi Hayat'ın kendisiydi; diğer tüm sanat türleri Ha-yat için bir hazırlıktan ibaretti. Hayalî olanı bir süreliğine evrensel hale getiren moda ve güzelliğin mutlak moderniz-minin kendine göre bir vurgulanış biçimi olan *Dandylik* de Dorian'ı cezbeden şeylerdi. Kıyafet tarzı ve zaman zaman benimsediği moda akımları Mayfair balolarında ve Pall Mall kulüplerindeki gençler üzerinde belirgin bir etki bıra-kıyordu. Her yaptığına özenen, onun hiçbir çaba harcama-

dan sahip olduğu zarif çekiciliğini taklit etmeye çalışan bu gençler, Dorian Gray için ciddiye alınmayacak, yarım akıllı züppelerdi sadece.

Dorian Gray her ne kadar reşit olduğunda kendisine sunulan konumu memnuniyetle kabul etmişse de *Satyricon*'un yazarı Petronius'un, İmparator Neron dönemi için oynadığı rolü kendi döneminin Londra'sında oynayabileceğini düşünmekten gizli bir haz alıyordu. Yine de aslında içten içe *arbiter elegantiarum** olmaktan, mücevher konusunda ya da kravat takmak, baston taşımak gibi konularda fikri alınan biri olmaktan daha fazlası olmayı istiyordu. Kendini akılcı bir felsefeye, derli toplu ilkelere dayalı, en üst düzeyde duyguları ruhanileştirerek gerçekleştirecek yepyeni bir yaşam projesi halinde tasarlamak için uğraşıyordu.

Tarih boyunca duyguların kutsanması çoğu zaman –çok da haklı olarak– kınanmış, yerilmiştir. İnsanoğlu, kendisinden daha güçlü olan arzu ve duygulara karşı içgüdüsel bir korku beslemiş, bunların kendisinden daha az gelişmiş yaşam biçimleriyle aralarındaki ortak özellik olduğunun bilincinde olmuştur. Oysa Dorian Gray'e duyguların gerçek doğası hiçbir zaman tam olarak anlaşılamamış gibi geliyordu; duygular, güzellik içgüdüsünün karakterize ettiği yeni bir ruhaniliğin bileşeni olarak kabul edilmek yerine vahşi ve hayvani addedilmiş, aç bırakarak itaate zorlanmış ya da acı çektirerek öldürülmek istenmişti. Dorian Gray insanlığın tarih boyunca gelişimine bakınca bir tür kayıp duygusuna kapılıyordu. İnsanoğlu nelerden vazgeçmişti! Hem de ne kadar değmeyecek şeyler uğruna! Bu tarih, türlü türlü çılgınca kasıtlı retler, canavarca kendi kendine işkence etmeler ve kendi kendini inkârlarla doluydu; tüm bunların kökeninde korku vardı, sonuçsa cehaletin bedeli olarak insanın kaçmaya çalıştığı yozlaşmanın çok daha beterine mahkûm olmasıydı. O muhteşem çelişkileriyle Doğa, münzevileri çölde yabani

* (Lat.) Şıklık ve zarafet konusunda bilirkşi. (ç.n.)

hayvanları avlamak zorunda bırakmış, keşİşlereyse yârenlik etsinler diye tarladaki hayvanları vermişti.

Evet, belki de Lord Henry'nin öngördüğü gibi yaşamı sil baştan yeniden yaratacak yeni bir Hedonizm akımı gelecek, yaşamı şimdilerde yeniden hortlayan, o anlamsız ve katı bağnazlıktan kurtaracaktı. Bu akım zihin gücünden yararlanacaktı elbette fakat yine de deneyimleme tutkusunun herhangi bir çeşidinden feragat etmesine sebep olacak hiçbir kuram ya da sistemi kabul etmeyecekti. Amacı deneyimin meyvesini toplamak değil; deneyimin kendisi olmaktı, hem de ne pahasına olursa olsun. Bu akım, duyuları körelten çilecilikten de, görgüsüz sefahat düşkünlüğünden de alabildiğine uzak duracaktı. Hepitopu bir dakikadan ibaret olan yaşamın her dakikasının hakkını verip odaklanmayı öğretecekti insana.

Aramızda, neredeyse ölmeyi dilediğimiz o rüyasız gecelerin ya da dehşet ve biçimsiz mutluluklarla dolu gecelerin ardından daha güneş doğmadan uyanmamış olanımız yoktur herhalde. Böyle gecelerde beynin odacıklarından, gerçeğinden bile daha korkunç, sinsice pusuya yatmış bekleyen hayaletler sızar ve hastalıklı hayallerin musallat olduğu marazi zihinlerin sanatı olarak görülen Gotik sanata o bitmeyen zindeliğini veren bir yaşam gücünü beraberinde getirir. Böyle saatlerde titrek, beyaz parmaklar perdelerin arasından içeri süzölür. Hayali siyah nesneler, dilsiz gölgeler gelip odanın köşelerine yerleşir. Dışarıda, yaprakların arasında kuş kıpırtıları, işe giden insanların sesleri, tepelerden inip gelen ve sanki hem uyuyanları uyandırmaktan çekinen, hem de uykuyu mor mağarasından çekip almak istercesine sessiz evin etrafında gezinen rüzgârın iç çekişi ve hıçkırışı vardır. İnce, karanlık tül perdeler katman katman kalkar, nesneler esas renk ve biçimlerine kavuşur ve biz yeni doğan güneşin, dünyayı kadim deseninde yeniden yaratışına şahit oluruz. Soluk benizli, yorgun aynalar var olanı taklit etme görevlerine kaldıkları yerden devam eder. Sönmüş şamdanlar bıraktığımız

yerde öylece durmaktadır; yanlarında incelediğimiz açık kitap, baloda yakamıza ilıştirdiğimiz çiçek ya da okumaktan korktuğumuz –ya da aksine gereğinden fazla okuduğumuz– o mektup vardır. Bize hiçbir şey değişmemiş gibi gelir. Gecenin gerçekdışı gölgelerinin ardından alışkın olduğumuz gerçek yaşam çıkagelir. Kaldığımız yerden devam etmek zorundayızdır; bıkkınlık verici tektipleşmiş alışkanlıkların sürdürülebilmesi için gerekli çabayı devam ettirme zorunluluğu omuzlarımıza çöker. Bazen de bir sabah gözlerimizi, karanlıkta gönlümüze göre yeniden tasarlanmış bir dünyaya açmak için çılgınca bir istek duyarız; her şeyin yepyeni biçim ve renklere büründüğü, değişip dönüşebilen, sırlarla dolu, geçmişe dair hemen hemen hiçbir iz taşımayan, her tür bilinçli yükümlülükten ve pişmanlıktan azade, sevinçli anıların hüznölendirip mutlu anıların acı vermediğı bir dünya.

Dorian Gray'e yaşamın esas amacı –ya da esas amaçlarından biri– bu tür dünyaların kurulması gibi gelirdi. Yeni, keyif veren ve romantizmin olmazsa olmazı kabul ettiğı alışılmadıklık özelliğı taşıyan heyecanlar ararken, doğasına yabancı olduğunu bildiğı birtakım düşünce biçimlerini benimses, bir süreliğine kendini onların etkisine bırakır, renklerini yakalayıp entelektüel merakını giderdikten sonra da onları –bazı modern psikologlara göre aslında ateşli mizacının gerektirdiğı biçimde– büyük bir umursamazlıkla terk ederdi.

Bir ara Katolik mezhebine geçeceğı rivayetleri duyuldu ki gerçekten de Katolik ritüelleri onu her zaman müthiş cezbetmişti. Kilisenin, antik dünyanın fedakârlıklarından çok daha korkunç boyutlara varan gündelik hayata dair fedakârlıkları, duyuları tümünden inkâr ediş, temel ilkelerinin ilkel sadeliğı, insan olmaya dair trajediyi sembolize edişindeki o müthiş hüznü Dorian'ı derinden etkiliyordu. Soğuk mermer zemin üzerinde diz çöküp kaskatı işlemeli cüppesi içindeki rahibi izlemeyi çok severdi. Rahibin beyaz elleriyle tapınağın perdesini açması, İsa'nın Çilesi ayini kıyafetleriy-

le kutsal ekmeği kâsenin içine doğrayıp günahlarının bedeli olarak göğsünü yumruklaması, üzerinde değerli taşlar olan, fener şeklindeki kutsal ekmek kabını içindeki ekmek parçalarıyla havaya kaldırması Dorian'ı büyüler, o ekmeklerin gerçekten de *panis caelestis** olduğuna seve seve inanmak isterdi. Dantelli, kırmızı kıyafetli, ciddi ifadeli erkek çocuklarının yaldızlı çiçekler gibi havaya savurdıkları tutsüler ona gizli bir haz verirdi. Kiliseden çıkarken merakla karanlık günah çıkarma bölmelerine bakar, o loş bölmelerden birinde oturup yıpranmış parmaklıkların arkasından gerçek yaşam öykülerini fısıldayan kadınları ve erkekleri dinlemeyi dilerdi.

Yine de, herhangi bir mezhep ya da inanç sistemini resmen benimseyerek entelektüel gelişimine pranga vurma hatasına hiçbir zaman düşmedi. Aynı şekilde, Ay'ın çektiği tüm doğum sancılarına rağmen bir türlü doğmadığı o yıldızsız gecelerde, birkaç saatliğine ya da bir gece konakladığı han odalarını asla evi bilmedi. Sıradan olanı ilginç hale getiren o muazzam gücüyle mistisizm ve ona her zaman eşlik eden ahlaki yasaların inkâr edilişi onu yalnızca geçici bir süre oyalayabildi. Yine geçici bir süre Almanya'da doğan *Darvinizm* akımının materyalist ilkelerine merak saldı; insanın duygu ve düşüncelerinin izini sedef rengi bir beyin hücrelerine ya da bedendeki beyaz bir sinire kadar sürmekten, ruhun tamamen fiziksel birtakım koşullara, bedenine sağlıklı ya da hastalıklı oluşuna göre değişiklik gösterdiğini görmekten keyif aldı. Yine de, daha önce ifade edildiği gibi, yaşama dair hiçbir kuram onun için yaşamın kendisi kadar önem arz etmiyordu. Eylem ve deneyden koparılmış zihinsel akıl yürütmelerin ne denli kısır olduğunun bilincindeydi. Ona göre duyuların da kendilerine göre, ruhtan geri kalmayacak ruhani gizemleri vardı.

Sonra parfümleri, parfüm yapımının inceliklerini araştırmaya merak saldı. Doğu'dan gelen ağır kokulu yağları da-

* (Lat.) Meleklerin ekmeği. (ç.n.)

mıyıyor, kokulu reçineler yakıyordu. Parfümleri araştırırken zihindeki her türlü değişimin duyular âleminde bir karşılığı olduğunu fark etmiş, kendini bu ikisi arasındaki ilişkiyi keşfetmeye vermişti. Tütsülerde insanı mistik bir ruh haline sokan, amberde arzuları alevlendiren, menekşede ölmüş aşkların anılarını canlandıran, miskte zihni hasta eden, Hint manolyasında hayalgücünü renklendirip canlandıran ne vardı acaba? Parfümlerin insan psikolojisi üzerindeki gerçek etkilerini etraflıca öğrenebilmek için güzel kokulu kökleri, hoş kokulu, bol polenli çiçekleri, koyu renkli ağaçların aromatik yağlarını, insanı hasta eden Hint sümbüllerini, insanı delirten şeker ağaçlarını, ruhu melankoliden arındırdığı söylenen sabırağaçlarını incelemişti.

Bir başka zaman da kendini tamamen müziğe adanmıştı. Yüksek, kafesli pencereleri olan, kırmızı ve altın renkli tavanlı, duvarları zeytin yeşili lakeli bir odada çok tuhaf konserler düzenlemeye başlamıştı. Bu konserlerde kendilerinden geçmiş çingeneler küçük kanunlarıyla vahşi müzik rüzgârları estiriyor, sarı şallı Tunuslular kocaman utların gergin tellerine koparırcasına vuruyor, pişmiş kelle gibi sırtan zenciler düzenli vuruşlarıyla bakır davulları inletiyor, kırmızı kilimlerin üzerine çömelmiş, incecik, sarıklı Hintliler kamıştan ya da pirinçten yapılma, uzun kavallarına üfleyerek dev kobraları, zehirli engerekleri hipnotize ediyor ya da ediyormuş gibi yapıyordu. Schubert'in zarafeti, Chopin'in güzel hüznü, Beethoven'ın muhteşem ahengi onda herhangi bir etki yaratmadığı zamanlarda barbar müziğinin keskin perde farklılıkları, kulak tırmalayan akortsuzluğu ona büyük bir heyecan veriyordu. Dünyanın dört bir yanından, tarihe karışmış milletlerin mezarlarından ya da Batı medeniyetiyle temas ettikten sonra hayatta kalabilmiş tek tük vahşi kabileden, bulabildiği en tuhaf müzik aletlerini toplamıştı. Bu aletlere dokunmayı, onları çalmayı denemeyi seviyordu. Koleksiyonunda kadınların görmesi yasak olan, gençlerin de

ancak oruç tutma ve kırbaç cezasına çarptırılma çağına geldikten sonra görmelerine izin verilen Rio Negro yerlilerinin *juruparileri* vardı. Ayrıca Peruluların sesi tiz kuş çığlıklarını andıran kilden yapılmış küplerine, Alfonso de Ovalle'nin Şili'de dinlediği, insan kemiğinden yapılmış flütlere ve Cuzco yakınlarında bulunmuş görülmemiş hoşlukta tınları olan, çın çın öten yeşim taşlarına sahipti. İçi çakıl taşı dolu, salladıkça ses çıkaran sukabaklarını rengârenk boyamıştı. Koleksiyonunda Meksikalıların üfleyerek değil de havayı içlerine çekerek çaldıkları zurnalardan; gün boyu ağaç tepelerinde nöbet tutan Amazon yerlilerinin çaldığı, üç köy öteden duyulduğu söylenen tok sesli *ture*lerden; tahtadan, titreşimli iki dili olan ve bitki sütlerinden yapılma sakıza bulanmış çubuklarla çalınan *teponaztliler*den; Azteklerin takıldığında üzüm salkımlarını andıran *yolt* kuşaklarından ve Bernal Diaz'ın Cortés ile gittiği Meksika tapınağında gördüğü ve efkârlı sesini detaylı bir biçimde betimlediği, üzeri yılan derileriyle kaplı o dev davuldan da vardı. Tüm bu enstrümanların benzersiz özellikleri onu büyülüyor, tıpkı Doğa'da olduğu gibi, Sanat'ta da bet sesli, hayvani görünümlü canavarlar olduğunu düşünmekten keyif alıyordu. Ne var ki bir süre sonra bu enstrümanlardan da bıkıyor, bir opera locasında tek başına ya da Lord Henry'le oturup zevkten kendinden geçmişçesine *Tannhäuser*'i dinliyor, bu eşsiz sanat eserinin prelüdünde kendi ruhunun trajedisini buluyordu.

Bir ara da mücevherlere merak sarmıştı. Bir kıyafet balosuna, üzerine beş yüz altmış tane inci işlenmiş bir elbiseye Fransız Amiral Anne de Joyeuse kılığında katılmıştı. Bu yeni merakı onu yıllarca oyaladı, hatta hiç geçmedi desek yeridir. Çoğu zaman tüm gününü biriktirdiği değerli taşları kutularından çıkarıp yeniden yerleştirerek geçiriyordu; ışığa tutulduğunda kırmızıya dönen zeytin yeşili krizoberil, tel tel gümüşleriyle kimofan, fıstık yeşili peridot, gül pembesi ve açık sarı topazlar, içinde dört köşeli, titrek yıldızlar olan

ateş kırmızısı laller, parlak kırmızı tarçın taşları, kırmızı ve mor spineller, yakut ve safir tabakaları olan ametistler... Yıldıztaşının kızıla çalan altın rengini, aytaşının sedefli beyazlığını, opalin içindeki kırık gökkuşaklarını çok seviyordu. Amsterdam'dan görülmemiş irilikte ve renk zenginliğinde üç tane zümrüt almıştı; hele bir *la vieille roche* turkuazı vardı ki işin erbabı olanları kıskançlıktan çatlatıyordu.

Mücevherlerle ilgili harika hikâyeler keşfetmişti. Mesela, Pedro Alfonso'nun *Disciplina Clericalis* adlı eserinde gözleri gerçek lal taşından olan bir yılanın bahsi geçer. İskender'in romantik tarihinde Emathia Fatihi'nin Ürdün Vadisi'nde "sırtlarında sahici zümrüt halkalar olan" yılanlar gördüğü anlatılır. Philostratus bize bir ejderhanın beyninde değerli bir taşın olduğunu ve canavarın "altından yapılmış harfler ve kırmızı bir pelerin" gösterildiğinde büyülü bir uykuya dalıp öldürülebileceğini anlatır. Ünlü simyacı Pierre de Boniface'a göre elmaslar insanı görünmez yapar, Hint kantaşı iyi bir hatip olmasını sağlardı. Akik öfkeyi yatıştırır, zirkon uyku verir, ametistse şarap sarhoşluğunu giderirdi. Granat kötü ruhları defeder, hidropikus ayın rengini soldururdu. Selenitin rengi ayın büyüyüp küçülmesine bağlı olarak parlaklaşıp matlaşırdı. Hırsızları yakalamaya yarayan meloseus taşı yalnızca çocuk kanıyla değişime uğrardı. Leonardus Camillus yeni öldürülmüş bir kurbağanın beyninden panzehir işlevi gören beyaz bir taşın çıkarıldığına şahit olmuştu. Arabistan geyiklerinin kalbinde bulunan bezoar taşı vebayı iyileştiren bir muska görevi görürdü. Demokritus'un deyişine göre, Arabistan'daki kuşların yuvasında bulunan aspiyat taşı takan kişiyi ateşin her türlü tehlikesine karşı korurdu.

Seylan kralı taç giyme töreninde şehri at sırtında, elinde kocaman bir yakutla dolaşmıştı. Rahip John'un sarayının kapıları "içeriye kimse zehir sokamasın diye içine engerekli yılanın boynuzu katılmış bir tür kuvarstan" yapılmıştı. Üçgen çatısınaysa "içinde birer lal taşı bulunan altından iki

elma” asılmıştı; böylece gündüz altın, geceyse lal taşları ışıldayacaktı. Lodge’un “Amerikalı Bir Margarit” adlı tuhaf macera öyküsünde anlatılana göreyse, kraliçenin yatak odasındaki “gümüş oymalı lâl, safir ve zümrüt aynalara bakınca dünyanın tüm iffetli hanımlarını” görmek mümkündü. Marco Polo, Zipangu yerlilerinin ölümlerinin ağızlarına pembe inciler koyduklarını görmüştü. Bir deniz canavarı dipteki bir inci tanesine sevdalanmış, inciye çıkarıp Kral Perozes’e götüren dalgıcı öldürmüştü, ardından da yedi ay döngüsü boyunca yas tutmuştu. Prokopius’un anlattığı hikâyeye göre, Hunlar tarafından tuzığa düşürülüp dev bir çukurda mahsur kalan Kral Perozes inciye uzaklara fırlatmış, İmparator Anastasius’un karşılığında beş yüz okka altın vaat etmesine rağmen inci bir daha bulunamamıştı. Malabar kralı da bir Venedikliye, her bir tanesi taptığı tanrıları sembolize eden üç yüz dört inci tanesinden oluşan tespihini göstermişti.

Brantôme’nin anlattığına göre, VI. Alexander’ın oğlu Valentinois dükü, Fransız kralı XII. Louis’yi ziyaret ettiği zaman atı altın varak yüklüydü ve şapkasındaki çift sıra yakut etrafı ışıltılı aydınlatıyordu. İngiltere kralı Charles, üzenğinde dört yüz yirmi bir tane elmas olan bir ata biniyordu. II. Richard’ın üç bin mark değerinde, üzeri pembe yakutlarla kaplı bir ceket vardı. Hall, VIII. Henry’i taç giymek için Londra Kulesi’ne doğru yola çıkarken, “önü elmas ve diğer değerli taşlarla işlenmiş altından bir ceket giymiş ve kocaman bir pembe yakut gerdanlık takmış” olarak betimledi. I. James’in gözdeleri zümrüt taşlı, altın telkâri küpeler takarlardı. II. Edward, Piers Gaveston’a üzeri lal taşı işlemeli, kırmızı altın bir zırh, ortası firuze taşlı, altın güllerden oluşan bir yakalık ve inci işlemeli bir takke hediye etmişti. II. Henry üzeri değerli taş işli, dirseğine kadar gelen eldivenler takardı; avlanırken taktığı şahin eldivenlerinin üzerindeyse on iki yakut ve elli iki iri Asya incisi işliydi. Son Burgonya dükü Korkusuz Charles’ın dükalık şapkası armut biçiminde inciler ve safirlerle kaplıydı.

Hayat bir zamanlar nasıl da muhteşemmiş! Nasıl gösterişli, nasıl süslüymüş! Bu dünyadan göçüp gidenlerin ihtişamını okumak bile ne harikaydı.

Dorian daha sonra işlemlere ve Kuzey Avrupa'nın soğuk odalarında resimlerin yerini alan duvar halılarına merak sardı. Konuyu araştırdıkça –ki o an yaptığı işe kendini tamamen vermek gibi olağanüstü bir yeteneği vardı– zamanın güzel ve kıymetli şeyler üzerindeki yıpratıcı etkisini düşünüp hüzünleniyordu. Neyse ki o, bu tehlikeden kurtulmayı başarmıştı. Yazlar birbirini kovalıyor, sarı nergisler solup solup tekrar açıyor, dehşet gecelerinin yüz kızartan anları tekrar tekrar yaşanıyor ama o hep aynı kalıyordu. Hiçbir kış onun o güzel yüzünü çirkinleştiremiyor, gül goncası tazeliğini solduramıyordu. Oysa somut eşyanın kaderi nasıl da farklıydı! Şimdi neredeydiler acaba? Esmer kızların Athena için işlediği, üzerinde tanrıların devlerle savaştığı figürler olan, o büyük, safran sarısı kaftan neredeydi? Neron'un Roma'daki Colosseum'un tepesine gerdirttiği, üzerinde yaldızlı yularlı beyaz atların çektiği bir arabayı süren Apollon'un ve Titanları sembolize eden mor, yıldızlı gecenin olduğu o dev tente neredeydi? Bir zamanlar Güneş rahibi için işlenmiş olan, üzerinde ziyafetlerde sunulan envai çeşit nadide yiyeceğin resmi bulunan sofra peçetelerini; Kral Chilperic'in üzeri üç yüz altın arı işlemeli tabut örtüsünü görmeyi çok istiyordu. Sonra üzerinde “aslanlar, panterler, ayılar, köpekler, ormanlar, kayalar, avcılar, kısacası bir ressamın doğadan kopyalayabileceği her şey” olan ve Pontus piskoposunu çok öfkeliendiren o cüppeleri de görmek istiyordu. Orleanslı Charles'ın bir zamanlar giydiği, manşetlerinde “*Madame, je suis tout joyeux,*”* diye başlayan şarkının sözlerinin altın iplikle işlendiği, o dönemde dört köşeli olan notaların her birininse dörder inciyle gösterildiği o ceketini görmeyi de çok istiyordu.

* (Fr.) Madam gerçekten çok mutluyum. (ç.n.)

Dorian, Rheims Sarayı'nda Burgonya Kraliçesi Joan için hazırlanmış "altın iplikle işlenmiş, kralın armasını taşıyan bin üç yüz yirmi bir papağan ve kanatlarında kraliçenin armasını taşıyan beş yüz altmış bir kelebekle" süslenmiş bir odanın tasvirini okumuştur. Catherine de Médicis kendine üzeri hilal ve güneş işlemeli siyah kadifeden bir yas yatağı yaptırmıştı. Yatağın perdeleri dore ve lame zemin üzerine, çiçek taç ve çelenklerle işli, saçakları incili ipek kumaştandı. Yatağın bulunduğu odanın duvarlarındaysa kraliçenin, lame zemin üzerine kabartılı siyah kadifeden sıra sıra armaları asılmıştı. XIV. Louis'nin odasında yaklaşık beş metre yüksekliğinde, üzeri altın işlemeli kadın şeklinde sütunlar vardı. Polonya kralı Sobieski'nin kraliyet karyolası, altın zemin üzerine İzmir turkuaz rengi iplikle Kuran ayetleri işlenmiş, ipekli İzmir kumaşındandı. Yatağın ayakları gümüş yaldızlı ve oymalıydı, üzerinde bolca mineli ve mücevherli madalyon vardı. Viyana yakınlarında bir Türk karargâhından ele geçirilmişti ve altın yaldızlı tentesinin altında bir zamanlar Muhammed'in sancağını barındırmıştı.

Dorian bu şekilde tam bir sene boyunca kendini dokuma ve işleme sanatının bulunabilecek en nadide örneklerini toplamaya adanmış; üzerine sırmadan ipliklerle palmye yaprakları ve yanardöner böcek kanatları işlenmiş, narin Delhi muslinleri; saydam oluşlarından ötürü Doğu'da "dokunmuş hava", "akan sular" ve "akşam çiyi" gibi isimlerle bilinen Dakka tülleri; tuhaf desenli Cava kumaşları; karmaşık desenli sarı Çin duvar kumaşları; kahverengi saten ya da açık mavi ipek kaplı, üzerlerinde *fleur-de-lys*, kuşlar ya da başka desenler olan kitaplar; Macar iğne oyali tül peçeler; Sicilya işi simli kumaşlar ve sık dokuma İspanyol kadifeleri; üzeri altın para kaplı Gürcü işleri; yeşile çalan altın renkli ve çeşitli renklerde kuş desenli Japon *fukusa*'ları.

Dorian'ın kilise ayinleriyle ilgili her şeye olduğu gibi dinî seremonilerde kullanılan kıyafetlere de büyük bir tutku-

su vardı. Evinin batıya bakan salonunda dizili duran uzun sedir sandıklarda İsa'nın Gelinleri'nin giydiği kıyafetlerin nadir ve güzel örneklerini saklardı. Bu kadınlar, kendi arzularıyla çektikleri acılar ve kendi kendilerine uyguladıkları işkenceler yüzünden beti benzi atmış, eriyip tükenmiş bedenlerini gizleyebilmek için mor, pahalı kumaşlardan kıyafetler giyer, mücevherler takarlardı. Koleksiyonunda, üzerinde altı yapraklı çiçeklerin ortasına kondurulmuş altın narlar ve onların iki yanında da inciyle işlenmiş ananasların olduğu, altın ve gümüş ipliklerle işlenmiş, muhteşem bir kırmızı ipek papaz cüppesi vardı. Cüppenin kuşağında Meryem Ana'nın hayatından sahnelerin temsil edildiği bölümler göze çarpıyor, Meryem'in taç giyme töreni kapüşondaki renkli ipek bölümde tasvir ediliyordu. Cüppe on beşinci yüzyıldan kalma İtalyan işiydi. Elindeki bir diğer cüppeyse kalp şeklinde kümelenmiş kenger yaprakları işli yeşil kadifedendi ve yaprakların arasından çıkan uzun saplı beyaz çiçeklerin detayları gümüş iplik ve renkli kristal taşlarla belirginleştirilmişti. Mücevherli tokanın üzerinde altın kabartmalı bir melek başı vardı. Kırmızı ve altın renkli ipek kuşağın üzerine aralarında Aziz Sebastian'ın da bulunduğu pek çok aziz ve şehidin madyonları serpiştirilmişti.

Elinde ayrıca kehribar rengi ipekten; mavi, gümüş ve altın rengi ipekten; sarı ve altın ipekli kumaştan, üzerinde İsa'nın çilesini ve çarmıha gerilişini sembolize eden figürlerle aslan, tavuskuşu ve diğer desenlerin olduğu pek çok papaz cüppesi vardı. Üzerinde lale, yunus ve *fleur-de-lys* desenleri olan beyaz satenden ve pembe ipekten entarileri, kırmızı kadife ve mavi ketenden mihrap örtüleri, ayin sırasında kullanılan kadeh örtüleri, peçete ve mendilleri vardı. Bu tür eşyaların kullanıldığı dinî törenlerde Dorian'ın hayalgücünü tahrik edip harekete geçiren bir şeyler vardı. Güzel evinde biriktirdiği tüm bu hazineler ve topladığı diğer her şey onun için bazen tahammül edilemeyecek kadar büyüyen korkula-

rını en azından belli bir süreliğine unutmamasını sağlayan bir kaçış aracıydı. Çocukluğunun büyük bölümünü geçirdiği o kilitli ve yalnız odanın duvarına yaşamının çürüyüşünü gösteren o korkunç tabloyu kendi elleriyle asmış, üzerine de mor ve altın renkli o tabut örtüsünü perde niyetine germişti. Bazen haftalarca o odaya girmediği, o iğrenç, boyalı şeyi unuttuğu oluyordu. O zaman yüreği eskisi gibi hafifliyor, o muhteşem neşesine ve salt var olmanın tutkusuna yeniden kavuşuyordu. Sonra bir gece ansızın evden çıkıp Blue Gate Fields yakınlarındaki korkunç batakhanelere gidiyor, kovulana kadar günlerce orada kalıyordu. Eve döndüğünde portrenin karşısına geçip oturuyor, günaha duyduğu karşı konulmaz çekimle karışık, birey olmanın verdiği gururla, kendisinin taşıması gereken yükü taşımak zorunda kalan o biçimsiz gölgeye gizli bir mutlulukla gülümsüyordu.

Birkaç yıl sonra artık İngiltere'den uzun süre uzakta olmaya tahammül edemez hale gelmiş ve Trouville'de Lord Henry'le kaldığı villadan da, beraber pek çok kışı geçirdikleri Cezayir'deki yüksek duvarlarla çevrili, küçük beyaz evden de vazgeçmişti. Yaşamının böylesine vazgeçilmez bir parçası haline gelen tablodan ayrı kalmaktan nefret ediyordu. Ayrıca, kapıya koydurttuğu heybetli parmaklıklara rağmen o yokken birinin odaya girmesinden korkuyordu.

Dorian odaya girip tabloyu görenin hiçbir şey anlamayacağından emindi. Yüzünün tüm çirkinliğine ve iğrençliğine rağmen portre hâlâ ona benziyordu benzemesine, fakat bu görenler için ne ifade edecekti ki? Birisi onunla alay edecek olursa ona gülüp geçerdi. Sonuçta tabloyu o yapmamıştı ki. Tablo bu denli habis ve utanç vericiyse bundan ona neydi? Kaldı ki Dorian onlara gerçeği anlatsa bile ona inanırlar mıydı?

Tüm bunlara rağmen yine de korkuyordu. Kimi zaman Nottinghamshire'daki büyük evinde sürekli birlikte olduğu kendi sınıfından genç erkeklerle eğlenirken ve tüm taşrayı lüks ve ihtişamlı yaşam tarzına hayran bırakırken, birdenbi-

re misafirlerini bırakıp şehre koşar, kapının kurcalanıp kurcalanmadığını, tablonun yerinde olup olmadığını kontrol ederdi. Ya çalınırsa? Düşüncesi bile Dorian'ı korkudan tır tır titretirdi. İşte o zaman sırrını herkes öğrenirdi. Belki de zaten böyle bir şeyden şüphe ediyorlardı.

Her ne kadar pek çok insan ona hayransa da, ona güvenmeyenler de yok değildi. Ailesinden ve sosyal konumundan ötürü tam üye olmaya hak kazandığı bir West End kulübüne üye olması neredeyse oy birliğiyle engelleniyordu. Bir keresinde de bir dostu onu Churchill Kulübü'nün sigara salonuna götürdüğünde Berwick dükünün bir başka beyefendiyle birlikte manidar bir tavırla salonu terk ettiği söylenirdi. Yaşı yirmi beşi geçtiğinde hakkında tuhaf hikâyeler anlatılır olmuştu. Whitechapel'in ücra köşelerindeki izbe bir meyhanede yabancı denizcilerle kavga ederken görüldüğü, hırsızlarla, kalpazanlarla düşüp kalktığı ve bu yüzden de bu tür insanların meslek sırlarını bildiği rivayet ediliyordu. Sebepsiz ortadan kayboluşlarıyla ün salmıştı. Yeniden insan içine çıktığında insanlar kulaktan kulağa fısıldaşır, yanından geçerken ona küçümser bakışlar atar ve onu, sırrını öğrenmeye kararlıymışçasına soğuk, sorgulayan bakışlarla süzer olmuştu.

Bu tür küstahlıklar ve aşağılama girişimleri Dorian'ın umurunda bile değildi elbette. Pek çokları için Dorian'ın neşeli tavırları, taze ve büyüleyici gülümsemesi ve onu hiç terk etmeyecekmiş gibi görünen gençliğinin o muazzam zarafeti, ona atılan iftiralara –söylenenleri iftira olarak nitelendiriyorlardı– verilecek en iyi cevaptı. Yine de onunla pek sıkı fıkı olan bazı kişilerin bir süre sonra ondan uzaklaştığı da dikkatten kaçmıyordu. Dorian Gray'e çılgınca âşık olup onun uğruna her türlü toplumsal kınamayı göze alarak her türlü geleneğe meydan okuyan kadınların, o salona girdiğinde korkudan ya da utançtan bembeyaz kesildiğine de pek çok sefer tanık olunmuştu.

Bu kulaktan kulağa yayılan skandallar birçoğunun gözünde onun o tuhaf ve tekinsiz çekiciliğini artırmaya yarıyordu yalnızca. Dev serveti de onun için bir tür koruma kalkını görevi görüyordu. Cemiyetler, en azından medeni cemiyetler, hem zengin hem de etkileyici insanların aleyhinde söylenenlere inanmaya pek meyilli olmazlar. Sezgisel olarak nezaket kurallarının ahlak kurallarından daha önemli olduğuna inanırlar ve onların gözünde en üst düzeyde bir saygınlığa sahip olmak, iyi bir aşçıya sahip olmaktan daha az kıymetli bir şeydir. Sonuçta kötü bir yemek daveti veren, kalitesiz şarap ikram eden bir insan özel hayatında kusursuz bir insan olsa kaç yazar? Lord Henry'nin bir keresinde dediği gibi; en üstün erdemlere sahip olmak bile başlangıç yemeğinin soğuk servis edilmesi gibi büyük bir hatayı telâfi edemez. Lord Henry'nin bu sözlerinde doğruluk payı olduğunu söylemek mümkün. İyi bir cemiyet olmanın kuralları sanat kurallarıyla aynıdır ya da en azından öyle olmalıdır. Görünüş, cemiyet için kesinlikle hayatidir. Görünüş, bir seremoninin vakarını aynı zamanda gerçekdışılığını taşımali, romantik bir tiyatro oyununun yapmacıklığıyla bu tür oyunları bizim için keyifli kılan zekâ ve güzelliği harmanlamalıdır. Yapmacıklık o kadar da feci bir şey midir? Sanmıyorum. Yapmacıklık, kişiliklerimizi çoğaltıp zenginleştiren bir yöntemdir yalnızca.

Dorian Gray'in düşünceleri bu minvaldeydi. İnsan egosunu basit, değişmez, güvenilir ve tek boyutlu bir şey olarak algılayan insanların sığ psikolojisine hayret ediyordu. Ona göre insan, sayısız yaşama ve sayısız hissiyata sahip, şekilden şekle giren karmaşık bir canlıydı; bünyesinde kendinden önce göçüp gidenlerin anlaşılmaz düşünce ve arzularının mirasını barındırıyor, teninde ölümcül hastalıkların izini taşıyordu. Taşradaki evinin soğuk ve çıplak galerisinde gezinip damarlarında aynı kanı taşıdığı insanların portrelerine bakmayı severdi. İşte şu Philip Herbert'tı; *Kraliçe Elizabeth ve Kral James'in Saltanatı Üzerine* adlı kitabında

Francis Osborne onu “güzel yüzü sayesinde sarayda epey rağbet gören ama güzelliğini kısa sürede yitiren biri” olarak niteliyordu. Belki de Dorian’ın zaman zaman yaşadığı, genç Herbert’in hayatıydı. Tuhaf, zehirli bir mikrop bir bedenden diğerine geçerek onunkine mi ulaşmıştı? Basil Hallward’ın stüdyosunda durduk yere yaşamını tümünden değiştiren o dileğinin sebebi yitip gitmiş bir güzelliğin hayal meyal anısı mıydı yoksa? İşte şurada da altın işlemeli kırmızı ceket, mücevherli cüppesi, yaldızlı yaka ve manşetleriyle, ayağının dibinde duran gümüşlü siyahlı zırhıyla Sör Anthony Sherard duruyordu. Acaba ondan devraldığı miras neydi? Napolili Giovanna’nın sevgilisi olan bu adamdan Dorian’a utanç ve günah mı miras kalmıştı? Dorian’ın tüm bu yaptıkları ölüp gitmiş olan bu adamın gerçekleştirmeye cesaret edemediği hayalleri miydi? İşte şu solgun tuvalde tül kapüşonu, incili korsajı ve pembe karpuz kollarıyla gülümseyen de Leydi Elizabeth Devereux’ydü. Sağ elinde bir çiçek, sol elindeyse üzerinde beyaz Şam gülleri olan mineli bir tasma vardı. Yanı başındaki bir masada bir mandolin ve bir elma vardı. Sivri burunlu, küçücük ayakkabılarının üzerinde kocaman, yeşil rozetler vardı. Dorian onun yaşam öyküsünü ve sevgililerine dair tuhaf hikâyeleri biliyordu. Acaba mizacında Leydi Elizabeth’e dair bir şeyler de var mıydı? Kadının mahmur bakışlı badem gözleri merakla Dorian’a bakar gibiydi. Ya o pudralı saçlı, yüzünde acayip lekeler olan George Willoughby’e ne demeliydi? Nasıl da habis görünüyordu. Suratı esmer ve kasvetliydi, şehvetli dudakları küçümser bir ifadeyle bükülmüştü. Gereğinden fazla yüzük takılmış narin, kemikli sarı ellerinin üzerini fırırlı danteller örtmüştü. Tam bir on sekizinci yüzyıl züppesiydi ve gençliğinde Lord Ferrars ile ahbaplık etmişti. Veliaht prensin en çılgın dönemlerine yoldaşlık eden ve prensin Bayan Fitzherbert’le gizli nikâhına şahitlik eden ikinci Lord Beckenham’a ne demeliydi peki? O kestane rengi bukleleri ve kibirli duruşuy-

la nasıl da vakur ve yakışıklıydı. Kim bilir ne tür arzuları miras bırakmıştı Dorian'a? Dünya onu ahlaksız bir insan olarak tanımıştı. Carlton House'da düzenlenen orjilerin baş mimarıydı. Yine de Garter nişanının yıldızı göğsünde pırıl pırıl parılıyordu. Hemen yanında siyahlar içinde, soluk benizli, ince dudaklı bir kadın olan karısının portresi asılıydı. Dorian'ın damarlarında bu kadının da kanı akıyordu. Tüm bunlar ne tuhaftı! Sonra Leydi Hamilton'a benzeyen yüzüyle ve şarap değmiş nemli dudaklarıyla Dorian'ın annesi vardı. Dorian annesinden aldıklarını gayet iyi biliyordu; annesinden güzelliğini ve başkalarının güzelliğine olan zaafını almıştı. Annesi ona Bakkhus rahibelerinin giydiği türden, bol elbisesi içinde gülümsüyordu. Saçlarında asma yaprakları vardı. Elindeki kadehten mor şaraplar dökülüyordu. Resimdeki karanfiller solmuştu belki ama gözlerinin rengi ve bakışlarının derinliği hâlâ yerli yerindeydi. O güzel gözler Dorian'ı her gittiği yerde izler gibiydi.

İnsanın kan bağından ataları olduğu gibi edebiyat dünyasından da ataları vardı ve bunlar insana tarz ve mizaç olarak ilkinden daha da yakın olabiliyor, üzerinde çok daha bariz bir etki bırakabiliyordu. Bazen Dorian Gray'e tüm dünya tarihi kendi yaşam hikâyesinden ibaretmiş gibi gelirdi; fiili eylem ve durumlar açısından değil de, zihninde ve arzularında tahayyül ettiği biçimiyle. Dünya denilen şu sahneden geçip giden ve günahı böylesine cazip, kötülüğü böylesine gizemli kılan tüm o tuhaf, korkunç karakterleri tanıdığını hissedirdi. Anlaşılmaz bir biçimde, onların geçmişte yaşadıkları hayat, kendi hayatı gibi geliyordu ona.

Yaşamını derinden etkileyen o muhteşem romanın kahramanı da bu türden tuhaf hayallere sahipti. Kitabın yedinci bölümünde Kapri Adası'nda bir bahçede, başında yıldırım çarpmasın diye defneden bir taşla Roma imparatoru Tiberus karakterine bürünmüş olarak oturduğunu anlatır; cüceler ve tavuskuşları etrafında oynayıp flütçü tütsüsünü sallat-

yan din adamlarını alaya alıp flütünü çalarken Elephantis'in yüz kızartıcı kitaplarını okumaktadır. Sonra İmparator Caligula'nın bedenine girer; ahırda yeşil gömlekli seyislerle içki âlemi yapıp alnında mücevher olan bir atla birlikte fildişi bir yemlikten yemek yer. Domitianus olup mermer aynalarla kaplı bir koridorda gezinip bitkin gözlerle yaşamına son verecek hançeri arar. Hayatta hiçbir şeyi eksik olmayan insanların hastalığına tutulmuştur; ağır bir *taedium vitae*'den, yaşam bezginliğinden mustariptir, intihara meyledecek kadar hayattan bezmiştir. Gözünün önüne tuttuğu saydam bir zümrütle arenadaki kan gölünü inceler, sonra da gümüş nallı katırların çektiği incili ve mor renkli bir arabayla Nar Caddesi'nden Neron'un Altın Evi'ne doğru yol alırken halkın "Nero Caesar" diye bağırıldığını duyar. İmparator Elagabalus olup yüzünü renkli boyalarla boyar, kadınların arasına karışıp kadın işleri yapar, Kartaca'dan Ay'ı getirip Güneş'le ikisine mistik bir nikâh kıyar.

Dorian ahlaksızlığın, kanın ve bezginliğin canavarlaştırtıp delirttiği korkunç ve güzel bedenlerin, o garip duvar halılarında ve mine işlerinde tasvir edildiği gibi anlatıldığı bu fantastik bölümü ve ondan sonraki iki bölümü döne döne, tekrar tekrar okurdu. Bu bölümlerde kimler kimler yoktu ki; karısını öldürüp dudaklarını, âşığı zehirli dudaklarından öpüp can versin diye kırmızı bir zehirle boyayan Milano dükü Filipo; halk arasında II. Paul diye bilinen, kibri yüzünden Formosus lakabını alan, iki yüz bin florin değer biçilen tacını korkunç bir günah karşılığında elde etmiş Venedikli Pietro Barbi; tazılarla insan avına çıkan ve öldürülmüş bedeni ona âşık bir fahişe tarafından güllerle kaplanan Gian Maria Visconti; pelerinine Perotto'nun kanı bulaşmış, beyaz atlı, kardeş katili Borgia; güzelliği zamparalığıyla yarışan, IV. Sixtus'un oğlu ve yardakçısı, Aragonlu Leonora'yı su perileri ve kentaurlarla dolu, kırmızı beyaz ipek bir çadırdaki ağırlayan ve festivalde Hylas ya da Ganymedes gibi görünsün diye

bir oğlan çocuğunu altın suyuna batıran genç Floransa başpiskoposu Kardinal Pietro Riario; derin melankolisi ancak ölüm sahneleri izlediğinde şifa bulan, diğer insanların şaraba duyduğu saplantılı sevgiyi kana besleyen, İblis'in oğlu olduğu ve babasıyla kumar oynarken, ruhunu koyduğu kumar masasında hileli zar attığı rivayet edilen Ezzelin; kinaye olsun diye "Masum" lakabı takılmış, bir Yahudi doktorun tıkanmış, cansız damarlarına üç oğlan çocuğunun kanını aktardığı Giambattista Cibo; Isotta'nın sevgilisi, Rimini Lordu, Polyssena'yı bir peçeteyle boğan, Ginevra d'Este'ye zümrüt bir kaptan zehir içiren, yüz kızartıcı tutkuları yüzünden Hristiyanlar için bir pagan kilisesi inşa ettiren, Roma'da insan ve Tanrı düşmanı olduğu gerekçesiyle resimleri, suretleri yakılan Sigismondo Malatesta; kardeşinin karısına duyduğu marazi aşk yüzünden delirmek üzere olduğunu bir cüzzamlının fark edip haber verdiği, beyni hastalanıp kontrolden çıktığı zamanlarda yalnızca aşk, ölüm ve delilik imgeleriyle bezeli Arap oyun kâğıtlarıyla teskin edilebilen VI. Charles; Astorre'u karısıyla, Simonetto'yu uşağıyla birlikte öldüren, Perugia'daki sarı meydanda can çekişirkenki zavallı hali ondan nefret edenleri bile ağlatan, onu lanetlemiş Atalanta'nın sonunda dayanamayıp kutsadığı, işli yelekli, mücevherli şapkalı, yoncaları andıran bukleleriyle Grifonetto Baglioni.

Tüm bu karakterlerin korkunç bir cazibesi vardı. Dorian onları geceleri rüyasında görüyor, gündüzse zihni sürekli onlarla meşgul oluyordu. Rönesans döneminde çok tuhaf zehirleme biçimleri biliniyordu; miğferler, yanan meşaleler, işlemeli eldivenler, taşlı yelpazeler, yaldızlı parfüm şişeleri ve kehribar kolyeler insanları zehirlemekte kullanılmıştı. Dorian Gray ise bir kitaptan zehirlenmişti. Kötülüğü yalnızca kafasındaki güzellik idealini hayata geçirmenin bir yolu olarak gördüğü zamanlar oluyordu.

On İkinci Bölüm

Dorian, olayın dokuz kasımında, otuz sekizinci doğum gününün arifesinde geçtiğini sonradan sık sık hatırlayacaktı.

Gece saat on bir civarlarında, Lord Henry'nin evindeki akşam yemeğinden evine doğru yürüyordu. Gece ayaz ve sisli olduğu için kalın kürküne sımsıkı sarınmıştı. Grosvenor Meydanı ile Güney Audley Caddesi'nin köşesinde, yakası kalkık gri paltosuyla bir adam sisin içerisinden hızlı hızlı yürüyerek yanından geçip gitti. Adamın elinde bir çanta vardı. Dorian adamı tanımıştı; Basil Hallward'dı. İçine anlam veremediği, tuhaf bir korku çöktü. Adamı tanıdığını belli etmeden hızlı adımlarla evine doğru yürümeye devam etti.

Fakat Hallward onu görmüştü. Dorian adamın önce durakladığını, sonra hızlı adımlarla peşinden geldiğini duydu. Ressam birkaç dakika sonra Dorian'ın kolunu tuttu.

“Dorian! Tesadüfe bak! Saat dokuzdan beri kütüphanende seni bekliyordum. Sonunda uşağına acıdım, gidip yatmasını söyleyip evden ayrıldım. Gece yarısı treniyle Paris'e gidiyorum, gitmeden önce seni özellikle görmek istedim. Yanımdan geçeni sana benzettim, en azından kürkü seninkiyle aynıydı. Yine de emin olamadım. Sen beni tanımadın mı?”

“Bu siste seni nasıl tanıyayım sevgili Basil? Grosvenor Meydanı'nı bile tanıyamıyorum. Evim şuralarda bir yerlerde olmalı ama tam olarak çıkaramıyorum. Gidişine üzüldüm,

çok uzun zamandır görüşemiyoruz. Çok kalmayacağını tahmin ediyorum, öyle değil mi?”

“Altı ay İngiltere dışında olacağım. Paris’te bir stüdyo kiralayıp kafamdaki o muhteşem resmi tamamlayana kadar oraya kapanmak niyetindeyim. Neyse, kendimden bahsetmek istemiyorum. İşte evinin kapısına geldik. İçeri geleyim, sana söyleyeceklerim var.”

Ağır ağır basamakları çıkıp anahtarıyla kapıyı açarken, “Çok sevinirim fakat trenini kaçırmaz mısın?” diye sordu Dorian Gray.

Fenerin ışığı sisi delip yolunu bulmaya çalışıyordu. Hallward saatine baktı. “Daha çok vaktim var,” dedi. “Tren on ikiyi çeyrek geçeden önce kalkmaz, daha saat on bir. Aslında seninle karşılaştığımızda ben de sana bakmak için kulübe gidiyordum. Gördüğün gibi bagaj problemim de yok; ağır eşyaları önceden gönderdim. Tek eşyam şu çanta. Victoria İstasyonu’na yirmi dakikada rahatlıkla yetişirim.”

Dorian ressama bakıp gülümsedi. “Tam da ünlü bir ressama yakışacak bir seyahat şekli! Bir deri valiz ve bir palto! Haydi içeri gir, eve sis girecek. Yalnız ciddi meselelerden bahsetmek yok. Günümüzde artık hiçbir şey ciddi değil. En azından ciddi olmamalı diyelim.”

Hallward içeri girerken başını salladı ve kütüphaneye giden Dorian’ı takip etti. Kocaman açık şöminedeki odun ateşi parlıyordu. Lambalar yanıyor, kakmalı küçük masanın üzerindeki Felemenk gümüşü içki kutusunun içinde pompalı maden suyu ve büyük kesme kristal bardaklar duruyordu.

“Gördüğün gibi uşağın beni çok güzel ağırladı Dorian. Ne istesem getirdi, senin şu kaliteli, ucu yaldızlı sigaralarından bile ikram etti. Gerçekten çok misafirperver biri. Bunu önceki Fransız uşağından çok daha fazla sevdim. Sahi, o Fransız’a ne oldu?”

Dorian omuz silkti. “Sanırım Leydi Radley’nin hizmetçisiyle evlendi ve kadına Paris’te bir İngiliz terzihanesi açtı.

Duyduğuma göre *anglomanie* oralarda pek revaçtaymış. Fransızlar saçmalıyor bence, ne dersin? Aslına bakarsan hiç de kötü bir uşak değildi. Ondan hiçbir zaman hoşlanmadım ama şikâyet edeceğim bir şey de yoktu. İnsan kafasında son derece saçma şeyler kuruyor. Bana gerçekten yürekten bağlıydı ve işten ayrıldığına çok üzüldü. Bir konyak soda daha alır mısın? Yoksa beyaz şarapla maden suyu mu tercih edersin? Ben hep beyaz şarapla maden suyu içerim. Yan odada mutlaka vardır.”

“Teşekkür ederim, başka bir şey almayayım,” dedi ressam şapkasını ve paltosunu çıkarıp köşeye koyduğu çantanın üzerine atarak. “Şimdi sevgili dostum, seninle ciddi ciddi konuşmak istiyorum. Hiç öyle asma suratını. Olayı benim için daha da zorlaştırma.”

Dorian ters ters, “Konu nedir?” diye sordu ve kendini koltuğa bıraktı. “Umarım konu ben değilimdir. Bu gece kendimden öyle bıktım ki. Keşke başka birisi olabilsem.”

“Konu sensin,” diye cevap verdi Hallward pes, ciddi sesiyle. “Bunları mutlaka söylemem lazım. Yalnızca yarım saatini alacağım.”

Dorian iç geçirerek bir sigara yaktı. “Yarım saat mi?” diye söylendi.

“Senden istediğim öyle çok büyük bir şey sayılmaz Dorian. Hem zaten tamamen senin iyiliğin için konuşuyorum. Bence Londra’da arkandan feci şeyler konuşulduğunu bilmeye hakkın var.”

“Bunlar hakkında hiçbir şey bilmek istemiyorum. Başka insanların hayatlarıyla ilgili dedikoduları severim fakat kendi hayatımla ilgili dedikodular ilgimi çekmez. Bilmediğim şeyler olmadıkları için benim açımdan hiçbir cazibeleri yoktur.”

“Bunlar ilgini çekmeli Dorian. Beyefendiler saygın bir isme sahip olmaya önem verir. İnsanların senden rezil ve aşağılık bir şey gibi bahsetmesini istemezsin. Elbette belli bir

mevkin, servetin falan var fakat mevki ve servet sahibi olmak her şey değildir. İnan bana, ben bu dedikoduların hiçbirine zerre kadar inanmıyorum. Yüzüne baktığım zaman hiçbirine inanasım gelmiyor. Günah insanın yüzüne vurur; gizlenemez. Hani insanların gizli kapaklı kötülüklerinden, günahlarından bahsedilir ya, öyle bir şey yok. İnsan kötülük ettiğinde ağız kıvrımlarından, düşük gözkapaklarından, hatta ellerinin duruşundan bile ele verir kendini. İsmi lazım değil, geçen sene senin de tanıdığın biri bana geldi portresini yaptırmak için. O zamana kadar adamı hiç görmemiştim, hakkında hiçbir şey duymamıştım fakat şimdi hakkında öyle şeyler duyuyorum ki. Bana çok büyük bir para teklif etti fakat reddettim. Parmaklarının biçiminde bende nefret uyandıran bir şeyler vardı. Şimdi görüyorum ki onunla ilgili sezgilerimde haklıymışım. Rezil bir hayatı var. Ama sen öyle misin Dorian? Şu saf, masum, nurlu yüzüne, şu kaygısız, muhteşem gençliğine bakınca aleyhinde söylenen hiçbir şeye inanamıyorum. Yine de artık stüdyoya gelmiyorsun, seni nadiren görüyorum ve insanların arkandan söyledikleri o korkunç şeyleri duyduğumda ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Berwick dükü gibi bir adam sen gelince neden kulüpteki salonu terk eder ki Dorian? Nasıl olur da Londra'daki pek çok beyefendi evine adım atmaz ya da seni evlerine davet etmez? Bir zamanlar Lord Staveley'le yakın arkadaştınız. Geçen hafta bir akşam yemeğinde beraberdik. Dudley'deki sergiye ödünç verdiğin minyatürler vesilesiyle bahsin geçti. Staveley memnuniyetsiz bir ifadeyle dudak bükerek sanatsal zevklerinin mükemmel olduğunu fakat hiçbir saf, temiz genç kızın seninle tanıştırılmaması, hiçbir namuslu kadının seninle aynı odada bulunmasına dahi izin verilmemesi gerektiğini söyledi. Ona, senin dostum olduğunu hatırlatarak ne demek istediğini sordum. O da açtı ağzını yumdu gözünü. Hem de herkesin içinde. Anlattığı şeyler öyle korkunçtu ki! Nasıl oluyor da genç erkeklerle kurduğun dostluklar onların felâketine sebep oluyor? Muhafız alayın-

daki o bahtsız genç intihar etti. Onunla çok samimiydiniz. Sör Henry Ashton'a ne demeli? İtibarı iki paralık olduğu için İngiltere'yi terk etmek zorunda kaldı. Onunla da yediğiniz içtiğiniz ayrı gitmezdi. Ya Adrian Singleton'un feci sonu? Sonra Lord Kent'in tek oğlunun başına gelenler? Çocuğun kariyerine olanlar? Dün St. James Caddesi'nde babasıyla karşılaştım. Adam utancından ve kederinden perişan görünüyordu. Peki genç Dük Perth? Adamın yaşadığına hayat mı denir? Hiçbir saygın beyefendi adının onunla anılmasını istemez.”

Dorian Gray dudaklarını kemirerek, sesinde sonsuz bir nefretle, “Yeter Basil, hiç bilmediğin şeyler hakkında konuşuyorsun,” dedi. “Berwick'in ben geldiğimde neden odayı terk ettiğini sordun. Onun hayatına dair her şeyi biliyorum da ondan; yoksa onun benimle ilgili bir şey bildiği falan yok. Damarlarında öyle bir kan akan birinin sicili nasıl temiz olsun? Henry Ashton ve genç Perth'i sordun. Onlara ahlaksızlığı, zamparalığı ben mi öğrettim? Kent'in aptal oğlu gidip bir sokak kadınıyla evlendiyse, bunun benimle ne ilgisi var? Adrian Singleton senet imzalarken bir arkadaşının imzasını taklit etmiş. Ne yapsaydım yani, ben onun bekçisi miyim? İngiltere'de insanların ne kadar dedikoducu olduğunu biliyorum. Orta sınıflar o zevksiz sofralarında ahlaki önyargılarıyla atıp tutar, fısır fısır üst sınıftan insanların ahlaksızlıklarını konuşurlar. Kendileri de üst sınıfmış numarası yapar, o yerden yere vurdukları insanları yakından tanıyormuş gibi görünmeye çalışırlar. Zaten bu ülkede zeki ve özel biri olmayagör, avam tabakasının diline düşersin. Hem bu ahlak abidesi gibi dolaşan insanlar nasıl yaşamlar sürüyorlar kim bilir? Riyakârlığın başkentinde yaşadığımızı unutuyorsun sevgili dostum.”

“Dorian,” diye haykırdı Hallward, “konu bu değil. İngiltere'nin kötü olduğunun farkındayım; İngiliz toplumu tümünden çürümüş. Ben de tam bu sebeple senin iyi olmanı istiyorum. Sen iyi değilsin. Bir insanı arkadaşları üzerindeki etkisiyle değerlendirebiliriz. Görünen o ki, seninle arkadaş-

lık edenler tüm iyiliklerini, saflıklarını, onur kavramlarını yitiriyor. Onlara çılgınca bir zevk ve sefa tutkusu aşıyorsun. Dibe battıkça batıyorlar. Onları o bataklığa sen sürükledin ve şu an hâlâ karşımda böyle gülümseyebiliyorsun. Tüm bunlardan daha kötüsü de var. Sen ve Lord Henry etle tırnak gibisiniz. En azından sırf bunun hatırına kız kardeşinin adını herkesin diline düşürmemeliydin.”

“Sözlerine dikkat et Basil. İleri gidiyorsun.”

“Bunları söylemem lazım, senin de dinlemen lazım. Dinleyeceksin. Sen Leydi Gwendolen’le tanıştığında, o kadıncağızla ilgili hiç kimse tek bir laf söylemezdi. Şimdiyse Londra’da hiçbir iffetli kadın onunla parkta gezintiye çıkmaz. Kadının çocuklarının bile onunla yaşamasına izin vermiyorlar. Başka hikâyeler de var; seni sabaha karşı tebdili kıyafet Londra’nın en pis batakhanelerinden çıkarken görmüşler. Doğru mu tüm bunlar Dorian? Bunlar doğru olabilir mi? İlk duyduğumda gülüp geçmiştım ama şimdi tüylerim diken diken oluyor. Ya taşradaki evin, orada olup bitenler? Dorian seninle ilgili neler söylüyorlar bir bilsen. Sana akıl vermek niyetinde olduğumu inkâr edecek değilim. Harry’nin de bir keresinde dediğı gibi; başkalarına vaaz vermeye soyunan herkes öncelikle böyle bir niyetinin olmadığını söyleyerek işe başlar, sonra da tabii ki sözünde durmaz. Ben sana vaaz verme niyetindeyim. Herkesin sana saygı duyacağı bir yaşam sürmeni isterim. İsterim ki saygın bir ismin, tertemiz bir sicilin olsun. Düşüp kalktığın o berbat insanlardan kendini kurtar. Hiç öyle omuz silkme. Bu kadar fütursuz olma. Müthiş bir etkileme gücüne sahipsın. Bu gücünü kötülüğedeğil, iyiliğedeğil, kullan. Yakınlaştığın herkesi bozduğunu söylüyorlar. Diyorlar ki sen bir eve adım attığında rezillik peşin sıra gelirmiş. Öyle midir, değil midir, bilemiyorum. Nereden bileyim? Ama hakkında söylenenler bu minvalde. Bana doğruluğuşüphe götürmeyecek şeyler anlattılar. Lord Gloucester Oxford’daki en iyi arkadaşlarımdan biriydi. Bana karısı-

nın Menton'daki evinde yalnız başına, ölüm döşğinde ona yazdığı mektubu gösterdi. Okuduğum en korkunç itiraftı ve seni töhmet altında bırakıyordu. Arkadaşıma böyle bir şeyin çok saçma olduğunu, seni çok iyi tanıdığımı ve senin asla böyle bir şey yapamayacağını söyledim. Tanımak? Seni gerçekten tanıyor muyum acaba? Ruhunu görmeden böyle bir soruya cevap veremem.”

“Ruhumu görmek mi?” diye mırıldandı Dorian. Koltuktan kalktı, korkudan beti benzi atmıştı.

“Evet,” dedi Hallward ciddi bir ifadeyle. Derin sesinde hüznün vardı. “Ruhunu görmek. Fakat buna yalnızca Tanrı'nın gücü yeter.”

Genç adamın dudaklarından alaycı bir kahkaha koptu. “Ruhumu kendi gözlerinle göreceksin bu gece,” diyerek lambayı masadan aldı. “Gel de kendi eserini gör. Hem neden görmeyecekmişsin? Sonra istersen herkese anlatırsın. Sana kimse inanmaz. Tut ki inandılar, anlatacakların yüzünden beni daha da çok severler. Her ne kadar sen sıkıcı sıkıcı ahkâm kesiyor olsan da yaşadığımız şu çağı senden çok daha iyi biliyorum. Gel dedim sana. Çürümeden dem vurduğun yeter. Şimdi çürüme neymiş, kendi gözlerinle göreceksin.”

Dorian'ın ağzından çıkan her kelimedede kibirden gözü dönmürlük vardı. Çocukça bir saygısızlıkla ayağını yere vurdu. Sırrını bir başkasıyla paylaşacağı için büyük bir mutluluk duyuyordu; tüm utancının kaynağı olan, portresini yapan kişinin ömrünün sonuna kadar yaptığı işin korkunç yükünü taşımak zorunda kalacağını bilmek ona büyük bir zevk veriyordu.

Ressama iyice yaklaştı, gözlerini, haşın bakan gözlerine dikerek, “Evet,” dedi, “sana ruhumu göstereceğim. Yalnızca Tanrı'nın görebileceğine inandığın şeyi göreceksin.”

Hallward irkilerek geri çekildi. “Bu yaptığın dine küfretmek Dorian!” diye bağırdı. Böyle şeyler söylememelisin. Bunlar çok korkunç, çok anlamsız sözler.”

“Sana öyle geliyor.” Dorian tekrar güldü.

“Öyle olduğunu biliyorum. Bu gece ne söylediysem iyi-
liğin için söyledim. Biliyorsun, senin için hep güvenilir ve iyi
bir dost oldum.”

“Bana dokunma. Sözünü bitir.”

Ressamın yüzünden acı bir ifade geçti. Bir an durakladı,
sonra içini derin bir acıma duygusu kapladı. Dorian Gray’ın
hayatını böylesine didik didik etmeye ne hakkı vardı ki? Şa-
yet anlatılanların onda birini bile yaptıysa, kim bilir ne çok
acı çekmişti. Doğrularak şömineye yürüdü, önünde dikilip
yanan kütüklerin kırağıya benzeyen küllerine, alevde çıtır
çıtır yanan özlerine baktı.

“Seni bekliyorum Basil,” dedi genç adam duygusuz, katı
bir ifadeyle.

Ressam ona döndü. “Söyleyeceğim şu,” diye bağırdı.
“Aleyhinde yapılan bu korkunç suçlamalar için bana bir
açıklamada bulunmalısın. Bana her şeyin külliyen yalan ol-
duğunu söyle, sana inanayım. İnkâr et Dorian, inkâr et! Ne-
ler çektiğimi görmüyor musun? Tanrım! Ne olur bana kötü
kalpli, ahlaksız, rezil bir insan olduğunu söyleme.”

Dorian Gray gülümsedi. Dudakları küçümser bir ifadeyle
bükülmüştü. Sakince, “Yukarı gel Basil,” dedi. “Günü gü-
nüne hayatımı yazdığım bir günlüğüm var, yazıldığı odadan
dışarı çıkarmıyorum. Benimle gelersen sana göstereceğim.”

“Madem istiyorsun, seninle geleceğim Dorian. Zaten
treni kaçırmışım. Önemli değil, yarın da gidebilirim. Fakat
lütfen bu gece bana bir şey okutma. Tek istediğim soruma
açık ve net bir cevap almak.”

“O cevabı yukarıda alacaksın. Burada veremem. Uzun
uzadıya bir şey okuman da gerekmeyecek.”

On Üçüncü Bölüm

Dorian Gray odadan çıkarak merdivenleri tırmanmaya başladı, Basil Hallward da onu yakından takip ediyordu. İnsanların geceleri gayriihtiyari yaptığı gibi usul adımlarla yürüyorlardı. Lambanın ışığı duvara ve merdivenlere vuruyor, fantastik şekillerde gölgeler oluşturunuyordu. Dışarıda giderek hızlanan rüzgâr pencereleri tıngırdatıyordu.

En üst kata vardıklarında Dorian lambayı yere bıraktı, anahtarını çıkarıp kapının kilidinde döndürdü.

Alçak sesle, “Hâlâ öğrenmekte ısrarcı mısın Basil?” diye sordu.

“Evet.”

“Çok sevindim,” diyerek gülümsedi Dorian. Sonra sesi sertleşerek ekledi, “Sen bu dünyada benimle ilgili her şeyi bilmeye hakkı olan tek kişisin. Hayatımdaki etkin sandığından çok daha büyük.” Sonra lambayı yerden aldı, kapıyı açıp içeri girdi. Soğuk bir hava akımı onlara değip geçti, lambanın bulanık turuncu alevi bir anlığına harlandı. Dorian ürperdi. Lambayı yere bırakırken, “Kapıyı arkandan kapat,” diye fısıldadı.

Hallward yüzünde şaşkın bir ifadeyle etrafına bakındı. Odaya yıllardır hiç girilmemiş gibiydi. Tüm eşya solmuş Flaman duvar halısı, üzerine perde gerilmiş bir resim, eski bir İtalyan sandığı, neredeyse bomboş bir kitaplık, bir masa ve

sandalyeden ibaretti. Dorian Gray şöminenin üzerinde duran yarım mumu yakarken Hallward her şeyin toz içinde ve halıda deliklerin olduğunu fark etti. Lambrilerin arkasında bir fare tıklar tıklar geziniyordu. Odada rutubetli bir küf kokusu vardı.

“Demek insanın ruhunu yalnızca Tanrı görebilir öyle mi? Şu perdeyi çekersen, benim ruhumu göreceksin.”

Dorian’ın sesi soğuk ve acımasızdı.

Hallward kaşlarını çatarak, “Sen ya delirmişsin ya da deli numarası yapıyorsun Dorian,” dedi.

“Açmayacak mısın? O zaman ben açarım,” dedi genç adam ve perdeyi asılı olduğu çubuktan çekip kopararak yere attı.

Loş ışıktaki tuvalden ona sırttan çirkin yüzü gören ressamın dudaklarından bir dehşet çığlığı koptu. Bu yüz ifadesinde insanın içini tiksinti ve nefretle dolduran bir şeyler vardı. Aman Tanrım! Karşısındaki Dorian’ın yüzüydü. O korkunç şey her neyse o muhteşem güzelliği hepten mahvedememişti. Cılızlaşmaya başlayan saçlarda hâlâ biraz altın pırıltı, şehvetli dudaklarda hâlâ bir miktar kırmızılık vardı. Donuklaşan gözlerde hâlâ o muhteşem mavilikten bir şeyler kalmıştı. O hokka gibi burnun, düzgün burun deliklerinin, esnek, yumuşacık boynun asil hatları hâlâ tamamen silinmemişti. Evet, resimdeki Dorian’dı. Fakat resmi yapan kimdi acaba? Hallward kendi fırça darbelerini ayırt edebiliyordu, çerçeve de kendi tasarımıydı. Böyle bir şey mümkün değildi fakat yine de korkuya kapılmıştı. Yanan mumu alıp resme tuttu. Sol köşede uzun, parlak kırmızı harflerle yazılmış olan adını gördü.

Resim iğrenç bir taklit olmalıydı ya da biri onunla şerefsizce alay ediyordu. Böyle bir tablo yaptığını hatırlamıyordu fakat her nasılsa tablo ona aitti işte. Meseleyi anlar anlamaz damarlarında fokur fokur kaynayan kan bir anda buz kesmişti. Ne anlama geliyordu tüm bunlar? Resim nasıl değişmişti? Dönüp hasta bir adamın mecalsiz bakışlarıyla

Dorian'a baktı. Seğiren dudaklarından, kurumuş dilinden tek bir kelime dökülmüyordu. Elini alına koydu; terden yapış yapıştı.

Dorian Gray sırtını şömineye yaslamış, yüzünde bir tiyatro sahnesindeki müthiş oyunculuğu izleyenlerinki gibi tuhaf bir ifadeyle ressamı izliyordu. Bu ifadede ne gerçek bir keder, ne de gerçek bir mutluluk vardı. Yalnızca seyretmeye duyduğu tutkuydu o an hissettiği; belki gözlerinde bir parça da zafer parıltısı vardı. Paltosunun yakasındaki çiçeği çıkarıp kokladı ya da koklar gibi yaptı.

“Ne demek oluyor bu?” diye bağırdı Hallward en sonunda. Kendi sesi kulağına tiz ve tuhaf gelmişti.

“Seninle yıllar önce ben gencecik bir delikanlıyken tanıştık,” dedi Dorian Gray elindeki çiçeği ezerek. “Bana iltifatlar yağdırdın, bana güzelliğimle kibirlenmeyi öğrettin. Bir gün beni gençliğin ne denli mucizevi bir şey olduğunu anlatan bir arkadaşınla tanıştırdın. Sonra güzelliğimin mucizesini gözlerimin önüne seren o portreyi yaptın. Pişman olup olmadığımı hâlâ karar veremediğim o delilik anında bir dilekte bulundum; bunu bir dua olarak da adlandırabilirsin...”

“Hatırlıyorum! Gayet iyi hatırlıyorum. Hayır! Böyle bir şey mümkün değil. Oda rutubetli; tuval küflenmiştir. Ya da kullandığım boyalarda bir tür zehir falan olmalı. İmkânsız bir şey bu.”

Genç adam pencerenin önüne gidip alnını soğuk, buğulanmış cama yasladı. “Şu dünyada imkânsız diye bir şey var mı ki?”

“Bana resmi yok ettiğini söylemiştin.”

“Yalan söyledim. Resim beni yok etti.”

“Bunun benim yaptığım resim olduğuna inanmıyorum.”

“Resimde o meşhur idealini göremiyor musun?” diye sordu Dorian acı bir ifadeyle.

“İdeal dediğin şey...”

“Onu öyle nitelendiren sendin.”

“O resimde kötüye dair, utanılması gereken hiçbir şey yoktu. Sen benim gözümde bir daha asla rastlayamayacağım türden bir idealdin. Şu karşımdakiyse şehvet düşkününü bir iblisin yüzü.”

“Benim ruhum böyle bir yüze sahip işte.”

“Aman Tanrım! Nasıl bir şeye tapmışım ben meğer. Şu şeytani gözlere bak.”

“Cennet de cehennem de içimizde Basil,” dedi Dorian ellerini çaresizce açarak.

Hallward tekrar dönüp tabloya uzun uzun baktı. “Tanrım! Eğer doğruysa, böyle bir yaşam sürdüysen, seni karalayanların tahmininden bile daha kötü bir insansın demektir.” Işığı yeniden tuvale tutup incelemeye devam etti. Tuvalin yüzeyi tıpkı bıraktığı gibi duruyordu; hiçbir bozulma yoktu. Bu iğrençlik ve çürüme içten geliyordu belli ki. İşlenen günahlar tıpkı cüzzam yarası gibi o şeyi hızla içten içe çürütüyordu. İçi su dolu bir mezarda çürüyen bir ceset bile böylesine dehşet verici görünmezdi.

Hallward’ın elleri titremeye başladı. Şamdandaki mum yere düşüp orada çıtırdadı. Ressam üzerine basarak mumu söndürdü. Kendini masanın yanındaki kırılmak üzere olan sandalyeye bırakıp yüzünü ellerine gömdü.

“Aman Tanrım Dorian! Bu nasıl bir sınav böyle! Ne korkunç bir sınav!” Cevap gelmedi fakat ressam Dorian’ın camın kenarında hıçkırdığını duyabiliyordu. “Dua et Dorian, dua et,” diye mırıldandı. “Çocukken bize öğrettikleri o dua nasıldı? *Bizi yanlış yollara saptırma. Günahlarımızı affet. Yüreğimizi kötülüklerden arındır.* Haydi beraber söyleyelim. Kibirle ettiğin feryat karşılık bulmuş; pişmanlıkla ettiğin feryat da karşılığını bulacaktır. Ben seni yok yere gözümde bu kadar yüceltmiş, yok yere sana bu kadar tapmışım. Şimdi cezamı çekiyorum. Sen de kendini çok fazla göklere çıkardın. İkimiz de bunun vebalini ödüyoruz.”

Dorian Gray yavaşça ressama döndü ve ona yaşlı gözlerle baktı. “Artık çok geç Basil,” diye kekeledi.

“Hiçbir zaman geç değildir Dorian. Diz çökelim, belki aklımıza bir dua gelir. Şöyle bir şey yok muydu; *Cehennem kırmızısı olsa da günahların, onları kar beyaza boyayacağım.*”

“Bu sözler şu an benim için hiçbir şey ifade etmiyor.”

“Öyle deme. Yeteri kadar günah işledin. Aman Tanrım! Baksana, o uğursuz şey nasıl da gözlerini dikmiş bize bakıyor.”

Dorian Gray tabloya şöylece bir baktı ve birden içini Basil Hallward’a karşı dizginlenemez bir nefret duygusu kapladı; sanki tuvaldeki o figür o sırtkan dudaklarıyla kulağına bir şeyler fısıldayarak ressamdan aniden şiddetle nefret etmesine sebep olmuştu. İçinde, köşeye sıkışmış bir hayvanın vahşi duyguları kabarmıştı. O anda masanın başında oturan adamdan hayatta hiçbir şeyden etmediği kadar nefret etti. Gözü dönmüş halde etrafına bakındı. Hemen karşısındaki boyalı sandığın üzerinde parlayan bir şey gözüne ilişti. Ne olduğunu biliyordu; birkaç gün önce ip kesmek için yukarı getirdiği ve geri götürmeyi unuttuğu bıçaktı bu. Hallward’ın yanından geçerek yavaşça sandığa doğru yürüdü. Ressamın arkasına geçer geçmez bıçağı alıp döndü. Hallward ayağa kalkacakmış gibi sandalyesinde kıpırdandı. Dorian adamın üzerine atılarak bıçağı kulağının arkasındaki kalın damara sapladı; adamın kafasını masaya yaslayarak bıçağı defalarca sokup çıkardı.

Önce boğuk bir inilti duyuldu, ardından kan revan içinde kalan adamın çıkardığı korkunç sesler. Ressam tam üç kere çırpınarak pençeyi andıran gergin parmaklı ellerini havaya kaldırdı. Dorian bıçağı iki kere daha sapladı; adam artık hareket etmiyordu. Yere damlayan kanın sesi duyuluyordu. Dorian adamın kafasını masaya bastırmaya devam ederek bir süre daha bekledi. Sonra bıçağı masanın üzerine fırlatıp etrafa kulak kabarttı.

Yıpranmış halıya damlayan kan sesinden başka ses duymadı. Kapıyı açıp koridora çıktı. Evde çıt çıkmıyordu. Etrafta kimseler yoktu. Birkaç saniyeliğine tırabzandan aşı-

ğıya sarkıp fokurdayan bir kuyuyu andıran kör karanlık boşluğa baktı. Sonra anahtarını çıkarıp tekrar içeri girdi ve kendini odaya kilitledi.

O şey hâlâ başı masanın üzerinde, sırtı kambur, kolları ileriye doğru uzanmış biçimde sandalyede oturur vaziyet-teydi. Boynundaki kanlı yırtıkla masanın üzerinde giderek büyüyen pıhtılı siyah kan gölü olmasa adamın uyuduğu zan-nedilebilirdi.

Her şey nasıl da çabucak olup bitmişti. Dorian'ın üzerine tuhaf bir sükûnet çökmüştü. Camlı kapıya doğru gitti, ka-pıyı açıp balkona çıktı. Esen rüzgâr sisi dağıtmıştı, gökyüzü sayısız altın gözle süslü bir tavuskuşu kuyruğunu andırıyor-du. Dorian aşağıya bakınca devriye gezen bir polis gördü; dolaştıkça elindeki lambanın uzun ışığı sessiz evlerin kapıla-rına vuruyordu. Köşede etrafı kolaçan eden bir polis araba-sının kırmızı ışığı göründü, sonra karanlıkta kayboldu. Şalı rüzgârda uçuşan bir kadın korkuluklar boyunca ağır ağır ve sendeleyerek yürüyordu. Ara ara durup arkasına bakı-yordu. Kadın bir ara çatallı sesiyle şarkı söylemeye başladı. Polis kadının yanına gelip ona bir şeyler söyledi. Kahkahalar atan kadın tökezleyerek uzaklaştı. Acı bir rüzgâr meydanı süpürdü. Gaz lambasının alevi titreyerek maviye döndü ve yapraksız ağaçların siyah demirleri andıran dalları ileri geri sallandı. Dorian titreyerek içeri girip kapıyı kapattı.

Yürüdü, anahtarı çevirerek kapıyı açtı. Öldürdüğü ada-ma kafasını çevirip göz ucuyla bile bakmadı. Meselenin tüm sırrının olayı görmezden gelmek olduğunu hissediyordu. Hayatının mahvolmasına sebep olan o portreyi yapan arka-daşı hayatını kaybetmişti. Bu ona yeterdi.

Sonra birden aklına lamba geldi. Lamba nadir rastlanan bir Mağrip işiydi; mat gümüş üzerine parlak çelikten ara-besk süslemeleri ve kök firuze kakmaları vardı. Belki uşağı lambanın yokluğunu fark edip sorular sorabilirdi. Bir an tereddüt ettikten sonra dönüp lambayı masanın üzerinden

aldı. Gözü, gayriihtiyari cesede takıldı. Nasıl da hareketsizdi! O uzun beyaz eller nasıl da çirkindi! İğrenç bir balmumu heykele benziyordu.

Kapıyı arkasından kilitleyerek usulca merdivenlerden aşağıya indi. Parkeler, acıyla inliyormuşçasına gıcırdıyordu. Birkaç kez durup bekledi; etraf sakindi, çıt çıkmıyordu. Tek duyulan kendi ayak sesleriydi.

Kütüphaneye girdiğinde Basil'in bir köşeye bıraktığı paltosuyla çantasını gördü. Bunları bir yerlere saklaması gerekiyordu. Dorian tebdili kıyafet gezerken kullandığı kıyafet ve eşyaları gizlemeye yarayan ahşap duvar kaplamasının arkasındaki gizli bölmenin kilidini açıp çantayla paltoyu yerleştirdi. Daha sonra onları rahatlıkla yakabilirdi. Sonra cep saatini çıkarıp baktı; ikiye yirmi vardı.

Oturup düşünmeye başladı. Onun bu yaptığı yüzünden İngiltere'de her yıl –hatta neredeyse her ay– insanlar asılıyordu. Ülkede cinayet çılgınlığı almış başını gidiyordu. Belki de bir kıızıl yıldız dünyaya çok yaklaşmıştı, kim bilir... Diğer taraftan, aleyhinde ne tür bir delil vardı ki? Basil Hallward saat on birde evden ayrılmıştı. Eve tekrar girdiğini gören olmamıştı. Hizmetçilerin çoğu Selby Royal'deki evdeydi. Uşağı çoktan yatıp uyumuştı. Paris! Tabii ya, Basil gece yarısı treniyle, önceden planladığı gibi Paris'e gitmişti. Zaten öyle içine kapanık bir adamdı ki yokluğunun fark edilmesi aylar alırdı. Aylar! O zamana kadar da zaten her şey çoktan imha edilmiş olurdu.

Birden kafasında bir şimşek çaktı. Kürk paltosunu ve şapkasını giyip kapıya çıktı. Dışarıda ağır ama güçlü adımlarla gezinen polisin ayak sesini duyunca ve fener ışığının pencereye yansımalarını görünce bir an durakladı. Nefesini tutup bekledi.

Birkaç dakika sonra ses çıkarmamaya gayret ederek bahçe kapısının kilidini açıp usulca dışarı çıktı ve kapıyı arkasından kapattı. Sonra kapının zilini çalmaya başladı. Beş

dakika içerisinde uşak, yarı giyinik halde ve uykulu gözlerle kapıda belirdi.

Dorian eşikten içeri girerken, “Seni uyandırmak zorunda kaldım Francis, kusuruma bakma,” dedi. “Anahtarımı unutmuşum. Saat kaç?”

“İkiyi on geçiyor efendim,” diye cevap verdi adam saate bakıp gözlerini kırıştıtararak.

“İkiyi on mu geçiyor? Ne kadar geç olmuş! Beni yarın sabah saat dokuzda uyandır. Yapılacak işlerim var.”

“Emredersiniz efendim.”

“Akşam beni arayan oldu mu?”

“Bay Hallward efendim. On bire kadar burada sizi bekledi, sonra trenine yetişmek için kalktı.”

“Tüh! Onu göremediğime üzüldüm. Mesaj bıraktı mı?”

“Bırakmadı efendim. Kulüpte bulamazsa size Paris’ten yazacağını söyledi yalnızca.”

“Tamam Francis. Beni saat dokuzda uyandırmayı unutma.”

“Unutmam efendim.”

Adam terliklerini sürüyerek koridorda yürüyüp gözden kayboldu.

Dorian Gray paltosunu ve şapkasını masanın üzerine bırakıp kütüphaneye geçti. Yaklaşık on beş dakika dudaklarını kemirip düşünerek odada volta attı. Sonra raftan Mavi Kitap’ı* alıp sayfalarını karıştırmaya başladı. “Alan Campbell, 152, Hertford Caddesi, Mayfair.” İşte aradığı kişi buydu.

* Yazarın bu tabiri, Amerika’da kullanıldığı üzere “devlet görevlilerinin listesini içeren kitap,” anlamını taşıyor. (ç.n.)

On Dördüncü Bölüm

Ertesi sabah saat dokuzda uşağı tepsiyle bir fincan sıcak çikolata getirip panjurları açtı. Dorian yatakta sağ tarafına dönmüş, bir eli yanağının altında, mışıl mışıl uyuyordu. Oyun oynamaktan ya da ders çalışmaktan yorgun düşmüş bir çocuğu andırıyordu.

Uşak onu uyandırmak için iki kez omzuna dokunup dürtmek zorunda kaldı. Dorian'ın dudaklarından, çok tatlı bir rüya görüyormuş gibi hafif bir gülümseme gelip geçti. Aslında o gece hiç rüya görmemişti; acı ya da tatlı hiçbir imge rüyasına dadanıp da gecesine sıkıntı vermemişti. Gençlik insanı böyle sebepsiz yere gülümsetir. Gençliğin en büyüğü yanlarından biri de budur zaten.

Dorian diğer tarafa dönüp dirseğinin üzerinde doğrularak çikolatasını içmeye başladı. Yumuşak kasım güneşi odasına doluyordu. Gökyüzü pırıl pırıldı, havada yumuşacık bir ılıkılık vardı. Neredeyse bir mayıs sabahını andırıyordu.

Derken, bir gece önce yaşanan olaylar sinsî, kanlı ayaklarıyla beynine yürüyüp tüyler ürpertici bir açıklıkla kendilerini yeniden biçimlendirip anlaşılır hale getirdiler. Dorian neler yaşadığını, nasıl acı çektiğini hatırladıkça ürperiyordu. Sonra birden Basil Hallward'ı öldürmesine sebep olan o anlaşılmaz nefret duygusunu hatırladı ve içi buz kesti. Ceset hâlâ orada öylece oturuyordu, üstelik şimdiye üzerine güneş

de vurmuş olmalıydı. Ne korkunçtu! Öyle canavarca şeyler geceye yakışırdı; gündüze değil.

Olan biteni kafaya takıp uzun uzadıya düşünecek olsa ya hastalanacak ya da delirecekti Dorian; öyle hissediyordu. Öyle günahlar vardı ki hatırası işlemesinden daha çekiciydi; öyle zaferler vardı ki arzuları değil de kibri besleyip doyurur, duyulara verebileceği keyif ve tatmin duygusundan çok daha fazlasını zihne verirdi. Fakat bu, o tür günahlardan değildi; zihinden kazınıp atılması, afyonla uyuşturulması gereken günahlardandı. Kişi onu boğmazsa, o kişiyi boğardı.

Duvar saati buçuğu vurduğunda Dorian elini alnına götürerek hızla yataktan kalkıp her zamankinden çok daha büyük bir özenle giyindi; kravat iğnesini büyük bir dikkatle seçip yüzüklerini birkaç kez değiştirdi. Çeşitli yiyeceklerin tadına bakarak, Selby'deki hizmetçilere yaptıracığı üniformayı uşağıyla konuşarak ve gelen mektuplara göz atarak kahvaltı masasında uzun uzun oturdu. Bazı mektuplar onu gülümsetti. Üç tanesi öyle sıkıcıydı ki ruhu daraldı. Bir tanesini de tekrar tekrar okuduktan sonra yüzünde hoşnutsuz bir ifadeyle yırtıp attı. Lord Henry'nin bir keresinde dediği gibi; kadın hafızası denilen şey sahiden de korkunçtu.

Sütsüz ve şekersiz kahvesini içtikten sonra peçeteyle ağızını sildi ve uşağına beklemesi için işaret ederek masanın başına geçip iki mektup yazdı. Mektuplardan birini cebine koydu, diğerini ise uşağına verdi.

“Bunu Hertford Caddesi, 152 numaraya götür Francis. Bay Campbell şehir dışındaysa bulunduğu yerin adresini al.”

Yalnız kalır kalmaz bir sigara yakıp bir kâğıda eskizler çizmeye başladı; önce çiçekler, sonra mimari şekiller, sonra da insan yüzleri çizdi. Birdenbire fark etti ki çizdiği tüm yüzler, tuhaf bir biçimde Basil Hallward'la müthiş bir benzerlik gösteriyordu. Kaşlarını çatarak ayağa kalktı, kütüphaneye

giderek rasgele bir kitap seçti. Düşünmek kaçınılmaz hale gelene kadar olan biteni düşünmemeye karar vermişti.

Koltuğa uzanır uzanmaz kitabın başlık sayfasına baktı; Gautier'nin *Emaux et Camées* adlı kitabının Jacquemart gravürleriyle süslü, Japon kâğıdına Charpentier baskısıydı. Kitabın cildi limonküfü rengi deri üzerine kafes işi ve nar desenliydi. Adrian Singleton'ın hediyesiydi. Sayfaları çevirirken Lacenaire'nin eliyle ilgili şiire gözü takıldı; kızıl tüyleri ve “vahşi hayvanları andıran” parmaklarıyla “yaptığı işkence izlerini hâlâ taşıyan” o soğuk sarı el. Dorian kendi bembeyaz incecik parmaklarına baktı ve gayriihtiyari irkil-di. Sayfaları çevirmeye devam ederken Venedik'le ilgili şu güzel dizelere rastladı:

*Kromatik bir gam üzerinde
Bağrından damla damla inciler dökülür,
Adriyatik'in Venus'ü
Sudan çıkar, pembe beyaz bedeniyle.
Dalgaların mavisi üzerinde kubbeler,
Biçimi kusursuz tümcenin ardından,
Kabarırlar yuvarlak göğüsler gibi,
Aşkın bir iç geçirmesiyle ayaklanan.
Gondol yanaşıp indirir beni,
Fırlatır halatını bir direğe,
Önünde pembe bir cephenin,
Mermeri üzerinde bir merdivenin.*

Ne kadar da incelikliydi bu dizeler. İnsan okurken, perdeleri uçuşan, gümüş burunlu siyah bir gondola binmiş, o pembe ve sedefli şehrin yeşil su yollarından aşağıya akar gibi hissediyordu kendini. Dizelerin dizilimi bile Lido'ya giderken takip edilen o turkuaz mavisi uzun, petek petek çan çiçekleri çevresinde uçuşan, büyük bir ihtişamla tozlu kemerlerin içinden geçen parlak, opal ve gökkuşağı renkli kuşları

hatırlatıyordu. Gözlerini kısarak arkasına yaslanıp içinden şu dizeleri tekrar etti:

*Önünde pembe bir cephenin,
Mermeri üzerinde bir merdivenin*

Tüm Venedik şu iki dizede gizliydi. Orada geçirdiği iki sonbaharı ve onu deli divane edip türlü türlü hoş çılgınlıklar yapmasına sebep olan o şahane aşkı hatırladı. Her yer buram buram romantizm kokuyordu. Fakat Venedik de, tıpkı Oxford gibi, romantizme uygun arka planı muhafaza etmişti ki gerçek bir romantik için arka plan her şeydi. Basil de orada bulunduğu sürenin bir kısmında ona eşlik etmişti; Tintoret’e* çılgınca âşık olmuştu. Zavallı Basil! Ne korkunç bir ölüm şekliydi.

Dorian iç geçirerek kitabı yeniden eline aldı ve her şeyi unutmaya çalıştı. Kırlangıçların uçuşarak girip çıktığı, hacıların kehribar tespihlerini çektiği, sarıklı tüccarların uzun, püsküllü pipolarını tüttürerek büyük bir ciddiyetle bir şeyler konuştukları o küçük İzmir kahvesini anlatan dizeleri okudu. Sonra Paris’te Concorde Meydanı’nındaki dikilitaşı anlatan şiiri okudu; bu güneşsiz ıpıssız sürgün yerinde grannitten gözyaşları dökerken nilüferlerle kaplı Nil’in sıcacık kıyılarında, sfenkslerin, kıpkırmızı ibislerin, parlak pençeli beyaz atmacaların, dumanı tüten yeşil çamurlarda gezinen küçücük, beril gözlü timsahların arasında olmayı özlüyordu dikilitaş... Gautier’nin kalın bir kadın sesine benzettiği o tuhaf heykeli, Louvre’un porfir salonuna çöreklenmiş “monstre charmant”ı, melodilerin öptüğü mermerleri tasvir eden dizeleri okudu. Bir süre sonra kitap elinden düştü. Gerilmeye başladı, sonra içini büyük bir korku dalgası kapladı. Alan Campbell İngiltere’de değilse ne olacaktı? Dönmesi günler alırdı. Belki de gelmeyi reddederdi. O zaman ne yapardı Do-

* Tintoretto adıyla tanınan İtalyan ressam Jacobo Robusti (1518-94). (ç.n.)

rian? Geçen her dakika hayati önem taşıyordu. Bundan beş yıl önce Alan'la çok iyi arkadaşlardı; yedikleri içtikleri ayrı gitmezdi. Sonra dostlukları birden sona ermişti. Şimdi bir yerlerde karşılaştıklarında gülümseyen yalnızca Dorian Gray oluyordu; Alan Campbell kesinlikle karşılık vermiyordu.

Her ne kadar görsel sanatlardan pek anlamasa ve Dorian'ın sayesinde şiirden bir parça anlar hale gelmişse de, Alan Campbell son derece zeki bir gençti. Asıl entelektüel tutkusu pozitif bilimlerdi. Cambridge'teyken zamanının çoğunu laboratuvarında çalışarak geçirirdi ve Doğa Bilimleri Şeref Payesi sınavında kendi döneminde en iyi derece alanlar arasındaydı. Aslına bakılırsa, kimyayı hâlâ çok seviyordu; kendine ait bir laboratuvarı vardı: Bütün gün oraya kapanır, oğlunun parlamentoya girmesini çok arzu eden ve kimyagerlerin sabahtan akşama kadar reçete yazan insanlar olduğunu zanneden annesini sinir ederdi. Alan aynı zamanda mükemmel bir müzisyendi; kemanı da piyanoyu da pek çok amatörden çok daha iyi çalardı. Aslına bakılırsa, Dorian'ı ve onu bir araya getiren şey de müzikti; müzik ve tabii Dorian'ın çoğu zaman farkında olmadan kullandığı o tanımlanamaz çekim gücü. Rubinstein'ın piyano çaldığı bir gece Leydi Berkshire'nın evinde tanışmışlardı. Ondan sonra da operada ve iyi müziğin olduğu her yerde beraber boy gösterir olmuşlardı. Yakınlıkları on sekiz ay sürmüştü. Campbell sürekli ya Selby Royal'deki ya da Grosvenor Meydanı'ndaki evdeydi. Pek çokları gibi ona göre de Dorian Gray şu hayattaki muhteşem ve büyüleyici olan her şeyin sembolüydü. Aralarında bir kavganın geçip geçmediği bilinmiyordu. Fakat insanlar ikisinin karşılaştıklarında neredeyse hiç konuşmadığını ve Campbell'ın Dorian'ın olduğu toplantılardan erken ayrıldığını fark ettiler. Campbell değişmişti; çoğu zaman tuhaf bir melankoli halindeydi. Artık müzik sesine tahammül edemiyor gibiydi; piyanoyu da hiç çalmıyor, çalması istendiğinde de mazeret olarak kendini tamamen bilime adanmış olduğunu

alıştırma yapmaya zamanının kalmadığını ileri sürüyordu. Gerçekten de öyleydi. Biyolojiye her geçen gün daha yoğun ilgi duyuyordu, hatta bir ya da iki kez bazı tuhaf deneylerle ilgili bilimsel dergilerde adı geçmişti.

Yolunu gözlediği adam buydu işte. Dorian sürekli duvardaki saate bakıyordu. Geçen her dakika heyecanı bir kat daha artıyordu. En sonunda ayağa kalkıp odanın içinde volta atmaya başladı; bu haliyle kafese kapatılmış güzel bir yaratığa benziyordu. Uzun, sinsî adımlarla yürüyordu. Elleri hiç olmadığı kadar soğuktu.

Bekleyişin yarattığı gerginlik katlanılmaz bir hal almıştı. Sanki gaddar rüzgârlar onu kara bir uçurumun kenarına sürüklerken zaman, kurşundan ayaklarıyla sürünerek ilerliyordu. Dorian onu o uçurumda neyin beklediğini biliyordu; bilmekten öte onu orada neyin beklediğini görmüştü. Tepeden tırnağa ürperiyor, gözünde canlandığı manzarayı zihninden atmak ve gözlerini yuvalarının içine sokmak istercesine nemli elleriyle gözkapaklarına bastırıyordu. Ama nafileydi. Beynin her zaman kendi kendini besleyecek besini vardı. Dehşetten grotesk imgeler üretmeye başlayan hayalgücüyse canlı bir varlıkmişçasına acıdan kıvranarak aptal bir kukla gibi dans ediyor, hareket eden maskelerin ardından sırtıyordu. Sonra ansızın Dorian Gray için zaman durdu. Evet, adına zaman denilen o kör, soğukkanlı şey artık sürünerek de olsa ilerlemiyordu. Zaman ölüydü artık ve kafasında dönüp duran dehşetli düşünceler, onu bekleyen o korkunç geleceği mezarlıktan çıkarıp Dorian'ın önüne sermişti. Dorian onu bekleyen geleceğe öylece bakakaldı, korkudan taş kesilmişti.

Nihayet kapı açıldı ve uşak içeri girdi. Dorian ferî kaçmış gözlerle uşağına baktı.

“Bay Campbell geldi efendim,” dedi adam.

Kuruyup çatlamış dudaklarından rahat bir nefes döküldü, yanaklarına yeniden can geldi.

“Hemen içeri al Francis.” Dorian kendine gelmişti; az önceki o korkak ruh hali geçip gitmişti.

Uşak eğilerek selam verip çekildi. Birkaç dakika sonra Alan Campbell içeri girdi. Son derece haşın görünüyordu, kömür karası saçları ve koyu renk kaşları, solgun yüzünü daha da belirginleştiriyordu.

“Alan! Ne kadar da nazıksın. Geldiğin için çok teşekkür ederim.”

“Evine bir daha asla adımımı atmamaya kararlıyım Gray. Ama ölüm kalım meselesi olduğunu yazmışsın.” Sesi katı ve soğuktu. Kelimelerini seçerek, tane tane konuşuyordu. Dorian’a yönelttiği sorgulayan bakışlarında bir küçümseme ifadesi vardı. Ellerini astragan paltosunun cebinden çıkarmamış, Dorian’ın tokalaşma hamlesini görmezden gelmişti.

“Evet, bu bir ölüm kalım meselesi Alan. Hem de yalnızca beni ilgilendiren bir durum değil. Otursana.”

Campbell masanın başındaki bir sandalyeye oturdu, Dorian da karşısına geçti. İki adamın gözleri buluştu. Dorian’ın bakışlarında derin bir acıma ifadesi vardı. Yapacağı şeyin korkunç olduğunu biliyordu.

Gergin bir sessizlikle geçen bir dakikadan sonra Dorian eğilip alçak sesle ama söylediği her bir kelimenin karşı tarafta yarattığı etkiyi gözlemleyerek, “Alan, en üst katta, benden başka kimsenin girmediği kilitli odadaki masada ölü bir adam oturuyor. Öleli on saat oluyor. Kıpırdanıp durma, bana da öyle bakma. Adam kimin nesidir, neden ölmüştür, nasıl ölmüştür, bunlar seni ilgilendiren meseleler değil. Senin yapman gereken...”

“Yeter Gray. Daha fazlasını öğrenmek istemiyorum. Bana anlattıklarının doğru olup olmaması da beni ilgilendirmez. Hayatına dâhil olmayı reddediyorum. İğrenç sırlarını kendine sakla; artık beni ilgilendirmiyor.”

“Alan, ilgilenmek zorundasın. Bu meseleyle ilgileneceksin buna mecbursun. Senin için gerçekten çok üzgünüm ama

başka çarem yok. Beni yalnız sen kurtarabilirsin. Seni bu işe bulaştırmak zorundayım. Sen bilim insanısın Alan; kimyadan falan anlarsın. Yukarıdaki o şeyi geride hiçbir zerresi kalmayacak şekilde yok etmen gerekiyor. Adamı eve girerken hiç kimse görmedi. Aslında adamın şu an Paris'te olması gerekiyordu. Yokluğu aylarca fark edilmeyecek. Yokluğu fark edildiğinde de burada ondan hiçbir iz kalmamalı. Alan, o adamı ve ona ait her şeyi havaya savurabileceğim bir avuç küle döndürmelisin.”

“Sen delirmişsin Dorian.”

“Ah! Bana Dorian diye hitap etmeni bekliyordum.”

“Sen delisin. Sana yardım etmek için kılımı kıpırdattım. Benimle böyle iğrenç bir sırrı paylaşman da büyük aptallık. Benim bu meseleyle ne ilgim var? Senin için itibarımı iki paralık etme riskini göze alır mıyım sence? Bana ne senin şeytanlıklarından?”

“İntihardı Alan.”

“Öyle olmasına sevindim. Ama acaba adamı intihara sürükleyen kimdi? Sensindir bence.”

“Benim için bu işi yapmayı kabul etmiyorsun demek.”

“Tabii etmiyorum. Bu olaya hiçbir şekilde bulaşmayacağım. Ne kadar rezil olursan ol; sana müstahak. İnsan içine çıkamayacak duruma düşsen bile zerre kadar üzülmem. Ayrıca, dünyada bu kadar insan varken, böyle bir şeyi ne yüzle benden isteyebiliyorsun? Kişilerin karakterleri hakkında daha çok şey bildiğini zannederdim. Arkadaşın Lord Henry Wotton sana ne öğretti bilmem ama insan psikolojisi olmadığı kesin. Hiçbir güç bana, sana yardımı dokunacak bir şey yaptıramaz. Yanlış insana geldin. Arkadaşlarına git, bana gelme.”

“Alan, tamam, itiraf ediyorum; cinayetti. Onu ben öldürdüm. Ama bana neler çektiğini bir bilsen. O adamın, benim şu anda sürdüğüm hayatı inşa etmekteki, ya da mahvetmekteki etkisi zavallı Harry'ninkinden kat kat fazladır. Kasıtlı olarak yapmadı belki ama bu sonucu değiştirmez.”

“Cinayet mi? Aman Tanrım! İşi cinayete mi vardırın Dorian? Seni ele verecek falan değilim elbette. Bana ne? Zaten ben ele vermesem bile kesin tutuklanırsın. Suç işleyenler ya da geç bir aptallık edip kendilerini ele verir. Ama ben bu işe bulaşmayacağım.”

“İstemesen de bulaşacaksın. Bir dakika beni dinle Alan. Yalnızca dinle. Senden yalnızca bilimsel bir deney yapmanı istiyorum. Hastanelere, morglara gidiyorsun, orada yaptığın o iğrenç işler seni zerre kadar rahatsız etmiyor. Bu adamı iğrenç bir otopsi odasında ya da kokulu bir laboratuvarı, kanı akıtmak için olukları olan kurşun bir masada yatıyor halde görsen ona mükemmel bir araştırma nesnesi olarak bakardın. Adamı gözünü kırpmadan kesip biçerdin. Kötü bir şey yaptığını düşünmezdin. Aksine, insanlığa faydalı olduğunu, kolektif bilgi dağarcığına katkıda bulunduğunu ya da bilimsel bir sorunsala cevap bulduğunu falan düşünürdün. Daha önce pek çok kez yaptığın şeyi yapmanı istiyorum senden. İşinde yapmaya alışkın olduğun şeylerle kıyaslandığında, bir bedeni yok etmek çok daha az korkunç bir şey olmalı. Bu cesedin aleyhimde kullanılabilecek tek delil olduğunu unutma. Cesedi bulurlarsa yandığının resmidir. Sen yardım etmezsen kesin bulurlar.”

“Sana yardım etmek için en ufak bir istek yok içimde. Anlayamadığın da bu. Olay umurumda bile değil; benimle zerre kadar ilgisi yok.”

“Alan, sana yalvarıyorum. Durumumu bir düşünsene. Sen gelmeden önce korkudan neredeyse bayılıyordum. Kim bilir, belki günün birinde böyle bir korkuyu sen de tadarsın. Meseleye öyle bakma; salt bilimsel açıdan bakmaya çalış. Üzerinde deneyler yaptığın cesetlerin nereden geldiğini kurcalamıyorsun. Bunu da kurcalama. Zaten sana gereğinden fazla bilgi verdim. Sana yalvarıyorum. Bir zamanlar dosttuk Alan.”

“O günlerden hiç bahsetme Dorian. Maziye karıştı o günler.”

“Ölüler bazen bir türlü gitmez, aramızda gezinmeye devam ederler. Yukarıdaki adam da gitmiyor. Düşmüş kafası ve uzanmış kollarıyla masada oturuyor. Alan! Alan! Bana yardım etmezsen mahvolurum. Beni asarlar Alan! Anlamıyor musun? Bu yaptığım yüzünden beni ibret olsun diye sallandırırılar.”

“Uzatmanın lüzumu yok. Bu konuyla ilgili herhangi bir şey yapmayı kesinlikle reddediyorum. Böyle bir şeyi benden istemen bile delilik.”

“Demek reddediyorsun?”

“Evet.”

“Sana yalvarıyorum Alan.”

“Nafile.”

Dorian’ın gözlerinde az önceki o acıyan ifade belirmişti. Elini uzatıp bir kâğıt aldı ve üzerine bir şeyler yazdı. Yazdığı şeyi iki kez okudu, kâğıdı dikkatle katlayıp masanın üzerinde ittirdi. Sonra ayağa kalkarak pencerenin önüne gitti.

Campbell hayretle ona baktı, sonra kâğıdı alıp açtı. Okuyunca yüzü hayalet gibi bembeyaz oldu, sandalyeye yığılıp kaldı. Midesi korkunç bulanıyordu, kalbi bomboş bir deliğin içinde, her an duracakmış gibi hızla çarpıyordu.

Dayanılmaz bir sessizlikle geçen birkaç dakikadan sonra Dorian gelip arkadaşının arkasında durdu ve elini omzuna koydu.

“Senin için gerçekten üzgünüm Alan,” diye mırıldandı, “ama bana başka seçenek bırakmadın. Mektubu çoktan yazdım bile. İşte bak. Adresi görüyorsun. Bana yardımcı olmazsan mektubu göndermek zorunda kalacağım. Bana yardım et, yoksa gerçekten gönderirim. Sonucun ne olacağını gayet iyi biliyorsun. Ama bana yardım edeceğini biliyorum. Artık hayır diyemezsin. Seni korumaya çalıştım; bunu kabul etmezsen bana haksızlık etmiş olursun. Bana karşı son derece katı ve nobrandın, hakaretimiz sözler sarf ettin. Bana hiç kimsenin, en azından yaşayan hiç kimsenin, hiçbir şekilde

cüret edemeyeceği şekilde davrandın. Hepsini sineye çektim. Artık şartları belirleme sırası bende.”

Campbell yüzünü ellerinin arasına sakladı ve tepeden tırnağa titredi.

“Evet, şartları belirleme sırası bende Alan. Şartların ne olduğunu zaten biliyorsun; son derece basit. Kendini boş yere harap etme. Bu işin yapılması gerekiyor; bununla yüzleş ve yap.”

Campbell inledi, tüm vücudu titriyordu. Şöminenin üzerindeki saatin tıkırtısı zamanı, katlanılması birbirinden güç birer ıstırap atomuna böler gibiydi. Demirden bir mengene kafasını yavaş yavaş sıkıştırıyordu sanki; kurtulmaya çalıştığı utancın acısını şimdiden çekmeye başlamıştı âdeta. Omzundaki el kurşundanmışçasına ağırdı. Onu ezen ağırlık katlanılır gibi değildi.

“Alan, bir an önce karar vermen gerekiyor.”

“Yapamam,” dedi genç adam mekanik bir biçimde, kelimeler bir şeyi değiştirebilirmiş gibi.

“Yapmak zorundasın. Başka çaren yok. Geciktirip durma.”

Campbell bir an duraladı. “Yukarıdaki odada ateş var mı?”

“Evet, asbestli bir gaz ocağı var.”

“Eve gidip laboratuvardan bir şeyler almam gerekiyor.”

“Olmaz Alan, evden ayrılmamalısın. İstediklerini bir kâğıda yaz, uşağım bir arabaya atlayıp hepsini sana getirir.”

Campbell bir kâğıda bir iki satır karalayıp zarfın üzerine asistanının adresini yazdı. Dorian kâğıdı alıp dikkatle okudu. Sonra zili çalıp kâğıdı uşağına verdi; istenilenleri bir an önce alıp gelmesini söyledi.

Kapı kapanınca Campbell tedirgin bir biçimde hareketlendi, ayağa kalkıp şöminenin önüne gitti. Sıtma nöbeti geçirir gibi zangır zangır titriyordu. Yaklaşık yirmi dakika boyunca susarak karşılıklı oturdular. Odanın içinde vızıldayan bir sinek vardı, saatin tıklaması çekiç sesini andırıyordu.

Saat biri vurduğunda Campbell dönüp Dorian Gray'e baktı; Dorian'ın gözlerinde yaşlar vardı. Bu hüznü yüzün saflığında ve inceliğinde Campbell'ın sinirlerini bozan bir şeyler vardı.

“Sen tam bir alçaksın!” dedi Campbell.

“Öyle deme Alan. Hayatımı kurtardın,” dedi Dorian.

“Hayat mı? Tanrım ne hayatı! Bir rezillikten diğerine geçip en sonunda cinayet işleyerek her şeyin üzerine tüy diktin. Beni yapmaya zorladığın şeyi yapıyorsam hayatını zerre kadar önemseydiğimden değil.”

“Ah Alan,” dedi Dorian iç geçirerek, “keşke benim sana duyduğum merhametin binde birini sen de bana duyabilseydin.” Arkasını dönüp bahçeye baktı. Campbell cevap vermedi.

Yaklaşık on dakika sonra kapı çalındı, uşak içeri girdi; elinde kimyasalların olduğu büyük bir maun sandık, bir kangal çelik ve platin kablo ve iki adet tuhaf şekilli demir mengene vardı.

Uşak, Campbell'a, “Bunları buraya mı bırakayım efendim?” diye sordu.

Dorian, “Evet,” diye cevap verdi. “Francis, ne yazık ki sana bir iş daha vereceğim. Selby'deki eve orkide aldığımız Richmond'daki adamın ismi neydi?”

“Harden efendim.”

“Doğru, Harden'dı. Şimdi hemen Richmond'a gidip adamla bizzat görüş; sipariş verdiğimin iki katı orkide göndersin. Beyaz olabildiğince az olsun; daha doğrusu hiç beyaz istemiyorum. Bugün hava güzel Francis, Richmond da çok güzel bir yer; yoksa seni hiç zahmete sokmazdım.”

“Hiç önemli değil efendim. Saat kaçta döneyim?”

Dorian, Campbell'a baktı. Sakin ve kayıtsız bir sesle, “Deneyin ne kadar sürer Alan?” diye sordu. Odada üçüncü bir kişinin varlığı onu daha da cesaretlendiriyor gibiydi.

Campbell kaşlarını çatıp dudağını kemirdi. “Yaklaşık beş saat sürer,” diye cevapladı.

“Saat yedi buçuk falan gibi dönersen deney bitmiş olur Francis. Ya da dur bir dakika; sen benim giyeceğim şeyleri hazırla, akşama izinlisin. Akşam yemeğini evde yemeyeceğime göre sana ihtiyacım olmayacak.”

Uşak, “Teşekkür ederim efendim,” diyerek dışarı çıktı.

“Evet Alan, kaybedecek tek bir dakikamız yok. Sandık ne kadar da ağırmış! Onu ben taşıyayım, sen diğerlerini getir.” Dorian hızlı bir biçimde ve otoriter bir ifadeyle konuşuyordu. Campbell onun emrine girmiş gibiydi. Birlikte odadan çıktılar.

Üst kata vardıklarında Dorian anahtarını çıkarıp kilidin içerisinde döndürdü. Sonra birden durakladı, gözlerinde tedirgin bir ifade belirdi. Ürperdi. “Alan içeri giremeyeceğim sanırım,” diye mırıldandı.

“Benim için fark etmez. Sana ihtiyacım olmayacak,” dedi Campbell buz gibi bir ifadeyle.

Dorian kapıyı araladı. Açar açmaz güneş vurmuş portresinin pişmiş kelle gibi sırtan yüzünü gördü. Portrenin dibinde, yerde yırtılmış perde duruyordu. Dorian ilk kez dün gece o uğursuz tuvalin üzerini örtmediğini fark etti. Tam portreye doğru bir hamle yapacakken birden irkilerek geri çekildi.

Elin üzerinde, sanki tuval kanıyormuş gibi görünen, o parlayan, iğrenç kırmızı sıvı da neyin nesiydi? Ne korkunç bir manzaraydı! Bir an için Dorian’a masa başında yığılmış o sessiz şeyden bile daha korkunç gelmişti. Kan lekeli halıya vuran çirkin ve korkunç gölgeye bakılacak olursa o iğrenç şey yerinden hiç kımıldamamıştı, öylece bıraktığı gibi duruyordu.

Dorian derin bir nefes aldı, kapıyı biraz daha araladı, ölü adama bakmamaya kararlı bir biçimde kafasını diğer tarafa çevirerek ve gözlerini kısarak içeri girdi. Sonra eğilip yerden mor ve altın rengi örtüyü alıp tablonun üzerini örttü.

Arkasını dönmeye korkarak, bakışlarını örtünün karmaşık desenine sabitleyerek orada öylece durdu. Campbell’ın ağır sandığı, demirleri ve bu korkunç iş için gerekli diğer şey-

leri odaya taşıdığını duyuyordu. Acaba o ve Basil Hallward tesadüfen bir yerlerde karşılaşmışlar mıydı? Öyleyse acaba birbirleri hakkında ne düşünmüşlerdi?

Arkadan gelen sert ses, “Şimdi beni yalnız bırak,” dedi.

Dorian arkasını dönüp hızla dışarı çıktı. Campbell’ın ölüyü sandalyede dik pozisyona getirdiğini ve onun o parıldayan sapsarı suratına baktığını hissedebiliyordu. Merdivenlerden aşağıya inerken anahtarın kilitte döndüğünü duydu.

Campbell kütüphaneye geri döndüğünde saat yediyi çoktan geçmişti. Rengi solgun olsa da son derece sakindi. “İstedğin şeyi yaptım,” diye mırıldandı. “Şimdi hoşça kal. Birbirimizi bir daha görmeyelim.”

“Beni mahvolmaktan kurtardın Alan. Bunu unutmam mümkün değil,” dedi Dorian.

Campbell gider gitmez yukarı çıktı. Odada kesif bir nitrik asit kokusu vardı. Fakat masada oturan o şey gitmişti.

On Beşinci Bölüm

Dorian Gray o akşam saat sekiz buçukta son derece şık giyinmiş ve yakasına iri Parma menekşeleri takılmış halde, onu önünde eğilerek selamlayan hizmetçiler eşliğinde Leydi Narborough'un misafir salonuna girdi. Şakakları gerginlikten çatlayacak gibi zonkluyordu ve deli gibi heyecanlıydı. Yine de ev sahibesinin eline eğilirken tavrı her zamanki gibi zarif ve serinkanlıydı. Kim bilir, belki de insan rol yapması gerektiğinde her zamankinden daha sakin görünüyordu. O gece Dorian Gray'ı gören biri çağımızın büyük trajedileriyle boy ölçüşecek cinsten bir trajedi yaşadığına asla inanmazdı. O güzel, biçimli parmaklar bıçak tutup günah işlemiş, o güzel dudaklar Tanrı'ya, dine sövüp isyan etmiş olamazdı. Hareketlerindeki sakinliğe kendisi bile şaşıyor, herkesten gizli bir çifte yaşam sürmenin müthiş keyfini tadıyordu.

Davet, son derece zeki bir kadın olan ve Lord Henry'nin deyişiyle, olağandışı bir çirkinliğin izlerini taşıyan Leydi Narborough'nun alelacele organize ettiği, küçük bir davetti. İngiltere'nin en sıkıcı büyükelçilerinden biriyle evlenip ona mükemmel bir eş olmuştu. Kocasını, kendi tasarladığı mermer bir mozoleye gömdükten, kızlarını zengin ve biraz geçkince erkeklerle evlendirdikten sonra kendini Fransız romanlarından, Fransız mutfağından ve fırsat bulabildiğinde de Fransız mizahından zevk almaya vermişti.

Dorian onun en özel gözdelelerinden biriydi ve genç adama sık sık onunla gençken tanışmadığı için çok memnun olduğunu söylerdi. Dorian'a "Biliyorum ki sana deliler gibi âşık olur, uğruna her şeyimi feda ederdim. Neyse ki sen o zamanlar bu dünyada yoktun. Aslına bakarsan, gençliğimde değil kocamı aldatmak, kimselerle flört bile etmedim. Hepsi Bay Narborough'nun suçuydu. Burnunun ucunu görmekten öyle acizdi ki böyle hiçbir şey görmeyen bir kocayı aldatmanın hiçbir zevki olmazdı," derdi.

O geceki davetliler son derece sıkıcı insanlardı. Leydi Narborough pejmürde yelpazesinin arkasına gizlenerek Dorian'a, evli kızlarından birinin çat kapı kalmaya geldiğini, daha kötüsü kocasını da yanında getirdiğini anlattı. "Kızımın büyük düşüncesizlik hayatım," diye fısıldadı kadın. "Ben her yaz Hamburg'dan dönerken onlarda kalıyorum ama sonuçta benim gibi yaşlı bir kadının arada temiz hava alması gerekiyor. Ayrıca ben onları neşelendirip canlandırıyorum. Orada nasıl bir hayat sürdürdüklerini bir görsen; katışıksız köy hayatı. Yapacak çok işleri olduğundan sabah erken kalkıyor, düşünecek hiçbir şeyleri olmadığından akşam erken yatıyorlar. O bölgede en son bir skandal olduğunda Kraliçe Elizabeth tahttaymış; bu yüzden de akşam yemeğinden sonra uyuyakalıyorlar. Aman, sakın ola ikisinden birinin yanına oturayım deme. Benim yanımda otur da beni azıcık güldür."

Dorian zarif bir iltifat geveleyerek etrafına bakındı. Gerçekten de sıkıcı bir davetti. Davetlilerden ikisini daha önce hiç görmemişti. Diğer davetliler ise şunlardı: Londra kulüplerinde sık rastlanan, hiç düşmanı olmayan ama hiçbir arkadaşı tarafından da seilmeyen, orta yaşlı vasat bir tip olan Ernest Harrowden; sürekli adını skandallara karıştırmaya çalışan fakat son derece düz ve sıradan bir insan olduğu için kimseyi bu tür şeylere inandıramayan ve buna çok üzülen, kırk yedi yaşında, gaga burunlu, rüküş giyimli Leydi Ruxton; Venedik kırmızısı saçlı, tatlı bir pelteklikle konuşan, yüz­süz bir hiç olmaktan öteye gidemeyen Bayan Erlynne; ev sahibesinin kızı, görenlerin

asla aklında kalmayacak türden, tipik İngiliz suratlı, donuk ve sönük bir kız olan Leydi Alice Chapman ve onun, o sınıftan pek çokları gibi fikir sahibi olmayışını aşırı bir neşeyle örtbas edebileceğini sanan, kırmızı suratlı, beyaz sakallı kocası.

Dorian tam geldiğine pişman olmaya başlamışken Leydi Narborough şöminenin leylak rengi dantel örtünün üzerinde duran dev yaldızlı pirinç saate bakarak, “Henry Wotton’un bu kadar geç kalması ne fena!” dedi. “Bu sabah haber göndermiş-tim, o da beni hayal kınkılığına uğratmayacağına söz vermişti.”

Harry’nin de orada olacağını bilmek Dorian’ı bir nebze teselli etmişti. Kapı açılıp da Lord Henry’nin o yumuşak, melodik ve büyüleyici sesiyle yapmacık bir tavırla özür dile-yişini duyduğu zaman Dorian’ın can sıkıntısı geçmişti.

Dorian servis edilen yemekleri yiyemiyordu. Hiç dokunulmayan tabakların biri gelip biri gidiyordu. Leydi Narborough, “Böyle yaparak bu mönüyü senin için özel olarak hazırlayan zavallı Adolphe’u rencide ediyorsun,” diyerek onu azarlıyor, Lord Henry ise arada ona bakıp sessizliğine ve dalgınlığına bir anlam vermeye çalışıyordu. Uşak kadehine şampanya koydukça içi yanmışçasına içiyor, içtikçe susuzluğu daha da artıyordu.

En sonunda jöleli et servis edilirken Lord Henry, “Dorian, neyin var senin bu gece? Pek keyifsizsin,” dedi.

Leydi Narborough, “Bence âşık olmuş,” diye bağırdı. “Kıskanırım diye korkusundan bana söyleyemiyor. Haklı; kıskanırım doğrusu.”

“Sevgili Leydi Narborough,” diye mırıldandı Dorian gülümseyerek, “tam bir haftadır, yani Madam de Ferrol şehirden ayrıldığından beridir kimseye âşık değilim.”

“Siz erkekler o kadına nasıl âşık oluyorsunuz!” diye haykırdı yaşlı leydi. “Gerçekten hiç anlayamıyorum.”

“Bize, sizin gençliğinizi anımsatıyor da ondan Leydi Narborough,” dedi Lord Henry. “Bir zamanlar giydiğiniz kısa elbiselerle aramızdaki tek bağ Madam Ferrol.”

“Onun benim kısa elbiselerimi falan anımsattığı yok Lord Henry. Ama ben onu otuz yıl öncesinin Viyana’sından gayet iyi hatırlıyorum. O zamanlar pek bir *décolletée* gezerdi.”

Lord Henry uzun parmaklarıyla bir zeytin alarak, “Hâlâ öyle geziyor,” dedi. “Güzel giyindiği zamanlarda da kötü bir Fransız romanının *édition de luxe* basımına benziyor. Gerçekten muhteşem ve sürprizlerle dolu bir kadın. Hele ailesine duyduğu sevgi inanılmaz boyutlarda. Üçüncü kocası öldüğü zaman kadıncağızın saçları üzüntüden altın sarısına döndü.”

“Çok kötüsün Harry!” diye bağırdı Dorian.

“Son derece romantik bir açıklama oldu,” diyerek güldü ev sahibesi. “Yalnız, üçüncü kocası dediniz Lord Henry. Ferrol dördüncü kocası mı yani?”

“Elbette Leydi Narborough.”

“Kesinlikle inanmam.”

“O zaman Bay Gray’e sorun. Hanımefendinin en yakın arkadaşlarından biridir.”

“Öyle mi Bay Gray?”

“Kendisi öyle olduğuna yeminler ediyor Leydi Narborough,” dedi Dorian. “Kendisine, ölmüş kocalarının kalplerini Marguerite de Navarre’ın yaptığı gibi mumyalayıp kuşağına asıp asmadığını sordum. Asmadığını söyledi çünkü kocalarının hiçbirinin kalbi yokmuş.”

“Dört koca mı? Bu *trop de zèle!*”*

“Bence bu *trop d’audace.*”**

“Ah! O her şeye cüret edebilir canım. Ferrol kimin nesidir? Onu hiç tanımıyorum.”

Lord Henry şarabından bir yudum alarak, “Çok güzel kadınlarla evli olan erkekler ağır suçlu kategorisinde yer alır,” dedi.

Leydi Narborough ona yelpazeyle vurdu. “Lord Henry, dünya âlemin sizin çok muzip olduğunuzu söylemesine şaşmamalı,” dedi.

* (Fr.) ... nasıl bir azim? (ç.n.)

** (Fr.) haddinden fazla cüretkârlık. (ç.n.)

Lord Henry kaşlarını kaldırarak, “Hangi dünyadan bahsediyoruz?” diye sordu. “Öteki dünyadan bahsediyor olmalısınız çünkü bu dünyayla aram çok iyidir.”

Yaşlı leydi başını sallayarak, “Tanıdığım herkes sizin çok muzip olduğunuzu söylüyor,” dedi.

Lord Henry birkaç dakika boyunca son derece ciddi durdu. En sonunda, “İnsanların bugünlerde birilerinin arkasından tamamen doğru şeyler söylemeleri büyük gaddarlık,” dedi.

Dorian sandalyesinde öne doğru eğilerek, “Bu adam iflah olmaz,” dedi.

“Umarım olmaz,” dedi ev sahibesi gülerek. “Yalnız hepiniz şu Madam Ferrol’a bayılıyorsunuz ya, modaaya ayak uydurmak için benim de evlenmem gerekecek.”

Lord Henry, “Siz bir daha asla evlenmeyeceksiniz Leydi Narborough,” dedi. “Önceki evliliğinizde tekrar evlenmeyi düşünmeyecek kadar mutluydunuz. Bir kadın yeniden evleniyorsa, eski kocasından nefret ettiği içindir. Bir erkek yeniden evleniyorsa, eski karısına hâlâ âşık olduğu içindir. Kadınlar mutlu olma ihtimali için şanslarını denerler, erkeklerse mutlu olma ihtimali için risk alırlar.”

“Narborough da mükemmel değildi.”

“Mükemmel olsa onu sevmezsiniz ki zaten sevgili leydim. Kadınlar biz erkekleri kusurlarımızdan dolayı severler. Yeterince kusurumuz varsa her şeyimizi mazur görürler; hatta zekâmızı bile. Bunu söylediğim için beni artık yemeğe davet etmezsiniz sanırım Leydi Narborough, fakat işin aslı bu.”

“Elbette haklısınız Lord Henry. Biz kadınlar sizi kusurlarınızdan dolayı sevmesek ne halde olurdunuz acaba? Biriniz bile evlenemezsiniz. Kısmetsiz bekârlar ordusu haline gelirdiniz. Gerçi sizin açınızdan pek fark etmezdi. Günümüzde evli erkekler bekâr gibi, bekârlar evli gibi yaşıyor.”

“*Fin de siècle*”^{*} diye mırıldandı Lord Henry.

“*Fin du globe*,”^{***} diye cevap verdi ev sahibesi.

“Keşke gerçekten dünyanın sonu olsaydı,” dedi Dorian iç geçirerek. “Hayat benim için öyle büyük bir hayal kırıklığı ki.”

Leydi Narborough eldivenlerini takarak, “Ah canım,” dedi, “hayatın seni yorduğunu söyleme sakın bana. Bir insan böyle konuşuyorsa hayat onu tüketmiş demektir. Lord Henry’ye bak; nasıl da muzır, yaramaz, keşke ben de onun gibi olabilseydim. Ama sen öyle misin? Sen âdeta iyilik için yaratılmışsın; yüzünden nur akıyor. Sana iyi bir kısmet bulmalıyım. Lord Henry, sizce de artık Bay Gray’in evlenmesi gerekmiyor mu?”

“Bunu ona hep söylüyorum Leydi Narborough,” dedi Lord Henry hafifçe eğilerek.

“O zaman ben ona uygun bir eş bakayım. Bu gece *Debrett*’i^{***} iyice bir inceleyeyim de, evlenilebilir genç hanımların bir listesini yapayım.”

“Yaşlarını da belirteceksiniz, değil mi Leydi Narborough?”

“Elbette, belki bir iki ufak oynama yaparak yaşlarını da belirteceğim. Fakat hiçbir şey aceleye gelmemeli. *The Morning Post* gazetesinde ‘uygun eşleşme’ diye tabir edilen türden bir şey olsun, iki taraf da mutlu olsun istiyorum.”

“İnsanlar mutlu evlilik konusunda öyle saçma şeyler söylüyorlar ki!” diye haykırdı Lord Henry. “Bir erkek herhangi bir kadınla mutlu olabilir; yeter ki onu sevmesin.”

Yaşlı leydi, “Ah! Nasıl siniksınız, nasıl!” diyerek sandalyesini arkaya itti ve Leydi Ruxton’ı başıyla selamladı. “Bir akşam yine yemeğe gelin, olur mu? Siz, Sör Andrew’un bana reçete ettiklerinden çok daha etkili bir ilaçsınız. Yalnız, bana kimlerle bir arada olmak istediğinizi söyleyin. Keyifli bir davet olsun isterim.”

* (Fr.) Yüzyılın sonu. (ç.n.)

** (Fr.) Dünyanın sonu. (ç.n.)

*** John Debrett tarafından derlenen ve yayımlanan; İngiltere, İskoçya ve İrlanda’daki asilzadelerin ve unvan sahiplerinin isimlerini, soy ağaçlarını içeren liste, rehber. (ç.n.)

“İhtişamlı bir geleceği olan erkekleri ve ihtişamlı bir geçmiş olan kadınları severim,” diye cevapladı Lord Henry. “Yoksa bu tür insanlardan oluşan bir davet, kadınlar matinesi gibi bir şey mi olur, ne dersiniz?”

“Korkarım öyle olur,” diye gülererek ayağa kalktı yaşlı kadın. “Tekrar tekrar özür dilerim sevgili Leydi Ruxton, sigaranızın bitmediğini fark etmedim.”

“Önemli değil Leydi Narborough. Zaten çok sigara içiyorum. Bundan böyle azaltacağım.”

“Sakın azaltmayın Leydi Ruxton,” dedi Lord Henry. “Ölçülü olmak felâket bir şeydir. ‘Yeteri kadar’ sade bir öğünse, ‘doyasıya’ bir ziyafet sofrasıdır.”

Leydi Ruxton şaşkınlıkla Lord Henry’ye baktı. Eteklerini sürüyerek salondan çıkarken, “Bir akşamüstü bana uğrayın da anlatın Lord Henry. Çok etkileyici bir teze benziyor,” dedi.

Leydi Narborough kapıdan seslendi, “Sakın politika muhabbetinizi ve dedikodularınızı fazla uzatmayın. Yoksa biz üst katta birbirimize gireceğiz.”

Erkekler güldü, Bay Chapman büyük bir ciddiyetle masanın bir ucundan kalkıp diğer ucuna geldi. Dorian Gray yerini değiştirerek Lord Henry’nin yanına oturdu. Bay Chapman yüksek sesle Avam Kamarası’nda yaşanan bir olay hakkında konuşmaya başladı. Hasımlarından bahsederken kahkahalarla gülüyordu. Kahkahalarının arasında İngiliz düşünce dünyasına korku salan o meşhur “doktrinler” sözcüğünü serpiştiriyordu. Kelimelerin başına telâffuz açısından uygun örnekler getirerek hitabetini süslüyordu. Fikrinin en üst noktasına İngiliz bayrağını çekmişti. Yıkılmaz İngiliz sağduyusu diye adlandırdığı o kalıtsal saçmalığın toplumu koruyacak en sağlam kale olduğunu savundu.

Lord Henry hafifçe tebessüm ederek dönüp Dorian’a baktı.

“Daha iyisin, değil mi sevgili dostum?” diye sordu. “Yemekte pek keyifsizdin.”

“İyiym Harry. Biraz yorgunum o kadar.”

“Dün gece pek etkileyiciydin. Küçük düşesimiz sana ba-
yılıyor. Bana, Selby’ye seni görmeye geleceğini söyledi.”

“Yirmisinde geleceğine söz verdi.”

“Monmouth da gelecek mi?”

“Elbette Harry.”

“Adam beni can sıkıntısından öldürüyor; karısının canını da en az benimki kadar sıkıtiğından eminim. Düşes çok zeki bir kadın; hatta bir kadın için fazla zeki. Ama korunmaya muhtaç olmanın o tarifsiz çekiciliğinden yoksun. Altından bir heykeli daha da değerli hale getiren şey hamurundaki çamurdur. Fakat düşesimizin hamurunda çamurun zerresi yok. Pervane misali yanmış ama küle dönmemiş; ateş küle döndüremediğini sertleştirir. Neler görmüş geçirmiş.”

“Ne kadardır evli?” diye sordu Dorian.

“Kendi deyişle ezelden beri. Asilzade nesep kitabına göreyse on yıl falan. Fakat Monmouth’la geçen on yıl, sonsuzluktan bile uzun gelmiş olmalı. Başka kimler geliyor?”

“Willoughbyler, Lord Rugby ile karısı, ev sahibemiz, Geoffrey Clouston, her zamanki ekip. Lord Grotrian’ı da davet ettim.”

“Lord Grotrian’ı seviyorum. Çoğu insan sevmez ama ben çok hoş biri olduğunu düşünüyorum. Ara sıra abartılı giyiniyor olsa da bunu son derece bilgili ve kültürlü oluşuyla telâfi ediyor hep. Son derece modern biri.”

“Gelip gelmeyeceğini bilmiyorum. Babasıyla Monte Carlo’ya gitmesi gerekebilir.”

“Sosyal bir insan olmak ne lanet bir şey. Ne yap et, gelmesini sağla. Bu arada, dün gece çok erken kalktın. Saat on bir olmamıştı daha. Ne yaptın? Doğruca eve mi gittin?”

Dorian arkadaşına telaşlı bir bakış atıp kaşlarını çatı.

“Hayır Harry,” dedi, “eve döndüğümde saat üçe geliyordu.”

“Kulübe mi gittin?”

“Evet,” dedi. Sonra dudaklarını kemirdi. “Yok, aslında kulübe gitmedim. Öylece yürüdüm. Ne yaptığımı hatırlamı-

yorum... Ne kadar da meraklısın Harry! İnsanların her yaptığını öğrenmek istiyorsun; bense yaptıklarımı tamamen unutmak istiyorum. Tam saati öğrenmek istiyorsan, eve iki buçukta vardım. Anahtarımı unutmuşum, o yüzden kapıyı uşağım açtı. Teyit edecek kanıt istiyorsan uşağıma sorabilirsin.”

Lord Henry omuz silkti. “Sevgili dostum, ne yaptıysan yaptın, bana ne! Haydi, misafir odasına geçelim. *Sherry* almayayım, teşekkürler Bay Chapman. Sana bir şey olmuş Dorian. Ne oldu, anlat bana. Bu gece hiç havanda değilsin.”

“Sen bana bakma Harry. Sinirlerim bozuk, huysuzluğum üzerimde. Yarın ya da öbür gün sana uğrarım. Benim adıma Leydi Narborough’dan özür dile. Yukarı gelmeyeceğim. Eve gideceğim. Eve gitmem gerekiyor.”

“Peki Dorian. Yarın çay saatinde görüşürüz o zaman. Bak düşes de geliyor.”

Dorian salondan ayrılırken, “Gelmeye çalışacağım,” dedi. Arabasıyla eve dönerken boğarak öldürdüğünü sandığı o korku duygusunun geri geldiğini fark etti. Lord Henry’nin rasgele sorularla sorguya çekisi sinirlerini bozmuştu ve sakinleşmek istiyordu. Tehlikeli şeylerin imha edilmesi gerekiyordu. Tiksintiyle yüzünü buruşturdu. O eşyalara dokunma fikrinden bile nefret ediyordu.

Fakat bu işin yapılması gerekiyordu, bunun gayet iyi farkındaydı. Kütüphanenin kapısını kilitledikten sonra Basil Hallward’ın paltosuyla çantasını tıktırdığı gizli bölme açtı. Kocaman bir ateş gürül gürül yanıyordu. Dorian ateşe bir kütük daha attı. Alev alan kıyafetlerin ve yanan derinin kokusu dayanılmazdı. Her şeyi imha etmesi yaklaşık kırk beş dakikasını aldı. Nihayet bittiğinde bayılacak gibiydi, midesi bulanıyordu. Delikli bakır mangalda Cezayir tütsüsü yakıp ellerini ve alnını misk kokulu soğuk sirkeyle yıkadı.

Sonra birden içinde bir şeyler yeniden kıpırdanmaya başladı. Gözlerinde tuhaf bir parıldama vardı, sinirle dudaklarını kemiriyordu. İki pencerenin arasında abanoz ağacından ya-

pılmış, fildişi ve mavi lapis taşlı Floransa işi uzun bir dolap vardı. Dorian dolabı, onu hem efsunlayacak hem de korkutacak bir şeymişçesine seyretti; sanki dolabın içinde hem sahip olmayı çok istediği hem de nefret ettiği bir şey vardı. Nefes alıp veriş sıklığı. Bir sigara yaktı, sonra sigarayı fırlatıp attı. Gözkapakları, gür ve uzun kirpikleri neredeyse yanağına değecek kadar kapandı. Yine de hâlâ dolabı görüyordu. Sonunda uzandığı koltuktan kalkıp dolaba gitti, kilidini açıp içindeki gizli zembereğe dokundu. Üçgen bir çekmece yavaşça ortaya çıktı. Parmakları sezgisel bir biçimde çekmeye daldı ve bir şeyi kavradı. Siyah ve altın yaldızlı, küçük Çin yapımı bir kutuydu bu; yan tarafları dalga biçiminde oyulmuş, ipek püsküllerinin ucunda kristal boncuklar olan, püskülleri metal ipliklerle örülmüş, çok süslü bir kutu. Dorian kutuyu açtı. İçinde tuhaf, kesif ve kalıcı bir kokusu olan, yeşil, balmumu gibi parlak bir macun vardı.

Yüzüne yerleşmiş tuhaf bir gülümsemeyle bir süre öylece durdu. Oda son derece sıcak olduğu halde tepeden tırnağa titriyordu. Duvardaki saate baktı; on ikiye yirmi vardı. Kutuyu yerine koyup dolabın kapısını kapattı ve yatak odasına gitti.

Gece yarısı, karanlığı bronz esintilerle döverken Dorian Gray sıradan biri gibi giyinip boynuna da bir atkı dolayarak sessizce evden çıktı. Bond Caddesi'nde güzel bir atı olan bir araba buldu. Eliyle işaret edip arabacıya fısıldayarak bir adres verdi.

Adam başını iki yana salladı. “Orası çok uzak gide-mem,” dedi.

“Al sana bir altın,” dedi Dorian. “Hızlı gidersen bir altın daha veririm.”

“Tamam efendim,” diye cevapladı adam, “bir saate orada oluruz.” Yolcusu bindikten sonra atını döndürerek arabasını hızla nehir yoluna doğru sürdü.

On Altıncı Bölüm

Soğuk bir yağmur başlamıştı; ıslak sisin içindeki belli belirsiz sokak lambaları hortlakları andırıyordu. Silik kadın ve erkek silüetleri, kapanmak üzere olan meyhanelerin kapı önlerinde dağınık gruplar halinde kümeleniyordu. Barların bazılarında korkunç kahkaha sesleri yükselirken, bazılarında sarhoşlar bağırıp ağız dalaşı ediyorlardı.

Dorian Gray şapkasını alnına kadar indirip arabanın içinde oturmuş, feri kaçmış gözlerle bu büyük şehrin rezilliğini seyrediyor, ara sıra kendi kendine, ilk tanıştıkları gün Lord Henry'nin ona söylediği sözleri tekrar ediyordu; “Ruhumuz duyularımızla, duyularımız ruhumuzla şifa bulur.” Evet, işin sırrı buydu. Bunu daha önce pek çok sefer denemişti, şimdi yine deneyecekti. Parasını verip “unutuş” satın alabildiğiniz afyon batakhaneleri; çılgınca yeni günahlar işleyerek eski günahlarınızın hatırasından kurtulabildiğiniz sefalet yuvaları vardı.

Ay gökyüzünde, sarı bir kafatası gibi alçakta asılı duruyordu. Ara sıra kocaman, biçimsiz bir bulut kolunu uzatıp onu gizliyordu. Sokak lambaları bir bir sönüyor, sokaklar iyice daralıp daha da kasvetli bir hal alıyordu. Bir keresinde arabacı yolunu şaşırmış, neredeyse bir kilometrelik yolu geri dönmek zorunda kalmıştı. Su birikintilerini sıçratarak

ilerleyen atın bedeninden buharlar çıkıyordu. Arabanın yan camlarını gri bir buğu tabakası kaplamıştı.

“Ruhumuz duyularımızla, duyularımız ruhumuzla şifa bulur.” Lord Henry’nin sözleri kulağında çınlıyordu! Ruhunun ölümcül bir hastalığa tutulduğu aşikârdı. Duyuları ruhunu iyileştirebilir miydi sahiden? Bir masumun kanı akmıştı. Böyle bir şeyin telâfisi var mıydı? Elbette telâfisi yoktu ama affetmek söz konusu değilse de unutmak hâlâ mümkündü; olayı unutmaya, insanın kendisini sokan bir enge reği ayağıyla ezmesi gibi ezip yok etmeye kararlıydı. Hem, Basil’in onunla o şekilde konuşmaya ne hakkı vardı? Ona başkalarını yargılama hakkını kim vermişti? Ona iğrenç, korkunç, yenilir yutulur tarafı olmayan laflar etmişti.

Araba ağır ağır ilerliyordu; Dorian’a her adımda biraz daha yavaşlıyormuş gibi geliyordu. Öndeki kapağı kaldırıp arabacıya daha hızlı sürmesini söyledi. Rezil bir afyon krizi içini kemirmeye başlamıştı. Genzi yanıyor, narin ellerini sinirle birbirine kenetliyordu. Bastonuyla ata deli gibi vurdu. Buna karşılık arabacı gülererek kamçısını şaklattı. Dorian da güldü, arabacı ses etmedi.

Yol hiç bitmeyecekmiş gibi görünüyordu; sokaklar dev bir örümceğin siyah ağına benziyordu. Tekdüzelik dayanılmaz bir hal almıştı ve sis tabakası kalınlaştıkça Dorian korkmaya başlamıştı.

Bir süre sonra tuğla fabrikalarından geçmeye başladılar. Burada sis daha hafif olduğu için Dorian turuncu, yelpazeyi andıran, ateşten dilleri olan, tuhaf, şişe biçiminde fırınları görebiliyordu. Onlar geçerken bir köpek havladı, uzakta, karanlıkta gezgin bir martı çığlık attı. Ayağı bir tekerlek izine giren at tökezleyerek yoldan çıktı, sonra dörtnala koşmaya başladı.

Bir süre sonra toprak yoldan çıkıp taş döşenmiş yollar da tangır tungur ilerlemeye başladılar. Pencerelerin çoğu karanlıktı, yine de ara sıra lamba yanan bazı evlerde pan-

jurlara tuhaf gölgeler vuruyordu. Dorian bu garip şekilleri merakla inceledi; devasa kuklalar gibi hareket ediyor, canlı varlıklar gibi el kol hareketleri yapıyorlardı. Gölgelerden nefret ediyordu. Kalbinde kör bir öfke vardı. Tam köşeyi döndükleri sırada bir kadın açık bir kapıdan onlara bağırarak bir şeyler söyledi, sonra iki adam yaklaşık yüz metre boyunca arabanın arkasından koştu. Arabacı adamlara kırbacıyla vurdu.

Arzuların, kişinin düşüncelerinin daireler çizmesine sebep olduğu söylenir. Dorian Gray'in sinir bozucu bir biçimde aralıksız kemirdiği dudakları, ruh ve duyuya dair malum sözleri sürekli tekrar ediyordu; sanki mevcut ruh halinin tam karşılığını bu sözlerde bulmuş, bu sözler sayesinde, arzularını, zihninin onayıyla mazur göstermişti. Gerçi böyle bir onay olmasa da arzuları ruh halini yönetmeye devam edecekti. Tek bir düşünce beyninde bir hücreden diğerine geçiyor, çılgınca bir yaşama arzusu ve yaşama duyduğu o doymak bilmeyen korkunç iştah, titreşen her bir sinir hücresine ve sinirine can suyu veriyordu. Bir zamanlar, her şeye gerçeklik kattığı için nefret ettiği çirkinliği şimdi aynı nedenle seviyordu. Çirkinlik en temel gerçeklikti. Küfürlü ağız dalaşları, iğrenç batakhaneler, düzenden yoksun hayatların haşın şiddeti, hırsızın, uğursuzun, toplum dışına itilmişin kepezeliği, sanatın zarif türlerinde, hülyalı şarkılarda betimlenen imgelerden çok daha gerçek, çok daha canlıydı. Unutabilmek ve kaçabilmek için işte bu tür şeylere ihtiyacı vardı. Üç gün boyunca alabildiğine özgürdü.

Karanlık bir patikanın başında arabacı birden dizginleri çekerek durdu. Evlerin alçak çatılarının üzerinde ve sivri uçlu baca yığınlarının arasında gemilerin siyah bayrak direkleri yükseliyordu. Beyaz sis halkaları avluların üzerinde hayalet yelkenliler gibi asılı duruyordu. Arabacı kapağın ardından boğuk bir sesle, "Buralarda bir yerdeydi, değil mi efendim?" diye sordu.

Dorian kıpırdanarak etrafına bakındı. “Burası uygun,” diyerek hızla arabadan indi, arabacıya söz verdiği ekstra ücreti de ödeyip hızlı adımlarla rıhtım yönüne doğru yürüdü. Arada bir yük gemisinin kışında bir fener yanıyordu. Işık titreştikçe yerdeki su birikintilerini bin parçaya bölüyordu. Kömür ikmalî yaparak denize açılmaya hazırlanan bir buharlı gemiden kırmızı bir ışık geliyordu. Çamurlu, yapış yapış kaldırım, sırlıklam bir yağmurluğu andırıyordu.

Dorian Gray adımlarını sıklaştırarak sola saptı, ara ara takip eden biri var mı diye arkasına bakıyordu. Yaklaşık yedi sekiz dakika sonra iki metruk fabrikanın arasında sıkışmış gibi duran küçük, izbe bir eve vardı. Üst kattaki pencere-lerden birinin önünde bir lamba duruyordu. Dorian durup kapıyı şifreli tıklattı.

Kısa bir süre sonra koridordan gelen ayak seslerini ve kapıdaki zincirin çengelinden kurtulduğunu duydu. Kapı sessizce açıldı, Dorian karanlığa karışıp yok olan bodur, biçimsiz figüre tek bir söz etmeden içeri girdi. Koridorun sonunda asılı duran lime lime olmuş yeşil perde, Dorian’ı sokaktan içeriye kadar takip eden sert rüzgârın etkisiyle uçuşup dalgalanmıştı. Perdeyi açıp bir zamanlar üçüncü sınıf bir dans salonuymuş gibi görünen basık ve uzun bir odaya girdi. Duvarlara sıra sıra tiz bir ses çıkararak yanan gaz lambaları asılmıştı; yaydıkları ışık sineklerin pislettiği aynalara çarpıp donuklaşıyor, yön değiştiriyordu. Lambaların arkasındaki yağlı, oluklu teneke yansıtıcılar titrek ışık hareleri oluştuyordu. Yerler, ezile ezile çamura dönmüş, koyu sarı talaşla kaplıydı; dökülen içkiler zeminde koyu renk, daire şeklinde izler bırakmıştı. Küçük bir kömür sobasının başına çömelmiş birkaç Malezyalı kemik taşlarla oynuyor, sohbet ettikçe bembeyaz dişlerini gösteriyordu. Bir köşede kafasını kollarının arasına gömüp masaya uzanmış bir gemici vardı. Duvarı boydan boya kaplayan, cafcaflı boyalı barın önünde iki kadın, yüzünde tiksinen bir ifadeyle paltosunun kollarını sil-

keleyen yaşlı bir adamla alay ediyordu. Dorian yanlarından geçerken, kadınlardan biri, “Üzerinde kırmızı karıncaların gezindiğini zannediyor,” diyerek güldü. Yaşlı adam kadına korku dolu gözlerle baktı ve hıçkırarak ağlamaya başladı.

Odanın sonunda karanlık bir bölmeye çıkan küçük bir merdiven vardı. Dorian külüstür merdivenin üç basamağını hızla çıkarken burnuna ağır bir afyon kokusu çarptı. Havayı derin derin içine çekti, burun delikleri zevkle titreşiyordu. İçeri girdiğinde lambanın üzerine eğilmiş uzun ince bir çubuğu yakan, sarı, düz saçlı, genç bir adam ona bakıp biraz tereddüt ederek başıyla selam verdi.

“Demek buradasın Adrian,” dedi Dorian.

Adam isteksizce, “Başka nerede olacaktım ki?” diye cevapladı.

“İngiltere’den ayrıldığını zannediyordum.”

“Darlington hiçbir şey yapmayacak. Ağabeyim en sonunda faturayı ödedi. George da benimle konuşmuyor,” dedi adam iç çekerek. “Gerçi umurumda değil; şu meret varken arkadaşına ne hacet? Zaten gereğinden fazla arkadaşım varmış sanırım.”

Dorian yüzünü ekşiterek eski püskü minderlerin üzerinde fantastik pozisyonlarda sere serpe uzanmış, şekilsiz, tiksinti verici bedenlere baktı. Birbirine geçmiş kollar ve bacaklar, aralık duran ağızlar, öylece onu seyreden feri kaçmış gözler Dorian’ı kendinden geçirmişti. Hangi cennette acılar içinde kıvrandıklarını, hangi cehennemde daha önce hiç tatmadıklarını türden, yepyeni zevklerin sırrına vardıklarını gayet iyi biliyordu. Onların hali Dorian’dan iyiydi. Dorian düşüncelerinin zindanında hapisti. Hatıralar, devasız bir hastalık gibi ruhunu kemirip bitiriyordu. Ara ara Basil Hallward’ın ona bakan gözlerini görür gibi oluyordu. Orada kalamayacağını hissetti. Adrian Singleton’ın varlığı onu tedirgin ediyordu. Kimsenin onu tanımadığı bir yerde olmak istiyordu. Kendinden kaçmak istiyordu.

Bir anlık duraklamadan sonra, “Ben diğer tarafa geçiyorum,” dedi.

“Rıhtımdakine mi?”

“Evet.”

“Azgın dişi kedi de oradadır. Onu artık buraya sokmuyorlar.”

Dorian omuz sikti. “Bana âşık kadınlardan bıktım, usan-dım. Artık benden nefret eden kadınlar bana daha ilginç geliyor. Hem oradaki mal daha iyi.”

“Buradakinden farkı yok.”

“Ben oradakini daha çok seviyorum. Gel de bir şeyler iç. Benim bir şeyler içmem gerekiyor.”

“Hiçbir şey istemiyorum,” diye mırıldandı genç adam.

“Neyse, boş ver.”

Adrian Singleton bitkin bir biçimde ayağa kalkıp Dorian’ın peşinden bara gitti. Yırtık pırtık türbanlı, lime lime paltolu bir melez selamlama mahiyetinde pis pis sırtarak önlerine bir şişe konyakla iki bardak koydu. Kadınlar yanaşıp sohbet etmeye başladılar. Dorian onlara arkasını dönerek Adrian Singleton’a alçak sesle bir şeyler söyledi.

Kadınlardan biri yüzünde Malaya hançerini andıran eğri bir gülümsemeyle, alaycı alaycı “Bu gece de burnumuz Kaf Dağı’nda,” dedi.

Dorian ayağını yere sertçe vurarak, “Tanrı aşkına konuşma benimle!” diye bağırdı. “Ne istiyorsun? Para mı? Al sana para. Sakın benimle bir daha konuşma.”

Kadının içkiden bulanmış gözlerinde bir an iki kırmızı kıvılcım çaktı, sonra söndü ve gözleri yeniden donuklaşıp fersizleşti. Kadın umarsızca başını geriye atarak tezgâhın üzerindeki paraları açgözlü parmaklarıyla topladı. Kadının arkadaşı hasetle ona bakıyordu.

“Artık hiçbir şeyin faydası yok,” diye iç çekti Adrian Singleton. “Dönmek istemiyorum. Hem dönsem ne olacak? Burada keyfim yerinde.”

Dorian biraz durakladıktan sonra, "Bir şeye ihtiyacın olursa bana yaz, olur mu?" dedi.

"Belki."

"O zaman sana iyi geceler."

Genç adam, "İyi geceler," diye cevap verdi, çatlamış dudaklarını mendille silerek merdivenlerden yukarı çıktı.

Dorian yüzünde acı bir ifadeyle kapıya yürüdü. Tam perdeyi açarken kendisinden para alan kadının boyalı dudaklarından leş gibi bir kahkaha koptu. Kadın hıçkırır gibi, "Şeytanla pazarlık eden adam gidiyor," dedi çatallı sesiyle.

"Lanet olasıca!" dedi Dorian. "Bana şöyle demesene."

Kadın parmaklarını şıklattı. "Sana Beyaz Atlı Prens denmesinden hoşlanıyorsun, değil mi?" diye bağırdı arkasından.

Kadının bu sözleri üzerine uyuyan gemici ayağa fırlayıp delirmişçesine etrafına bakınmaya başladı. Salonun kapısının kapanma sesini duydu. Adam sanki birini kovalıyormuş gibi dışarı koştu.

Dorian Gray çiseleyen yağmurda hızlı adımlarla rıhtım boyunca yürüyordu. Adrian Singleton'ı görmek ona pek dokunmuştu; acaba bu gencecik hayatın ziyan olmasının vebali, Basil Hallward'ın ağır hakaretlerle ifade ettiği gibi onun boynuna mıydı? Dorian dudağını kemirdi, bir an gözlerine hüznün çöktü. Hayat, başkalarının hatalarını yüklenemeyecek kadar kısıydı. Herkes kendi hayatını yaşıyor ve bu hayatı yaşamamanın bedelini ödüyordu. Acı olansa, insanın çoğu zaman tek bir hata için çok fazla bedel ödemek zorunda kalmasıydı. Aslına bakılırsa, insan tek bir hata için sürekli bedel ödeyip duruyordu. Kader, insanla olan alışverişinde alacak defterini hiçbir zaman kapatmıyordu.

Psikologlara göre hayatta öyle anlar vardır ki günah, ya da toplumun günah diye adlandırdığı şeyi işleme arzusu insanın benliğini öylesine ele geçirir ki beden her bir zerresi, beynin her bir hücresi korkunç dürtülerle harekete geçer. Kadınlar ve erkekler böyle anlarda özgür iradelerini

yitirir. Kendilerini bekleyen korkunç sona doğru otomatlar gibi ilerlerler. Özgür iradeleri ellerinden alınmış, vicdanları ölmüştür; bir ihtimal yaşıyorsa da başkaldırıya, itaatsizliğe cazibe katmak içindir. Çünkü tüm günahlar, din bilimcilerin bıkıp usanmadan söyledikleri gibi, itaat etmemekten kaynaklanır. Günahın sabah yıldızı olan yüce ruh, cennetten kovulduysa isyan ettiği içindir.

Dorian Gray kötülüğe odaklanmış, nasır tutmuş yüreği, bulanmış zihniyle, ruhu isyana susamış bir halde adımlarını giderek sıklaştıracak yürüyordu. Gitmekte olduğu kötü şöreteli yere kestirmeden ulaşmasını sağlayan loş kemer altına saptığında birinin onu arkadan kısıvrak yakaladığını hissetti; daha kendini savunmaya fırsat bulamadan, haşin bir el boğazını sıkarak onu duvara yapıştırdı.

Dorian can havliyle çılgınca çırpındı, boğazına kenetlenmiş parmakları büyük bir çaba harcayarak söküp attı. O an bir tabancanın klik sesini duydu, tam kafasını isabet alan namlunun parıltısını ve karşısında duran kısa boylu, tıknaz adamın belli belirsiz silüetini gördü.

Nefesi kesilerek, “Ne istiyorsun?” diye sordu.

“Sessiz ol,” dedi adam. “Hareket edersen vururum.”

“Manyak mısın sen? Ben ne yaptım sana?”

Adam, “Sibyl Vane’nin hayatını mahvettin,” diye cevapladı. “Sibyl Vane benim ablamdı. İntihar etti; bundan adım gibi eminim. Ölümüne sen sebep oldun. Karşılığında seni öldürmeye yemin etmişim. Yıllarca seni aradım durdum. Hiçbir ize, ipucuna rastlamadım. Görünce seni tanıyabilecek olan iki kişi de ölmüştü. Senin hakkında, ablamın sana taktığı isimden başka hiçbir şey bilmiyordum. Bu gece o takma isim tesadüfen kulağıma çalındı. Son duanı et; bu gece öleceksin.”

Dorian korkudan bayılacak gibiydi. “Onu tanımıyorum bile,” diye kekeledi. “Adını bile duymadım. Delisin sen.”

“Günahını itiraf etsen senin için daha iyi olur. Benim adım James Vane ise sen de bu gece öleceksin.” Korkunç bir andı. Dorian ne yapacağını, ne diyeceğini bilmiyordu.

“Diz çok!” diye kükredi adam. “Son duanı etmen için sana bir dakika veriyorum, daha fazla değil. Bu gece gemiyle Hindistan’a gideceğim ama önce bu işi bitirmem gerek. Bir dakika. Hepsi bu.”

Dorian’ın kolları iki yanına düştü. Korkudan paralyze olmuş, ne yapacağını bilmez bir haldeydi. Birden kafasında bir umut ışığı çaktı. “Dur,” diye bağırdı. “Ablan öleli kaç sene oluyor? Çabuk söyle!”

“On sekiz sene,” dedi adam. “Neden soruyorsun? Kaç sene olduğunun ne önemi var ki?”

Dorian, “On sekiz sene,” diyerek güldü; sesinde bir zafer tınısı vardı. “On sekiz sene! Beni şu lambanın altına götür de bir bak bakalım yüzüme!”

James Vane bir an durakladı, ne demek istediğini anlamamıştı. Sonra Dorian Gray’i tutup kemerli yol boyunca sürükledi.

Rüzgârda titreyen ışık her ne kadar dalgalı ve loşsa da gemiciye korkunç yanlısını göstermeye yetti; öldürmeye yeltendiği adamın yüzü gençliğin tazeliğini, lekelenmemiş saflığını taşıyordu. Bu genç ancak yirmi yaz görmüş olabilirdi; yaşı biraz daha fazlaysa bile, ablasının yıllar önce onları terk ettiği yaştan daha fazla durmuyordu. Ablasının hayatını söndüren adamın bu olmadığı çok açıktı.

Gemici Dorian’ı bırakıp sendeleyerek geri çekildi. “Aman Tanrım, Aman Tanrım!” diye bağırdı. “Neredeyse seni öldürecektim!”

Dorian Gray derin bir nefes aldı. Adama ters ters bakarak, “Korkunç bir cinayet işlemek üzereydin dostum,” dedi. “Bu da sana ders olsun; bir daha intikamını kendi ellerinle almaya kalkışma.”

“Beni affedin efendim,” diye mırıldandı James Vane. “Yanıldım. O batakhane de tesadüfen kulağıma çarpan bir söz beni yanılttı.”

Dorian, “Eve gidip o tabancayı kaldırsan iyi edersin, yoksa başın belaya girebilir,” diyerek topukları üzerinde dönüp sokakta ağır ağır yürümeye başladı.

James Vane kaldırım da dehşet içinde öylece kalakalmıştı. Tepeden tırnağa titriyordu. Kısa bir süre sonra, ıslak duvar boyunca yaklaşmakta olan siyah bir gölge ışıkt a görünür oldu; sinsi adımlarla yanına geldi. James Vane bir elin kolu na dokunduğunu hissederek irkildi. Barda iç en kadınlardan biriydi bu.

Kadın bitkin yüzünü adamın kine yaklaşt ırarak, “Onu neden öldürmedin?” diye tısladı. “Sen Daly’s’den koşarak çıkınca onu takip ettiğini anladım. Seni aptal! Onu öldürmeliydin. Herif hem çok zengin hem de tam bir şeytan.”

“Aradığım adam o değilmiş,” diye cevap verdi gemici. “Kimsenin parasında pulunda gözüm yok. İsted iğim bir adamın canıydı. Şimdi kırk yaşlarında olmalı. Bu daha gencecik bir delikanlıydı. Tanrı’ya şükür, elimi kanına bulamadım.”

Kadın acı acı güldü. “Gencecik delikanlıymış!” diye alay etti. “Beyaz Atlı Prens beni bu hallere düşürel i on sekiz sene oluyor.”

James Vane, “Yalan söylüyorsun!” diye bağırdı.

Kadın elini gökyüzüne kald ırdı. “Tanrı şahidimdir, doğru söylüyorum,” diye bağırdı.

“Tanrı şahit diyorsun, öyle mi?”

“Yalansa şuracıkta çarp ılayım. Buraya gelen müşterilerin en kötüsüdür o. Güzel bir yüz için ruhunu şeytana satmış diyorlar. Onunla tanışalı on sekiz sene oluyor. O zamandan beri neredeyse hiç değişmedi. Bir de bana bak,” dedi kadın hü zünlü bir gülümsemeyle.

“Yemin eder misin?”

Kadının kupkuru ağzından, “Yemin ederim,” sözleri yankılandı. “Sakin bunları sana söylediğimi ona söyleme. Ondan çok korkuyorum. Bana biraz para ver de bu gece kalacak bir yer bulayım.”

James Vane bir küfür savurarak kolunu kadının elinden kurtardı ve köşebaşına koştu fakat Dorian Gray kaybolmuştu. Geriye dönüp baktığında kadının da ortadan kaybolduğunu gördü.

On Yedinci Bölüm

Dorian Gray bir hafta sonra Selby Royal'deki evinin kış bahçesinde oturmuş, altmış yaşındaki bezgin görünümlü kocasıyla birlikte konuklar arasında bulunan, güzeller güzeli Monmouth düşesiyle sohbet ediyordu. Çay saatiydi; servisi düşes yapıyordu ve masanın üzerindeki dantel kaplı, kocaman abajurun yumuşak ışığı incecik porselenlerle dövme gümüş servis takımlarını aydınlatıyordu. Düşesin bembeyaz elleri çay koyduğu fincanların arasında geziniyor, kırmızı, dolgun dudakları o esnada Dorian'ın fısıldadığı bir şeye gülümsüyordu. Lord Henry ipek örtü serili hasır bir sandalyeye oturmuş, arkasına yaslanmış onları izliyordu. Leydi Narborough şeftali rengi bir divana oturmuş, dükün, koleksiyonuna kattığı son Brezilya böceğini anlatışını dinler gibi yapıyordu. Şık smokinli üç genç erkek, kadınlardan bazılarına kek ikram ediyordu. Davette on iki kişi vardı; ertesi gün başkalarının da gelmesi bekleniyordu.

Lord Henry ağır ağır masaya yaklaşp fincanını masaya bıraktı. “Ne konuşuyorsunuz?” diye sordu. “Umarım Dorian sana her şeye yeniden isim verme projemden bahsetmiştir Gladys. Harika bir fikir.”

Düşes ahu gözleriyle Lord Henry'e bakarak, “Ama ben yeni isim istemiyorum Harry,” dedi. “İsmimden memnunum. Eminim Bay Gray de kendi isminden memnundur.”

“Sevgili Gladys, ikinizin ismini de hayatta değiştirmem; ikisi de mükemmel. Ben daha ziyade çiçekleri düşünüyordum. Dün yakama takmak için bir orkide kestim. En az yedi günah kadar cezbedici, benekli, şahane bir şeydi. Boş bulunup bahçıvanlardan birine ismini sordum. İyi bir tür *Robinsoniana* olduğunu söyledi ya da onun gibi korkunç bir isim telaffuz etti. Ne acıdır ki nesnelere güzel isimler verme yetimizi kaybettik. İsim her şeydir. Ben eylemlerle hiç uğraşmam; kavgam kelimelerledir. Bu sebeptendir ki edebiyattaki kaba saba gerçekçilikten nefret ediyorum. Küreğe kürek diyenin eline vereceksin küreği, kazdıracaksın bahçeyi; böyle kelimeler kullanan biri ancak bu tür işlere uygundur.”

“Sana ne isim takalım Harry?” diye sordu düşes.

“Onun ismi Paradoks Prensi,” dedi Dorian.

“Hemen anladım kim olduğunu,” diye haykırdı düşes.

Lord Henry, “Duymamış olayım,” diyerek güldü ve bir sandalyeye oturdu. “İnsanın adı çıkacağına canı çıksın; üzerime yapışır, bir daha kurtulamam bu yaftadan. Bu lakabı kabul etmiyorum.”

“Kraliyet ailesi bireylerinin isimlerinden vazgeçme hakkı yoktur,” diye bir uyarı döküldü düşesin güzel dudaklarından.

“Tahtımı savunmamı mı istiyorsunuz?”

“Evet.”

“Yarının doğrularını savunmayı yeğlerim.”

“Ben bugünün hatalarını tercih ederim,” diye cevap verdi düşes.

“Gardımı düşürüyorsun Gladys,” dedi Lord Henry düşesin inatlaşmasına ayak uydurarak.

“Kalkanını aldım Harry, mızrağın hâlâ sende.”

“Ben böyle bir güzellikle asla savaşamam,” dedi Lord Henry elini havada savurarak.

“İşte senin hatan da bu Harry, güzelliğe gereğinden fazla paye veriyorsun.”

“Nasıl böyle söylersin? Gerçi itiraf etmeliyim ki bence güzel olmak iyi olmaktan daha kıymetlidir. Diğer yandan, iyi olmanın çirkin olmaktan yeğ olduğunu da herkesten önce ben kabul ederim.”

“Bu durumda çirkinlik yedi ölümcül günahtan biri oluyor, öyle mi?” diye sordu düşes. “Orkide konusundaki benzetmene ne demeli peki?”

“Çirkinlik yedi erdemden biri Gladys. Sen ki iyi bir muhafazakârsın; bu tür erdemleri hafife almamalısın. Bira, İncil ve yedi ölümcül erdemdir bugünkü İngiltere’yi İngiltere yapan.”

“Ülkenizi pek sevmiyorsunuz o halde,” dedi düşes.

“E içinde yaşıyorum ya işte.”

“Eleştirsen daha iyi.”

“Ülkemle ilgili Avrupa’nın görüşünü mü alayım istersin?” diye sordu.

“Avrupalılar ne diyor bizim için?”

“Tartuffe İngiltere’ye yerleşip dükkân açmış, diyorlar.”

“Bu söz sana mı ait Harry?”

“Senin olsun.”

“Kullanamam; haddinden fazla doğru bir söz.”

“Korkmana gerek yok. Halkımız betimlemelerden hiçbir şey anlamaz.”

“Pratiktirler de ondan.”

“Pratiklikten ziyade kurnazdırlar. Hesap defterlerini tutarken aptallıklarını zenginlikle, kötülüklerini ikiyüzlülükle telâfi ederler.”

“Yine de büyük işler başarmışız.”

“Büyük işler bize zorla dayatıldı Gladys.”

“Bu yükün altından kalkabilmişiz ama.”

“Yalnızca borsada.”

Düşes başını iki yana salladı. “Ben halkımıza güveniyorum,” dedi.

“Halkımız, becerikli olanın hayatta kaldığının ispatıdır.”

“Halkımız gelişme gösterdi.”

“Çürüme ve yozlaşma beni daha çok çekiyor.”

“Peki ya sanat?”

“Sanat bir illettir.”

“Aşk?”

“Bir yanılsama.”

“Din?”

“İnancın yerine geçen moda akımı.”

“Sen bir septiksin.”

“Asla! Septisizm inancın başlangıcıdır.”

“Nesin peki?”

“Tanımlamak sınırlamaktır.”

“Bana bir ipucu ver.”

“İp dediğin kopar; labirentte kayboluverirsin.”

“Serseme döndürdün beni. Başka birinden konuşalım.”

“Ev sahibimiz muhteşem bir konu başlığı. Yıllar önce ona Beyaz Atlı Prens lakabı takılmış.”

“Ah! Hiç hatırlatma,” diye bağırdı Dorian.

“Ev sahibimiz bu gece pek sivri dilli,” dedi düşes yüzü kızararak. “Monmouth’un benimle salt bilimsel sebeplerden ötürü evlendiğini düşünüyor olmalı; beni, günümüzde var olan keleklerin en nadide örneği olarak gördüğü için.”

“Umarım sana da kelebeklere yaptığı gibi iğne batırmaz düşes,” diyerek güldü Dorian.

“O dediğinizi hizmetçim bana kızdığı zaman yapıyor Bay Gray.”

“Hizmetçiniz size neden kızıyor düşes?”

“Sizi temin ederim ki önemsiz şeyler yüzünden Bay Gray. Genellikle dokuza on kala gelip sekiz buçukta çoktan giyinmiş olmam gerektiğini söylüyorum.”

“Ne büyük anlayışsızlık! Onu uyarmalısınız.”

“Böyle bir şeyi göze alamam Bay Gray, benim için harika şapkalar tasarlıyor. Leydi Hilstone’nun bahçe partisinde taktığım şapkayı hatırlıyor musunuz? Hatırlamıyorsunuz

elbette ama hatırlıyormuş gibi yapmanız büyük incelik. O şapkayı resmen yoktan var etti. İyi şapkaların hepsi yoktan var edilir zaten.”

“İyi bir isim de aynen öyledir Gladys,” diye araya girdi Lord Henry. “İnsanın yarattığı her etki ona düşman kazandırır. Toplumda sevilen biri olmak için vasat, göze batmayan biri olmak gerekir.”

“Bu kadınlar için geçerli değil,” dedi düşes başını iki yana sallayarak. “Dünyayı kadınlar yönetir. İnanın vasatlığa hiç tahammülümüz yoktur. Derler ki kadınlar kulaklarıyla, erkekler gözleriyle severmiş. Erkeklerde sevme yetisi varsa tabii.”

“Sevmekten başka bir şey yaptığımız yok ki,” diye mırıldandı Dorian.

Düşes üzülmüş gibi yaparak, “O zaman gerçekten sevmiyorsunuz Bay Gray,” dedi.

“Sevgili Gladys!” diye haykırdı Lord Henry. “Nasıl böyle bir şey söyleyebilirsiniz? Romantizm denilen şey tekrarla pekişir, tekrar da romantizme duyulan iştahı sanata dönüştürür. İnsanın her aşkı ilk ve tek aşkıdır. Arzu nesnesinin değişmesi, arzunun biricikliğini değiştirmez. Yalnızca yoğunluğu artırır. Ömrümüzde en iyi ihtimalle tek bir muhteşem deneyimimiz olur; yaşamın sırrı da bu deneyimi olabildiğince çok tekrar etmektir.”

Düşes bir an durakladıktan sonra, “İnsan o deneyimle yaralanmış olsa bile mi Harry?” diye sordu.

“Özellikle de yaralanmışsa,” diye cevapladı Lord Henry.

Düşes gözlerinde tuhaf bir ifadeyle Dorian Gray’e baktı. “Siz ne diyorsunuz buna Bay Gray?”

Dorian Gray bir an tereddüt etti. Sonra kafasını geriye atarak güldü. “Ben her zaman Harry’e katılıyorum düşes.”

“Yanıldığında bile mi?”

“Harry asla yanılmaz düşes.”

“Peki onun yaşam felsefesi sizi mutlu ediyor mu?”

“Ben hiçbir zaman mutluluğun peşinde olmadım ki. Mutluluk kimin umurunda? Ben hep zevkin peşinde oldum.”

“Ve onu buldunuz, öyle mi Bay Gray?”

“Çoğu zaman. Olması gerekenden daha fazla.”

“Bense huzur arıyorum,” dedi düşes iç geçirerek. “Şimdi gidip hazırlanmazsam bu gece hiç huzurum olmayacak.”

Dorian ayağa kalkıp, “Size orkide koparayım düşes” diyerek kış bahçesinde ilerledi.

Lord Henry kuzenine, “Hiç utanmadan, düpedüz flört ediyorsun onunla,” dedi. “Dikkat etsen iyi edersin. Çok büyüleyicidir; kapılır gidersin.”

“Öyle olmasaydı, mücadele etmenin ne zevki kalırdı ki?”

“Yunan, Yunana karşı, öyle mi?”

“Ben Truvalılardan yanayım. Bir kadın uğruna savaştılar.”

“Ama yenildiler.”

“Hayatta esir düşmekten daha beter şeyler vardır,” diye cevapladı düşes.

“Dizginleri boşa almış, dörtnala gidiyorsun.”

“Hızda hayat vardır,” diye cevabı yapıştırdı düşes.

“Bunu gece günlüğüme yazacağım.”

“Neyi?”

“Ateşten yananın ateşe doymadığını.”

“Ateş bana değmedi bile; bak kanatlarım sapasağlam.”

“Kanatlarını uçmak haricinde her şey için kullanıyorsun.”

“Cesaret el değiştirdi; erkeklerden kadınlara geçti. Biz kadınlar için yepyeni bir şey bu.”

“Bir rakibin var.”

“Kimmiş o?”

Lord Henry güldü. “Leydi Narborough,” diye fısıldadı. “Bayılıyor Dorian’a.”

“Kalbime korku salıyorsun. Eski olanı sevmek biz romantikler için son derece tehlikelidir.”

“Romantikmiş! Sen her türlü bilimsel yöneme hâkimsin.”

“Siz erkeklerin tedrisatından geçtik.”

“Ama erkekler siz kadınların sırrına bir türlü eremediler.”

“Kadınları tek cümleyle betimle bakalım,” dedi düşes meydan okurcasına.

“Kadınlar sırrı olmayan sfenkslerdir.”

Düşes kuzenine bakıp gülümsedi. “Bay Gray ne kadar gecikti,” dedi. “Haydi gidip ona yardımcı olalım. Ona daha elbisemin rengini bile söylemedim.”

“Elbiseni onun çiçeklerine uydurmalısın Gladys.”

“Bayrakları vakitsiz indirmek olur bu.”

“Romantik sanat heyecanın doruğa ulaştığı noktada başlar.”

“Kendime gerekirse geri çekilebilecek alan bırakmalıyım.”

“Partların yaptığı gibi mi?”

“Onlar güvenli alan olarak çöle geri çekilmişler. Ben öyle bir şey yapamam.”

“Kadınlara her zaman seçenek verilmez,” diye cevapladı Lord Henry fakat daha cümlesini tamamlayamadan kış bahçesinin diğer ucundan boğuk bir iniltiyle ağır bir şeyin düşme sesi duyuldu. Herkes irkilmişti. Düşes korkudan kılmıdayamaz haldeydi. Lord Henry, gözlerinde korkuyla, palmiye yapraklarını yararak koştu ve çini zeminde ölü gibi hareketsiz yüzükoyun yatan Dorian Gray’i buldu.

Dorian’ı hemen mavi salona taşıyıp koltuklardan birine yatırdılar. Kısa bir süre sonra kendine gelip şaşkın gözlerle etrafına bakındı.

“Ne oldu?” diye sordu. “Ah! Tamam, hatırladım. Burada güvendedim, değil mi Harry?” Titremeye başlamıştı.

“Sevgili Dorian,” dedi Lord Henry, “bayıldın sadece. Kendini çok yormuş olmalısın. Akşam yemeğine gelme; ben senin yerine konuklarla ilgilenirim.”

“Hayır, geleceğim,” diyerek güçlükle ayağa kalktı Dorian. “Yalnız kalmamam gerekiyor.”

Odasına gidip kıyafetlerini değiştirdi. Masaya oturduğunda davranışlarına kontrolsüz bir neşe hâkimdi ama yine de ara ara, James Vane’in beyaz bir mendil gibi yüzünü kış bahçesinin camına yaslayıp kendisini izlediğini gördüğünü hatırladıkça tepeden tırnağa titriyordu.

On Sekizinci Bölüm

Dorian Gray ertesi gün evden hiç çıkmadı; aslına bakılırsa tüm günü odasında geçirdi. Ölüm korkusuyla bitkin ve hasta düşmüştü, yine de yaşamın kendisine karşı alabildiğine kayıtsızdı. Bir yaban hayvanıymışçasına izinin sürülmesinden, kapana kısıtılmaktan, avlanmaktan duyduğu korku tüm benliğini sarmıştı. Biraz rüzgâr esip perde kımıldasa zangır zangır titriyordu. Kurşun çerçeveli camlara çarpan kuru yapraklar ona boşa giden yeminlerini, pişmanlıklarını hatırlatıyordu. Gözlerini kapattığında buğulu camda, gemicinin kendisine bakan yüzünü tekrar tekrar görüyor, korku, kocaman elleriyle kalbini sıkıştırıyordu.

Fakat belki de gecenin bu vaktinde ondan intikam alan, ceza olsun diye korkunç gölgeleri üzerine salan yalnızca kendi hayalgücüydü. Gerçek hayat kaostan ibaretti fakat hayal dünyasının kendi içinde ürkütücü bir tutarlılığı vardı. İşlenen günahın ardından vicdan azabının gelmesine sebep olan şey de hayalgücüydü. Her suçun ucube yavrular doğurmasının sebebi de hayalgücüydü. Gerçeklerin dünyasında kötülerin cezalandırılıp iyilerin ödüllendirildiği falan yoktu. Başarı güçlüye veriliyor, yenilgi zayıfın eline tutuşturuluyordu. Hepsi buydu. Zaten evin etrafında bir yabancı dolaşsa, bekçiler ya da hizmetçiler mutlaka görürdü. Çiçek tarhlarında ayak izi falan olsa bahçıvanlar mutlaka haber verirdi.

Hepsi yalnızca hayalden ibaretti. Sibyl Vane'in kardeşi onu öldürmek için gelmemiştii. Gemiyle uzaklara açılmış, belki de soğuk denizinde gemisi su alıp batmıştı. Dorian'ın en azından James Vane'den yana bir korkusu yoktu. Sonuçta adam onun kim olduğunu bilmiyordu; bilmesinin imkânı da yoktu. Gençlik maskesi hayatını kurtarmıştı.

Diğer taraftan, gördükleri yanılısamadan ibaret olsa bile, vicdanının böylesine korkunç hayaletler yaratıp onları gözle görülür biçime sokması, onları gözünün önünde hareket ettirebilmesi ne korkunçtu! İşlediği suçların gölgeleri gece gündüz, sessiz köşelerden onu izleyecek, kuytu köşelerden onunla alay edecek, şölen masalarında kulağına fısıldayacak, onu uyurken soğuk parmaklarıyla uyandıracak olsa ne biçim bir hayatı olurdu! Bu düşünceler zihninde gezindikçe korkudan beti benzi atıyor, hava aniden soğumuş gibi geliyordu. Nasıl bir cinnet anında öldürmüştü arkadaşını! O sahneyi hatırlamak bile ne korkunçtu! Tekrar tekrar gözünde canlanıyordu. Her ayrıntı tüm iğrençliğiyle geri geliyor, korkusuna korku katıyordu. İşlediği günahın görüntüleri kırmızılara bürünmüş bir halde zamanın kapkaranlık mağarasından çıkıp geliyordu. Lord Henry saat altıda odasına geldiğinde Dorian'ı kendini paralarcasına ağlarken buldu.

Ancak üçüncü günde odasından çıkabilmeyi göze alabildi. O çam kokulu kış sabahında neşesini ve yaşama sevincini yerine getiren bir şeyler vardı. Fakat onda bu değişimi yaratan yalnızca fiziksel koşullar değildi. Yaradılışının doğası da o hayran olunası sakinliğine gölge düşüren bu abartılı acı çekme haline isyan etmişti. İncelikli ve karmaşık bir kişiliğe sahip olanlar böyledir. Güçlü tutkuları ya başkalarını yaralar ya da onlara boyun eğer. Ya gidip adamın birini öldürürler ya da kendilerini. Sığ acılar ve sığ aşklar uzun ömürlüdür. Büyük aşklar ve büyük acılarsa kendi servetinin kurbanı olur. Dorian artık dehşete kapıldığı için ona oyunlar oynayan hayalgücünün kurbanı olduğuna kendi kendini

inandırmıştı ve yaşadığı korkuları bir miktar acıma, çokça küçümsemeye hatırlıyordu.

Kahvaltıdan sonra bahçede düşesle bir saat yürüyüş yaptı, sonra da av partisine katılmak için arabaya binip parkın diğer ucuna gitti. Çimenlerin üzerindeki çıtır çıtır kırağı tuz gibi görünüyordu. Gökyüzü ters çevrilmiş mavi metal bir fincandı âdeta. Sazlıklarla çevrili durgun gölün yüzeyini ince bir buz tabakası kaplamıştı.

Çamlığın köşesinde gözüne düşesin kardeşi Geoffrey Clouston çarptı; silahından boş fişekleri çıkarıyordu. Dorian arabadan atladı, seyise kısırağı eve götürmesini söyledikten sonra kurumuş eğreltiotlarının, dikenli çalılıkların arasından geçerek misafirinin yanına gitti.

“İyi avlanabildin mi Geoffrey?”

“Pek iyi sayılmaz Dorian. Kuşların büyük kısmı açık alanlara gitmiş sanırım. Yemekten sonra, yeni bir alana gittiğimizde daha iyi olur herhalde.”

Dorian misafirinin yanında ağır ağır yürümeye başladı. Mis kokulu hava, korulukta yanıp sönen kahverengi ve kırmızı ışıklar, av hayvanlarını korkutup avcılara doğru süren adamların ara sıra duyulan boğuk çığlıkları ve bu sesleri takip eden keskin silah sesleri aklını başından alıyor, içini hoş bir özgürlük hissiyle dolduruyordu. Mutluluğun verdiği aldırmazlık ve neşenin verdiği kayıtsızlık onu hâkimiyeti altına almıştı.

Birdenbire yaklaşık yirmi metre ötelerindeki kuru ot yığınının içinden siyah uçlu kulaklarını havaya dikmiş, uzun arka ayaklarıyla sıçrayan bir tavşan çıktı. Tavşan sık akçaağaçlara doğru koşmaya başladı. Sör Geoffrey tüfeğini omzuna yerleştirdi. Fakat Dorian Gray hayvanın hareketlerindeki zarafetten öylesine etkilenmişti ki birden bağırdı, “Onu vurma Geoffrey! Bırak yaşasın.”

Adam, “Saçmalama Dorian,” diye güldü ve tavşan ağaçların arasına girdiği sırada ateş etti. İki çığlık sesi duyuldu;

biri acı çeken tavşana aitti ve dehşet vericiydi; diğeryse ıstırap çeken bir insana aitti ve ilkinden daha beterdi.

“Aman Tanrım! Adamlardan birini vurdum!” diye bağırdı Sör Geoffrey. “Silahın önüne geçmek nasıl bir aptallıktır! Ateş etmeyin, biri vuruldu,” diye olanca sesiyle bağırdı.

Başkâhya elinde bir sopayla koşa koşa geldi.

“Nerede efendim? Vurulan adam nerede?” diye sordu. Bu arada tüm silah sesleri kesilmişti.

Sör Geoffrey öfkeyle, “Şurada,” diyerek ağaçlık alana doğru koştu. “Neden adamlarına sahip olmuyorsun? Av keyfimi mahvetti. Bugün avlanamam artık.”

Dorian adamların sallanan, esnek dalları kenara iterek akça ağaçların arasına dalışını izledi. Birkaç dakika sonra bir bedeni arkalarından sürükleyerek gün ışığına çıkardılar. Dorian korkuyla başını diğer tarafa çevirdi. Nereye gitse uğursuzluk peşinden geliyormuş gibi hissediyordu. Sör Geoffrey’nin adamın ölüp ölmediğini soruşunu duydu; kâhyanın cevabı evetti. Ağaçların arasında insan yüzleri belirmeye başlamış, koruluk canlı bir varlığa dönüşmüştü sanki. Sayısız ayak sesi ve fısıltı birbirine karışmıştı. Göğsü bakır renginde kocaman bir sülün, yukarıdaki dallara çarparak çıkageldi.

Tedirgin bir bekleyişle geçen ve ona sonsuz gibi gelen birkaç dakika sonra Dorian omzunda bir elin dokunuşunu hissetti. İrkilerek etrafına bakındı.

“Dorian,” dedi Lord Henry, “en iyisi gidip herkese avın bugünlük sona erdiğini söyleyeyim. Devam etmek hoş olmaz.”

“Keşke avlanmak hepten sona erse Harry. Tümüyle acımasız ve iğrenç bir eylem. Adam...”

Cümlesini tamamlayamadı.

“Maalesef,” diye cevap verdi Lord Henry. “Onca saçma göğsüne isabet etmiş. Hemen ölmüş olmalı. Haydi eve gidelim.”

Anayola doğru neredeyse elli metre boyunca, hiç konuşmadan yan yana yürüdüler. Sonra Dorian, Harry'ye bakıp derin bir iç çekerek, "Bu büyük bir uğursuzluk alâmeti Harry, çok büyük hem de," dedi.

Lord Henry, "Ne?" diye sordu. "Şu kazadan mı bahsediyorsun? Sevgili dostum, elden ne gelir ki? Adamın suçuydu; silahın önüne geçilir mi hiç? Hem zaten bizlik bir durum yok. Geoffrey açısından tatsız bir durum elbette. Avlanırken adam vurmak hoş bir şey değil. Adı kötü nişancıya çıkacak; oysa Geoffrey iyi bir nişancıdır. Neyse, bu konuyu konuşmanın kimseye bir faydası yok."

Dorian başını iki yana salladı. "Bu hiç hayra alâmet değil Harry. Birimize çok kötü bir şey olacaktı gibi hissediyorum. Belki de bana," diyerek yüzünde acı dolu bir ifadeyle elleriyle gözlerini kapattı.

Yaşça büyük arkadaşı güldü. "Şu dünyada kötü olan tek bir şey varsa o da can sıkıntısıdır Dorian. Affı olmayan tek günah odur. Adamlar akşam yemeğinde bu konuyu konuşup durmadıkları takdirde canımız sıkılmayacaktır. Onlara bu konunun tabu olduğunu söylemeliyim. Alâmetlere gelince; öyle bir şey yok. Kader bize önceden haberci falan göndermez. Böyle bir hataya düşmeyecek kadar bilgedir kader, ya da acımasız diyelim. Ayrıca senin başına ne gelebilir ki Dorian? Bir insanın isteyebileceği her şeye sahipsin. Herkes senin yerinde olmak için can atar."

"İsteyenle hemen şu an yer değiştirebilirim Harry. Gülmeyi, öyle. Gerçek bu. Az önce ölen zavallı köylünün durumu bile benden iyi. Ölmekten korkum yok; beni korkutan ölümün geliş şekli. Ölümün dev kanatları şu kurşun gibi ağır havanın içinde daireler çizerek çırpınıyor. Aman Tanrım! Şu ağaçların arkasındaki adamı görmüyor musun? Beni gözetliyor, yolumu bekliyor."

Lord Henry eldivenli, titreyen elin işaret ettiği yöne baktı. Gülümseyerek, "Evet," dedi, "bahçıvanın seni beklediğini"

görüyorum. Muhtemelen bu akşam yemek masasında hangi çiçekleri istediğini soracak. Ne kadar gerginsin sevgili dostum! Şehre döndüğümüzde mutlaka gidip doktoruma bir muayene olmalısın.”

Dorian, yaklaşan bahçıvan olduğunu görünce rahat bir nefes aldı. Adam şapkasına dokunarak onları selamladı, bir an tereddüt ettikten sonra Lord Henry'ye baktı, sonra bir mektup çıkarıp efendisine verdi. “Düşes hazretleri bekleyip cevabı getirmemi istediler,” diye mırıldandı.

Dorian mektubu cebine koydu. “Düşes hazretlerine geleceğimi söyle,” dedi soğuk bir tavırla.

Bahçıvan dönüp hızlı hızlı eve yürüdü.

Lord Henry, “Şu kadınlar tehlikeli işler yapmayı nasıl da seviyor!” diyerek güldü. “Kadınlara dair en çok hayran olduğum şeylerden biri budur. Bir kadın önüne gelen herkesle flört edebilir; yeter ki başkaları onu izliyor olsun.”

“Tehlikeli sözler söylemeyi ne kadar da seviyorsun Harry! Fakat şu durumda yanılıyorsun. Düşesten çok hoşlanıyorum ama ona âşık değilim.”

“Düşesse sana âşık fakat senden pek hoşlanmıyor. Bu yüzden mükemmel bir uyum içindesiniz.”

“Bu tam bir skandal olurdu Harry, fakat skandal olacak bir şey yok.”

Lord Henry sigarasını yakarken, “Skandalların temelinde ahlaksız bir durumun apaçık ortada oluşu vardır,” dedi.

“Bir aforizma uğruna kurban etmeyeceğin hiç kimse yok değil mi Harry?”

“İnsanlar kurban olmaya dünden razı; herkes kurban taşına kendi ayaklarıyla tıptış tıptış gidiyor,” diye cevap verdi Lord Henry.

“Keşke âşık olabilsem!” diye haykırdı Dorian; sesinde son derece dokunaklı bir şey vardı. “Ama tutkumu kaybetmiş, arzu etmeyi unutmuşum sanki. Kendi kendime yük olmaya başladım. Kaçıp uzaklara gitmek, her şeyi unutmak

istiyorum. Buraya gelmem çok saçmaydı. Harvey'ye telgraf çekeyim de yatı hazır etsin. İnsan yatta tehlikelerden uzaktır.”

“Hangi tehlikeden Dorian? Senin başında bir bela var. Anlatsana, nedir? Sana yardım edeceğimi biliyorsun.”

Dorian hüzünlü bir ifadeyle, “Sana söyleyemem Harry,” dedi. “Belki de yalnızca bir hezeyandan ibarettir. Bu talihsiz kaza sinirlerimi altüst etti. Benim de başıma o tür bir şey geleceğine dair kötü bir his var içimde.”

“Ne saçma!”

“Umarım dediğin gibidir ama bu duygunun önüne geçemiyorum. Ah! İşte düşes de geliyor; özel dikim kıyafetler giymiş Artemis'e benziyor âdeta. Bakın, geri döndük düşes.”

“Olanları duydum Bay Gray,” diye cevap verdi düşes. “Zavallı Geoffrey öyle üzgün ki. Ona tavşanı vurmamasını söylemişsiniz. Ne tuhaf!”

“Gerçekten tuhaf. Neden öyle bir şey söylediğimi bilmiyorum. O an aklıma öyle esti herhalde. O an o minik tavşan gözüme dünyanın en tatlı şeyi gibi göründü. Size adamdan bahsetmelerine üzüldüm. Çok tatsız bir konu.”

“Gerçekten çok can sıkıcı bir durum,” diye araya girdi Lord Henry. “Fakat psikolojik açıdan bir değer taşıyor. Geoffrey kasıtlı yapmış olsaydı gerçekten ilginç bir inceleme konusu haline gelirdi. Gerçek bir cinayet işlemiş biriyle tanışmayı çok isterdim.”

“Ne kötüsün Harry,” dedi düşes. “Öyle değil mi Bay Gray? Harry, Bay Gray yine fenalaştı. Bayılacak galiba.”

Dorian kendini zorla toparlayarak gülümsedi. “Önemli bir şey değil düşes. Sinirlerim harap oldu, hepsi bu. Sanırım bu sabah haddinden fazla yürüdüm. Harry'nin söylediğini duymadım. Çok mu kötü bir şey söyledi? Bana bir ara mutlaka anlatın. Gidip biraz uzansam iyi olacak sanırım. Kusura bakmazsınız, değil mi?”

Kış bahçesinden terasa açılan büyük merdivenlere varmışlardı. Cam kapı Dorian'ın ardından kapandıktan sonra

Lord Henry dönüp o baygın bakışlı gözleriyle düşese baktı. “Ona çok mu âşıksın?” diye sordu.

Düşes bir süre cevap vermeden manzarayı seyre daldı. Nihayet, “Bir bilsem,” dedi.

Lord Henry başını iki yana salladı. “Bilmek felâket getirir. İnsanı cezbeden belirsizliktir. Sis bulutu çökünce her şey daha bir güzelleşir.”

“İnsan siste yönünü de şaşırabilir.”

“Tüm yollar eninde sonunda aynı yere varır sevgili Gladys.”

“Neresiymiş orası?”

“Hayal kırıklığı.”

“Hayatı hayal kırıklığıyla tanıdım ben.”

“Hayat sana altın tepside, taşlarla sunuldu.”

“Çilek yapraklarından* bıktım usandım.”

“Sana yakışıyor.”

“Yalnızca topluluk içindeyken.”

“Kaybedersen özlersen,” dedi Lord Henry.

“Tek bir yaprağından bile vazgeçmem.”

“Monmouth duymasın.”

“Yaşlılıkta duyma yetisi ağırlaşıyor.”

“Hiç kıskanmadı mı seni?”

“Keşke kıskanmış olsaydı.”

Lord Henry bir şey arıyormuş gibi etrafına bakındı. “Ne arıyorsun?” diye sordu düşes.

“Kılıcının ucunu,” diye cevap verdi. “Düşürmüşsün.”

Düşes güldü. “Maskem hâlâ yerinde.”

“Masken gözlerinin güzelliğine güzellik katıyor,” dedi Lord Henry.

Düşes yine güldü. Dişleri kıpkırmızı bir meyvenin içindeki beyaz tanecikler gibi görünüyordu.

Dorian üst kattaki yatak odasında bir koltukta, korkudan her zerresi titreyerek yatıyordu. Yaşam taşıyamayacağı

* Düşeslerin tacında çilek yaprakları bulunur. (ç.n.)

kadar katlanılmaz bir yük haline gelmişti birden. Ağaçların arasında vahşi bir hayvan gibi vurulan zavallı adamın korkunç ölümü, ona kendi ölümünün bir provasıymış gibi geliyordu. Lord Henry'nin alaycı bir anında, laf olsun diye söylediği sözleri duyduğunda neredeyse bayılacaktı.

Saat beşte zili çalıp uşağını çağırdı. Gece ekspresiyle şehre döneceğini, bu yüzden eşyalarını hazırlamasını emretti ve arabasının saat sekiz buçukta kapıda olmasını söyledi. Selby Royal'de bir gece daha geçirmemeye karar vermişti. Burası uğursuz bir yerdi. Ölüm güpegündüz cirit atıyordu. Ormanın otlarına kan değmişti.

Sonra Lord Henry'ye bir not yazarak şehre gidip doktoruna görüneceğini haber verip o yokken misafirleriyle ilgilenmesini rica etti. Mektubu zarfa koyarken kapı çalındı; uşak, başkâhyanın kendisiyle görüşmek istediğini söyledi. Dorian kaşlarını çatıp dudağını kemirdi. Kısa bir süre durakladıktan sonra, "Gelsin," diye mırıldandı.

Adam içeri girer girmez çekmecesinden çek defterini çıkarıp adamın önüne koydu.

Eline bir kalem alarak, "Sabahki talihsiz kaza için geldin sanırım Thornton," dedi.

"Evet efendim," dedi adam.

"Zavallı adam evli miymiş? Bakmakla yükümlü olduğu kimse var mıymış?" diye sordu Dorian. Canı sıkılmış görünüyordu. "Varsa mağdur olmalarını istemem. Onlara senin uygun gördüğün bir miktar para yollayayım."

"Adamın kim olduğunu bilmiyoruz efendim. Ben de sizi bu yüzden rahatsız etmiştim."

Dorian umursamaz bir ifadeyle, "Bilmiyor musunuz?" diye sordu. "Nasıl yani? Çalışanlardan biri değil miydi?"

"Hayır efendim. Adamı daha önce hiç görmemiştim. Gemiciye benziyordu efendim."

Kalem elinden düştü, kalbi sanki oracıkta aniden durmuş gibiydi. "Gemici mi?" diye haykırdı. "Gemici mi dedin?"

“Evet efendim. Gemiciye benziyordu, iki kolunda da dövmeleler falan vardı.”

Dorian öne eğilip adama şaşkın bakışlarla bakarak, “Üzerinden bir şey çıktı mı?” diye sordu. “Kimliğini gösteren bir şey?”

“Az bir miktar para ve bir de tabanca. Fakat isim falan yok. Efendi bir adama benziyor efendim, fakat görüntüsü kaba saba. Gemici gibi bir şey olduğunu tahmin ediyoruz.”

Dorian ayağa fırladı. İçine müthiş bir umut dalgası yayıldı. Dorian bu umuda sımsıkı sarıldı. “Ceset nerede? Çabuk, hemen görmek istiyorum!”

“Çiftlik evinin oradaki boş ahırda efendim. Kimse evine sokmak istemedi. Ceset uğursuzluk getirir derler.”

“Çiftlik evi mi? Hemen oraya gidip beni bekle. Seyislerden birine söyle atımı getirsin. Yok, boş ver. Ahıra kendim giderim; zaman kazanmış olurum.”

On beş dakikadan kısa bir süre içinde Dorian Gray uzun, ince yolda atını dörtnala sürüyordu. Arasından geçtiği ağaçlar bir hayalet resmigeçidini andırıyor, öfkeli gölgeler kendilerini onun önüne atıyordu. Beyaz çit kapısının orada yoldan çıkan at neredeyse Dorian’ı üzerinden atıyordu. Dorian kamçısını hayvanın boynuna indirdi. Hayvan sisli havayı delerek ok gibi fırladı, nalları yerdeki taşları savurdu.

Sonunda çiftlik evine vardı. İki adam avluda geziniyordu. Dorian atın üzerinden atladı ve dizginleri adamlardan birine fırlattı. En uzaktaki ahırda ışık yanıyordu. İçinden bir ses cesedin orada olduğunu söylüyordu; hızla kapıya yürüyüp elini mandala uzattı.

Bir an tereddüt etti; o an öğreneceği şeyle hayatı ya mahvolacak ya da kurtulacaktı. Sonra kapıyı itip içeri girdi.

Karşı köşedeki çuval yığının üzerinde, mavi bir pantalonu ve adi bir gömleği olan bir erkek cesedi yatıyordu. Yüzü lekeli bir mendille örtülmüştü. Adamın yanı başında, bir şişenin içine sokulmuş kaba saba bir mum titreyerek yanıyordu.

Dorian Gray ürperdi. Mendili kesinlikle kaldıramayacağını anlayınca ırgatlardan birini seslenerek yanına çağırdı.

Kapı dikmesinden destek alarak, “Şu şeyi adamın yüzünden kaldır. Görmek istiyorum,” dedi. Irgat söyleneni yapınca Dorian cesede doğru ilerledi. Dudaklarından bir sevinç çılgılığı koptu. Ağaçlık alanın orada vurulan adam James Vane'di.

Dakikalarca öylece durup cesede baktı. Atıyla eve doğru giderken gözlerinde yaşlar vardı; artık tamamen güvende olduğundan emindi.

On Dokuzuncu Bölüm

Lord Henry bembeyaz parmaklarını gül suyu dolu bakır tasa daldırırken, “Bana durmadan iyi bir insan olacağım deyip durman çok anlamsız,” dedi. “Sen mükemmelsin; sakın değişme.”

Dorian Gray başını iki yana salladı. “Hayır Harry. Hayatım boyunca öyle kötü şeyler yaptım ki. Karar verdim; artık yapmayacağım. Dünden itibaren iyilik yapmaya başladım.”

“Neredeydin dün?”

“Şehir dışındaydım. Küçük bir handa tek başıma kaldım.”

Lord Henry gülümseyerek, “Sevgili çocuğum,” dedi, “şehir dışında herkes iyi olur. Orada insanı yoldan çıkaran hiçbir şey yoktur ki. Şehir dışında yaşayan insanların medeni olmamasının sebebi de budur. Medeniyet elde edilmesi kolay bir şey değildir. Ulaşmanın iki yolu vardır; biri kültürlü olmak, diğeri ahlaki açıdan yozlaşmış olmak. Şehir dışında yaşayanlar bunların ikisine de fırsat bulamadıkları için atılaşıp yosun tutarlar.”

“Kültür ve ahlaki yozlaşma” diye arkadaşının sözlerini tekrar etti Dorian. “İkisinin de ne olduğunu az çok bilirim. Bu ikisinin hep bir arada olması beni dehşete düşürüyor. Artık yepyeni bir amacım var Harry, değişeceğim. Hatta değiştim bile.”

Arkadaşı, “Yaptığın iyiliğin ne olduğunu söylemedin bana. Yoksa birden fazla mı iyilik yapmıştın?” diye sorarak tabağındaki küçük kırmızı çilek piramidini yıkıp tırtıklı, istiridye biçimli bir kaşıkla çileklerin üzerine şeker serpti.

“Sana anlatabilirim Harry. Başkasına anlatabileceğim türden bir hikâyeye değil. Birine zarar vermeye kıyamayıp hayatını bağışladım. Böyle söyleyince kibirli bir söz gibi gelebilir ama sen beni anlarsın. Tıpkı Sibyl Vane gibi çok güzel ve muhteşem bir kızdı. Sanırım başlarda beni ona çeken de buydu. Sibyl’ı hatırlıyorsun, değil mi? Sanki aradan yüzyıllar geçmiş gibi geliyor. Neyse, Hetty bizim sınıfımızdan değil tabii ki; basit bir köylü kızı. Fakat onu gerçekten sevdim. Sevdüğimden eminim. Şu geçip giden nefis mayıs ayı boyunca haftada iki üç defa onu görmeye gittim. Dün küçük meyve bahçesinde buluştuk. Elma çiçekleri saçlarına dökülürken gülüyordu. Bu sabah gün doğarken kaçacaktık. Sonra birdenbire onu tıpkı bulduğum gibi; tertemiz bir çiçek gibi dokunulmamış bırakmaya karar verdim.”

Lord Henry araya girip, “Bu yepyeni, alışılmadık duygunun varlığı sana gerçek bir heyecan yaşatmış olmalı Dorian,” dedi. “Dur devamını ben bağlayayım bu pastoral aşk hikâyesinin; kıza son derece akılcı tavsiyelerde bulunup kalbini kırdın. Kişisel reformunun başlangıcı da bu oldu.”

“Harry çok kötüsün! Böyle kötü şeyler söyleme. Hetty’nin kalbi kırılmadı. Tamam ağladı falan ama en azından namusuna leke sürülmedi. Tıpkı Perdita gibi, nane ve kadifeçiçeği ekili bahçesinde yaşamaya devam edebilir.”

Lord Henry arkasına yaslanırken gülerek, “O vefasız Florizel” için gözyaşı dökerek,” dedi. “Sevgili Dorian, öyle tuhaf çocukluklar yapıyorsun ki. Sence o kız bundan sonra kendi sınıfından biriyle gerçekten mutlu olabilir mi? Günün birinde hödük bir arabacıyla ya da sırtkan bir çiftçiyle

* Perdita ve Florizel; Shakespeare’in *Kış Masalı* oyunundaki karakterler. (ç.n.)

evlenecektir büyük ihtimalle. Seninle tanışıp seni sevmesi kocasından tiksınmesine yol açacak, bu yüzden de perişan olacaktır. Ahlaki açıdan baktığımda da senin bu yüce fedakârlığını pek kıymetli bulmuyorum. Başlangıç için bile zayıf bir performans. Ayrıca Hetty şu an tıpkı Ophelia gibi, yıldızlı bir değirmen havuzunda, güzelim nilüferler arasında yatıyordur belki de, nereden biliyorsun?”

“Yeter Harry, artık tahammül edemiyorum! Her şeyle alay edip insanın aklına olabilecek en kötü trajedileri sokuyorsun. Sana anlattığıma pişman oldum. Sen ne dersen de umrumda değil. Ben doğrusunu yaptığımdan eminim. Zavallı Hetty! Bu sabah atla çiftliğin oradan geçerken pencerede o yasemin demetini andıran bembeyaz yüzünü gördüm. Artık bu konuyu kapatalım. Beni bunca yıldır yaptığım tek iyiliğin, ilk fedakârlığımın aslında bir tür günah olduğuna ikna etmeye çalışma. Daha iyi bir insan olmak istiyorum ve olacağım da. Sende ne var ne yok? Şehirde neler oluyor? Günlerdir kulübe gitmedim.”

“İnsanlar hâlâ zavallı Basil'in ortadan kayboluşunu konuşuyor.”

Dorian hafifçe kaşlarını çatıp kendine bir kadeh şarap doldurarak, “Şimdiye kadar bu konudan çoktan sıkılmış olacaklarını sanıyordum.”

“Sevgili çocuk, bu meseleyi topu topu altı haftadır konuşuyorlar ve İngiliz halkı üç aydan önce konu değiştirmenin zihinsel gerilimini kaldıramaz. Son zamanlarda konuşulacak konu bolluğu açısından şansları açıldı. Benim boşanma davamı, Alan Campbell'in intiharını konuştular. Şimdi de bir ressamın aniden, gizemli bir biçimde ortadan kayboluşunu konuşuyorlar. Scotland Yard dokuz Kasım'da geceyarısı treniyle Paris'e giden gri paltolu adamın zavallı Basil olduğu konusunda ısrarcı; Fransız polisiyse Basil'in Paris'e hiç gelmediğini iddia ediyor. İki hafta içinde de San Francisco'da görüldüğünü falan duyarız bu gidişle. Ne tuhaftır ki kim

ortadan kaybolursa San Francisco'da görüldüğü söyleniyor. Öbür dünyanın tüm çekiciliğine sahip, son derece eğlenceli bir şehir olsa gerek.”

Dorian şarabını ışığa tutup böyle bir konuyu nasıl bu denli sükûnetle konuşabildiğine hayret ederek, “Basil’e ne oldu dersin?” diye sordu.

“Zerre kadar fikrim yok. Eğer Basil saklanmayı tercih ediyorsa bu beni ilgilendirmez. Ölmüşse, onu hiç düşünmek istemem. Beni şu hayatta korkutan tek şey ölümdür. Nefret ediyorum ölümden.”

Dorian bezgin bir ifadeyle, “Neden?” diye sordu.

Lord Henry, ağzı açık, yaldızlı enfiye kutusunu burun deliklerinin önünde gezdirerek, “Çünkü,” dedi, “günümüzde insan ölüm dışında her türlü badireyi atlatabiliyor da ondan. On dokuzuncu yüzyılda çare bulamadığımız iki şey varsa ölüm ve bayağılıktır. Kahvemizi müzik odasında içelim Dorian. Bana Chopin çal. Karımın kaçtığı adam harika Chopin çalıyordu. Zavallı Victoria! Pek severdim onu. Onsuz ev çok ıssız. Gerçi evlilik denilen şey yalnızca bir alışkanlık; kötü bir alışkanlık. Yine de insan kaybettiğinde en kötü alışkanlıklarını bile özlüyor; hatta en çok onları özlüyor. Alışkanlıklar insanın benliğinin ayrılmaz parçası.”

Dorian cevap vermedi, masadan kalkıp yan odaya geçerek piyanonun başına oturdu ve parmaklarını siyah beyaz fildişi tuşlarda gezdirmeye başladı. Kahve servisi yapıldıktan sonra durup Lord Henry’e baktı ve “Harry, aklına hiç Basil’in öldürülmüş olabileceği geldi mi?” diye sordu.

Lord Henry esnedi. “Basil tanınan biriydi ve her zaman şu ucuz Waterbury marka saati takardı. Neden öldürülsün ki? Düşman edinecek kadar zeki bir insan değildi. Şüphesiz olağanüstü bir resmetme yeteneği vardı. Ne var ki insan Velasquez gibi resim yapıp dünyanın en sıkıcı insanı olabilir. Basil gerçekten çok sıkıcı bir insandı. Yalnızca bir kere ilgimi çekmişti; yıllar önce sana büyük bir hayranlık beslediğini ve

senin, sanatına yön veren başlıca etken olduğunu söylediği zaman.”

Dorian hüznünlü bir sesle, “Basil’i çok severdim,” dedi. “Cinayete kurban gittiğini söyleyen yok mu gerçekten?”

“Bazı gazeteler cinayet diye yazdı ama böyle bir şey bana pek mümkün gelmiyor. Paris’te gerçekten berbat yerler var ama Basil öyle yerlere gidecek biri değildi ki. Bir kere adamın içinde zerre kadar merak duygusu yoktu. En büyük kusuru da buydu zaten.”

“Harry, Basil’i ben öldürdüm desem, ne dersin?” diye sordu Dorian. Büyük bir dikkatle arkadaşını seyrediyordu.

“Sana hiç uymayan bir karakterin rolüne bürünüyorsun derdim sevgili dostum. Suç işlemek görgüsüzlüktür; aynı şekilde, görgüsüzlük etmek de suçtur. Cinayet işlemek senin fitratında yok Dorian. Bunu söyleyerek gururunu incittiysem özür dilerim ama inan doğruyu söylüyorum. Suç işlemek tamamen alt sınıflara özgüdür. Onları zerre kadar suçlamıyorum. Sanat bizim için neyse suç işlemek de onlar için o; olağanüstü heyecanlar yaratmanın bir yolu.”

“Heyecan yaratmanın bir yolu mu? O halde sence bir kez cinayet işlemiş biri tekrar aynı suçu işleyebilir, öyle mi? Bırak Tanrı aşkına.”

“Çok sık yapılan her şey zevk haline gelir,” dedi Lord Henry gülerek. Hayatın en büyük sırlarından biridir bu. Zaten bana göre, birini öldürmek her durumda yanlıştır. İnsan, akşam yemek masasında anlatamayacağı hiçbir şeyi yapmamalıdır. Neyse, artık zavallı Basil’i konuşmayalım. Keşke senin dediğin gibi, hayatının romantik bir biçimde son bulduğuna inanabilseydim ama inanamıyorum. Bence bindiği arabadan Seine Nehri’ne düşmüştür, arabacı da olayı örtbas etmiştir. Evet, bence sonu tam olarak böyle olmuştur. Şu an onu gözümde canlandırabiliyorum; mat yeşil suların altında sırtüstü yatıyor, yukarıda, suyun yüzeyinde ağır mavnalar yüzüyor, uzun yosunlar saçlarına dolanıyor. Biliyor musun,

bence Basil bundan sonra pek iyi eserler veremezdi. Son on yılda resimleri epey bozulmuştu.”

Dorian derin derin iç geçirdi. Lord Henry odanın diğer köşesine yürüdü, bambu tüneğin üzerinde dengede durmaya çalışan, pembe ibikli, pembe kuyruklu, kocaman, tuhaf gri Cava papağanının başını okşamaya başladı. Lord Henry’nin sivri uçlu parmakları değdikçe hayvan, buruşuk gözkapaklarıyla, camı andıran siyah gözlerini kapatıp öne arkaya sallanıyordu.

Lord Henry arkasını dönüp cebinden mendilini çıkararak, “Evet,” diye sözüne kaldığı yerden devam etti. “Resimleri bozulmuştu. Sanki bir şeyleri kaybolmuştu. İdealini yitirmişti. Seninle olan dostluğu sona erince iyi ressamlığı da bitti. Sahi, sizi ayıran neydi? Basil’den sıkıldığını tahmin ediyorum. Eğer sebep buysa Basil seni hiç affetmemiştir. Sıkıcı insanların âdeti böyledir. Bu arada, senin harika bir portreni yapmıştı, ne oldu ona? Bittikten sonra hiç görmedim sanırım. Tamam, hatırladım. Yıllar önce resmi Selby’deki eve göndermiştin, yolda kaybolmuştu ya da çalınmıştı. Bir daha bulamadın mı? Çok yazık! Gerçek bir şaheserdi. O zaman onu satın almak istediğimi hatırlıyorum. Keşke öyle yapsaymışım. Basil’in en iyi dönemine ait. O dönemden beridir Basil’in sanatı iyi niyetle kötü resmin tuhaf bir bileşeni haline geldi ki bu yüzden onu tipik bir İngiliz sanatçısı olarak nitelendirebiliriz. Portre için ilan verdin mi? Bence mutlaka vermelisin.”

“Unuttum,” dedi Dorian. “Vermiştim galiba. Aslında o tabloyu hiç sevmedim. Modellik yaptığımı pişmanım. Hatırasından bile nefret ediyorum. Nereden açtın bu konuyu? O tablo bana bir oyunun dizelerini çağrıştırıyor; *Hamlet*’ti sanırım. Dur bakayım, nasıldı: ‘*Bir hüznün resmi gibi / Kalpsiz bir yüz.*’ Portre tam öyleydi.”

Lord Henry güldü. Koltuğa gömülerek, “İnsan hayata sanatsal yaklaşırsa kalbi, beyni olur,” dedi.

Dorian Gray başını salladı ve piyanoda birkaç yumuşak melodi tıngırdattı. “*Bir hüznün resmi gibi / Kalpsiz bir yüz,*” diye tekrar etti.

Yaşlı arkadaşı arkasına yaslanmış kısık gözlerle onu seyreliyordu. Bir süre sessiz kaldıktan sonra, “Bu arada Dorian,” dedi, “hani bir söz vardı ya; insan ruhunu yitirdikten sonra dünyalar onun olsa neye yarar. Öyle miydi o söz?”

Notalar birbirine girip kulak tırmalamaya başladı. Dorian Gray ayağa kalkıp gözünü ayırmadan arkadaşına baktı. “Bunu bana neden soruyorsun Harry?”

Lord Henry hayretle kaşlarını kaldırarak, “Sevgili dostum,” dedi, “belki sen biliyorsundur diye sordum. Başka bir sebebi yok. Geçen pazar parktan geçerken Mermer Kemer’in orada bir grup kılıksızın basit görünümlü bir sokak vaizini dinlediğini gördüm. Tam yanlarından geçiyordum ki adamın bağırarak dinleyenlere bu soruyu sorduğunu duydum. Bana çok çarpıcı geldi. Londra bu tür tuhaf olaylar açısından çok zengin bir yerdir. Yağmurlu bir pazar günü, yağmurluk giymiş kılıksız bir Hristiyan, su damlayan şemsiyelerin altında, daire şeklinde toplanmış, hastalıklı, bembeyaz yüzler ve o kendinden geçmiş, isterik dudaklardan çıkıp havada asılı kalan o muhteşem cümle; gerçekten çok etkileyici bir manzaraydı. O peygamberlik taslayan vaize şöyle demek geçti içimden; sanatın ruhu vardır ama insanın yoktur. Ama zaten ne demek istediğimi anlayamayacaktı.”

“Öyle söyleme Harry. Ruh müthiş bir realitedir. Alınıp satılabilir, takas edilebilir. Zehirlenebilir, kusursuzlaştırılabilir. Hepimizin ruhu vardır. Bundan adım gibi eminim.”

“Öyle olduğundan emin misin Dorian?”

“Kesinlikle.”

“O zaman bu bir yanılsama olmalı çünkü insanın tamamen emin olduğu şeyler hiçbir zaman doğru değildir. İnançlı olmanın açmazı da romantizmin bize öğrettiği ders de budur işte. Şu haline bak, ne kadar ciddisin. Her şeyi bu kadar cid-

diye almasana. Çağımızın batıl inançlarıyla ne ilgimiz olabilir ki? Sen ve ben ruha olan inancını yitirmiş insanlarız. Haydi bana bir şeyler çal. Duygusal bir şeyler olsun, bu arada da bana usul usul nasıl genç kaldığını anlat. Mutlaka bir sırrın olmalı. Ben senden yalnızca on yaş büyüğüm ama çoktan kırıştım, yıprandım, rengim soldu. Sen gerçekten muhteşem bir şeysin Dorian. Ve hiçbir zaman bu gece olduğun kadar büyüleyici olmamıştın. Şu halinle bana seni ilk gördüğüm günü hatırlatıyorsun. Biraz ukala, biraz utangaç ama kesinlikle olağanüstüydün. O zamandan beri elbette değiştin ama fiziksel anlamda kesinlikle değişmedin. Keşke sırrını bana da söylesen. Gençliğimi geri getirebilmek için şu dünyada her şeyi yaparım; spor yapmak, erken kalkmak ve ahlaklı bir yaşam sürmek dışında. Gençlik gibisi var mı? Gençlik cehaletinden bahsetmek öyle saçma ki. Şu yaşımda, fikirlerini saygı duyarak dinlediklerim yalnızca benden genç olanlar. Onların benden daha ileride olduğunu düşünüyorum. Yaşam gençlere en son mucizelerini göstermiş sanki. Yaşlılara gelince; yaşlılara her zaman karşı çıkarım. İlkesel olarak yaparım bunu. Onlara daha dün olan bir olayla ilgili fikirlerini sorsan, 1820'lerden, insanların uzun çoraplar giydiği, her şeye inandığı ve hiçbir şey bilmediği günlerden kalma fikirlerini söylerler. Çaldığın şey ne kadar güzelmiş! Chopin bunu Mallorca'da, deniz evinin etrafında gözyaşı dökerken, tuzlu köpükler camlara vururken mi yazmış acaba? Müthiş romantik. Taklitçi olmayan bir sanat dalının kalmış olması ne büyük nimet! Durma. Bu gece kesintisiz müzik istiyorum. Sanki sen Apollon'sun, ben de seni dinleyen Marsyas. Benim de kendime göre, senin bile bilmediğin acılarım var Dorian. Yaşlılığın trajedisi insanın yaşlanması değil genç kalmasıdır. Bazen kendi açıksözlülüğüme hayret ediyorum. Ah Dorian, ne mutlu sana. Ne harika bir yaşamın oldu! Her şeyi kana kana, doyasıya yaşadın. Her türlü dünya nimetini tattın. Sana sunulmayan hiçbir şey olmadı. Ve tüm bu nimetler se-

nin için herhangi bir müzik sesinden daha fazla bir Şey ifade etmedi. Hiçbir Şey seni bozamadı. Her zaman neysen osun.”

“Değilim Harry.”

“Evet, ylesin. Bundan sonraki yaşamın nasıl olacak, merak ediyorum. Kendinden vererek, fedakârlık ederek yaşamını mahvetme. Şu halinle mkemmelsin; kendini azaltma, eksiltme. Hiç yle başını sallama; öyle olduğunu sen de biliyorsun. Ayrıca kendini kandırma Dorian. YaŐamımızı zgr irademizle, karar vererek ynlendiremiyoruz. Yaşam denilen Şey kendisi sınırlarla, dokularla, hücrelerle ilgili bir Şeydir; düşünceler bu hücrelere gizlenir, arzular buralarda konuŐlanıp hayaller kurar. Sen kendini güvende hissedebilirsin, gücünün kuvvetinin yerinde olduğunu zannedebilirsin. Fakat bir odada ya da gökyüzünde tamamen tesadüfen gözüne çarpan bir renk tonu, ya da bir zamanlar sevdiğin bir parfümün kokusu derinlerde gizli saklı anıları getirip önüne koyar. Çoktan unutulmuŐ bir Őiirin aniden karŐına çıkan bir dizesi, epeydir çalmadığın bir müziğin ezgisi; yaŐamımız bu tür Şeylere bağlıdır Dorian. Browning bununla ilgili yazmıştı; duyu organlarımız bizim yerimize hayal eder. An gelir beyaz bir leylağın kokusu burnuma çarpar ve ben hayatımda geçirdiğim en tuhaf ayı yeniden yaşamak zorunda kalırım. Keşke seninle yer deęiŐtirebilsem Dorian. İnsanlar belki ikimizi de çok kınadı ama sana her zaman taptılar. Hep de tapacaklar. Sen, çağımızın hep aradığı ama bulduğunda da korktuğu insan tipisin. Resim, heykel gibi Şeyler yapmadığın, kendin dışında bir Şey retmediğin için çok mutluyum. Senin sanatın yaşamın oldu. Sen kendi kendini besteledin; yaŐadıęın günler senin sonelerindir.”

Dorian piyanonun başından kalkıp elini saçlarının arasından geçirdi. “Evet, harika bir hayatım oldu,” diye mırıldandı, “fakat artık o hayatı yaŐamayacaęım Harry. Bana yle büyük, Őatafatlı sözler söyleme. Hakkımda her Şeyi bilmiyorsun. Bilsen bana yüz çevirirdin. Bak bir de gülüyorsun. Hiç gülme.”

“Neden çalmıyorsun Dorian? Otur da o romantik parçayı tekrar çal. Şu karanlık gökyüzünde asılı duran muhteşem, bal rengi aya baksana. Onu baştan çıkarmanı bekliyor; çalarsan dünyaya biraz daha yaklaşıacak. Çalmayacak mısın? O zaman kulübe gidelim. Çok güzel bir akşamdı, aynı güzellikte bitirmeliyiz. White’ta seninle tanışmayı çok isteyen biri var; Bournemouth’un büyük oğlu Lord Poole. Senin kravatlarını takmaya başlamış bile. Tanıştırayım diye bana yalvarıyor. Çok hoş bir genç; onu biraz sana benzetiyorum.”

Dorian gözlerinde hüznünlü bir bakışla, “Umarım bana benzemiyordur,” dedi. “Ben yorulдум; bu gecelik bu kadar olsun Harry. Kulübe gelmeyeceğim. Saat neredeyse on bir olmuş, erken yatmak istiyorum.”

“Gitme. Hiç bu geceki kadar güzel çalmamıştın. Tuşlara dokunuşunda muhteşem bir şey vardı. Daha önce hiç bu kadar duygu yüklü çaldığını hatırlamıyorum.”

“İyi bir insan olmaya karar verdiğim içindir,” dedi Dorian gülümseyerek. “Daha şimdiden değişmeye başladım bile.”

Lord Henry, “Benim gözümde hiç değişmeyeceksin Dorian,” dedi. “Seninle ben hep dost kalacağız.”

“Bir zamanlar bir kitapla kanıma girip zehirlemiştin beni. Bunu asla affetmeyeceğim. O kitabı kimseye ödünç vermeyeceğine söz ver Harry. O kitap çok zararlı.”

“Sevgili çocuk, daha şimdiden ahlak dersi vermeye başla. Yakında sonradan Hristiyan olanlar gibi, evangelistler gibi insanları, işlemekten bıktığın tüm o günahlara karşı uyarmaya, ahkâm kesmeye başlarsın. Bu tür şeyler için haddinden fazla güzelsin. Zaten işe yaramaz. Senle ben neyseki oyuz, öyle de kalacağız. Bir kitaptan zehirlenme meselesine gelince, öyle bir şey olamaz. Sanatın eylem üzerinde etkisi yoktur. Sanat, eyleme geçme arzusunu hadım eder; sanatın son derece kısırlaştırıcı bir yanı vardır. İnsanların ahlaksız diye nitelediği kitaplar insanları kendi ahlaksızlıklarıyla yüz-

leştiren kitaplardır. Hepsi bu. Edebiyat tartışacak değiliz. Yarın uğrasana, on birde ata bineceğim. Beraber bineriz, sonra da seni Leydi Branksome'la öğlen yemeğine götürürüm. Çok hoş bir hanım. Alacağı duvar halılarıyla ilgili sana danışmak istiyordu. Mutlaka gel. Yoksa öğlen yemeğini küçük düşümüzle mi yesek? Bu aralar seni hiç göremediğini söylüyor. Yoksa bıktın mı Gladys'ten? Bıkacağını biliyordum. Zeki-ce konuşmaları, sivri dili insanın sinirlerini bozuyor. Neyse, saat on birde burada ol.”

“Gelmesem olmaz mı Harry?”

“Olmaz. Şu mevsimde park çok güzel. Seninle tanıştığımızdan beri leylaklar hiç bu kadar güzel açmamıştı.”

“Tamam o zaman, saat on birde burada olurum,” dedi Dorian. “İyi geceler Harry.”

Kapıya yaklaşınca söyleyeceği bir şey daha varmış gibi durakladı. Sonra derin derin iç geçirerek dışarı çıktı.

Yirminci Bölüm

Harika bir geceydi; hava öyle ılıktı ki Dorian paltosunu eline aldı, ipek atkısını boynuna sarmadı. Sigarasını içip gezinerek evine dönerken yanından şık giyimli iki genç erkek geçti. Adamlardan biri diğerine fısıldadı, “İşte Dorian Gray.” Bir zamanlar parmakla gösterildiğinde, seyredildiğinde ya da insanlar onunla ilgili konuştuğunda nasıl mutlu olduğunu hatırladı. Şimdi kendi adını duymaktan bıkip usanmıştı. Son zamanlarda çok vakit geçirdiği bu küçük köyün cazibesinin önemli kısmı, burada kimsenin onu tanımasından geliyordu. Gönlünü çelip kendine âşık ettiği kıza yoksul olduğunu söylemiş, kız da ona inanmıştı. Kıza bir keresinde kötü biri olduğunu söylemişti, kız da ona gülmüş, kötü insanların yaşlı ve çirkin olduklarını söylemişti. Ne güzel bir kahkahası vardı; kuş şakımasını andırıyordu. Pamuklu elbiseleriyle, kocaman şapkalarıyla ne kadar da güzeldi. Belki hayata dair hiçbir şey bilmiyordu ama Dorian’ın yitirdiği her şeye sahipti.

Eve vardığında uşağının yatmayıp kendisini beklediğini gördü. Adamı yatmaya gönderdikten sonra kendini kütüphanedeki koltuğa bırakıp Lord Henry’nin ona söylediği şeyleri düşünmeye başladı.

İnsanın asla değişemeyeceği doğru muydu acaba? Gençliğinin –Lord Henry’nin deyişiyle gül goncası gençliğinin– o

tertemiz saflığını deli gibi özlüyordu. Ruhunu kirletmiş, zihnini yozlaştırmış, hayal dünyasını korkularla doldurmuştu; başka insanları kötülüğe yöneltmiş, bundan da zalimce bir haz almıştı. Yolunun kesiştiği en temiz, en umut vaat eden hayatları özellikle seçip o insanları, insan içine çıkamayacak hale getirmişti. Bunlar telâfi edilemez şeyler miydi? Dorian için hiç umut yok muydu yani?

Ah! Kibir ve tutkuyla gözünün döndüğü o canavarca anda nasıl da dua etmişti, portre gelip geçen ömrünün tüm yükünü sırtlasın da kendisi ebedî gençliğin olanca ihtişamını sürsün diye. Tüm hüsrânlarının sebebi oydu. Oysa işlediği tüm günahların cezasını anında çekseydi onun için çok daha iyi olurdu. Ceza çekmenin insanı arındırıp temizleyen bir yanı vardı. İnsanın hakkaniyetli bir Tanrı'ya ettiği dua “Günahlarımızı bağışla,” değil de, “Yaptığımız kötülükler için bizi cezalandır,” olmalıydı.

Lord Henry'nin ona yıllar önce verdiği oymalı ayna masanın üzerinde duruyordu; çerçevedeki beyaz gövdeli Eroslar yine eskisi gibi neşeyle gülüyordu. Tıpkı o lanetli resimdeki değişikliği ilk fark ettiği dehşet gecesinde yaptığı gibi aynayı eline alıp yaşla dolu delirmiş gözlerle parlak yüzeyine baktı. Bir keresinde ona deliler gibi âşık olan biri ona coşkulu bir mektup yazıp sonunu, taparcasına sevgisini açık bir biçimde gösteren şu cümlelerle bitirmişti; “Sen fildişi ve altından yaratılmışsın ya, dünya artık bambaşka bir yer. Dudaklarının kıvrımları tarihi sil baştan yazıyor.” Dorian bu cümleleri hatırlayıp kendi kendine defalarca mırıldandı. Sonra kendi güzelliğinden tiksinerak aynayı yere fırlattı, ayağıyla ezerek gümüş kıymıklara ayırdı. Onu mahveden güzelliğiydi; güzelliği ve o yana yakıla dilediği gençliği. Onlar olmasa hayatı lekesiz, tertemiz olabilirdi. Güzelliği bir maskeden, gençliğiye gülünç bir taklitten, bir farstan ibaretti. Zaten en iyimser tanımlamayla bile gençlik dediğin neydi ki? Ham, olgunlaşmamış bir mevsim, sığ duyguların, hastalıklı fikirle-

rin hüküm sürdüğü bir zaman dilimi. Neden gençlik zırhına bürünmüştü ki? Gençlik onun başını yakmıştı.

En iyisi geçmişi düşünmemekti. Hiçbir güç geçmişi değiştiremezdi. Şu an düşünmesi gereken yalnızca kendisi ve kendi geleceğiydi. James Vane, Selby Kilisesi'nin avlusunda, isimsiz bir mezarda yatıyordu. Alan Campbell bir gece laboratuvarında kendini vurmuştu ama öğrenmek zorunda kaldığı o sırrı kimselere söylememişti. Basil Hallward'ın ortadan kaybolmasının yarattığı heyecan yakında geçip giderdi; şimdiden sönmeye başlamıştı bile. Burada tamamen güvenderdi. Aslına bakılırsa kafasını en çok kurcalayan konu Basil Hallward'ın ölümü değildi. Onu en çok kederlendiren, şu yaşarken ölen ruhuydu. Basil, hayatını mahveden o portreyi yapmıştı. Dorian'ın bunu affetmesi mümkün değildi. Her şey o portre yüzündendi. Basil ona öyle ağır laflar etmişti ki, o yine de hepsini sabırla sineye çekmişti. Cinayet, anlık bir cinnetin sonucuydu. Alan Campbell'a gelince, intiharı tamamen kendisini ilgilendiren bir meseleydi; bunu o seçmişti. Dorian'la hiçbir ilgisi yoktu.

Yepyeni bir hayat; işte tüm istediği, beklediği buydu. Aslında yeni yaşamına başlamıştı bile. En azından masum birini korumuş, ona zarar vermeye kıyamamıştı. Bir daha asla masum insanları yoldan çıkarmaya çalışmayacaktı. İyi bir insan olacaktı.

Hetty Merton'ı düşünürken, kilitli odadaki portrede herhangi bir değişim olup olmadığını merak etmeye başladı. Portre eskisi kadar çirkin ve dehşet verici olamazdı. Belki de yaşamı saf ve temiz bir hal alırsa, portrenin yüzündeki tüm kötülük ve ihtiras izleri de silinip giderdi. Belki de kötülüğün izleri çoktan silinmişti bile. Gidip bakacaktı.

Lambayı masanın üzerinden alıp usulca merdivenleri çık-tı. Kapının kilidini açarken, olağanüstü genç yüzünde neşe dolu bir gülümseme belirdi ve o gülümseme bir süre dudaklarında öylece kaldı. Evet, iyi bir insan olacaktı ve herkesten

sakladığı o iğrenç şey artık içine korku salamayacaktı. Daha şimdiden üzerinden bir yük kalkmış, hafiflemiş gibiydi.

İçeri girdi, her zamanki gibi kapıyı arkasından kilitledi ve portrenin mor örtüsünü kenara çekti. Acı ve öfke dolu bir çığlık attı. Gözlerdeki o kurnaz bakış ve ağız kenarındaki o riyakâr çizgiler dışında portrede hiçbir değişiklik göremiyordu. O şey hâlâ, hatta eskisinden bile daha iğrençti ve elin üzerindeki kırmızı leke, yeni kan bulaşmışçasına daha da parlak bir hal almıştı. Dorian titremeye başladı. Ömründe yaptığı tek iyiliğin sebebi sadece kibir miydi yani? Ya da Lord Henry'nin o alaycı gülüşüyle imâ ettiği gibi, yeni bir heyecan arayışı mıydı? Ya da olduğumuzdan daha iyi bir insanmışız gibi davranmamıza sebep olan o rol yapma isteği miydi? Belki de hepsi. O kırmızı leke neden büyümüştü ki? O buruşuk parmaklara iğrenç bir hastalık gibi yayılmıştı. Portrenin ayağında da parmaklardan damlamış gibi kan vardı. Nasıl olur da bıçağı eline bile almamış olan bir elde kan olurdu? Bu bir tür itiraf mıydı? İtiraf etmesi gerektiği anlamına mı geliyordu? Direnmekten vazgeçip ölümüne yürümesi gerektiğini mi söylüyordu? Dorian güldü. Olacak şey değildi. Hem itiraf etse bile ona kim inanırdı ki? Maktulden geriye hiçbir iz kalmamıştı; adamın tüm eşyaları imha edilmişti. Alt kattaki eşyaları Dorian kendi elleriyle yakmıştı. Herkes onun delirdiğini düşünürdü. Söylediklerinde ısrar ederse onu akıl hastanesine kapatırlardı... Yine de suçunu itiraf etmek, her türlü kınamayı göğüslemek ve günahının kefareтини ödemek boynunun borcuydu. Tanrı, insanların günahlarını yalnızca öbür dünyada değil, bu dünyada da itiraf etmelerini istiyordu. İtiraf etmediği sürece yapacağı hiçbir şey onu gûnahtan arındıramazdı. Gûnahından mı? Dorian omuz silkti. Basil Hallward'ın ölümü şu an onun için öyle önemsizdi ki. Hetty Merton'ı düşünüyordu. Şu an baktığı ayna; ruhunun aynası ona haksızlık etmiyor muydu? Kibir? Merak? Riyakârlık? Hetty'ye kıyamayıp onu bağışla-

masında bunların ötesinde bir şey yok muydu? Olmalıydı; en azından Dorian olması gerektiğini düşünüyordu... Hayır, yoktu. Dorian o kızı kibri yüzünden bağışlamıştı. Büyük bir riyakârlıkla iyilik maskesi takmıştı. Daha önce tatmadığı bir duyguyu merak ettiği için kendini inkâr etmeyi denemişti. Bunları şu an anlıyordu.

Peki bu cinayet ömür boyu peşinden mi gelecekti? Dorian geçmişin yükünü bir ömür sırtında mı taşıyacaktı? İtiraf edecek miydi? Asla. Aleyhinde kullanılabilecek tek bir delil kalmıştı; o da portreydi. Dorian onu yok edecekti. Zaten neden bunca zaman saklamıştı ki? Bir zamanlar portrenin değişim gösterip yaşlanmasını izlemekten keyif alıyordu. Son zamanlarda bundan keyif de almaz olmuştu. Uykularını kaçıırıyordu portre. Evde olmadığı zamanlarda, biri onu görecekle diye ödö kopuyordu. Bu portre yüzünden tüm duygu dünyası derin bir hüzne yenik düşmüştü. Portre aklına geldiğinde en keyifli anlar bile ona zehir oluyordu. Portre onun vicdanı olmuştu sanki. Evet, vicdandı bu. Onu yok edecekti.

Etrafına bakındı, Basil Hallward'a sapladığı bıçağı gördü. En ufak bir iz kalmayana kadar defalarca yıkadığı bıçak pırıl pırıl parlıyordu. Bıçak, ressamı öldürdüğü gibi, ressamın tablosunu ve onun temsil ettiği her şeyi yok edecekti. Geçmişini tamamen yok edecekti ve işte o zaman Dorian özgür kalacaktı. Şu canavar ruhun yaşamı geride hiçbir iz kalmamacasına sona erdiğinde Dorian huzura erecekti. Bıçağı alıp resme sapladı.

Önce bir çığlık duyuldu, ardından birtakım patırtılar geldi. Çığlık öylesine acı yüklü ve dehşet vericiydi ki hizmetçiler korkuyla uyanıp odalarından fırladılar. O sırada meydandan geçen iki beyefendi durup ihtişamlı eve baktı. Bir polis görene kadar yürüyüp polisi eve kadar getirdiler. Polis kapıyı defalarca çaldı fakat açan olmadı. Üst kattaki pencerelerden birindeki ışık dışında ev tamamen karanlıktı. Polis bir süre sonra yandaki evin sundurmasına çıkıp evi gözetlemeye başladı.

İki beyefendiden daha yaşlı olanı, “Kimin evi bu memur bey?” diye sordu.

Polis “Bay Dorian Gray’in efendim,” diye cevap verdi.

Adamlar birbirlerine baktılar, oradan uzaklaşırken yüzlerinde küçük gören, alaycı bir gülümseme vardı. İçlerinden biri Sör Henry Ashton’ın amcasıydı.

Evin içerisinde, hizmetçilerin kaldığı bölümde, alelacele giyinmiş hizmetçiler birbirleriyle fısıldaşarak konuşuyordu. İhtiyar Bayan Leaf ağlayarak ellerini sıvazlıyordu. Francis’in yüzü ölü gibi bembeyazdı.

Yaklaşık on beş dakika sonra arabacıyı ve erkek uşaklardan birini alarak üst kata çıktılar. Kapıyı çaldılar fakat içeriden hiç ses gelmedi. Seslendiler. Hâlâ ses seda yoktu. En sonunda kapıyı zorlayarak açmaya çalıştılar fakat nafileydi. Sonra çatıya çıkıp odanın balkonuna atladılar. Cıvataları eskimiş pencereleri kolayca açtılar.

İçeri girdiklerinde, duvarda efendilerinin portresini gördüler; portre, tıpkı onu son gördükleri gibi, o mucizevi gençlik ve güzelliğiyle göz kamaştırıyordu. Yerde smokinli, kalbine bıçak saplanmış ölü bir adam yatıyordu. Adamın yüzü buruş buruş, sarkık ve tiksinti vericiydi. Ancak yüzüklerine baktıktan sonra adamın kim olduğunu anlayabildiler.

Oscar Wilde (1854-1900): İrlandalı dâhi yazar. Victoria döneminde edebi zekâsı, ince alaycılığı ve sıra dışı yaşantısıyla 19. yüzyıl estetizm hareketinin Britanya'daki en tanınmış temsilcisi hâline geldi. Şiir, öykü ve oyunlarının yanı sıra Dorian Gray'in Portresi eseriyle ün kazandı.

Dönemin katı ahlak anlayışının sonucu olarak cinsel yönelimi nedeniyle yargılanıp iki yıl hapse mahkûm edildi. Özgürlüğüne kavuştuktan üç yıl sonra Paris'te yoksulluk içinde öldü. Dorian Gray'in Portresi, Wilde'ın zamanında büyük tartışmalar yaratan, pek az övgüye karşılık son derece sert eleştirilere maruz kalan, hatta yargılanırken aleyhinde delil olarak gösterilen tek romanıdır. Yazarın "sanat, sanat içindir" manifestosu olarak okunabilecek önsözünde de belirttiği gibi, kötülük ve erdemin sanatsal bir malzeme olarak kullanıldığı edebi eserlerin şahıkasıdır.

Ebedi gençlik ve güzellik dileği kabul olan ve insanı insan yapan değerlerden giderek uzaklaşıp yozlaşan Dorian Gray, Wilde'ın dünya edebiyatında eşine nadir rastlanan anlatımıyla ölümsüzlüğe kavuşur. Dorian Gray'in Portresi defalarca sinemaya uyarlanmış, pek çok sanat dalına da ilham vermiştir.

Didar Zeynep Batumlu (1977): Diyarbakır'da doğdu. 2000 yılında Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak dersler verdi ve çeşitli çeviriler yaptı. Şubat 2017'den beri tam zamanlı çevirmen olarak çalışıyor. İki çocuk ve iki kedi annesi.

